

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr. 399

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 1 września 1935

Rok 30

Poznań, 31 sierpnia.

Ofiary

Rządy wzywają nieraz społeczeństwo do ofiar. Konieczność ponoszenia ich wynika z samej istoty organizacji władzy; jednostki muszą zawsze ponosić ofiary na rzecz zbiorowości. Bez podatków niema państwa, bez gotowości przelania krwi, oddania w razie potrzeby życia i mienia nie utrzyma naród niezależności, ani nie zdobędzie potęgi. Nikt nie może poddawać w wątpliwość konieczności ofiar dla dobra narodu.

Jednakże trzeba tu odróżnić, z jakimi ofiarami mamy do czynienia i jakim celom one służą. Gdy wchodzi w grę honor i niezależność państwa, wtedy nie można się pytać o wartość i wielkość ofiary. Nie można nad tem się zastanawiać, czy dana ofiara się opłaca, ani też ściśle jej odmierzając. Nie ma wojny, która by sprawiedliwie rozkładała swe ciężary na wszystkich, którzy w niej udział biorą. W obronie wolności ponosi się wiele ofiar, które czasami pozornie idą na marne.

Inaczej jednak trzeba traktować ofiary na rzecz zbiorowości w codziennej, wewnętrznej pracy narodu. Pod wpływem militaryzacji pojęć używa się często wyrażen, zaczerpniętych z dziedziny wojskowości, które nie mają wielkiego sensu w zastosowaniu np. do polityki gospodarczej. Wzywa się do ciągłych ofiar „na froncie” walki z kryzysem; patrzy się nieraz zbyt obojętnie na straty, które ta walka przynosi; dowodzący w tej walce obojętnieją na dolegliwości tych, którzy padają ofiarą w pierwszym szeregu.

Walka z kryzysem o równowagę budżetu, o stałość pieniądza wymaga niewątpliwie ofiar. Ale ta walka na terenie gospodarczym i finansowym ma swoje odrębności i inaczej trzeba patrzeć na ofiary, które się w niej ponosi, niż na ofiary w zwyczajnej wojnie.

Nie można tu hołdować jakiemuś mistycyzmowi ofiarności, który bardzo łatwo może się np. przeobrazić w sadyzm podatkowy. Ofiary są narzędziem, są środkiem do celu, a nie celem samym w sobie.

Ofiary, nakładane na gospodarstwo, powinny być przede wszystkim rozłożone równomiernie. Bez sprawiedliwości w ich ponoszeniu nie przewidyjemy się kryzysu. Nierównomierność obciążeń, praw i obowiązków musi wywołać fermenty społeczne.

Łatwiej ponieść ciężkie nawet ofiary, gdy się ma świadomość, że ponoszą je wszyscy, w miarę swych sił i zasobów. Gdy zaś jedni bogacą się, mają zabezpieczony dobrobyt, przywileje, koncesje, a drugim coraz gorzej się dzieje, wówczas różnie uczucie krzywdy, a słabnie gotowość ponoszenia ofiar. Gdy jedni muszą zaciskać pasa, a nieliczna „elita” tego pasa popuszcza, wówczas ogół przestaje wierzyć w skuteczność tych ofiar, a zarażeniem słynie jego zdolność walki z kryzysem, zdolność przetrzymania ciężkich czasów.

Protektorat Ligi Narodów nad Abisynią?

Układ Abisynji z anglo-amerykańskim koncernem „Times” o uchwałach rady ministrów włoskich w Bolzano

Londyn. (PAT.) Korespondent „News Chronicle” donosi z Addis-Abeby, że wczoraj cesarz Abisynji w wielkiej tajemnicy zawarł umowę z konsorcjum angielsko-amerykańskim, udzielając mu koncesji na eksploatację ropy naftowej w Havoarze.

Koncesja udzielona przez Negusa ogarnia nieomal połowę państwa, a mianowicie terytorja, na których odbywa się eksploatacja bogactw kopalnianych Abisynji przez konsorcjum, ciągną się od granicy Erytrei na północy do rzeki Hawasz. Koncesja opiewa na 75 lat.

Jak donosi „Daily Telegraph”, równocześnie toczą się doniosłe rokowania o koncesje na eksploatację sił wodnych jeziora Tsana. Kair i Londyn miałyby dostarczyć kapitałów w sumie około 10 milionów funtów szterlingów. Zbudowane mają być urządzenia nawadniające dla zaprowadzenia kultury rolnej na tysiącach hektarów gruntu, obecnie jałowego.

Londyn. (Tel. wł.) Kapitał zakładowy towarzystwa wynosi 50 milionów dolarów, rząd abisyński otrzymuje rocznie 5 milionów dolarów aż do urządzenia wykończe-

nia urządzeń eksploatacyjnych. Towarzystwo wybuduje z pól naftowych rurociąg długości około 500 kilometrów z Geludja przez Harrar do morza. Koszt budowy tego rurociągu oblicza się na 15 milionów dolarów. Prace wstępne dla badań geologicznych rozpoczyna się już w najbliższych tygodniach.

Londyn. (PAT.) „Times”, komentując uchwały rady ministrów włoskich w Bolzano, pisze m. in., że deklaracja ta bynajmniej nie posuwa naprzód sprawy pokoju, wyjaśnia jednak w pewnym stopniu sytuację przed zwolnieniem Ligi Narodów. Mussolini chce wojny, i byłoby rozczarowany, gdyby okazało się, że może osiągnąć swe plany w Abisynji bez wojny.

Mussolini zapewnia, że Wielka Brytania nie powinna żywić żadnych obaw co do planów włoskich w Abisynji. Anglicy jednak z wielką troską śledzą akcję Mussoliniego. Rząd brytyjski nie powoduje się obawą, lecz wrodzonym poczuciem sprawiedliwości, poszanowaniem pokoju i przekonaniem, że są środki, które mogą zapewnić pokój.

Cytując szereg listów, które redakcja „Timesa” otrzymała od swych czytelników w sprawie abisyńskiej, „Times” twierdzi, że listy te są aprobatą stanowiska rządu brytyjskiego. W wielu listach podkreślono niesprawiedliwy podział mandatów kolonialnych. Wątpić jednak należy, pisze dalej „Times”, czy Włochy zadowolą się jakimś mandatem, albowiem wydaje się, że Mussolini chce poprowadzić faszystów do łatwego zwycięstwa nad słabo uzbrojonym afrykańskim plemieniem.

„Times” stwierdza dalej, że propozycja rozciągnięcia protektoratu Ligi Narodów nad Abisynją posiada duże znaczenie, jako istotnie ważny przyczynek dla sprawy odpowiedzialności, jaka ciąży na krajach cywilizowanych wobec krajów zacofanych. Pomysł ten znajduje coraz więcej zwolenników, a Wielka Brytania skłonna jest poczynić w tej sprawie propozycje.

Rzym. (PAT.) Agencja Stefani donosi: Niektóre dzienniki zagraniczne podały z Addis-Abeby wiadomość o tem, jakoby samolot włoski został strącony przez Abisyńczyków i spadł na terytorjum Somali. Jest to wiadomość fałszywa i bezpodstawa.

Berlin (Tel. wł.) Bardzo ciekawą wiadomość podaje korespondent paryski „Frankfurter Ztg.”. Twierdzi on mianowicie, że ostatnio wzmógł się w rządzie francuskim wpływ Herriota, który obecnie jadąc do Genewy na posiedzenie Ligi Narodów, przeprowadzać będzie politykę francuską w duchu bardziej krytycznym wobec postulatów włoskich, niż sam Laval. Na rolę krytyczną wobec Włoch Herriota wskazuje, zdaniem „Frankfurter Ztg.”, również fakt, że jednym z delegatów francuskich w Genewie będzie były premier i minister spraw zagr. Paul Boncour. Wybór Paul Boncoura nie jest bardzo szczęśliwy, gdyż był on jeszcze, jako deputowany, twórcą niefortunnego powiedzenia o Mussolinim, że jest to cesarz karnawału. Jednak daje się zauważyć według opinii i innych dzienników niemieckich coraz bardziej wyraźny nacisk Anglii na Francję, przyczem Londyn starał się wytłumaczyć Paryżowi, że francuski system bezpieczeństwa nie może się opierać tylko na traktatach, ale wymaga przede wszystkim silnego poparcia Wielkiej Brytanji.

„Douglasy” w drodze do Polski

Berlin. (Tel. wł.) Dwa amerykańskie samoloty pasażerskie typu „Douglas”, zakupione dla polskich linii lotniczych „Lot”, przewiezione zostały morzem do Cherbourga, dokąd z początkiem bieżącego tygodnia przybyli sławni piloci komunikacyjni: Karpiński i Budziński, którzy wespół z pilotem Mitzem, który przywiózł samoloty z Ameryki, wystartowali na „Douglasy” do Berlina.

Samoloty, zakupione przez Polskę, znajdują się obecnie na lotnisku Tempelhof w Berlinie i są oblatywane przez naszych pilotów.

W dniu dzisiejszym „Douglasy” miały wystartować do Warszawy, ale start został odłożony i nastąpi przypuszczalnie w najbliższy poniedziałek. Piloci polscy nie mają słów zachwytu na opisanie zalet amerykańskich szybkołotnych aparatów.

Zaprzysiężenie nowego biskupa berlińskiego

Berlin. (PAT.) W Pressenhaus (gmach b. sejmu pruskiego) odbyło się wczoraj uroczyste zaprzysiężenie nowego biskupa diecezji berlińskiej, hr. Konrada von Preising, przez ministra spraw kościelnych Rzeszy i Prus Kerrla. Nowomianowany biskup w przemówieniu zaznaczył m. in., iż składa przysięgę na wierność, przewidzianą konkordatem, przyjmując zobowiązania, które zresztą wynikają z etyki katolickiej. W odpowiedzi swej minister Kerrl przypomniał, że wierni, korzy-

stając z opieki duszpasterskiej, są również Niemcami i obywatelami państwa narodowo-socjalistycznego. Minister przyznał, że stosunki między państwem i kościołem w Niemczech uległy pewnemu pogorszeniu, dodał jednak, że uważa za zadanie odpowiedzialnych czynników kościelnych i państwowych przezwyciężenie tego stanu na drodze poszanowania dla wzajemnych przeobrażeń, unikania wszelkich zaostreżeń oraz wyraźnego formułowania istotnej sytuacji.

A powtórę wszelkie ofiary muszą być celowe, gospodarczo uzasadnione. Jeżeli się nakłada podatki, to powinny one iść na rzeczy niezbędne, a nie na utrzymanie nieproduktywnych żywiołów. Jeżeli się utrzymuje przedsiębiorstwo państwowe, to chyba nie po to, by do niego dopłacać i współzawodniczyć z przedsiębiorczością prywatną. Wolno ograniczać prywatną inicjatywę, ale czy w tym celu, by tworzyć monopole prywatne?

Walka z kryzysem wymaga ograniczeń, obniżenia stopy życiowej itd. Ale ostatecznie finanse państwa nie są celem ostatecznym, nie mogą rozwijać się niezależnie od gospodarstwa. Ofiary w gospodarstwie mają uzasadnienie o tyle, o ile spadają na to, co jest niezbędne do życia i o ile prowadzą na dłuższą metę do wzmocnienia sił gospodarczych społeczeństwa.

Nie można bez końca obniżać jego zdolności nabywczej. Nie można ciężarami podatkowymi pozbawiać warstwy produkcyjnych kapitału obro-

towego i dochodowości. Celem polityki gospodarczej jest wzmocnić siły produkcyjne kraju; wszelkie ofiary muszą być ściśle dostosowane do tego celu.

Wytrzymałość społeczeństwa ma swoje granice. Nie jest ono zresztą bierną masą, którą się dowolnie przekształca, lecz żywym organizmem, który chce wiedzieć, gdzie się go prowadzi, który musi rozumieć politykę gospodarczą i finansową i w swej wielkiej masie zdawać sobie sprawę z jej racjonalności. Musi mieć zaufanie w sprawiedliwość i celowość ofiar, jakie ponosi.

A zarazem widzieć kres tych ofiar. Zwłaszcza, że nieraz to społeczeństwo słyszało, że już w krótkim czasie przyjdzie poprawa, że dozna ulgi i rozpocznie się pomyślność.

Nie można w dzisiejszych czasach budzić nadmiernych nadziei, ale trzeba społeczeństwu dać przekonanie, że te ofiary mają swoją rację i swój cel ostateczny.

ROMAN RYBARSKI.

Niemcy kokietują Anglię

Rzesza wyraźnie zabiega o zwrot kolonii

Berlin. (PAT). „Coraz bardziej dochodzi się w Anglii do zrozumienia, że utrzymanie przyjaźni z Niemcami winno być kluczowym punktem polityki brytyjskiej” — pisze dziś urzędowy „Voelkischer Beobachter” w artykule zatytułowanym „Niemcy potrzebują przestrzeni dla oddechu”. Powołując się na zawarcie w ostatnim czasie anglo-niemieckiej umowy morskiej, która „była większym zwrotem do zaspokojenia uprawnionych życzeń Niemiec, niż kiedykolwiek przedtem”, organ narodowo-socjalistyczny dodaje, iż obecnie pozostała jeszcze tylko do załatwienia kwestja kolonii, odebranych Niemcom przez traktat wersalski i że „coraz szybciej zbliża się pora dla ostatecznego uregulowania tej sprawy w interesie pokoju światowego”.

Artykuł przypomina, że Niemcy przed wojną przeszło połowę importowanych surowców sprowadzały z kolonii, które dziś jako kraje mandatowe administrowane są przez inne państwa, a przedewszystkiem przez Wielką Brytanię. Niemcy mają prawo domagać się uwzględnienia swoich żądań kolonialnych — argumentuje dziennik — a rząd brytyjski powinien zastanowić się czy nie byłoby rozsądnem oddać Niemcom te tereny mandatowe. „Jedno jest pewne, — dalej dowodzi „Voelkischer Beobachter” — że niemożliwym jest dzielić naród, liczący 68 milionów, ograniczać na trwałe od obszaru 181 tysięcy mil kwadratowych w środku Europy. Niemcy potrzebują

przestrzeni do oddechu dla przeludnionego swego kraju. Sir Hoare uznał prawo Włoch o ekspansji. Jest to ko-

nieczność, która w równej mierze odnosi się do Niemiec, jako drugiego narodu pozbawionego kolonii”.

Obrady Małej Ententy

Pakt naddunajski — Konflikt włosko-abisyński i stosunki z Z. S. R. R. były tematami obrad

Bled (PAT) Rozmowy trzech ministrów spraw zagranicznych Małej Ententy dotyczyły głównie trzech punktów: paktu naddunajskiego, konfliktu włosko-abisyńskiego i wreszcie stosunków z Z. S. R. R. Na konferencji był rzekomo rozpatrywany memoriał francusko-włoski, proponujący zawarcie paktu naddunajskiego, opartego na zasadach nieagresji, nieingerencji i konsultacji.

Według agencji Havasa, Mała Ententa rzekomo wyraża zgodę na wymienione podstawy, formułując jednak zastrzeżenia co do zasady nieingerencji, która powinna pozwolić na utrzymywanie charakteru międzynarodowego sprawy restauracji Habsburgów.

W sprawie konfliktu włosko-abisyńskiego Mała Ententa pragnie zachować swobodę decyzji, oczekując na sprecyzowanie stanowiska wielkich mocarstw.

Benesz wygłosił exposé o swej podróży do Moskwy. Zdaniem Havasa odnosi się wrażenie, iż Jugosławia pragnie otrzymać gwarancję w sprawie propagandy komunistycznej, z nim zgodzi się na dalszy krok w stosunkach jugosłowiańsko-sowieckich.

Bled. (Tel. wł.). Podczas obrad miłą uwagę poświęcono sprawom gospodarczym oraz możliwościom wymiany towarów między państwami do niej nistrów spr. zagr. Małej Ententy wieloletnimi.

Sytuacja gospodarcza Polski

Sprawozdanie Banku Gospodarstwa Krajowego za lipiec

Warszawa (PAT) Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski lipcu r. b. Dzięki uspokojeniu międzynarodowej sytuacji walutowej w pierwszej i drugiej dekadzie lipca nastąpił w Polsce dalszy wzrost wkładów w instytucjach finansowych oraz wzrosło zainteresowanie papierami wartościowymi, przy zwykłej naogół tendencji kursów. Rolnictwo ciągle słabo jeszcze wywiązuje się ze swych zobowiązań.

Na krajowym rynku zbożowym pojawiły się w lipcu pierwsze partie zbiorów tegorocznych, które wpłynęły na utrzymanie się niskiej tendencji cen, mimo wystąpienia zwykłej cen na rynkach międzynarodowych. Natomiast wyraźnie zwiększyła tendencja cen wystąpiła na rynku artykułów hodowlanych.

Poważniejszy wzrost wytwórczości

naskutek zamówień przemysłu przetwórczego wykazało zwłaszcza hutnictwo żelazne. Przemysł włókienniczy i odzieżowy po dość znacznym zmniejszeniu zatrudnienia w związku z zakończeniem sprzedaży na sezon letni przystąpił pod koniec miesiąca do wzmożonej produkcji na sezon zimowy. Na osłabienie popytu skarży się przemysł nawozów sztucznych w związku ze spadkiem cen zbóż.

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej spadł w stosunku do czerwca pod wpływem sezonowego osłabienia w przemyśle włókienniczym i odzieżowym o 3,4 proc., natomiast w stosunku do lipca b. roku pozostaje wyższy o 7,5 proc. Na rynku pracy nastąpiło dość znaczne zwiększenie zatrudnienia, głównie przy robotach publicznych oraz w mniejszym stopniu w przemyśle przetwórczym i górnictwie.

Warjat czy bandyta?

Bezrobotny z rewolwerem w ręku usiłował ograbić kasę śląskiego syndykatu hutniczego

Katowice. (Tel. wł.) Do gmachu Polskiego Syndykatu Hut w Katowicach, w którym pracuje kilkuset urzędników i przebywa wielu interesentów, wszedł wczoraj w południe na drugie piętro jakiś osobnik, kierując się do pokoju, gdzie mieści się kasa. Urzędował tam kasjer Adolf Gajda. Napastnik wymierzył weń rewolwerem i rozkazał kasjerowi podnieść ręce, co ten niezwłocznie uczynił, ale równocześnie kolaniem nacisnął kontakt alarmowy umieszczony pod biurkiem. W gmachu rozległ się ryk syreny, a do pokoju kasjera wpadli urzędnicy. Widząc jednak bandytę z wymierzonym rewolwerem, scowych. (w)

cofnęli się. Jedynie woźny Kichy, mając przypadkowo przy sobie mauzer, wymierzył nim w kierunku napastnika. Bandyta chciał wystrzelić, ale rewolwer jego się zaciął. Kichy ubezpieczył napastnika i oddał go w ręce policji. Jest nim b. woźny Syndykatu 20-letni bezrobotny Alfons Zajac. Istnieje przypuszczenie, że Zajac jest chory umysłowo i będzie poddany badaniom psychiatrycznym. Otrzymał on niedawno od pewnego towarzystwa ubezpieczeniowego 4 tys. zł, które w ciągu kilku tygodni przeżył w podejrzanym towarzystwie szumowin miejskich. (w)

Otwarcie Targów Wschodnich

Lwów. (PAT). Dziś o godz. 7,15 rano przybył do Lwowa na otwarcie Targów Wschodnich minister przemysłu i handlu, Floyar Rajchman.

O godz. 11 minister dokonał uroczystego otwarcia 15. jubileuszowych Targów Wschodnich.

Przed pogrzebem w Brukseli

Bruksela (PAT) Na zamek Laken przybyli z Włoch królowa-wdowa Elżbieta (matka króla Leopolda III) i księżna Piemontu Maria Jose (siostra króla).

Gdańsk niezadowolony

Gdańsk. (PAT). „Der Danziger Vorposten” opisuje wizytę pancernika

niemieckiego „Admiral Scheer” i wyraża niezadowolenie z powodu przybycia kontrtorpedowca „Wicher” do Gdańska i złożenia wizyty, którą polski oficer komplementacyjny z „Wichra” złożył na niemieckim okręcie wojennym.

P. Lis-Błoński nie wytoczył skargi

Warszawa. (Tel. wł.) Legjonista Adam Zajackowski, który ogłosił niedawno list otwarty do kapitana Lis-Błońskiego, sekretarza BBWR., kandydującego na posła, w którym to liście otwartym postawił mu szereg zarzutów działalności nieetycznej, obecnie ogłasza, iż Lis-Błoński pomimo swoich zapowiedzi do tej chwili, tj. do wczoraj, nie złożył żadnej skargi sądowej przeciwko niemu, a w sądzie p. Zajackowski mógłby dowieść prawdziwości stawianych Lisowi zarzutów.

blona fotograficzna

nie zawodzi nigdy

nr 18 501

Zawalenie się domu żydowskiego

Kielce. (PAT.) W Kielcach zawałowała się przy zbiegu ulic Bodzentyskiej i św. Aleksandra szczytowa ściana kamienicy pietrowej, należącej do niejakiego Weinstocka. Ofiar w ludziach na szczęście nie było, gdyż lokatorzy domu oraz właściciele sklepów w przeddzień katastrofy zdążyli opuścić swe mieszkania. Przyczyną katastrofy miało być obniżenie się zbyt płytkich fundamentów, skutkiem robót przeprowadzonych niedawno przy budowie sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w posesji Weinstocka.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,25 — 5,26 zł, w Gdańsku na Warszawę 5,27 zł.

Kurs marki niem. Bank Polski oddział w Poznaniu, nienotowany.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, dnia 31 sierpnia 1935 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny orientacyjne:
Zyto zdr. suche (Usp. spok.) 11,25—11,50
Pszenna (Usp. spok.) 15,50—15,75
Jęczmień 700—725 g/l. 13,0—14,25
Jęczmień 670—690 g/l. 12,75—13,00
Uspokojenie spokojne 13,00—13,50
Uspokojenie stałe 13,00—13,50

Maka
żytnia I gat. 0,55% wł. w. 18,25—19,25
żytnia I gat. 0,65% wł. w. 17,25—18,25
żytnia II gat. 55—70% wł. w. 15,00—16,00
żytnia pośl. pon. 70% wł. w. 13,00—14,00
Uspokojenie spokojne 28,25—30,75
pszena gat. IA 0-2% wł. w. 27,75—28,25
pszena gat. IB 0-45% wł. w. 26,75—27,25
pszena gat. IC 0-55% wł. w. 25,75—26,25
pszena gat. ID 0-60% wł. w. 24,75—25,25
pszena gat. IE 0-65% wł. w. 24,25—24,75
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. 23,75—24,25
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. 21,50—22,00
pszen. gat. IID 45-65% wł. w. 20,00—20,50
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w. 19,00—19,50
pszen. gat. IIIA 65-70% wł. w. 17,00—17,50
pszen. gat. IIIB 70-75% wł. w. 17,00—17,50
Uspokojenie spokojne 9,00—9,50
Otręby żytnie stand. 9,50—10,00
Otręby pszen. grube stand. 9,00—9,50
Otręby pszenne średnie st. 8,75—10,00
Otręby jęczmienne 32,50—33,50
Rzepak zimowy 30,00—31,00
Rzepak zimowy 34,00—36,00
Gorzeyca 25,00—27,00
Groch Viktorja 20,00—21,00
Groch Folgera 40,00—42,00
Mak niebieski 35,00—38,00
Inkarnatka 17,50—17,75
Makuch lnian. w taflach 12,50—12,75
Makuch rzepakowy w tafl. 17,25—17,75
Makuch słon. w tafl. 42/43% 19,00—20,00
Srut Soja 1,75—1,95
Słoma pszena luzem 2,35—2,55
pszena prasowana 2,00—2,25
żytnia luzem 2,50—2,75
żytnia prasowana 2,75—3,00
owsiana luzem 3,25—3,50
owsiana prasowana 1,25—1,75
jęczmienna luzem 2,15—2,35
jęczmienna prasow. 5,25—5,75
Siano zwykłe luzem 5,75—6,25
zwykłe prasowane 6,25—6,75
nadnoteckie luzem 6,75—7,25
nadnoteckie pras. 6,75—7,25

Ogólne uspokojenie spokojne. Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 630 tonn, pszenicy 440 tonn, jęczmienia 310 tonn, owsa 150 tonn, maki żytniej 165,5 tonn, maki pszennej 66,5 tonn, otrąb żytnich 205 tonn, otrąb pszennych 245 tonn, gorzycy 12,5 tonn, grochu Wiktorja 229 tonn, rzepaku 65,5 tonn, siemienia lnianego 17,5 tonn, maku niebieskiego 23,25 tonn, koniżyny szwedzkiej 3,5 tonn, makuchu lnianego 20 tonn, makuch rzepakowego 15 tonn, makuchu słoncznikowego 25 tonn, makuchu makowecznego 6 tonn, makuchu mieszanego 15 tonn, sruotu soja 30 tonn, ziemniaków jadalnych 15 tonn, wełny 0,33 tonn.

Z kroniki politycznej

Warszawa (Tel. wł.) W kołach politycznych utrzymuje się pogłoska, że w razie zmiany rządu zostanie także załatwiona sprawa ewentualnego utworzenia ministerstwa względnie podsekretariatu stanu przy Prezydencie Rzplitej, pełniącego przy nim rolę doradczą. Jako kandydata wymienia się b. marszałka Sejmu, Świtalskiego.

Przed przybyciem „Daru Pomorza”

Gdynia (p) Powitanie statku szkolnego „Dar Pomorza” z podróży naokoło świata będzie miało charakter specjalnie uroczysty. W Gdyni powstał specjalny komitet, który całe społeczeństwo prosi o zgotowanie statkowi godnego przyjęcia.

„Dar Pomorza” wejdzie do Gdyni punktualnie o godzinie 11, w dniu 3. września. Statek powita minister przemysłu i handlu. (p)

Wroclawski

Reuter donosi z Addis - Abeby, że w wojsku abisyńskim panuje doskonały nastrój. Jednak zapasy amunicji artyleryjskiej mogą wystarczyć zaledwie na 3 dni ognia, biorąc za podstawę obliczeń zużycie amunicji przez artylerię nowoczesną.

Po raz pierwszy w historii Stanów Zjednoczonych emisja obligacji państwowych, ostatnio wyłożona do subskrypcji, nie została pokryta w terminie.

Statystyka wykazuje znaczny wzrost samobójstw w Czechosłowacji w ostatnich latach. Według danych za rok 1934 przypadało na 100 tys. mieszkańców 31,3 samobójstw.

Do dnia 20 września stacjonować będą w Aleksandrii dwa pancerniki floty wojennej brytyjskiej „Revenge” i „Valiant”, 3 krążowniki i 2 kontrtorpedowce pod dowództwem wiceadmirała Forabesa. Dnia 5 września zawinie tam lotniskowiec i torpedowiec.

Angielskie ministerstwo wojny komunikuje, że major J. F. Godfrý z pułku Royal Engineers został mianowany attaché wojskowym ambasady brytyjskiej w Warszawie.

Dziennik „Zorile” donosi, że projektowana wizyta min. Titulescu w Moskwie zostanie ponownie odroczone.

Dzienniki donoszą z Moskwy, że komisarz spraw zagranicznych Litwinow opuścił przed paru dniami Marienbad, udając się przez Insbruck i Szwajcarię do Paryża.

Władze okręgu Küssnacht wystawiły krzyż na miejscu, gdzie tragiczna śmiercią zginęła królowa belgijska Astrid. U stóp krzyża przedstawiciele kantonu Schwyz oraz okręgu Küssnacht złożyli wieńce.

O czym się mówi

Warto przysłuchać się rozmowom; prowadzonym na wsi i w mieście. „Sannacyjna” akcja przedwyborcza nie budzi prawie żadnego zainteresowania w społeczeństwie. Dla szerokich kół ludności dziedzina ta jest pewnego rodzaju „magją dla wtajemniczonych”, na którą one wpływu nie mają i zresztą mieć nie chcą, a jeżeli chodzi o Senat, mieć nawet nie mogą.

Co innego zatem stanowi przedmiot rozmów. Na wsi wielkopolskiej wszystko inne przesłania troska o byt, o utrzymanie się na powierzchni. Od szeregu lat wegetacja cierpiała pod wpływem suszy, która już w ubiegłym lecie przybrała rozmiary katastrofalne, a pogłębiła się jeszcze w roku bieżącym. Wysuszone pola, wypalone łąki i pastwiska, zrujnowane plantacje warzyw znaczą upadek rolnictwa wielkopolskiego.

Skurczenie się produkcji rolniczej nie idzie niestety w parze ze wzrostem cen, który mógłby wyrównać tamten niedobór. Wielkopolska nie stanowi wszak zamkniętego w sobie obszaru i na kształtowanie się cen ziemiopłodów w całej Polsce oddziałują wyniki zbiorów wszystkich okręgów rolniczych. Gdy zatem w innych dzielnicach spręży nie odbiegały od poziomu normalnego, a tu i ówdzie go nawet przewyższały, ceny w ubiegłym roku gospodarczym były wobec wielkiej podaży zbiedniałej wsi niesłychanie niskie, zaledwie pokrywając bieżące koszty produkcji, do których nie można zaliczyć kosztów obsługi zadłużenia. Na początku bieżącego roku gospodarczego nastąpiło dalsze jeszcze pogorszenie w tej dziedzinie.

Wzrost cen na rynku hodowlanym, jaki obserwujemy od szeregu tygodni, jest wynikiem nietylko pomyślniej w tej chwili koniunktury eksportu do Anglii, ale również wynikiem zmniejszenia się podaży ze strony rolnictwa, które i w tej dziedzinie zmuszone było do ograniczenia produkcji doniedawna nierentownej, zwłaszcza wobec drożyzny i braku pasz. Zwyżka cen może pobudzić do nowych wysiłków w kierunku rozwoju tej gałęzi produkcji, jakkolwiek i tutaj niedobór w gospodarstwie roślinnym będzie stanowił niemałą przeszkodę.

Gnębiony klęskami nieurodzaju i niskimi cenami rolnik musi pamiętać jeszcze o zagadnieniu najważniejszym, decydującym przeważnie w jego egzystencji, t. j. o zagadnieniu finansowym. Dziś już powiedzieć można, że akcja odciążeniowa rolnictwa, ta jak jest ujęta w dekretach, nie wytrzymała albo raczej nie wytrzyma próby życia. Podobno przygotowywane jest już odłożenie raty, przypadającej na jesień rb., narażenie o jeden rok. Egzekucje tej raty nie odniosłyby przeważnie skutku, a gdyby przystąpiono do licytacji, nie znaleźliby się nabywcy na tak znaczną liczbę obiektów.

Ponieważ jednak oficjalnej wiadomości o takim czy innym rozwiązaniu kwestii długów rolniczych jeszcze nie ogłoszono, w niektórych umysłach zaniepokojonych rolników znajduje odzwierciedlenie hasło inflacji pieniężnej. Motyw ten wraca często w rozmowach z rolnikami, nie od dzisiaj zresztą. Wskazuje się przytem na przykład Gdańską. A „exempla trahunt” — przykłady mają moc pociągającą, zwłaszcza dla ludzi tak znękanych, jak rolnicy.

Nie trzeba chyba podkreślać, iż inflacja jako rozwiązanie naszych trudności gospodarczych byłaby środkiem najgorszym, niszczącym i samobójczym. Zdają sobie z tego sprawę poważne organizacje rolnicze, które w swych memoriałach domagają się zamiast inflacji energicznej walki z cenami kartelowymi, obniżenia dalszego świadczeń itp. innych zarządzeń deflacyjnych.

Tutaj możemy pole naszych obserwacji przenieść w kierunku miast. Wzrost drożyzny artykułów konsumpcyjnych, jak mięsa, słoniny, smalcu i nabiału, wynikający z omówionej już zwyżki cen na rynku hodowlanym, wywołał zaniepokojenie w szerokich kołach ludności miejskiej. Słyszysz się i czyta nieraz ostre zarzuty, skierowane przeciwko rzeźnikom i piekarzom, że uprawiają wyzysk i spekulację. Na zarzuty te organizacje rzeźniczek odpowiadają argumentem, iż zwyżka cen jest spowodowana podrożeniem surowca, t. j. żywca, i przedstawiają kalkulację na dowód, iż ceny mięsa i wyrobów mięsnych nie wzrosły w tym samym stopniu, co ceny, płacone przez rzeźników na targowicy miejskiej. Cena pieczywa zaś nie wykazuje w ostatnich czasach zmian.

Stoimy na stanowisku, iż należy zachować czujność wobec nieuzasadnionego gospodarstwa śrubowania cen. Jednakże z drugiej strony trzeba do zagadnienia ruchu cen przystępować z należytą rozumą i poczuciem odpowiedzialności. Jakkolwiek drożyzna artykułów mięsnych uderza boleśnie w budżety domowe szerokich warstw konsumentów miejskich, należy pamiętać, że równocześnie korzy-

sta z niej rolnictwo, z którego dolą związane są ściśle miasta. Podniesienie zdolności kupna wsi może ożywić oddziaływać na słabo pulsujące tętno życia gospodarczego miast.

Zwyżka cen artykułów spożywczych, która pojawiła się dość niespodzianie po długim okresie ustawicznej niżki, traktowana jest niekiedy jako zapowiedź ogólnego wzrostu cen. Ludzie, wspominając wyścig cen w okresie inflacji oraz utratę swych oszczędności, usiłują się zabezpieczyć przed skutkami ewentualnego powrotu podobnych zjawisk gospodarczych. Stąd obserwujemy pęd do lokowania pieniędzy w towarach.

Nietylko zatem po wsiach słyszysz się głosy o nieuniknionej jakoby inflacji, również i pewne koła miejskie liczą się z tą ewentualnością. Jest to stan niepożądany. Dla uspokojenia umysłów byłoby wskazane ogłoszenie wyraźnego oświadczenia na temat przyszłej linii naszej polityki gospodarczej i walutowej z miejsca autorytatywnego.

Według pogłosek, krążących w Warszawie na temat rekonstrukcji rządu, na kierownika państwowej polityki gospodarczej w charakterze wicepremiera lub ministra skarbu upatrzony jest p. I. Matuszewski, jak wiadomo, opowiadający się stanowczo za konsekwentnym stosowaniem zabiegów deflacyjnych.

wielkiem niezadowoleniem. Daje temu wyraz pismo „News Chronicle”, które m. in. pisze: „I oto przygotowuje się, jak się świeżo na to skarżył negus, nie wojna, lecz masakra, do której przykładamy mimowoli rękę przez nasze embargo broni. Przeciwni jesteśmy, by nadal tolerować tego rodzaju sytuację. Włochy nie mają najmniejszego powodu do skargi, jeśli my, w obliczu zdecydowanej woli Włoch, wykonamy postanowienia traktatu, podpisanego przez nas, a zezwalającego negusowi na import broni dla swej obrony. Podczas gdy się odmawia Abisynczykom prawa zakupu broni dla obrony, Włochy zbroją się aż po szyję”.

Sprawa stosunku do obu przeciwnych obozów: abisyńskiego i włoskiego, jest też przedmiotem rozważań innych pism angielskich. Liberalny „Star” podaje wiadomość, że w razie wybuchu wojny włosko-abisyńskiej Watykan wystąpi z deklaracją neutralności. Podobno tekst tej deklaracji już jest na ukończeniu, z myślą ogłoszenia go obu stronom walczącym, jak i wszystkim innym państwom, z którymi Stolica Apostolska utrzymuje stosunki dyplomatyczne.

Kwestja neutralności Watykanu w konflikcie włosko-abisyńskim przedstawia dla Watykanu pewne trudności. Chodzi w danym wypadku o dwa kraje chrześcijańskie, z którymi utrzymuje Stolica Apostolska dobre stosunki. Nie chcąc z jednej strony pozbawiać swej sympatii jedynego niezawisłego pań-

UWAGI

Na Starym Rynku „złotej Pragi”, gdzie jak w tyglu dawnego alchemika krzątały się rozmaite elementy kultury pięknej stolicy nad Wartą, gdzie gotyk z barokiem idą w parze, a przeszłość stoi bok przy boku z kamienną poezją nowoczesnego funkcjonalizmu, — na tymże rynku „starym” rozegrał się codopiero dramat w stylu sensacji „nowożytności”, niecodzienna katastrofa, prawdziwy kataklizm.

Gdy pisać o tem, brzmi to trochę prozaicznie: powódź z powodu pęknięcia rury. Gdy się jednak patrzyło, wówczas zdarzenie to wyrastało w oczach widzów do rozmiarów wielkiego widowiska, godnego pompatycznych ilustratorów włoskiego renesansu czy baroku.

Bo wyobraźmy sobie ni stąd, ni zowąd — wytrysk potężnej fontanny z ziemi w pobliżu historycznego ratusza praskiego, — olbrzymie masy wody, ciskane niewidoczną siłą w górę na wysokość miejskich kamienic, — wreszcie potop, ogarniający znaczną część starego miasta.

Zbytecznem opisywać popłoch mieszkańców. Nikt nie rozumiał: dlaczego, skąd? Dopiero nadbiegająca pomoc władz miejskich odsoniła tajemnicę. Pękł gdzieś pod ziemią główny przewód miejskiej sieci wodociągowej; w krótkim czasie wylały się na Starym Rynku dwa miliony litrów czystej wody.

Ale mało tego. Katastrofa wywołała duży przykrości z dostawą wody dla miljonowego miasta. Z dziewiętnastu okręgów miejskich — ośm uległo zupełnemu odcięciu od dopływu wody. W innych nastąpiło racjonowanie wody: zaczęto wydawać cenny niktar tylko w pewnych godzinach. „Herbata” i „kawka” znikły z jadłospisów praskich kawiarń. Praga przeżywała „Saharę”, gdy na dobitkę nieznośny termometr wskazywał 35 i więcej stopni.

Gdy obywatele naszych miast często z nieuwagi, często z lenistwa zostawiają instalacje wodne „na pastwę losu”, ani może nie uświadamiają sobie, ile ludzkich zabiegów potrzeba, aby dla dziesiątków, setek nawet milionów ludzi naszych miejskich mrowisk zabezpieczyć życiodajny płyn. Problem dostarczania dobrej, zdrowej wody dla tych skupień ludzkich jest troską, która zajmowała każdą cywilizację. Są tego dowody w rzymskich akwaduktach, u Inkasów czy Egipcjan.

Dzisiaj, kiedy skupienia rosną w miliony, zagadnienie jest jeszcze trudniejsze. Miasta jak Londyn, czy Nowy Jork, muszą sprowadzać wodę z odległości dziesiątek, nawet setek kilometrów. Nawet wymieniona wyżej sieć wodociągów Pragi planuje wobec tempa rozwoju miasta budowę nowych źródeł aż w okolicy Sudetów.

A na użytek niektórych kolonij w Afryce, np. teraz w przededniu kampanji włoskiej w Abisynji, przywozi się wodę z daleka. Wiele statków włoskich zwozi wodę w cysternach do Afryki aż z Europy.

Niema cywilizacji bez wody. Słusznie też poniekąd oceniany bywa stopień cywilizacji narodów według ilości wody, jaka zużywana jest na głowę.

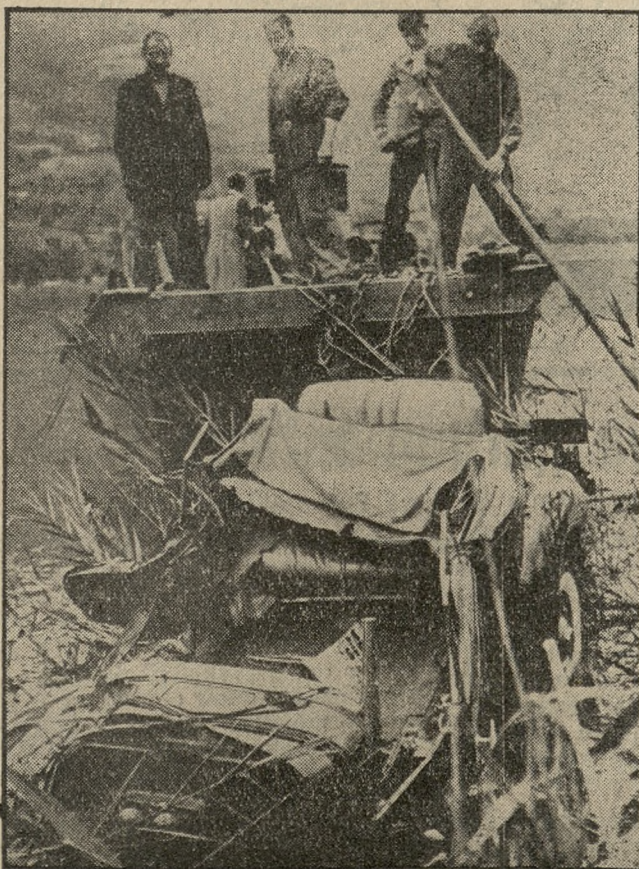
stwa chrześcijańskiego w Afryce, musi Stolica Apostolska liczyć się z drugiej strony silnie z Mussolinim. Traktaty laterańskie, przywracając niezawisłość Państwa Watykańskiego, związałyby mimowoli politykę zagraniczną Watykanu z Kwirynalem, gdzie jedna potęga czerpie siły z pomyślności drugiej.

Kto — za, kto — przeciw w konflikcie abisyńskim

W Anglii zabroniono wywozu broni zarówno do Włoch jak i do Abisynji. Zakaz ten ma praktyczne znaczenie głównie w stosunku do rządu abisyńskiego, który radby dokonywać zakupów broni na rynku angielskim, gdzie skądinąd panują sympatie pro-abisyńskie. Jeśli więc Anglia zakaz ten stosuje, czyni to w pojęciu ściślej neutralności, co zarazem pozwala jej w prowadzonych rokowaniach pojednawczych między Rzymem a Addis-Abeba na rolę arbitra. Temu też zakazowi przypisać należy, że Mussolini czuje się skrzepowany w swych atakach antyangielskich. Embargo na broń w Anglii jest więc zręcznym posunięciem dyplomatycznym.

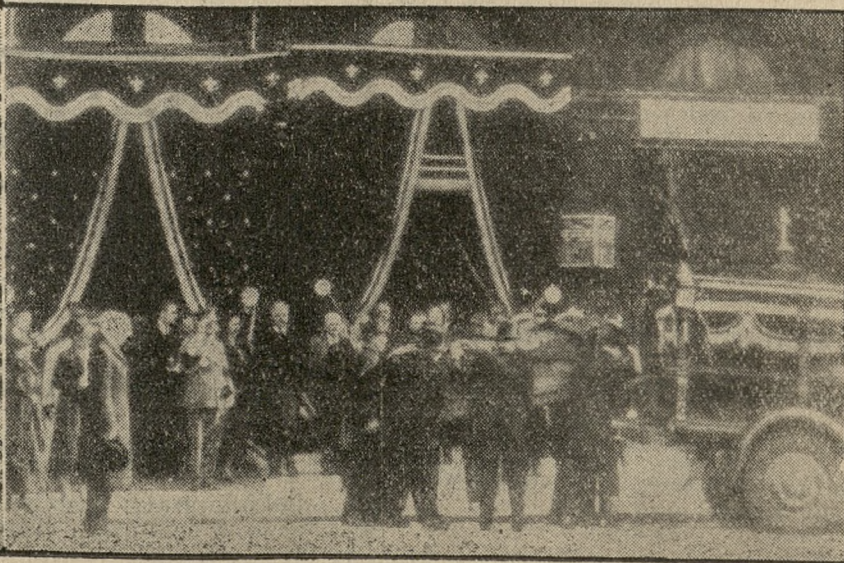
Na radzie gabinetowej w Londynie w dniu 22. bm. rozważana była sprawa dalszego podtrzymania zakazu, względnie też ogłoszenia wolności handlu bronią. Pomimo rozbieżnych sądów między poszczególnymi członkami gabinetu, z których część ulega silnie opinii kół antywłoskich i antywojennych, rada gabinetowa uchwaliła nadal podtrzymać zakaz wywozu, pozostawiając sobie wolną rękę, gdyby zaszła potrzeba zmiany tej decyzji. Rozumie się, że uchwała wywołała dobre wrażenie w Rzymie.

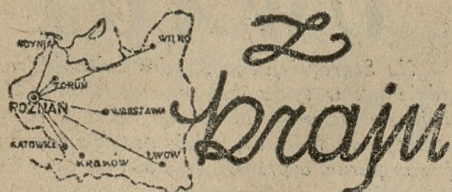
W kołach angielskich liberałów przyjęto natomiast dalsze trwanie Anglii przy zakazie eksportu broni z

Belgia pogrążona w żałobie

Wstrząsająca w swym trągnięciu śmierć królowej Belgów Astrid pogrążyła Belgię w głęboką żałobę i wzbudziła w świecie żywe współczucie dla bohaterskiego narodu belgijskiego. Na fotomontażu naszym widzimy z lewej rozbitą samochód na miejscu katastrofy z prawej przybycie trumny ze szczątkami królowej na dworzec brukselski

BADANIE STARYCH DOMÓW W STOLICY

Od czasu wielkiej katastrofy przy ulicy Freta są czynne stale komisje władz budowlanych, które przeprowadzają badania starych domów. Ludność jest zaniepokojona i sama donosi o objawach groźącego niebezpieczeństwa. W wielu wypadkach obawy takie zostały po zbadaniu rozproszone, a w niektórych został stanowczo nakazany remont.

Władze postępują w sposób zdecydowany z właścicielami kamienic, w których nakazany remont nie zostaje uskutecznił. Świeżo skazano niejakiego Szlamę Auslendera na 2 tygodnie bezwzględnej aresztu i 500 zł grzywny, za to, że nie rozpoczął w przewidzianym terminie nakazanej naprawy zagrożonego domu.

WOBEC NIEUZASADNIONYCH OBAW

Mieszkańcy w okolicy warszawskiego dworca kolejowego zostali zaniepokojeni silnymi wstrząszeniami, jakie powoduje wbijanie potężnych pali pod fundamenty nowobudującego się dworca kolejowego. Obawiają się mianowicie że wstrząszenia te fatalnie mogą się odbić na sąsiednich kamienicach. Gdy obawom tym dano wyraz w prasie, dyrekcja kolejowa w odpowiedzi na to wystąpiła z zapewnieniami uspokajającymi. Zanim bowiem przystąpiono do tych robót przy nowym dworcu, zbadała wprawdzie specjalna komisja stan domów sąsiednich i wydała orzeczenie wykluczające takie obawy.

STUDENT-KOMUNISTA ARESZTOWANY W CZĘSTOCHOWIE

Władze śledcze aresztowały studenta Politechniki Warszawskiej Rutsteina, zamieszkałego w Częstochowie, który pod przybranym nazwiskiem Forstera kierował jacejką komunistyczną w miejscowych fabrykach. Aresztowany odbywał, jako student Politechniki Warszawskiej praktykę w fabryce chemicznej na Przedmieściu Aniołów.

ADRESOWANIE PRZESYŁEK POCZTOWYCH DO KATOWIC

Dyrekcja okr. Poczty i Tel. informuje, że wysyłając przesyłkę pocztową do Katowic należy dla szybszego jej doręczenia podać w adresie numer przynależnego urzędu oddawczego. Na terenie miasta Katowic jest czynnych sześć urzędów oddawczych (Katowice 1 — 6), obejmujących zasadniczo dzielnice, w których właściwe urzędy są położone i tak: Katowice 1 — dzielnica Śródmieście, Katowice 2 — Zawodzie, Katowice 3 — Bogucice, Katowice 4 — Zależe, Katowice 5 — Dąb, Katowice 6 — Ligota.

Natomiast przesyłki pocztowe na terenie całego miasta Katowic, z wyjątkiem dzielnicy Ligota, doręcza urząd pocztowy Katowice 1.

JAKICH CHWYTAJĄ SIĘ SPOSOBÓW?

Od pewnego czasu grasuje w Rybniku sekta Badaczy Pisma św., która, nie mogąc znaleźć podatnego gruntu dla swej propagandy, szuka dróg pośredniego oddziaływania na ludność. Ostatnio na kolonji domów wojewódzkich, czyli na tak zwanym „Meksyku”, sekciarze zorganizowali zebranie, którego celem była nauka... języka niemieckiego. Zebrani słuchali przybyłego z Niemiec nauczyciela. Jak wiadomo, sekta ta została w Niemczech rozwiązana. Niezrozumiała wszakże jest rzecz, co ma wspólnego nauka języka niemieckiego z „badaniem Pisma św.” (KAP)

POD WPLYWEM WYRZUTÓW SUMIENIA

Podczas wojny polsko-bolszewickiej został w Niżniowie pod Stanisławowem pozbawiony życia arendarz Weisblum, a sprawcą był niejaki Teodor Gliński, który też za to został zasądzony na 10 lat więzienia. Glińskiemu jednak udało się zbiec z więzienia przez niedaleką granicę do Rumunii, skąd później udał się do Czechosłowacji i tam zamieszkiwał w Brnie. Materialnie powodziło mu się nieźle, natomiast odezwały się w nim wyrzuty sumienia. I oto teraz po 15 latach wrócił on do Stanisławowa i zgłosił się w prokuraturę do odbycia przeznaczzonej mu kary. Wypadek ten wywołał zrozumiałe zainteresowanie.

SILNA BURZA NAD LWOWEM

Onegdaj nad Lwowem i okolicą przebiegała gwałtowna burza, która tam wyrządziła poważne szkody. Od piorunu, który wywołał pożar, spłonęła znaczna część wsi Domażysze. W mieście samemu piorun uderzył w motor tramwaju, który unieruchomiony przez to, stał się przeszkodą w komunikacji na owej linii, dopóki go nie zdołano usunąć.

OTWARCIE TARGÓW WSCHODNICH

Przygotowania do otwarcia Targów Wschodnich we Lwowie zostały ukończone. Prócz wystawców polskich biorą w nich udział liczne firmy z Francji, Anglii, Belgii, Czechosłowacji, Węgier, Bułgarii, Niemiec itd. Targi Wschodnie zapowiadają się naogół dobrze.

Nad ciepłe, błękitne morze do słonecznej JUGOSŁAWII

24-dniowe wycieczki towarzyskie i wypoczynkowe, połączone ze zwiedzaniem Wiednia i Budapesztu. Wyjazdy 7 i 22 każdego miesiąca. Koszt od 285 zł., z paszportem, wizami, zwiedzaniem i utrzymaniem.

Zapisy i informacje: ORBIS - ws ystkie oddziały oraz FRANCOPOL, Warszawa, Mazowiecka 9.

ng 14 692

Kłopot z budżetem

Konferencja gospodarcza na warszawskim Zamku zajmowała się m. in. — jak twierdzą wtajemniczeni — zagadnieniem budżetowym. Chodziło przytem zarówno o wysokość przyszłego prelimitarza na rok 1936/7, jak i o sytuację, w jakiej znajduje się budżet na rok obecny — 1935/6.

Sytuacja ta nie jest łatwa. Wprawdzie dochody skarbu w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrastają. Za okres 4 miesięcy, od kwietnia do lipca, przyrost ten wynosi pokaźną sumę 41 mil., w czym podatek od cukru wraz z nowym nadzwyczajnym dodatkiem dał przeszło 10 milionów, a dochód z przedsiębiorstw — 11 milionów.

Jak się to stało, że przedsiębiorstwa wpłaciły tytułem zysku w zeszłym roku 9,5 mil., a obecnie aż 20,7 mil., — tego niestety nie wiemy. Może to jest i prawdziwy zysk, ale może tu zachodzić także zmniejszenie kapitału obrotowego przedsiębiorstw z ewentualnym, równoczesnym lub późniejszym uzupełnieniem go kredytem w bankach państwowych. Wreszcie należy jeszcze przypuścić dobroczynny wpływ pożyczki inwestycyjnej na finanse przedsiębiorstw państwowych, za czym przemawiałby także fakt zmniejszenia dopłat ze skarbu do niektórych przedsiębiorstw z 6,4 na 2,4 miliona. Taka sama oszczędność w funduszach wynosi blisko 6 milionów.

Jednak ani te oszczędności, ani zaznaczony wyżej, wcale znaczny przyrost dochodów skarbowych nie wpłynęły na zmniejszenie się deficytu budżetowego. Przed rokiem wyniósł on za 4 miesiące 105 milionów, obecnie zaś nawet nieco więcej, bo 106 milionów.

Wzrosły dochody, ale podniosły się i wydatki. Z zamknięć kasowych za 4 miesiące widzimy, że po wyeliminowaniu dopłat do przedsiębiorstw i funduszów oraz spłaty długów państwa czyste wydatki administracyjne były obecnie o 31 milionów większe, aniżeli

przed rokiem. Warto przytem zauważyć, że z 11 ministerstw jedno tylko ministerstwo opieki społecznej wydało w tym roku mniej o 1,3 milionów. We wszystkich innych resortach zaznaczył się wzrost wydatków. Emerytury z 49,6 podskoczyły aż na 54,8 milionów.

Ta sztywność deficytu budżetowego stwarza dla rządu sytuację kłopotliwą pod względem finansowo-gospodarczym, a bodaj że jeszcze więcej politycznym. Zbliża się termin zwołania nowego Sejmu, którego współpracy z rządem nadawane będzie szczególniejsze znaczenie. Współpraca ta zacznie się od budżetu na rok 1936/7, na który padać będzie długi, bo półroczny już podówczas cień budżetu na rok obecny.

Budżet ten zamyka się na papierze deficytem w sumie 152 mil. Ponieważ w r. 1933/4 niedobór wynosił 337 mil., a w roku ubiegłym 236 mil., przeto zestawienie tych trzech cyfr daje pocieszącą drabinę, po której, schodząc, w kilku lat możnaby stanąć na twardym gruncie równowagi. Taką nadzieję, podniesioną do wyżyn programu, wyraził minister skarbu wobec poprzedniego Sejmu.

A tymczasem nadzieja ta — przynajmniej narazie — zawiodła, i to w sposób nieoczekiwany, bo wprawdzie spełniła się pierwsza przesłanka, którą był wzrost dochodów, ale przyłączyła się do niej druga, t. j. powiększenie wydatków — okrażli o 10 milionów miesięcznie. Niema więc regresji w deficycie, a zatem plan ministra skarbu zlikwidowania deficytu w ciągu trzech lat zawisł w próżni.

Nie wiemy, w jakim kierunku pójdą usiłowania rządu, aby ten stan rzeczy zmienić. Sądzymy jednak, że przyjdą jakieś doraźne zarządzenia oszczędnościowe, które spowodują cyfrową poprawę obecnej sytuacji budżetowej jeszcze przed zebraniem się nowego Sejmu.

M. K.

stwu rolnemu pomorskiemu oraz przemysłom w Łodzi i na Górnym Śląsku, które głównie do Gdańska dostawiają.

Jednym słowem p. Greiser daje Polsce receptę na ożywienie przemysłów w Łodzi i na Śląsku. Zdaniem p. Greisera wystarczy tylko zamknąć Gdynię i cały ruch skierować na Gdańsk, a już w Polsce minie kryzys, bo zdołamy dla towarów naszych „wielki” rynek gdański!

Końby się uśmieł z takiej „argumentacji”. Wielkiej Polsce ma wystarczyć rynek zbytu, na którym zamieszkuje 400 tysięcy ludności!

Jeśli prez. Greiser wierzy w „mądrość” swoich wywodów, to conajmniej powinien być konsekwentnym. Ale tego mu właśnie brak. P. Greiser, uważający rynek gdański za tak wielki nie do zastąpienia rzecz dla polskiej produkcji, powinien przynajmniej umieć przytoczyć sumę pieniędzy, za jaką Gdańsk kupuje w Polsce. Mówiąc jednak o zamrożonych w Gdańsku należnościach polskich za towary gromi prasę polską, że z paru milionów, które Gdańsk jest winien, robią pisma polskie całe tuziny milionów. Jakże więc jedno z drugim ma się kleić w tem samym przemówieniu? Wiele rzekomo Gdańsk odbiera, ale mało daje Polsce pieniędzy.

Dobrzeby było, aby taką „Regierungserklärung” pp. Greiserów czy Forsterów zawsze przeglądali jacyś fachowcy i pousuwali z niej absurdy, bo chowcy i pousuwali z niej takie osobliwe sprzeczności. (p.)

Dalsze aresztowania wśród narodowców

Z Grodziska Wlkp. donosi nasz korespondent:

W czwartek, dnia 29 sierpnia o godz. 18 aresztowała policja z Grodziska w Gninie kierownika Stron. Nar. koło Gnin p. Jana Banasika. W dniu 29. bm. odbywała się w Gninie wizytacja parafii przez ks. biskupa; p. Banasika aresztowano w chwili wychodzenia z kościoła. P. B. prowadził oddział Stronnictwa Narodowego, który brał udział w przyjęciu księdza biskupa.

Po przesłuchaniu p. B. odstawiono do aresztu policyjnego w Grodzisku. (gkl)

Z Leszna donosi nasz korespondent:

Wczoraj pod wieczór aresztowała policja na Rynku w Lesznie kierownika Młodych w Lasociach p. Andrzeja Jędrzejewskiego i odprowadziła do aresztu. W areszcie w Lesznie przebywają oprócz tego, od blisko dwóch tygodni dwaj działacze Str. Nar. pp. kierownik Al. Hałas i Edm. Werner.

Na wiecu p. Faustyniaka

Ujście. W ubiegły wtorek odbyło się w Ujściu zebranie przedwyborcze Z. Z. P., na którym jako referent wystąpił kandydat na posła Jan Faustyniak z Chodzieży. W dyskusji zabrał głos jeden z miejscowych obywateli, p. Lorkiewicz, wzywając zebranych do wstrzymania się od głosowania. W tem miejscu przewodniczący odebrał p. Lorkiewiczowi głos, a p. Faustyniak oświadczył, że na to przemówienie wcale nie będzie odpowiadał. Przy końcu zebrania do p. Lorkiewicza podszedł przodownik P. P. i wezwał go do udania się na posterunek policyjny.

Na posterunku spisano protokół, po czym o godz. 23,20 p. Lorkiewicza zwolniono.

Wszystko dla Pani. Nareszcie uprzywilejowano pleć piękną tak, jak to należało już dawno uczynić, poświęcono jej całą wystawę.

Stąd też już dziś można stwierdzić, że wystawa odbędzie się pod nader pomyślnymi auspiciami. Nietylko dlatego, że odwieść ją wszystkie piękne Panie (a kto wie, że Pani nie jest piękna?), ale także dlatego, że ilość wystawców, którzy już dziś zgłosili swój udział w imprezie, oraz jakość i dobór eksponatów i rozmaitość programu, przesyła najsmielwsze oczekiwania.

Wystawa pod hasłem „Wszystko dla Pani” stanie się rewelacją dnia. Dalsze zgłoszenia firm czystopolskich na udział w wystawie przyjmuje Związek Obrony Przemysłu Polskiego, Poznań, ul. Rzeźnicza 1.

Wszystkie firmy stają frontem do Pani. • 343

Przez VADEMECUM BIELSZE ZĘBY ŚWIEŻY ODDECH

ng 13 507

„Czego ty jeszcze chcesz?”

Piastunka: — Niegrzeczna, była dziecina — dostanie zato ładne jabłuszko!

Osobliwa „argumentacja”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdańsk, 30 sierpnia.

Przemówienie sterników Gdańska może uznać za „dobre” każdy demagog i agitator prowokujący przeciwnika. Gorzej jednak ze stroną rzeczową tych przemówień. Okazuje się, że do argumentacji gospodarczej to nie wystarcza. W ostatnim przemówieniu prez. Greisera wygłoszonym na posiedzeniu Volkstagu czytamy m. in.:

„Polska przez spełnienie przewidzianego w traktatach obowiązku pe-

nego wyzyskania (!!) portu gdańskiego ma w swoich rękach możliwość podniesienia siły nabywczej ludności gdańskiej, zapewnienia towarom polskim zbytu w Gdańsku w ilości, w jakiej towar ten przychodził dawniej.

„Nie można jednak oprzeć się przekonaniu — mówił p. Greiser —, że działając w Polsce siły, które rozwój i rozkwit portu w Gdyni opłacają utratą nadzwyczaj ważnego (dla towarów polskich) rynku gdańskiego i zadają tem ciężkie ciosy całemu gospodar-

Bułgarsko-tureckie kwasy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Sofja, w sierpniu.

W bułgarskich kołach politycznych panuje od pewnego czasu znaczne zaniepokojenie z powodu ostrej kampanii prasy tureckiej przeciwko Bułgarii. Daje się wyraz podejrzeniu, że Turcja przygotowuje wojnę zaczepną przeciw Bułgarii celem powiększenia zaplecza Konstantynopola i lepszego zabezpieczenia Dardaneli. Zwraca się przytem uwagę między innymi na wzmacnianie fortyfikacji tureckich w Tracji, naprzeciw bułgarskiej granicy.

W przeciwbułgarskiej kampanii prasy Turków uderzają dwie sprawy: po pierwsze, prasa turecka — która bez pozwolenia angorskiego ministerstwa spraw zagranicznych nie pisze niczego z dziedziny polityki zagranicznej — obwinia Bułgarię, że prześladowuje mniejszość turecką; po drugie strona turecka twierdzi, że Bułgaria żywi plany agresji w stosunku do Turcji.

Co tyczy się położenia mniejszości tureckiej w Bułgarii, to Bułgarzy oświadczają, że w sprawie tej gotowi są przeprowadzić każdej chwili ankietę. Znana jest zresztą tolerancja bułgarska wobec niebułgarów. Pod tym względem Bułgaria zajmuje jedno z pierwszych miejsc w Europie, a w każdym razie pierwsze na Bałkanach. W Bułgarii żyje obecnie 600.000 Turków, posiadających własne meczety i szkoły.

Turcy bułgarscy są obywatelami lojalnymi, co Bułgaria należy oceniać. W ostatnich dniach przywódca muzułmanów bułgarskich, główny mufti Hjussein Ahmed, wygłosił w mieście Szumie przemówienie o położeniu mniejszości w Bułgarii. Oświadczył on, że mniejszość ta cieszy się „dobrą wolą i wielkodusznością państwa bułgarskiego” i że „fałszywymi i bezsensownymi są twierdzenia tych, którzy szerzą tendencyjne wieści o przeciwmahometańskiej polityce Bułgarii”. Dalej mówił główny mufti: „W r. 1922 państwo tureckie de facto nie istniało. Władza w Ankarze nie interesowała się losem obywateli tureckich w innych państwach. Wówczas Bułgaria sama, z własnej inicjatywy, wzięła muzułmanów w ochronę. Wówczas też państwo bułgarskie utworzyło w Szumie akademię dla duchowieństwa muzułmańskiego, istniejącą do dnia dzisiejszego. Drugiej podobnej akademii nie ma nigdzie na Bałkanach, ani też w reszcie świata muzułmańskiego”.

Równouprawnienie niebułgarów z Bułgarami stanowi dla Bułgarii jeden z najsilniejszych argumentów, jakimi posługuje się ona, gdy domaga się praw dla mniejszości bułgarskich u swych sąsiadów.

Bułgaria jest rozbrojona. Otoczona zaś jest zewsząd państwami, członkami porozumienia bałkańskiego, utworzonego dla utrzymania terytorjalnego status quo. Byłoby zatem absurdem twierdzić, że w takim położeniu Bułgaria mogłaby myśleć o napadnięciu na któregokolwiek ze swych sąsiadów.

W napaściach tureckiej prasy, jakoby Bułgaria uciskała mniejszości i miała zamiary agresywne, dopatrują się Bułgarzy pozorowania czegoś innego. „Turecka prasa — mówi mi jeden z polityków bułgarskich — napadła na Bułgarię także z powodu ostatnich uroczystości Władysława Warneńczyka w Warnie. Uroczystości te prasa turecka przedstawiła jako wymierzone przeciw Turcji. Pan był w Warnie i widział uroczystości, na które zaproszona była również Turcja. Nie posiadały one żadnego charakteru politycznego”.

W ten sposób tłumaczy się kampanię przeciwbułgarską prasy tureckiej. W replikach prasa bułgarska wykazuje bezpodstawność tureckich napaści prasowych, wskazując na potrzebę przyjacielskich stosunków pomiędzy Bułgarią a Turcją.

Wola ogromnej większości narodu bułgarskiego utworzona w miesiącu czerwcu r. 1931 rząd bloku narodowego z p. Malinowem na czele, który po upływie kilku miesięcy ustąpił miejsca

swego p. Muszanowi. Wówczas Bułgaria żyła w najlepszych stosunkach z Turcją. Premier Muszanow odwiedził Ankarę, gdzie zgótowano mu wspaniałe przyjęcie. Białogrodzka prasa napadła z tego powodu na Bułgarię bardzo ostro, tłumacząc wizytę p. Muszanowa jako wyraz zamiarów Sofji zawarcia sojuszu z Turcją. W rzeczy samej wizyta ta miała być początkiem wielkiej akcji dyplomatycznej, mającej na celu polepszenie stosunków Bułgarii ze wszystkimi sąsiadami. Hasłem p. Muszanowa, podchwyconym przez cały naród bułgarski, było: „Ze wszystkimi w przyjaźni, z nikim w sojuszu”.

Rząd bułgarski był szczerzy. Ankarę zaproponowała wówczas Sofji sojusz. Lecz Bułgaria, pozostając wierna wyżej wspomnianemu hasłu, propozycji tej nie przyjęła. Nieco później, znów za rządów p. Muszanowa, w duchu tej samej zasady przystąpiono do akcji za zbliżeniem Bułgarii i Jugosławii. Doszło do historycznego spotkania cara Borysa, wracającego z zachodniej Europy, z śp. królem Aleksandrem na dworcu białogrodzkim. Na to Turcja poczęła stroić grymasy.

Lecz im więcej postępowało zbliżenie serbsko-bułgarskie, tem więcej zaczynano bocyć się w Turcji na Bułgarię. Za to nastąpiła zmiana w stosunkach turecko-greckich. Turcja i Grecja zawarły pakt gwarantujący obojętne granice. Pakt ten opinia bułgar-

ska zaczęła tłumaczyć jako zwrócony przeciw Bułgarii.

Należy przyznać, że pierwsi bułgarscy propagatorzy zbliżenia z Jugosławią, a sa to członkowie zespołu politycznego „Zveno”, agitowali w myśl hasła: „musimy porozumieć się z Serbami, oni bowiem pomogą nam do zajęcia Turcji, przez którą będziemy mieli dostęp do morza Egejskiego”. I kiedy w maju ub. r., po przewrocie, wodzowie „Zvena” tworzyli rząd pod przewodnictwem p. Kimona Georgijewa, niepokój wobec porozumienia serbsko-bułgarskiego wzrósł w Ankarze i Atenach jeszcze więcej.

Lecz rząd p. Georgijewa upadł już dawno. Dzisiaj wpływy „Zvena”, które kiedyś w całym kraju liczyły ogółem zaledwie jakieś kilkaset członków, spadły do zera. Wódz „Zvena”, pułkownik Velčev, przebywa na wygnaniu.

Obecny rząd p. Toszewa, podobnie jak rząd p. Muszanowa, pragnie jedynie, by Bułgaria pozostawała w jaknajlepszych stosunkach z wszystkimi swymi sąsiadami.

W. S.

Przy cierpieniach woreczka żółciowego i wątroby, kamieniach żółciowych i żółtaczce naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** znakomicie ułatwia trawienie. Zal. przez lekarzy. Tg 1662

Oto droga do
piękności włosów:
**Mycie włosów
bez mydła!**

Często brak włosów tego, co stanowi ich największą ozdobę: połysku. Obecnie włosy bez specjalnego płukania odcem czy cytryną będą miękkie i błyszczące. Ufrzyzowanie będzie łatwiejsze i trwalsze.

Specjalny Szampoo Elida, wolny od mydła a tem samem od szkodliwych dla włosów alkali, jest najlepszym środkiem pielęgnacji włosów. Dzięki niemu znika szary osad, który odbiera włosom połysk, znika szorstkość i pęcznienie włosów.

DO BLOND WŁOSÓW
KAMILLOFLOR
SPECJALNE SHAMPOONY ELIDA
BRUNETAFLO
DO CIEMNYCH WŁOSÓW
Pg 5351-62.367

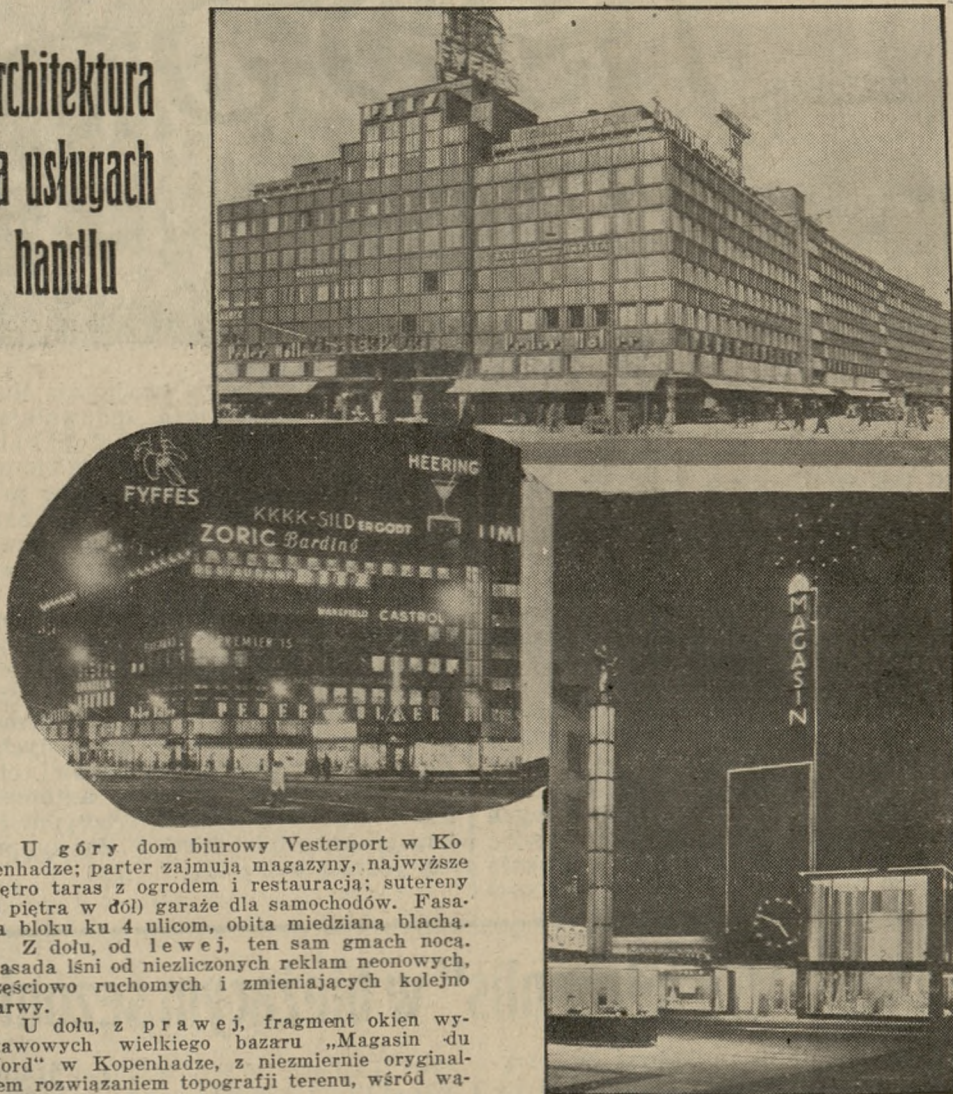
w sposób wielce kunsztowny majoliką, blachą miedzianą lub t. p.

Znika naogół rzeźba, która zato panoszy się bardziej, niż dawniej, wewnątrz gmachu. Rzeźba przenosi się nawet do skromnych wnętrz mieszkalnych, demokratyzuje się.

Możnaby powiedzieć, że miejsce rzeźby zajmuje coraz silniej w fasadach ulicy wielkomiejskiej — reklama neonowa. Oczywiście nie w sensie plastycznym. Ale na swój sposób działa nowym czynnikiem, którego dawniejsza architektura nie знаła, mianowicie: barwą. Okazałe, częstokroć wprost lśniące przepychem reklamy świetlne na gmachach handlowych stają się już dziś nieodzowną częścią estetyki miast. Z pierwotnego chaosu, który cechował pierwsze lata powstania napisów neonowych, wyłania się dziś w wielkich miastach zachodnich i amerykańskich potrzeba wzajemnego uzgadniania ze sobą reklam na jednej płaszczyźnie. Mózgarka liter i światła nabiera powoli kształtów skoordynowanych.

W nowych tych koncepcjach przodują oczywiście wielkie firmy handlowe i przemysłowe, które mają swoich architektów-dekoratorów. W Paryżu, Londynie, ale także w innych większych miastach, zwłaszcza, gdzie krzys gospodarczy nie daje się zbyt silnie we znaki, spotkać można udatne kompozycje nowej architektury na usługach handlu.

Architektura
na usługach
handlu

U góry dom biurowy Vesterport w Kopenhadze; parter zajmują magazyny, najwyższe piętro taras z ogrodem i restauracją; sutereny (3 piętra w dół) garaże dla samochodów. Fasada bloku ku 4 ulicom, obita miedzianą blachą. Z dołu, od lewej, ten sam gmach nocą. Fasada lśni od niezliczonych reklam neonowych, częściowo ruchomych i zmieniających kolejno barwy.

U dołu, z prawej, fragment okien wystawowych wielkiego bazaru „Magaasin du Nord” w Kopenhadze, z niezmiennie oryginalnym rozwiązaniem topografii terenu, wśród wąskich uliczek śródmieścia.

Nowoczesne budownictwo, szukając w latach powojennych nowych dróg, nowych form, najrychlej stosunkowo zawarło przymierze z — życiem gospodarczym. Z dużą elastycznością stanął w pierwszej linii handlu po stronie nowych prądów w architekturze, widząc w propagowaniu przez młodych architektów hasło „celowości” coś, co odpowiada psychice i potrzebom kupca i przemysłowca.

Stąd mnożą się rok rocznie budowle w nowoczesnym stylu rzeczowej, surowej „celowości”, a służące jako: gmachy fabryczne, bank, magazyn, lub dom biurowy. Formy są proste. Rozkład przejrzysty. Architektura działa za pomocą bryły, piękno układa się w proporcjach płaszczyzn poziomych i pionowych. Miejsce dawnych gzymsów i pilastrów zajmuje teraz logiczny rytm otworów okiennych.

Dla oka, przyzwyczajonego dawniej do przeładunku dekoracyjnego, wyglądają dzisiejsze fasady skromnie, surowo. Ale tę prostotę, która nie jest ubóstwem, zastępuje teraz znacznie silniej, niżli dawniej, rodzaj materiału, pokrywającego ściany. Podkreśla się silnie solidność materiału, — dla dawnych teatralnych stiuków i fałszy-

wej monumentalności niema miejsca. Fasady są albo z kamienia (najczęściej), albo z ozdobnej cegły (klinkru), przyczem zważa się przedewszystkiem na staranne wypalenie i fugowanie, wreszcie pokrywa się nieraz fasady

Szan. naszych Czytelników i Abonentów

w Gnieźnie

zawiadamiamy, iż począwszy od 1 września

agentura Kurjera Poznańskiego

znajduje się w składzie

przy ul. Moniuszki 4

u p. A. Bibrowicza

telefon 358

telefon 358

W agenturze zamawiać można Kurjera Poznańskiego po cenie oryginalnej:

miesięcznie tylko zł 3²⁰

z odbiorem, a 3.70 z odnośnieniem.

Agentura przyjmuje również ogłoszenia.

Dla dzieci i dorosłych
STOSUJĄ SIĘ ROŚLINNE
PIGULKI PRZECZYŚCZAJĄCE
Z ZAKONNIKIEM
PUDEKCO 40 GROSZY

50-lecie telefonów poznańskich

Przed 50 laty, w rannych godzinach 1 września 1885 roku, w pogodny wtorek poprowadzono przez „telefon przyrząd” taką rozmowę:

— Tu mówi dyrektor poczt i telegrafów. Czy mam zaszczyt z panem tajnym radcą komercyjnym we własnej osobie?... — O, witam, najniższy sługa pana radcy. Czy pan mnie dokładnie rozumie?... — Tak, tak, powinszować, dziękuję. Co? Wspaniały wynalazek! — Słyszmy się, jakbyśmy siedzieli razem przy winku u Pfitznera

pomyślenia jest dzisiaj organizacja jakiegokolwiek odcinka życia zbiorowego bez nieocenionych usług, jakie oddaje nam telefon.

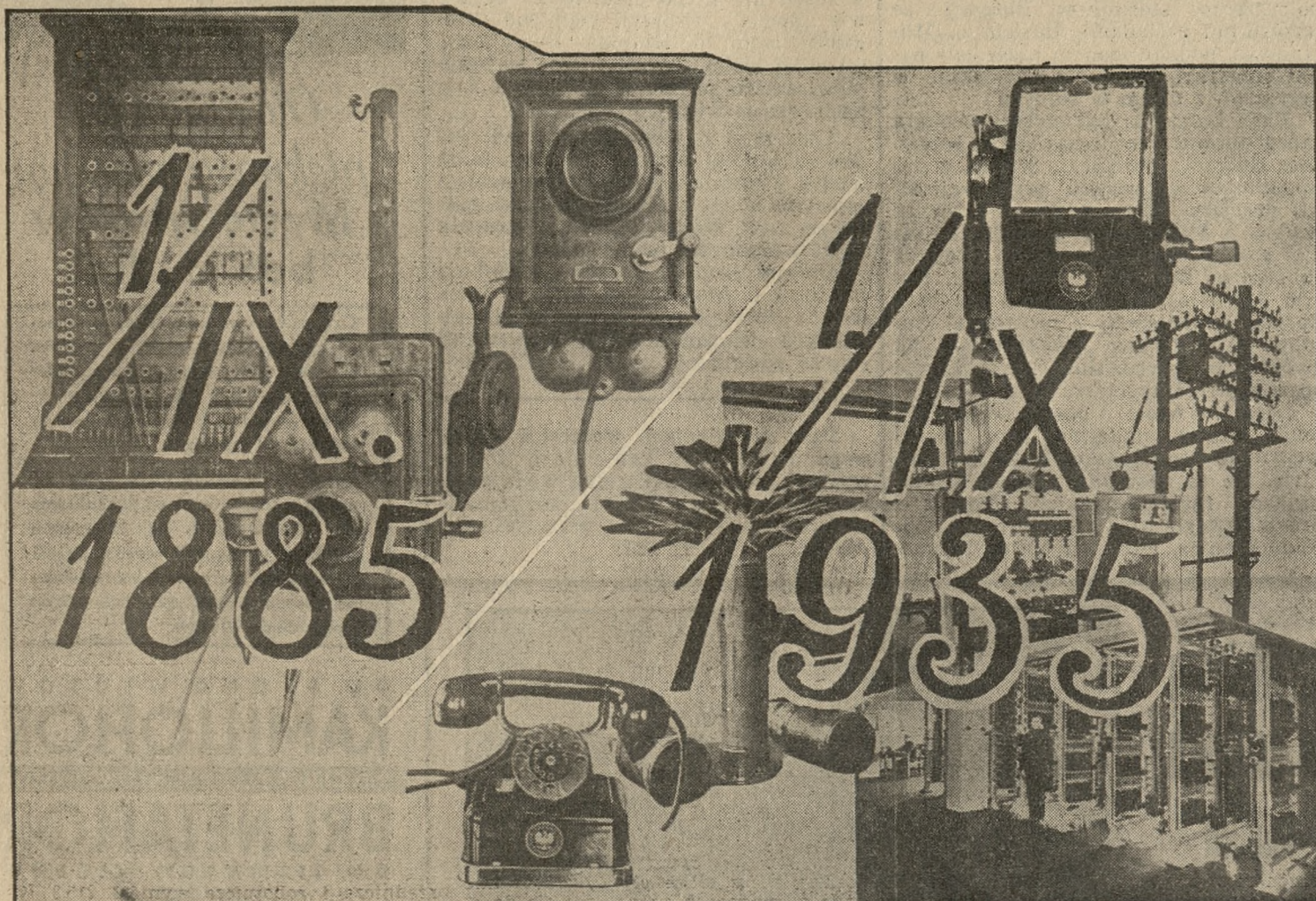
W roku 1885 urządzenia techniczne jak na owe czasy były nienajgorsze. W urzędzie pocztowym przy ul. Pocztowej znajdowała się jedna centrala z kilkoma abonentami (na początek września 27, później w październiku 41).

Dzisiaj, po 50 latach — w dobie postępu i techniki — mamy w Poznaniu auto-

zaś międzymiastowych, zgłoszonych z Poznania, jest około 30.000 miesięcznie. W roku 1885 wybudowano w Poznaniu linię telefoniczną napowietrzną o łącznej długości 32 km.

Dzisiaj prawie cały teren miasta Poznania jest skablowany dla połączeń telefonicznych (kabel telefoniczny w ziemi). Obecnie mamy w Poznaniu linie kablowe i napowietrzne długości 17.038,005 km.

Stan obecny jednak — mimo postępu kultury i cywilizacji, w porównaniu

albo Glabisza. — Tak. Co, dziś wieczorem u Brummego? To należy oblać. A więc do widzenia! Sługa pana radcy.

Telefon jest przyrządem do przenoszenia dźwięków na odległość z pomocą prądów elektrycznych.

Od roku 1837 rozpoczynają się usiłowania zastosowania elektrycznego porozumiewania się na odległość. Po dłuższych próbach, podejmowanych przez Page'a, Bourseula, Meucci'ego, Clemensa i Reissa, zgłosił w roku 1876 Amerykanin Aleksander Graham Bell pomysł budowy telefonu, oparty na zasadzie magnetycznych działań. Zasada, pominąwszy techniczne szczegóły jej zastosowania, ostała się we wszystkich używanych dzisiaj systemach telefonicznych. Pierwszą linię telefoniczną zbudowano 1877 roku w Bostonie, w r. 1878 roku Londyn otrzymał sieć telefoniczną, w rok później Paryż. W Polsce jednym z pierwszych miast był Lwów, gdzie w roku 1882 założono urząd telefoniczny z 47 abonentami.

Aparat telefoniczny Be'a, opatentowany w roku 1876, został zaprowadzony w Poznaniu 9 lat po jego opatentowaniu.

Dnia 1 września 1885 o godz. 7 rano oddano do użytku publicznego „telefonowe przyrządy” bo tak nazywano dawniej aparaty telefoniczne. Aparatów telefonicznych zainstalowało w Poznaniu u siebie w dniu 1 września 1885 r. 27 osób i to przedewszystkiem instytucje publiczne oraz zamożniejsi kupcy.

Do pierwszych abonentów telefonicznych należeli między innymi J. Czepeżyński, drogerja; Donat Stabrowski, fabryka makaronu; Telesfor Otmianowski, skład nasion; Józef Wojniewicz, hurtownia kolonialna; H. Cegielski, fabryka lokomobili i A. Glabisz, hurtownia win.

Nowy wynalazek nikomu zrazu nie przemawiał do przekonania. Każdy właściciel „telefonicznego przyrządu” uważany był za człowieka, który wyrzuca pieniądze za okno. — Rozmowa telefoniczna w roku 1885 była bardzo droga, bo kosztowała na terenie Poznania 50 fenigów.

Dzisiaj telefon przestał być luksusem. W czasach dzisiejszych ciągłego pośpiechu człowiek bez telefonu jest jak bez ręki. Bez telefonów nie można wyobrazić sobie dziś normalnego życia gospodarczego i kulturalnego. Nie do-

maty telefoniczne. Posiadamy dwie centrale o łącznej pojemności 7.000 numerów, a abonentów samych jest około 6.000. Wzrost abonentów przez szereg lat tak w Poznaniu jak i w innych miastach pociągnął za sobą znaczne rozszerzenie przewodów międzymiastowych.

W roku 1885 Poznań posiadał bezpośrednich połączeń międzymiastowych — 7. Obecnie liczba ta wzrosła do 172 przewodów, w tem 63 przewodów telegraficznych.

W roku 1885 miasto Poznań przeprowadziło rozmów telefonicznych w września 27, później w październiku tegoż roku już 780.

Dzisiaj, według najnowszych danych statystycznych, Poznań przeprowadza miejscowych rozmów przeciętnie około jednego miliona miesięcznie. Rozmów

do innych państw na wschodzie Europy — nie jest jeszcze zadowalający. Statystyka wykazuje, że w Polsce mało jest jeszcze aparatów telefonicznych, gdyż na 166 mieszkańców przypada 1 aparat telefoniczny. W Poznaniu mamy na 42 mieszkańców 1 aparat (w Norwegii przypada aparat na 14 mieszkańców).

Dzisiaj telefony są względnie tanie. Ostatnia innowacja, skontyngentowanie rozmów i wprowadzenie opłaty za poszczególne rozmowy ma tę dobrą stronę, że zmniejszyła się ilość rozmów zbytecznych. W telefonach nie słychać już dziś tak często, jak dawniej, charakterystycznego buczenia automatu, lub — na prowincji — stereotypowego powiedzonka telefonistki: „Zajęty, proszę później zadzwonić!” (pt.)

„Apollo” i „Metropolis” w bieżącym sezonie

Człowiek lubi zaglądnąć w przyszłość. Chodzimy do wróżbiarek i jasnowidzów, żeby dowiedzieć się, kiedy czeka nas wielka wygrana na loterii, smutna przygoda z wysokim brunetem, nieporozumienie przez karową damę, czy list pieniężny od króla treflowego. A przecież nie najmniejszą wartość posiada dla nas także pytanie, jakie rozrywki czekają nas w najbliższym czasie. Życie jest naogół smutne i każda przyjemność jest dużo warta. I przecież, dwie godziny spędzone w kinie są nieraz — jeśli film jest dobry — bardzo miłą i bardzo cenną przyjemnością. Dobrze więc jest i tutaj zająrzeć w przyszłość, dowiedzieć się, jakie ze strony kinoteatrów „Apollo” i „Metropolis” czekają nas niespodzianki, czy wiele tu spędzimy miłych chwil na dobrych filmach.

Niekażdemu karty odkryją prawdę, niekażdemu dyrekcja kin wyzna tajemnice przyszłych programów. Niech więc dziennikarz będzie pośrednikiem dla Czytelników przy tem spoglądaniu w przyszłość na czekające nas rozrywki.

A więc — to już jest publiczną tajemnicą — „Apollo” otwiera sezon wielką komedią „Papryka” z Franciszką Gaal, ostatnią sympatją wszystkich kinomanów, w roli głównej. „Metro-

polis” rozpoczyna sensacyjnym dramatem „Legjon nieustraszonej”, w którym grają znani aktorzy: Wallace Beery, Maureen O'Sullivan i Lewis Stone.

A oto przegląd dalszych premier, ułożony nie w chronologicznym porządku wyświetlania, lecz według produkcji, wyjawiony nam przez dyrekcję kinoteatrów „Apollo” i „Metropolis”.

Filmy polskie: oryginalna, atrakcyjna komedia „Dwie Joasie” ze Smolarską, Brodniewiczem, Iną Benitą i Zniczem. „Rapsodia Bałtyku” — potężna epopeja morską z udziałem Marii Bogdy, A. Brodzisza, Bałki Orwid, M. Cybulskiego i W. Waltera. Wyróżniony na kongresie filmowym w Wenecji piękny film górski „Dzień wielkiej przygody” z K. Junoszą-Stępowskim, Brodniewiczem, Haliczem i Łapińskim. Wreszcie Adolf Dymasz ukazuje się w dwu filmach, oczywiście, wesołych, dowcipnych, pełnych werwy i ruchu komedjach: „Wacusz” i „Dodek na froncie”.

Bogato będzie reprezentowana produkcja austriacko-niemiecka. Przedewszystkiem film J. Kiepury, piękna komedia muzyczna „Kocham wszystkie kobiety”. A dalej „Nie chcę wiedzieć kim jesteś” z Lianą Haid, „Walc dla ciebie” z Kamillą Horn, „Audjencja w Ischlu” z Marią Eggerth i P.

Hoerbigerem „Polska krew” według operetki Nedbala z Anny Ondrą i Piotrowiczem „Marzące usta” potężny epos dramatyczny z Elżbietą Bergner. Brygide Helm ujrzymy w wielkim filmie „Złoto”, Katedę Nagy w „Ucieczce”. Z operetek zobaczymy i usłyszymy „Księżniczkę czardasza” z M. Eggerth i „Barona cygańskiego”, a z komedij muzycznych: „Ewę” z Madą Schneider, „Ostatnią miłość”, „Porucznika Bobby” z G. Froelichem. Willy Fritsch wystąpi w nastrojowym filmie „Wojna w krainie walców” oraz „Amfitryon”, komedji, której akcja rozgrywa się wśród bogów greckich.

Z produkcji anglo-amerykańskiej na pierwsze miejsce wysuną się dwa filmy z Mauricem Chevalierem, znajdującym się obecnie w rozkwicie sławy. Gary Cooper i Anna Sten ukaza się w „Nocy poślubnej” reżyserji King Vidor. Loretta Young i Clark Gable w filmie według powieści Londona „Zew krwi”, Elżbieta Bergner w dram „Nie odchodź ode mnie”. W wielkim historycznym filmie pt. „Marja Antonina” ujrzymy Normę Shaerer. Ch. Laughtona i F. Marcha. Słynny reżyser Van Dyke prezentuje obraz „Mężowie do wyboru” z Joan Crawford, C. Gablem, i R. Montgomery. Piękna Jeanette MacDonald ukazuje się nam jako „Karpisza Marietta”, Liljana Harvey bliźnie znów swym urokiem w „Zaproszeniu do walców”. W odmiennym charakterze buda znów filmy „Tytańskie góry”, przedstawiające walkę łodzi podwodnych, reżyserji F. Langa lub emocjonujący dramat „Na wodach chińskich” z Wallaceem Beery, Jean Harlow i L. Stonem. Grace Moore ukazuje się w filmie „Idziemy po szczęście”, a Gitta Alpar w „Dubarry”. Świetny tenor R. Tauber występuje w „Radości mego serca”, mistrz maski Borys Karłow — w niesamowitej „Tajemnicy czarnego pokoju”.

Na zakończenie wspomnimy jeszcze o pięknym widowisku filmowym z efektownymi tańcami pt. „Caranga” z udziałem Lili Damity i J. Buchanana oraz o „Nocach egipskich” z udziałem popularnego komika, występującego zazwyczaj w filmach o bardzo bogatej wystawie, Eddie Cantora.

Poza normalnymi przedstawieniami „Apollo” zapowiada specjalne przedstawienia nocne, na których wyświetlane będą filmy, odbiegające od szablonu, eksperymentalne itp. Na początek pójdą filmy produkcji sowieckiej: „Nowi ludzie”, „Burza” według dramatu Ostrowskiego i „Ostatni z Golowiewych”, dramat satyryczny według M. Saltikowa. Utrzymane też nadal będą przedstawienia popołudniowe ze specjalnymi programami dla dzieci.

Kina „Apollo” i „Metropolis” chcą i nadal utrzymać swą dewizę „Nasze programy najlepsze”.

Smutne wieści z Polesia

Z listu, który w tych dniach nadszedł z Polesia, podajemy następujące, niestety bardzo smutne wiadomości:

Olbrzymia większość właścicieli ziemskich w powiatach drohiczyńskim i pińskim oddaje w dzierżawę majątki swe Żydom, chwając się i wyrażając zadowolenie, że „mają spokój”.

A cóż mówić o posługiwaniu się „gwarą” w stosunkach z ludem, językiem rosyjskim w stosunkach z Rosjanami, o zachwytach nad językiem rosyjskim, o powtarzaniu z lubością zwrotów i słów rosyjskich, które jakoby lepiej i dokładniej oddają myśli, niż język polski!

Co sądzić o oddawaniu najważniejszych dla podtrzymania polskości, a odruszczenia kraju placówek lekarskich, gminnych, inżynierskich itp. przeobrażonych w Rosjan Ukraincom lub Rosjanom!

Wymienieni dzierżawcy-Żydzi, lekarze, urzędnicy powiatowi i samorządowi, prywatni obrońcy, otrzymujący posady radców prawnych nawet w bankach polskich, adwokaci mają wielki wpływ na lud. A jak się umieją maskować, jak umiejętnie działają!

Uzasadnione są, niestety, skargi obywateli świątliwych i patriotycznych na zaprzeczanie polskości przez Polaków. Czy ludzie ci nie mają sumienia?

Słuszna kara

Warszawa. (Tel. wł.) Sąd lwowski skazał Joję Szprechera, właściciela kilku olbrzymich kamienic, na 10 tys. zł grzywny. W lutym z powodu nieocyszczenia dachu z śniegu zawalił się szklany dach, znajdujący się nad kawiarnią, wskutek czego zostały rannymi dwie osoby zśród gości. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Wobec zamierzonego ożywienia bankowości prywatnej

Przeglądając publikacje komisji bankowego ministerstwa skarbu, obrazujące położenie naszej bankowości prywatnej, odnosi się wrażenie — że się tak wyrażymy — skostnienia tejże bankowości. Po przełomowym roku 1933, po ustaniu tendencji gwałtownego kurczenia się operacji czynnych i biernych, nastąpiła w r. 1934 i w roku bieżącym stabilizacja. Nasze banki osiągnęły „dno kryzysu” i na niem utknęły.

Koła gospodarcze interesują się przede wszystkim operacjami czynnymi banków. Otóż stwierdzić należy, że choć tempo kurczenia się tychże operacji znacznie zmalało, to jednak operacje czynne banków prywatnych ciągle jeszcze maleją. Oczywiście, spadek nie jest znaczny, co właśnie uprawnia nas do określenia położenia bankowości jako ustabilizowanego.

Dla przykładu notujemy, że w ciągu półroczia 1934/35 kredyty dyskontowe w bankach prywatnych spadły o 3 proc. Jeszcze mniejszy był spadek w kredytach otwartych, zabezpieczonych (w rachunkach bieżących), wyniósł bowiem w okresie styczeń 1934 do końca 1-go półrocza 1935 zaledwie półtora procent. Jedyny wyjątek stanowią pożyczki terminowe, które odmiennie niż reszta kredytów, wykazują stały, choć niezbyt silny wzrost.

Co wpływa na martwość operacji czynnych banków prywatnych? Różne tutaj zachodzą przyczyny. Banki przestały zajmować się całym szeregiem czynności bankowych; tak np. banki zawiesili całkowicie działalność w dziedzinie długoterminowych pożyczek hipotecyjnych. Banki przestały zaspakajać potrzeby kredytowe rolnictwa — wobec słabego ich bezpieczeństwa. Następnie stwierdzić należy, że — wobec skurczenia się rozmiaru obrotów gospodarczych — zmalało również, w całym szeregu branż, zapotrzebowanie na kredyt bankowy. Ten sam motyw (skurczenie się obrotów gospodarczych) zwolnił część kapitałów obrotowych. Wreszcie pamiętać należy, że deteauryzacja, t. j. wycognięcie pieniędzy przechowywanych w przysłowiowych „pończochach”, zasiliło rynek pieniężny dopływem nowych kapitałów.

Nie na ostatnim miejscu wśród przyczyn, które wpłynęły na skurczenie się operacji czynnych prywatnej bankowości, wymienić należy wpływ etatyzacji bankowości polskiej. Państwo przejęło na siebie liczne obowiązki, które dawniej pełniła prywatna bankowość.

Zdaje się, że czynniki rządowe rażąco opuścić niektóre zajmowane przez się pozycje na odcinku banko-

wym. Notujemy tutaj z obowiązku dziennikarskiego pogłoskę, iż m-stwo skarbu złożyło poznańskim kołom gospodarczym interesującą ofertę. Chodzi o jeden z największych banków polskich, którego właściwie już „prywatnym” nazywać nie można, jako że 80 proc. jego kapitału znajduje się w rękach państwa. Otóż czynniki rządowe chciałyby wyzbyć się swego udziału i „oddać” wspomniany bank kołom gospodarczym. Przedtem miałyby dokonać gruntownego uporządkowania spraw tegoż banku, tak, że

Polityka handlowa Francji

Min. handlu Bonnet udzielił przedstawicieli „La Journée Industrielle” wywiadu, w którym określił program polityki handlowej rządu francuskiego.

Na wstępie min. Bonnet zaznaczył, że kryzys dotknął najsilniej te gałęzie przemysłu, które pracują na eksport. Znalazło to również wyraz w bilansie handlowym Francji. W okresie od 1926 do 1934 r. import francuski spadł z 46 do 17 miliardów fr., zaś eksport z 43 do 12 miliardów fr. Eksport spadł więc w tym czasie o 64%. Jeśli wziąć pod uwagę liczbę robotników, zatrudnionych w tych gałęziach przemysłu, które pracują na eksport, to okaże się, że spadek zatrudnienia w tym przemyśle wynosi od 70 do 90%. Na pogłębienie trudności wpływa zamrożenie zagranicą około miljarda franków, które stanowią wierzytelności Francji.

Pragnąc zaradzić temu stanowi rzeczy, Francja dąży do jaknajszerszego zlikwidowania skutków przeszłości i dlatego w jednym z dekrétów ostatnio wydanych przewiduje ułatwienie dla tych przemysłowców, których należności zostały uniemożliwione zagranicą. Poza tem rząd stara się nie dopuścić przy zawieraniu nowych układów handlowych do tworzenia się zaległości oraz przyspieszyć transfer uniemożliwionych sum. W tym duchu zawarto ostatnie układy handlowe z Grecją, Węgrami i Turcją. Francja będzie się sta-

w ręce kół gospodarczych dostałaby się placówka zupełnie zdrowa i żywotna.

Oferta ta jest interesująca dla różnych względów, głównie zaś z tej racji, że nasze koła gospodarcze — po znanych przejściach — zostały pozbawione większego banku prywatnego o typie przemysłowo-handlowym, którego brak daje się im poważnie we znaki. To też zainteresowane sfery poznańskie (przemysł, handel i rzemiosło) odniosły się pozytywnie do wspomnianej oferty i podobno wszczęły rozmowy w tej sprawie. Ufać należy, że zakończą się one pomyślnym rezultatem i przyczynią się do ożywienia naszej bankowości prywatnej i lepszego zaspakajania potrzeb kredytowych stanu średniego.

rała również o przyspieszenie transferu należności „zablokowanych” w związku z funkcjonowaniem clearingu francusko-niemieckiego; należności te wynoszą 300 milionów fr.

Po zlikwidowaniu tych trudności rząd francuski poczyni wysiłki w celu zdobycia nowych rynków dla przemysłu francuskiego. Rząd spodziewa się, że przemysł francuski otrzyma wkrótce poważne zamówienia i uzyska odpowiednie stanowisko na rynku rosyjskim oraz na Dalekim Wschodzie.

Poza tem Francja zamierza w przyszłości uczynić swą politykę handlową bardziej elastyczną przez porzucenie klauzuli państwa najbardziej uprzywilejowanego w kwestjach kontyngentów, co pozwoli na swobodny rozdział pomiędzy poszczególnymi krajami różnymi ustępstwami za otrzymanie pewnych korzyści. Polityka ta będzie niewątpliwie sprzyjać rozwojowi stosunków handlowych ze St. Zjednoczonymi, Czechosłowacją i z Włochami, a także z Niemcami — po rozwiązaniu sprawy zaległości clearingowych.

Rząd francuski pragnie wreszcie zapewnić swemu handlowi większą swobodę i bezpieczeństwo. Nastąpi to nie tylko przez metodyczną rewizję systemu ochrony celnej, lecz także przez opracowanie zarządzeń, mogących przyczynić się do ożywienia działalności gospodarczej kraju.

KRONIKA GOSPODARCZA

Sytuacja gospodarcza świata w I półroczu r. b.

Według biuletynu statystycznego Ligi Narodów, produkcja przemysłowa w ciągu pierwszych 5, względnie 6 miesięcy r. b. wykazała w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. wzrost prawie we wszystkich państwach. Spadek nastąpił tylko we Francji — o 10 proc. oraz w Holandii — o 9 proc. Wzrosła natomiast produkcja: we Włoszech — o 24 proc., w Chile — o 18 proc., w Niemczech — o 17 proc., w Japonii — o 13 proc., w Szwecji — o 11 proc., w Danii — o 10 proc., w Kanadzie — o 9 proc., w Austrii — o 8 proc., w Finlandii — o 7 proc., w Stanach Zjednoczonych i Norwegii — o 6 proc., w Polsce — o 4 proc., w Belgii i Czechosłowacji — o 1 proc. Co do W. Brytanii — brak jeszcze ostatecznych danych, jednak i tam nastąpił wzrost produkcji o kilka procent.

Wskaźnik produkcji (1928 = 100) wyniósł ostatnio, w Japonii 159, w Chile 148, w Rumunii i Danii 130, w Norwegii 124, w Grecji 122, w Szwecji 115, w W. Brytanii 111, we Włoszech 102, w Niemczech i Hiszpanii 95, w Kanadzie 85, w Austrii 79, w Stanach Zjednoczonych 77, we Francji 72.

Produkcja światowa materiałów opałowych oraz niektórych metali w ciągu I półrocza r. b. wzrosła w porównaniu z I półroczem r. ub. w następujący sposób: węgiel kamienny o 3 proc., nafta o 5 proc., surowka o 9 proc., stal o 8 proc., cynk o 14 proc., miedź o 17 proc. Wskaźnik zapasów światowych produktów spożywczych oraz surowców wykazuje stały spadek od połowy 1934 r. W porównaniu z r. ub. najświeższe dane za r. b. wskazują na poważny spadek zapasów światowych pszenicy, cukru, bawełny, jedwabiu oraz cyny. Zapasy kawy, herbaty, kauczuku i cynku wykazują od początku r. b. nieznaczny spadek. Natomiast zapasy ołowiu utrzymały się na dotychczasowym poziomie. Lekko wzrosły tylko zapasy węgla kamiennego i nafty.

Handel światowy w czerwcu r. b. w porównaniu z czerwcem r. ub. wykazał spadek wartości importu o około 4 proc., eksportu zaś — o około 3 proc. O ile chodzi o cały II kwartał r. b., — w porównaniu z analogicznym okresem r. ub., wykazuje on tylko spadek importu o 1,5 proc., natomiast eksport pozostał mniej więcej na niezmienionym poziomie.

P. A. T., podając w powyższych danych wskaźniki produkcji, pominął zupełnie wskaźnik polskiej produkcji przemysłowej, który — jakkolwiek podniósł się w I półroczu br. o 4 proc. — wynosił zaledwie 68 proc. Polska więc w zestawieniu podanych wyżej państw znalazłaby się na samym

końcu, jako państwo o najniższym wskaźniku produkcji z pośród wszystkich państw wymienionych w powyższym biuletynie. Warto to stwierdzić i przytoczyć. Ciągłe bowiem u nas mówi o niepomyślnej koniunkturze gospodarczej w świecie. Nie wszędzie jednak ta niepomyślność koniunktury wywiera jednakowe rezultaty w poszczególnych krajach. Czyżby Polska należała do krajów szczególnie pod tym względem upośledzonych? Czyżby koniunktura gospodarcza była dla Polski szczególnie niekorzystna? A może to są skutki własnej polityki gospodarczej?

Z KRAJU

(k) Zwyżka dolara, osłabienie franka szwajcarskiego. Na wczorajszych giełdach walutowych zanotowano — obok pewnego ponownego wzmocnienia funta — wyraźną zwyżkę dolara oraz osłabienie franka szwajcarskiego. Przypomnieć należy, że ostatnio dolar przez dłuższy okres czasu był notowany stosunkowo nisko. Obecna zwyżkę jego przypisuje się osłabieniu zakupów srebra przez Stany Zjednoczone w Londynie oraz sezonowemu zapotrzebowaniu na dolary w Europie w związku z potrzebami handlu zagranicznego. Dewiza na Mediolan, ostro kontrolowana, pozostała bez zmian i nie odczuwała wpływu zarządzeń finansowych rządu włoskiego.

(k) Utrudnienie zbytu towarów polskich w Gdańsku. W ostatnich dniach władze gdańskie przesłały tamtejszemu kupcom wykaz artykułów na zakup zagranicą a także w Polsce, na które nie będą udzielane pozwolenia. Na liście tej umieszczone są również artykuły sprzedawane z okręgu izby przem. handl. w Poznaniu do Gdańska. W związku z powyższym wzywa Izba wszystkie firmy zainteresowane w zbyciu swych towarów w Gdańsku o odwrotne komunikowanie Izbie wszelkich trudności ze strony władz gdańskich i również o podanie, o ile zmniejszył się zbył ich wyrobów w Gdańsku od czasu dewaluacji guldena.

(k) Pociąg-Wystawa w woj. poznańskim. Ostatnio ustalono trasę Pociągu na terenie woj. poznańskiego, przyczem położono specjalnie nacisk, żeby Pociąg-Wystawa odwiedził możliwie największą liczbę miejscowości województwa. Pociąg-Wystawa odwiedzi kolejno następujące miejscowości: Poznań, Grodzisk Wlkp., Wolsztyn, Zbąszyń, Leszno, Rawicz, Gościny, Kościan, Śrem, Jarocin, Września, Gniezno, Inowrocław, Znin, Wągrowiec,

Eldorado

TUTKI DLA PANI

200 szt. — gr. 45

ng 14 716

Chodzież, Oborniki, Szamotuły, Międzychód, Krotoszyn, Ostrów Wlkp., Kępno. W Poznaniu Pociąg-Wystawa zatrzyma się w dn. 7, 8 i 9 września br. Dyrekcja Targów Poznańskich zaoferowała miejsce postoiu na swoim terytorjum.

(k) Informacje o firmach zagranicznych. Firmy eksportowe polskie, wchodzące po raz pierwszy w kontakt z firmą zagraniczną, zwracają się częstokroć do placówek zagranicznych R. P. z prośbą o przesłanie informacji handlowej o danej firmie. Państwowy Instytut Eksportowy zwraca uwagę firm polskich, że uzyskiwanie informacji o firmie zagranicznej odbywa się za pośrednictwem wywiadowi handlowych, co połączone jest z pewnymi wydatkami. Wobec tego, że w myśl istniejących przepisów placówki zagraniczne R. P. mogą ponieść taki wydatek dopiero po otrzymaniu należności od firmy krajowej, która zwraca się o informację, — w interesie form krajowych leży, by celem szybszego otrzymania odpowiedzi przesyłały już przy swej prośbie pewną kwotę pod adresem placówki zagranicznej R. P. z prośbą o zwrot ewentualnej nadwyżki ponad koszty wywiadu.

(k) Wzrost wydobycia i zbytu węgla kamiennego w lipcu. Wydobycie węgla kamiennego w lipcu r. b. wyniosło, według danych prowizorycznych, 2.350,9 tys. tonn, wzrosło więc w porównaniu z wydobyciem w czerwcu o 17,48 proc. Ponieważ jednak liczba dni roboczych w lipcu była znacznie większa niż w czerwcu, przeciętne dzienne wydobycie wykazało spadek o 4,27 proc. Zbyt węgla kamiennego w lipcu wyniósł 2.111,3 tys. tonn, przyczem na rynku krajowym wyniósł on 1.303,6 tys. tonn, wywóz zaś wyniósł 807,7 tys. tonn. Pozatem zbyt dla celów własnych oraz na deputaty urzędnicze i robotnicze wyniósł 215,3 tys. tonn.

Z ZAGRANICY

(z) Wymiana handlowa polsko-niemiecka. Ogłoszona ostatnio statystyka handlu zagranicznego Niemiec zawiera cyfry, dotyczące obrotów handlowych z Polską w pierwszym półroczu r. b. Według tych danych wymiana handlowa we wspomnianym okresie wykazuje wzrost w porównaniu z pierwszym półroczem r. ub. Ogólna wartość przywozu towarów polskich do Niemiec w ciągu pierwszych 6 miesięcy 1935 r. wyniosła 40.880 tys. mk. wobec 39.546 tys. mk. w analogicznym okresie 1934 r.; ogólna wartość wywozu niemieckiego do Polski — 29.935 tys. mk. wobec 23.935 tys. mk. Wobec tego, że wzrost eksportu niemieckiego do Polski był większy niż wzrost importu z Polski, ujemne dla Niemiec saldo obrotów zmniejszyło się z 15.611 tys. mk. do 10.945 tys. mk.

(z) Krach na giełdach włoskich w następstwie ostatnich dekrétów. W związku z powziętymi na ostatnim posiedzeniu włoskiej rady ministrów postanowieniami w sprawie ograniczenia dywidendy do maximum 6 proc. oraz w sprawie wprowadzenia 10-procentowego podatku od kuponów prywatnych papierów na okaziciela — giełda zareagowała bardzo poważnym spadkiem szeregu papierów przemysłowych. I tak: Terni (elektryczność) spadły z 246 do 210, Ansaldo z 60,50 do 53,50, Fiat z 445 do 340, Snia Viscosa z 429 do 338. Podniosły się natomiast akcje Banku Włoch z 1.415 do 1.450. Pewną zwyżkę wykazały również pożyczki państwowe, nap. 3½ proc. skonsolidowana podniosła się z 68 do 69,90.

(z) Towarzystwa asekuracyjne wobec konfliktu włosko-abisyńskiego. „Financial Times” donosi, że od chwili zaostrożenia się konfliktu włosko-abisyńskiego, grożącego wybuchem wojny, towarzystwa asekuracyjne odmawiają ubezpieczenia od ryzyka wojennego, względnie też żądają opłacania tak wysokich stawek, iż w praktyce ubezpieczenie od ryzyka wojny staje się niemożliwe. Jeżeli chodzi o ubezpieczenie ładunków statków handlowych, odbywa się ono w dalszym ciągu na normalnych warunkach, przyczem umowy przeważnie przewidują w specjalnej klauzuli ryzyko wojenne. Jak wiadomo, z chwilą wypowiedzenia wojny, okręty wojenne stron walczących mają prawo nie tylko zatapiać, względnie konfiskować statki handlowe strony przeciwnej, lecz również kontrolować, ewentualnie konfiskować ładunki, przewożone na statkach neutralnych a podejrzane jako t. zw. kontrabanda wojenna. Prawo to bardzo poważnie komplikuje międzynarodową wymianę, a ubezpieczenie od ryzyka wojennego kosztuje bardzo drogo.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wkłady w instytucjach kredytowych w Polsce w okresie roku (od 30. 6. 1934 do 30. 6. 1935) wzrosły o 232,2 milionów złotych, z tego rekordowy wzrost wkładów wykazuje P. K. O. — o 129,6 milj. zł.

— Min. przemysłu i handlu upoważnił Polski Zw. Przemysłowców Metalowych do wydawania zaświadczeń eksportowych w sprawie zwrotu cla przy wywozie niektórych artykułów. Dotychczas zaświadczenia te były wydawane przez Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego.

— W dniach od 7 do 22 września b. r. odbędzie się na terenie Politechniki Warszawskiej pierwsza w Polsce wystawa drogową.

— W ciągu ostatniego 5-letcia udział kapitałów obcych w sumie bilansowej Spółdzielni Spożywców zmniejszył się do połowy zarówno w pozycji wkł. jak i wierzytel.

— Pomorska izba rolnicza zamierza wybudować w Gdyni przechowalnię owoców i warzyw, która ma służyć aprowizacji Gdyni i wybrzeża oraz celom eksportowym.

— W Gdyni rozpoczęto produkcję beczek sędziowskich oraz zorganizowano fachowe beczkownię sędziowskie.

— Rząd litewski ustalił cenę żyta na 6,50, pszenicy na 7,50 litów za 1 centnar.

— Fała drożyzny w Czechosłowacji rośnie. W ciągu sierpnia podrożały: nabiał o 10%, mięso wieprzowe o 16,5%, cukier o 3,4%, kawa o 3,5%, ziemniaki o 11%, inne artykuły również zwyżkowały.

— W Czechosłowacji na Rusi Podkarpacie grozi głód wobec katastrofalnego nieurodzaju kukurydzy która stanowi główny środek żywnościowy miejscowej ludności. Tegoroczne zbiory będą o 85% niższe, niż w r. ub.

— Rumunia wprowadziła poważne utrudnienia dewizowe dla turystów, a mianowicie przymusową wymianę walut zagranicznych przy wjeździe do Rumunii na leje rumuńskie po kursie o 45% niższym od giełdowego.

— Nowa pożyczka w wysokości 1 miljarda marek, rozpisana przez rząd Rzeszy spotkała się z optymistycznymi uwagami prasy niemieckiej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PRZYJACIELE CZARODZIEJSKIEJ DOLINY

Nad brzegiem Popradu — Srebrna kokarda — Gdzie tupną, tam zdroj leczniczy — Raj dla sportowców — Od kajaków do nart, wędek i strzelby — Stary szlagon i jego ziszczone marzenia — Przyjaciele doliny Popradu biorą się do pracy — Oby im sprzyjała fortuna!

(Z wycieczek krajoznawczych)

Żegiestów-Zdrój, 25 sierpnia — ...W istocie — odpowiedziałem — tu można oczy zgubić...

Siedzieliśmy bowiem z doktorem Jaugustynem, lekarzem zdrojowym Żegiestowa-Zdroju, na tarasie Domu Zdrojowego. Był zachód. Białe i szare od spodu chmurki wyglądały jak gronostaje podbite popielicami i obramowane dogasającymi promieniami słońca, niby złotą lamą. Zalesione wzgórza układają się z tego punktu w kilka planów. Zielenieją zbliżka, potem przechodzą aż w granat, a Poprad spina je parę razy niby srebrną kokardą, bo wije się tutaj fantastycznie.

— Jesteśmy w samym środku doliny Popradu. Doliny czarodziejskiej, albo zaczarowanej, jeżeli pan woli. Nie mam na myśli samego piękna, chociaż od niego się formalnie przelewa. Czarodziejstwo jest w czym innym.

— ?...

— Trzeba by go szukać pod ziemią. Wie pan, co by się stało, gdyby ktoś zdjął jakimś sposobem wierzchnią warstwę gruntu, tak z kilkanaście metrów, a może i mniej? Zobaczylibyśmy jedną spletaną sieć żył wodnych. Ale nie zwykłych wód. Mineralnych, leczniczych, uzdrawiających. Jest to fenomen, który niewiadomo czy gdzie się z równą siłą powtarza. Cała dolina Popradu jest jedną wielką pijalnią i kąpieliskiem.

Uśmiechnąłem się, ale bardzo delikatnie. Trzeba szanować entuzjazmy, to dzisiaj rzadkie. Wszelako doktor mnie na tem przyłapał i wystrzelił z grubszego działu:

— Myśli pan: przesada. Prawda? A ja mówię cyframi. Wie pan, ile jest w naszej dolinie źródeł znanych? Powtarzam: znanych, a zaraz się okaże, dlaczego to podkreślam. Jest ich około siedemdziesiąt. Żegiestów ma trzy: Anny, Andrzejki i t. z. Sulinkę. Słynne szczawy alkaliczne, nabite kwasem węglowym, jak to pan wie ze swojej kąpieli. Ale czy słyszał pan o źródłach siarczanych w Barcicach? O szczawach w Głębokim? O źródłach w Piwnicznej? O szczawach żelazistych w Łomnicy? A sześć źródeł w Muszynie? O Krynicy nawet nie mówię, chociaż co do wód swoich należy ona do doliny Popradu, mimo że od niego się trochę odwróciła.

— No, to jeszcze nie siedemdziesiąt...

— Oczywiście, ale nie wspominałem o źródłach jeszcze nie zbadanych dokładnie a znamy ich moc. W okolicy Nowego Sącza, w Wierchomli (gdzie jest ich kilka czy nawet kilkanaście), w Andrzejówce. A zresztą co tu długo gadać! Widzi pan tamte budynki na lewo? Tu budujący się wielki dom nacierzy borysławskich na Polskiej Łopacie. Potrzebowano wody do picia, zaczęto wiercić. Dostano wodę mineralną. Za drugim razem — to samo. Gdyby wiercili pięćdziesiąt razy, wytrysnęłoby pięćdziesiąt jakichś szczaw. Tutaj dość tupnąć w ziemię, a wyskoczy jakiejś nowe cudo. Powtarzam: od Sącza po Krynicę — co stacja to zdrojowisko. Albo i dwa...

Puściłem wzrok po lesistych stokach. Słońce wdrapywało się na nie wyżej i wyżej. Poprad się palił. Co za kopalnie zdrowia mamy tutaj w powietrzu wonnym i pełnym ozonu, w zdrojach, w słońcu podgórskim, w Popradzie, który prowadzi ze sobą Bóg wie ile mineralnych źródeł i rzeczułek! Rozbudować osiedla, ułatwić przyjazd i pobyt, a przez cały rok będzie się tutaj roiło. Żegiestów ma już sezon prawie całoroczny, z przepiękną jesienią i ze śnieżystą, puszystą białą zimą. Zamieszkać i kąpać się w Domu Zdrojowym, spacerować w sankach... raj nie kuracja.

— A niechże pan nie zapomni o młodszych, a zdrowych! — wpadł mi w myśl dr. Jaugustyn — Raj dla sportowców! A kto dzisiaj nie uprawia sportu! Woda, góry, śnieg — do tego pejzaż jakich niewiele w Polsce. Również i dla sportowców jest to dolina czarów.

W istocie. Jeżeli Polska rozkajakowała się prawie do niepamięci, to niechże o tem przynajmniej nie zapomina, że Poprad był w ogóle stworzony na to, aby było po czym pływać kaja-

kami. Taksamo niech wie te pół Polski, które zimą bez różnicy płci naciągają spodnie i przypinają do nóg deski, że właśnie tutaj można utknąć głową w śniegu i fikać zadartymi w niebo nogami, z takim komfortem jak może nigdzie indziej. Są zjazdy trudne i są łatwe, są płaszczyzny bez jednego krzaczka i są przestrzenie zaopatrzone obficie w drzewa do rozbijania sobie nosów przy zjeżdżaniu. Górscy turyści potrzebują tylko pilnować się wytoczonych ścieżek, aby paść oczy coraz nowymi widokami. A wędkarze! A myśliwi!

— Nie zapominajmy o automobilistach! — dorzucił dr. Jaugustyn. — Kolej, którą jedziemy w dolinę Popradu, to wiadomo że polski Semmering. Ale jakież cudny trakt samochodowy przejdzie przez Żegiestów do Muszyny (a właśnie jest w robocie). Samochody i motocykle powinny tu jechać jednym sznurkiem. Bo też co za rozkosze ma taki benzynowy miłośnik pejzażu! Pamięta pan anegdotkę o owym szlachciurze z pod Rypina, co nie chciał jeździć koleją, bo — powiedział — „nie pozwolę, aby kto na mnie gwizdał jak na psa”. I jeździł do Warszawy końmi, po staremu. „Dla mnie podróż — mówił podkręcając węża — to mój wolant. Maciu, wio! — i jedziemy. Maciu, sto! — i stoimy”. Jak cudownie wróciła ta szlagońska swoboda dzięki motorom i gumie na oponach!

Zapalił się mój doktor. Niemal żenowałem się zaczepić o pewne mniej romantyczne kwestje. Niby że turystyka i lecznictwo wymagają wiele wkładów i starania. Dużo pieniędzy przywożą kuracjusze i turyści, ale pracę trzeba dać na miejscu. Dużo pomysłu, dużo energii, dużo zaciętego wysiłku.

— Zrobiło się już niemało, zrobi się jeszcze więcej. Przed wojną nie było w Żegiestowie takiego zakładu Domu Zdrojowego jak ten obecny. Rytno, Piwniczna, Muszyna, to były cudne lecz zapadłe dziury. Dzisiaj pociąg pędzi wśród osiedli, will, domków. Powstają łazienki, kąpiele, ujmują się źródła. A teraz weźmiemy się do roboty my: przyjaciele tej czarodziejskiej doliny. „Towarzystwo Przyjaciół Doliny Popradu” istnieje. I myślę, że nie zaśpi gruszek w popiele.

Prawda! Znalazłem przed paru dniami śliczną książeczkę: „Dolina Popradu i jej uzdrowiska”. Wydało ją właśnie owo Towarzystwo, którego dr. Jaugustyn jest naturalnie wiceprezsem. Bo z rżennego Krakowianina stał się zaciętym nadpopradczykiem, odkąd tutaj w Żegiestowie spędza trzy ćwierci roku. Krakowianie słyną ze swego regionalnego patriotyzmu. Nasz arcyempatyczny eskulap, którego energii dużo już zawdzięcza Żegiestów i jego hygiena, przeniósł te uczucia na Poprad i jego brzegi. Jest pełen zapału i nadziei.

— Towarzystwo nasze nie będzie spało! Stworzył je inż. Jan Brzozowski, człowiek będący wcieleniem energii i rozmachu. Gdzie on ręką dołoży, tam motory ruszają z kopyta. Propaganda turystyki w dolinie Popradu, propaganda zdrojowisk i uzdrowisk, sportu, ochrony przyrody, rozwoju gospodarczego — oto nasze zadania. Skupiamy przy sobie ludzi dobrej woli, którzy tutaj żyją i pracują, pozyskujemy w całej Polsce życzliwych, którzy w dolinie Popradu już byli i pokochali ją, albo przybędą i pokochają. Bo inaczej być nie może. Kto raz tu był, zakochał się od pierwszego wejrzenia i na całe życie. W tem jest także jakieś czarodziejstwo...

W dole cichły gwary, łoskot kół po szosie i dyskretnie dźwięki muzyki zdrojowej. Żegiestów spieszył na kolację. Zesłaliśmy i my na dół, gdzie czekała smakowita proza życia. A w nocy śniły się mi tysiące samochodów, pułki narciarzy, dywizje kuracjuszków i armie turystów. Popradu nie było widać z pod kajaków. A gmach Towarzystwa Przyjaciół Doliny Popradu był cały z marmuru, miał cztery piętra i trzymetrowe lustrzane szyby na całym froncie

W. N.

ŻYCIE KULTURALNE

POLONICA WŁOSKIE

Włosi o studiach w Polsce. W czasie tegorocznych wakacji przyjechał na studia do Polski dr. Belmonte z Piemontu i dr. Clapis z Florencji. Obaj wzięli udział w kursach wakacyjnych kultury polskiej dla cudzoziemców w Krakowie i Warszawie. Poza tem bawili na studiach w Polsce wnućka śp. A. Begeya, dr. Marina Bersano Begey z Turynu, która w tym roku przystępuje do habilitacji z historii literatury polskiej.

TEATR

Przed sezonem teatralnym. Teatr Miejski w Bydgoszczy gra „Starego kawalera” Korzeniowskiego. Uroczyste otwarcie sezonu nastąpi w dn. 14 września. Odegrany będzie „Cyd” Corneille’a w opracowaniu Wyspiańskiego. Linia repertuarowa teatru pójdzie w nowym sezonie w kierunku polskiej sztuki dramatycznej. Dyrekcja zapowiada sztuki: Słowackiego, Wyspiańskiego, Fredry, Rydla, Kiedrzyńskiego, Korzeniowskiego, Przybylskiego i Ruszkowskiego. Wystawiona też będzie przeróbka sceniczną noweli Orzeszkowej „Matka”. W dziale operetkowym przewidziane są: „Wiedeńska krew” Straussa, „Przygoda w Grand Hotelu” Abrahama, „Złota lilja” Cobana, „Zuza” A. Renyi, „Rizetta” Falla i in. Kapelmistrzem będzie p. J. Sillich. W zespole spotykamy nazwiska znane dobrze Poznaniowi: J. Fontanównę, S. Sawicką, R. Górskiego, K. Peteckiego, W. Rychtera, M. Serwińskiego. Reżyserami są: dyr. W. Stoma i J. Szynler, baletmistrem — J. Fabian. (tp)

Warszawskie teatry TKKT otwierają sezon na wesoło. Teatr Letni wystawi krotkość Letraza „Kubuś” ze znakomitym komikiem J. Kurnakowiczem w roli tytułowej obok Samborskiego, Łapińskiego, Jarszewskiej, Niwińskiej. Teatr Mały rozpoczyna angielską komedią Huxley’a „Wiosenne porządki” z Lindorówną, Justjanem i Warneckim, który też sztukę reżyseruje. (tw)

Karol Czapiek, znakomity pisarz i dramaturg czeski ożenił się z Olgą Scheinplugową, wybitną aktorką i autorką granej w Polsce sztuki „Okienko”. Ślub odbył się w Pradze.

OCHRONA ZABYTKÓW

Zegar kurantowy z r. 1704, grający poloneza i krakowiaka, będący prawdziwym arcydziełem sztuki zegarmistrzowskiej 18 wieku, znalazł się w zbiorach krakowskiego Muzeum Narodowego i umieszczony został w Galerii w Sukiennicach, w jednej z czterech odnowionych świeżo sal. (oz)

WYKOPALISKA W BISKUPINIE

W całej prasie polskiej znajdujemy obecnie opisy i relacje z odkryć i prac wykopaliskowych, dokonywanych w Biskupinie, pod Zninem przez ekspedycję naukową Uniwersytetu Poznańskiego. Nie od rzeczy więc będzie przypomnieć, że już przed rokiem, kiedy prace te były dopiero w zaciągach, „Ilustracja Polska”, jako pierwsze w Polsce pismo podawała autentyczne z terenu badań wiadomości, artykuły kierowników ekspedycji oraz liczne zdjęcia i rysunki odkryć. Wydawnictwo nasze, chcąc poprzeć niewątpliwie doniosłą bardzo dla nauki inicjatywę prof. U. P. dr. J. Kostrzewskiego przychyliło się finansowo poparciem do zorganizowania pierwszej wyprawy na teren Biskupina. W roku ubiegłym pojawiły się w „Ilustracji” pierwsze rzeczowe informacje o znaczeniu odkrycia, fachowe artykuły prof. Kostrzewskiego i mag. Rajewskiego, kierownika ekspedycji. Na doniosłość odkrycia udało się zwrócić uwagę społeczeństwa i czynników miarodajnych, zdobyć zainteresowanie i uzyskać pomoc na dalsze prowadzenie prac. W chwili obecnej prace posuwają się w bardzo żywym tempie. Dokonano istotnie rewelacyjnych wprost odkryć. Fachowo informuje o tem prof. U. P. dr. J. Kostrzewski w ostatnim zeszycie „Ilustracji”, opisując w bogato ilustrowanych artykułach wyniki prac wykopaliskowych. Ponieważ uzyskane subwencje już się wyczerpują, kierownictwo ekspedycji zabiega o zdobycie nowych funduszy. Wyzyskując zainteresowanie społeczeństwa kierownicy ekspedycji organizują wycieczkę do jeziora biskupińskiego, aby za uzyskany ze zwiedzania wykopaliska dochód obrócić na dalsze prace. Bez wątpienia znajdzie się wielu chętnych obejrzenia, jak to ludzie żyli przed dwoma i pół tysiącami lat. A jest co oglądać. Tegoroczne rozkopawania — pisze prof. Kostrzewski — dostarczyły dużo cennych spostrzeżeń, dotyczących kultury materialnej prastawiańskiej ludności kultury łuczyckiej, która zbudowała ośadę bazienną w Biskupinie. Odkrycie biskupińskie co do swych rozmiarów i wartości naukowej jest jednym z największych odkryć tego rodzaju w Europie. (oz)

LITERATURA

Obrazki amerykańskie. „Czekanie na nic” (Waiting for Nothing) brzmi tytuł książki Toma Kromera, wydanej obecnie w Londynie (Constable). Przedmowę napisał autor „Tragedji amerykańskiej” Teodor Dreiser. Autor opiera się na własnych wspomnieniach i maluje dzieje bezrobotnego, pół-włóczęgi, pół-bandyty. Koloryt jest ponury, dużo realistycznych szczegółów i dużo slangu. (W. T.)

NAUKA

Na kongres filozofii do Paryża, w dn. 15 do 22 września wyjeżdża z Polski prof. Un. Warsz., dr. J. Łukasiewicz.

OSTATNI „MARCHOLT”

Czwarty zeszyt tego kwartalnika, wydany w lipcu, kończy rocznik pierwszy wysokiej miary wydawnictwa. Pojawienie się „Marcholta” na widowni to widomy znak głębszych przemian, odbywających się w naszej kulturze, jej ustrojowych przeobrażeń, rewizji jej podstaw. „Marcholt”, wydawany przez jednego z najtęższych współczesnych krytyków, prof. St. Kołaczewskiego, w dotychczasowej swej zawartości jest pismem w pewnej mierze bojowym, które przez roztrząsanie zasadniczych problemów kultury, przez rewizję wartości mierzących do pogłębienia życia duchowego, do oczyszczenia jego atmosfery, do zdobycia „prawd żywych” i twórczych. Każdy zeszyt „Marcholta” zniewala i zachęca czytelnika, aby wielokrotnie do niego powracał, aby się z nim spoufalił jak z mądrym przyjacielem.

W ostatnim zeszycie trzy naczelne artykuły — to refleksje w związku ze śmiercią Marszałka Piłsudskiego (St. Kołaczewski, St. Pigoń, A. Górski). Następuje świetny artykuł B. Crocego „Antihistoryzm”, gdzie rozwyzdronym i zachłystującym się już fanatyzm antyhistoryzmu dostają się od mistrza nad mistrze dotkliwe cięgi. Blżej ze sobą wiążą się dwa bardzo aktualne odczyty „Zawód literacki jako służba społeczna” Marji Dąbrowskiej i „Literatura i moralność” R. Dyboskiego. W. Borowy, pisząc o T. S. Eliot jako krytyku i teoretyku tradycji, daje jeden ze swych najświetniejszych esejów. Zestawienie tych szkiców od Crocego do Borowego pozwala wyraźnie uchwycić twórcze, konstrukcyjne linie „Marcholta”. W wir dzisiejszych prądów społeczno-umysłowych na Zachodzie wprowadza artykuł K. Wyki „Prądy duchowe wśród młodzieży francuskiej”. T. Makarewicz przekonywująco walczy z „Papierowym światem” snobów-czytelników, opychających się aż do czkawki przekłamaniami nowościami beletrystyki. Poezję reprezentują dwa piękne wiersze W. Baka. W dziale sprawozdawczym omówiono coraz dziś głośniejsze „Pamiętniki chłopów” (F. Mleczko i T. Makarewicz) oraz przechwaloną „Grypcę w Naprawie” Kurka i nierównie tęższą powieść Kruczkowskiego „Pawie piora”. A. Górski snuje dalej swoje medytacje p. t. „Zwrot ku człowiekowi” na marginesie dzieł Freuda, Michaelisa i Junga.

W całości „Marcholt”, choć przez patentowanych znawców niechętnie widziany i przemilczany — jest dziś redutą głębokiej kultury duchowej, wzniesioną ponad wrzaski i męty współczesności. I dlatego zasługuje w całej pełni na poparcie prawdziwej „elity”. (P.)

MUZYKA

„Romeo i Julja”, jako balet. Donoszą z Moskwy: Słynny kompozytor, Prokofiew pracuje nad muzyką czteraktowego baletu według dramatu Szekspira „Romeo i Julja”. Balet wystawiony będzie na wiosnę w teatrze Akademickim w Moskwie, w reżyserji S. Radłowa i opracowaniu choreograficznym baletmistrza Zacharowa. (mz)

Sowieckie nowości muzyczne. Opera moskiewska przygotowuje na nowy sezon kilka oper i baletów młodych kompozytorów sowieckich. Będą to: opery Dzierżyńskiego „Cichy Don”, Szostakowicza — „Lady Macheth” oraz balety: Asafjewa — „Stracone złudzenia” i Swiedowa — „Revizor”. (mz)

W następnym Dziale:
DO WILNA! — NA ZJAZD
HISTORYKÓW
przez
Dr. Feliksa Pohoreckiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wrzesień
1
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Idziego Op.
Lupusa m.
Poniedziałek: Stefana kr.
Makyma.

Kalendarz słowiański
Niedziela: Dzierżysława.
Poniedziałek: Czciboga.

Słońca: wschód 5.02.
zachód 18.42.

Długość dnia 13 godz. 40 min.
Księżyc: wschód 8.51; zachód 19.09.
Faza: 3 dzień po nowiu.

Przepowiednia pogody na niedzielę:
Zachmurzenie zmienne ze skłonnością do nieznacznych deszczy.

Nocna służba aptek
Służbę nocną pełnią od 31 sierpnia następujące apteki:
Śródmieście: Apteka Św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12 — Apteka „Pod Białym Orłem”, Stary Rynek. — Apteka Św. Piotra, Plac Św. Krzyski.
Jeżyce: Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76. — Apteka Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10.
Łazarz: Apteka Płucńskiego, ul. Marsz. Focha 72. — Apteka im. Matejki, ul. Matejki 1.
Wilda: Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3. — Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

Poradnia przedślubna Polskiego Towarzystwa Eugenicznego Collegium Medicum. Fredry 10, udziela bezpłatnych porad w poniedziałki o godz. 18-iej — kobietom, we wtorki o godz. 18-iej — mężczyznom
zg 10 386

KRONIKA KOŚCIELNA
— **Archidiecezja Poznańska.** J. Em. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. kanonika Stefana Jankiewicza, proboszcza w Lesznie, dziekanem dekanatu jeżyckiego; ks. dziekana Pawła Polednie, proboszcza w Krzyżownikach, radcą duchownym ad honores.
Administrację otrzymali: Ks. dziekan Tadeusz Cegiel, proboszcz w Guitowach, parafie w Czerlejnie; ks. Kazimierz Gałka, dotychczasowy proboszcz w Lewicach, parafie w Osieczynie; ks. Józef Krych, dotychczasowy wikariusz w Smiglu, parafie w Łowynie; ks. Sylwester Matuszak, dotychczasowy wikariusz w Czempiniu, parafie w Kleszczewie; ks. Józef Taczala, dotychczasowy wikariusz w Poznaniu, parafii Bożego Ciała, parafie w Lewicach; ks. Jan Zaremba, dotychczasowy wikariusz w Szamotułach, parafie w Wirach; ks. Roman Theinert, dotychczasowy nauczyciel religii w gimnazjum państwowym w Chodzieży, parafie w Wielkich Strzelcach; ks. Antoni Helka, dotychczasowy wikariusz w Cielczy, powołany został na kapłanie w zakładzie Sióstr Rodziny Marii w Wieleńcu nad Notecią; ks. Kazimierz Kowalski, dotychczasowy wikariusz w Wolsztynie, powołany został na kapłanie przy Zakładzie Sióstr Elżbietanek w Poznaniu.
Na wikariat powołani: Ks. Kazimierz Dworak z Pniew do Środy; ks. Józef Grzesiek z Wir do Przemotu; ks. Jan Kasiewicz z Cerekwicy do Pniew; ks. Alfons Kasior z Starego Gostynia do Koźmina;

MAŁY PUŁKOWNIK
Najpiękniejszy film małej Shirley Temple, który cieszył się olbrzymim i zasłużonym powodzeniem w Poznaniu — na ogólne życzenie zachwyconej publiczności wyświetlany będzie dodatkowo jeszcze tylko 2 razy a to w sobotę, dnia 31 sierpnia i w niedzielę, dnia 1 września o godz. 3 po południu po cenach znacznie niższych.
Przepiękny film „Mały pułkownik” reklamę nie potrzebuje! Oglądało go w Poznaniu pomimo upałów przeszło 20.000 zachwyconych widzów!
Nic dziwnego, że sama zapowiedź 2 ostatnich popularnych przedstawień filmu „Mały pułkownik” z uroczą Shirley Temple wywołała ogromne zainteresowanie w najszerszych sferach publiczności. Nie znajduje się chyba w Poznaniu ani jedna osoba, która nie byłaby w posiadaniu filmu „Mały pułkownik”, który nie skorzystał z nadarzającej się okazji i nie pośpieszył do „Słońca” w sobotę lub w niedzielę ze swymi pociechami na ten najpiękniejszy film z małą Shirley Temple.
Ze względu na olbrzymie zainteresowanie temi przedstawieniami — uprasza się o wcześniejsze zakupywanie biletów, które po cenach znacznie niższych, cały parter 75 prosy, cały balkon 1 zł, są do nabycia od piątku w firmie S. Kalamajski — Plac Wolności 6.

W trosce o bezpieczeństwo pasażerów tramwajowych

Sprawa niezatrzymywania się pojazdów mechanicznych przy przystankach tramwajowych, co zaprowadzono od 15 sierpnia b. r., w dalszym ciągu zajmuje umysły mieszkańców naszego miasta. Obecnie — ze względu na rozpoczynający się rok szkolny, kiedy ta młodzież będzie jeździć tramwajami do szkół — sprawa bezpieczeństwa pasażerów tramwajowych w Poznaniu staje się szczególnie paląca.
W sprawie niezatrzymywania się samochodów na przystankach radziecki Klub Narodowy otrzymał szereg li-

stów z prośbą o spowodowanie cofnięcia tego nieżyciowego i niebezpiecznego przepisu. Jak się dowiadujemy, sprawę tę rozpatrywał ostatnio radziecki Klub Narodowy i postanowił poruszyć ją na plenarnym posiedzeniu najbliższego rady miejskiej.
Równocześnie informujemy, że Redakcja „Kurjera Poznańskiego” przesyła wyniki ankiety „przystankowej” do wydziału porządku publicznego w Dep. Administracyjnym Min. Spraw Wew.

ks. Maksymilian Kluge z Kołowa do Kamionny; ks. Marjan Konopiński z Ostrzeszowa do Poznania parafia Bożego Ciała; ks. Wacław Konwiński z Poznania-Górczyna do Wolsztyna; ks. Edmund Lorkiewicz z Mosiny do Kępna; ks. Tadeusz Lubik z Niepartu do Obrzycka; ks. Marjan Magnuszewski z Koźmina do Starego Gostynia; ks. Robert Marcinowski z Obrzycka do Dolska; ks. Zygmunt Mikolajczyk z Szamotuł do Obornik; ks. Nikodem Nowaczyński z Komornik do Lubasza, z obowiązkiem rezydencji w Guitowach; ks. Maciej Paszkowski z Chodzieży do Poznania parafia św. Krzyża; ks. Jan Piechowiak z Lewic do Ponieca; ks. Jan Pietrzak z Lwówka do Gostynia; ks. Wacław Stefaniak z Wieleńca do Śmigla; ks. Ireneusz Szczerkowski z Dolska do Czempinia; ks. Stefan Tomczak z Obornik do Szamotuł; ks. Wiktor Tomaszewski z Przemotu do Szamotuł.

Neoprezbiterzy: Ks. Franciszek Adamczewski do Kępna; ks. Kazimierz Chmielewski do Kołowa; ks. Piotr Kaczmarek do Komornik; ks. Władysław Kasproicz do Chodzieży; ks. Antoni Kozłowski do Cerekwicy; ks. Marjan Krupiński do Miejskiej Górki; ks. Aleksander Kwiatkowski do Mosiny; ks. Hieronim Lewandowski do Kaźmierza; ks. Tomasz Małepysz do Krotoszyńska; ks. Henryk Misiały do Ostrzeszowa; ks. Maksymilian Rode do Swarzędza; ks. Włodzisław Rychły do Konarzewa; ks. Franciszek Salata do Niepartu; ks. Jan Stachowiak do Lwówka; ks. Edmund Stawicki do Doruchowa; ks. Wacław Wałkowiak do Wysocka Wielkiego; ks. Franciszek Winięcki do Nowego Tomysła; ks. Bolesław Wyszynski do Puszczykowa; ks. Walenty Turkowski do Objezierza; ks. Paweł Zydow do Margonina; ks. Alfons Wida do Ujścia.

Wakują beneficja: W Archidiecezji Poznańskiej: Czerlejo w dekanacie kostrzyńskim; w Archidiecezji Gnieźnieńskiej: Gasawa, Ostrowie Prymasowskiej.
— **Rekolekcje publiczne i pielgrzymka specjalna.** Rekolekcje dla członków poznańskich organizacji przeciwalkoholowych i sympatyków odbędą się w czwartek, piątek i sobotę, 12, 13 i 14 września i to w kościele św. Marcina punktualnie o godz. 19. W niedzielę 15. 9. wspólna komunia św. na mszy św. o godz. 6.30, potem wyruszy specjalna pielgrzymka do Tulec. Odjazd kolejka o godz. 9. Opłata wynosi tylko 1 zł za przejazd w obie strony. Ponieważ należność za użycie nadprogramowe kolejki trzeba uiścić dwa dni naprzód, przeto prosimy zgłosić swój udział i wpłacić należność najpóźniej 11 września w biurze Katolickiego Związku Abstynentów przy ul. Podgórznej 12b w godz. od 9 do 14.

OSOBISTE

— **Dyrektor Kolei Państwowych** w Poznaniu, p. inż. Krzyżanowski, powrócił z urlopu wypoczynkowego i z dniem 31 sierpnia objął urzędowanie. (wel)
— **Nominacja.** Sędzia sądu apelacyjnego dr. Karol Kruszyński został mianowany wiceprezesem sądu okręgowego wydziału cywilnego w Poznaniu. Dr. Kruszyński objął stanowisko wiceprezesa Baszińskiego, który przed kilku miesiącami dostał nominację na sędziego Sądu Najwyższego. Dr. Kruszyński w tych

dniah złożył wizyty wszystkim sędziom sądu apelacyjnego. (k)
— **Powrót z urlopu.** Prokurator sądu apelacyjnego Steinman wrócił z urlopu i objął urzędowanie. (k)
— **Z dniem 1 września opuszcza parafie archikatedralne** ks. Marjan Frankiewicz, powołany na stanowisko prefekta w gimnazjum Najświętszego Serca Pana Jezusa i gimnazjum Sióstr Nrszulanek w Poznaniu.
W czasie dwuletniej swej pracy duszpasterskiej zaskarbił sobie ks. Frankiewicz serca parafian a zwłaszcza serca młodzieży męskiej. Jako patron K. S. M. M. i S. M. Obyw. znakomicie czuwał nad rozwojem tych organizacji. Szczególną troską otaczał ks. Frankiewicz konferencję Panów św. Wincentego a Paulo. Jego to zasługą jest utworzenie w Itonie K. S. M. Kółka charytatywnego, które ma być naraykiem Konferencji Panów.
W miejsce ks. Marjana Frankiewicza obejmuje stanowisko wikariusza archikatedralnego ks. Aleksander Woźny, dotychczasowy wikariusz na Winiarach.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dyrekcja 6-klasowej prywatnej szkoły powszechnej im. Kopernika**, ul. Rzeczypospolitej 9, zawiadamia, że rok szkolny rozpoczyna się 3 września o godzinie 8.45. O godz. 9 msza św.
— **Przedszkole dla dzieci z inteligencji** p. w. św. Teresy od Dz. Jezus, przy ul. Dąbrowskiego 15, rozpoczyna nowy rok szkolny dn. 3 września o godz. 9 rano. — Zapisy dzieci od lat 3 do 7 przyjmują się codziennie między godz. 9—11 rano.
— **Pociąg popularny na Targi Wschodnie.** Delegatura Ligi Popierania Turystyki urzędują w dniach 12 do 15 września r. b. wycieczkę pociągami popularnym z Poznania do Lwowa na Targi Wschodnie. Odjazd pociągu nastąpi dnia 12. 9. o godz. 15.30, przyjazd do Lwowa 13. 9. około godz. 5.30; powrotny odjazd pociągu ze Lwowa 14. 9. wieczorem i przyjazd do Poznania 15. 9. w godzinach przedpołudniowych. Cena karty uczestnictwa z Poznania do Lwowa i z powrotem wynosi w III kl. 25.20 zł. Karta uczestnictwa upoważnia zarazem do jednorazowego bezpłatnego wstępu na Targi Wschodnie oraz do nabycia 30-proc. zniżki od cen normalnych na jedno przedstawienie w Teatrze Wielkim lub w Teatrze Rozmaitości we Lwowie. Uczestnikom z prowincji przy odległościach od 20 do 150 km. od stacji wyjazdu pociągu, przysługują ulga dojazdu. Sprzedaż kart uczestnictwa uskuteczniają P. B. P. „Orbis” i „Wagons-Lits-Cook” w Poznaniu, a na prowincji wszystkie kolejowe kasy biletowe, do dnia 11. 9. rb. godz. 14.
— **Dyr. gimn. im. A. Mickiewicza i seminarjum im. J. Słowackiego** podaje do wiadomości, że rok szkolny rozpocznie się 3 września dla wszystkich klas gimnazjum męskiego i klas szóstych powszechnych męskich o godz. 8 rano, a dla wszystkich klas seminarjum i gimnazjum żeńskiego oraz dla reszty klas powszechnych o godz. 9.30 w kaplicy gimnazjalnej. Zbiórki młodzieży na boiskach poszczególnych zakładów.
— **Prywatna Szkoła Powszechna Koed. Janiny Sulewskiej** ogłasza, że rok szkolny rozpocznie się nabożeństwem

Wielki festyn pływacki połączony z zawodami wewnętrznymi urzędu dnia 1. 9. br. o godz. 15.00 na własnej pływalni na Ratajach Poznańskie Tow. Pływackie. — Wstępne 25 groszy łącznie z przewozem przez Wartę.
zg 339/40

Tow. Ogódków Działkowych im. J. Chociszewskiego Poznań-Łazarz urządza w niedzielę dnia 1 września b. r., „Dzień Dziecka” połączony z zabawą taneczną na własnym boisku przy ul. Palacza. Program wielce urozmaicony.
zg 341-2

Wielka wenta w Ławicy. W niedzielę, dnia 1 września odbędzie się na placu wyścigów konnych w Ławicy wielka wenta z różnymi niespodziankami na potrzeby kościoła parafialnego imienia Marii v Krzyżowników na którą wszystkich mieszkańców Poznania i okolicy zaprasza najuprzejmiej ks. proboszcz J. Kukliński C. R. i Komitet.
zdg 331/333

Wielką Uciechę dla Dzieci urządza w niedzielę 1 września rb. w ogrodzie na boisku Sokoła przy Drodze Dębińskiej **Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo** parafii Farnej. Początek o godzinie 14 koncertem i różnymi zabawami oraz niespodziankami. Dla starszych różne gry o premje, dla dzieci specjalne nagrody, a przede wszystkim atrakcyjne fruujące baloniki. Dla wszystkich natomiast własny, smaczny a tani bufet, który już ma swoją ustaloną reputację. Stąd też niewątpliwie zarozi się w niedzielę ogród Sokoła przy Drodze Dębińskiej tembardziej, że dochód z imprezy przeznaczony dla biednych parafii Farnej.
zg 330

W dniu 1 września br. o godz. 2 odbędzie się **zabawa** na własnym boisku przy ulicy Sołackiej, na wielką skalę, bo będzie tam wielka loteria fantowa, strzelanie do tarczy, kregle dla pań, własne doborowe bufety i t. d. a dla dzieci wyścigi, karuzela, huśtawki i o godzinie 8 wieczorem polonez z ampujami. Uprzejmie zaprasza Tow. Ogódków Działkowych im. X. Arcyb. Leona Przyłuskiego Poznań-Sołacz.
zg 337/38

w kaplicy Przemienienia Pańskiego dnia 3 września o godz. 8, poczem dzieci pójdą do szkoły, gdzie otrzymają plany i spisy przedmiotów szkolnych na rok nowy. — Wyjście ze szkoły o godz. 11.

— **Dyrekcja Zakładów Naukowo-Wychowawczych dr. Brunona Czajkowskiego.** Rok szkolny 1935-36 rozpoczyna się dnia 3 września 1935 r. Zbiórka wszystkich uczennic i uczniów na dziedzińcu szkolnym, ul. Mylna 5-7 we wtorek o godzinie 9 rano.

— **Bractwo Kurkowe w Poznaniu.** Uroczystość proklamacji zwycięzcy zniwnego Bractwa Kurkowego odbędzie się w niedzielę 1 września rb. o godz. 16 na sali brackiej w Szelagu.

— **Zwolnienie rocznika 1912.** W okresie od 15 do 20 września nastąpić ma przeniesienie do rezerwy szeregowych rocznika 1912 i starszych, którzy kończą odbywanie 18-miesięcznej służby w formacjach piechoty. W połowie września zwolnieni będą również absolwenci szkół podchorążych rezerwy, którzy obecnie odbywają praktykę w pułkach.

Kino ŚWIT
Przebój filmowy Cecil De Milla
KLEOPATRA
Józef Schildkraut
ngp 14 453 Claudette Colbert

Śledztwo w sprawie komunisty Danielaka

Jak już podawaliśmy, we wtorek zbiegł, osadzony w celi gmachu sądu grodzkiego w Poznaniu, groźny komunistą i przestępcą, Józef Danielak.
Danielak przebywał w areszcie śledczym pod zarzutem dokonania kradzieży mieszkaniowej. Danielak po trzydniowym pobycie na wolności został ujęty i osadzony ponownie w areszcie śledczym.
W dniu dzisiejszym, o godz. 10.15, sędzia śledczy Begale, w asyście dwóch aplikantów i woźnych, dokonał wizji lokalnej celi, z której zbiegł Danielak.
Danielak przed ucieczką został doprowadzony do celi przez woźnego Nowaka, niedawno przyjętego z pośród powstańców, którzy urządzili gło-

łodówkę protestacyjną w lokalu związkowym przy Pl. Wolności. Woźny, nie obznajmiony jeszcze dokładnie z przepisami, normującymi obchodzenie się z aresztantami, osadził Danielaka w celi. Według relacji Danielaka, celi nie była zamknięta. Wydobyl się z niej na wewnętrzny korytarz, łączący wszystkie cele, stamtąd zaś oknem przedostał się na korytarz sądowy na drugim piętrze.
Sędzia śledczy zbadał dokładnie celę, w której był osadzony Danielak, oraz okno, przez które wydostał się on na korytarz.
Na białym murze, obok okna widnieją czarne odciski palców, pozostawione przez Danielaka

Telegram do sportowców w Poznaniu i Wielkop.

Uwaga sportowcy!
W poniedziałek rano w „Nowinach Poświętecznych” znajdziecie wyniki meczu międzypaństwowego w boksie Polska—Niemcy w obszernej sprawozdaniu umyślnego wysłannika „Nowin Poświętecznych” i „Oreduownika”. Poza tem w numerze poniedziałkowym „Nowin Poświętecznych” i „Oreduownika” zamieścimy sprawozdanie z zakończenia wielkiego wyścigu kolarskiego Warszawa—Berlin.

Na fermie srebrnych lisów

Hodowla srebrnych lisów i nurków — Dzikie łabędzie

Jabłonowo (ng) Hodowla srebrnych lisów na Pomorzu zapoczątkowana została przed kilku laty w nadleśnictwie Zbiczno pod Jabłonowem. Tamtejsza lisią ferma liczy obecnie razem z przychowkiem 80 drapieżników o znanym czarnym futerku, przez które lekko przebiegają białe o srebrnym połysku włosy. Z dobrej kon-

swięże mleko. Samica rzuca jednorożow 1—8 młodych.

Znacznie większa ferma srebrnych lisów, licząca 120 sztuk, znajduje się na majątku ziemianina dr. Karwata w Czekanowie pod Jabłonowem. Jest to przedsiębiorstwo prywatne i jak państwowe w Zbicznie w zupełności samowystarczalne. W Czekanowie po-

FERMA SREBRNYCH LISÓW W CZEKANOWIE

dycji tych przedstawicieli rodu lisiego, którego ojczyzną jest Kanada wzgl. północna Syberja, należy wnosić, że srebrne lisy doskonale znoszą klimat pomorski.

Niestety, ceny za lisie futerka spadły w ostatnich latach bardzo znacznie, za sztukę płaci się obecnie do 500 zł. Przed kilku laty, gdy futerka szły na wagę złota, płacono za parę rozpłodowych lisów przeciętnie 10 000 zł. Garbowaniem skórek zajmują się specjalne przedsiębiorstwa w Warszawie i Kaliszu.

Pożywienie srebrnych lisów stanowi świeże mięso zwierzęcy leśnej, baranina, króliki, gołębie itp. z dodatkiem do posiekanego mięsa 40 proc. substancji jaskiej, pozatem ryba i

zatem mieści się w specjalnym ogrodzeniu ferma nurków (Nerz), licząca 150 ssaków. Zwierzątka te o miękkiej rudej sierści chowają się w cieniu drzew leśnych, ażeby wrażliwe ich na słońce futerka nie wypłowywały. Lisy natomiast chowają się na wolnym słonecznym miejscu, otoczone wysokim parkanem. Największa ferma srebrnych lisów na Pomorzu, licząca około 300 drapieżników, znajduje się na terenie Gdańska.

Zbiczno, położone w najromantyczniejszym zakątku pojezierza brodnickiego, ma jeszcze jedną atrakcję: są to dzikie łabędzie, przebywające latem oddawna na jeziorze w Sumówku. Jako rzadkie okazy przyrody żywej, dzikie łabędzie są tak jak czarne bociany objęte przepisami ochrony państwowej.

KRONIKA POLICYJNA

— **Na gorącym uczynku** usiłowanej kradzieży u p. Kindlera na ul. Skarbowej 11 ujęto 25-letniego Władysława Biniaka, z zawodu szewca, zamieszkałego na Piekarkach 22-23. (kl)

— **Zwalczanie nielegalnego handlu.** Na pl. Sapieżyńskim przeprowadzono obławę na osobników, uprawiających nielegalny handel. Na policję doprowadzono ogółem 12 osób. Po wylegitymowaniu ich w urzędzie śledczym, zatrzymano jednego osobnika jako poszukiwanego przez sąd grodzki w Przedborzu. (kl)

— **Kontrola ruchu kołowego.** Podczas kontroli ruchu kołowego w rejonie komisariatu V ukarano doraźnymi karami 24 osoby. W dwóch wypadkach sporządzono doniesienia i zatrzymano dwa rowery, których właściciele nie mieli kart wzgl. tabliczek rejestracyjnych. (kl)

— **Kradzież.** Do sądu grodzkiego w Poznaniu doprowadzono na rozprawę z więzienia w Śremie Józefa Kubickiego, oskarżonego o kradzież portfela wraz z gotówką i dokumentami na szkodę Jakóba Polca z Poznania, zam. przy ul. Kilińskiego 10, m. 12. Sąd skazał Kubickiego na 10 miesięcy więzienia. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Służące kradną.** Sąd grodzki w Poznaniu rozpatrywał sprawę Marji Wojtaszyk, służącej z zawodu, karanej 6-krotnie za kradzieże i przywłaszczenia, odsiadującej obecnie karę pednego roku więzienia. W listopadzie ub. r. Wojtaszyk została zaangażowana jako służąca przez p.

Gertrudę Zalewską (Pl. Działowy). W grudniu tegoż samego roku okradła ona doszczętnie swą chlebodawczynię, zabierając srebro, ubrania, bieliznę, sygnety i inne rzeczy. Sąd grodzki skazał niepoprawną służącą na 14 miesięcy więzienia i utratę praw publicznych na przeciąg 2 lat.

— **Za obrazę komornika.** Sąd grodzki w Poznaniu skazał p. Gustawa Hofmana, kierownika ekspedycji firmy Stachowskiej, na jeden miesiąc aresztu za obrazę komornika sądowego Antoniego Rachwała. P. Hofman odwołał się od wyroku do wyższej instancji. (k)

— **Kradzież.** Sąd grodzki w Poznaniu skazał Helenę Fraszcak na jeden miesiąc aresztu za kradzież 10 złotych, popełnioną na szkodę Władysława Widniera. (k)

— **Zabrał koła.** Leon Pawlicki z Poznania (Kościełna 26), pracując w firmie „Auto-Brzeski”, przywłaszczył sobie wspólnie z Czesławem Kasperczakiem, dwa koła samochodowe, wartości tysiąca złotych. Koła te sprzedał ojcu Czesława, Józefowi Kasperczakowi za 240 złotych. Józef Kasperczak po ujawnieniu kradzieży koła zwrócił poszkodowanemu. Sąd grodzki w Poznaniu, rozpatrujący tę sprawę, skazał Leona Pawlickiego na 4 miesiące aresztu, Czesława Kasperczaka na 2 miesiące aresztu z zawieszeniem wykonania kary na 2 lata, Józefa Kasperczaka na 100 zł grzywny. (k)

Wyścigi konne w Ławicy

Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziemi Zachodnich T. z. komunikuje o rozpoczęciu sezonu jesiennego wyścigów konnych z totalizatorem w Poznaniu na torze w Ławicy w dniu 8 września.

Wyścigi odbędą się w dniach 8, 12, 15, 19, 22 i 29 września, oraz 6, 10 i 13 października — ogółem 9 dni wyścigowych.

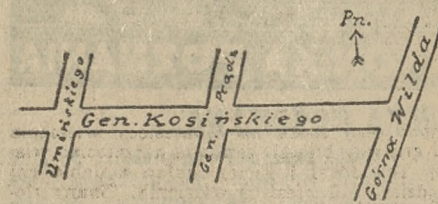
Propozycje gonitw przewidują gonitwy płaskie i gonitwy z przeszkodami z nagrodami 5.000 zł, 4.000 zł, 3.000 zł itd.

Gonitwy rozpoczynają się będą o godz. 14.30.

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

IV Ulica Gen. Kosińskiego

Ulica tej nazwy znajduje się na zachodniej Wildzie wśród ulic, noszących miana po mężach, zasłużonych w wojnach

Ulica Kosińskiego jest boczną ulicą Górnej Wildy

i powstaniach. Jest ona dziesiąta, na prawo odchodząca ulicą od Górnej Wildy.

Antoni Amikar Kosiński pochodził ze szlachty litewskiej i urodził się 1769 r. z ojca Józefa i Reginy Korsakówny i nie jest — jak podają encyklopedje — rodzonym Wielkopolaninem. Odebrał wykształcenie, walczył pod Kościuszką i wstąpił po kapitulacji Warszawy w szeregi wojsk Napoleona. Jako kapitan brał udział w organizacji legionów przez Dąbrowskiego we Włoszech. Po 8-iu latach trudów wojennych wrócił do kraju, gdzie osiedlił się jako dzierżawca na roli w Starolepc pod Poznaniem. W r. 1807 znów powołany do wojska. Bił się bohatersko pod sztandarami zwycięskich wojsk napoleońskich. Po upadku Napoleona w r. 1812, powrócił jako generał brygady do Poznańskiego. Tu zamieszkał na stałe na wsi w Targowej Górze, powiatu średzkiego, gdzie w zaciszu domowym, czas wolny od zajęć gospodarczych, poświęcił umiłowanej przez siebie pracy literackiej i publicystycznej. Kosiński marzył nieustannie o uruchomieniu korpusu narodowego. Dlatego wstąpił na wieś w 1817 r. do armii pruskiej jako generał-lejtnant. Jednakże zawiodły jego nadzieje zorganizowania legionów wielkopolskich. Gdy na dobieł w r. 1820 Kosiński otrzymał nominację na komendanta miasta Poznania, zażądał bezwzględnej dymisji, uważając, że stanowisko to nie odpowiadało stopniowi generała i jego zapatrywaniu Polaka. Zrażony tem wszystkim, Kosiński usunął się ze służby czynnej i z areny politycznej. Kosiński zmarł 10 marca 1823 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym na Targowej Górze. W 1923 r. przewieziono prochy jego do Poznania, gdzie je złożono w kościele św. Wojciecha. Pamiętny był dzień 10 października 1923 r., kiedy po wystawieniu na dziedzińcu zostały przewożone tłumy odprawiane, a wzgórze św. Wojciecha, gdzie w wspólnych spoczynku skłębili się razem z prochami pułkownika Andrzeja Niegolewskiego i generała Józefa Wybickiego. (pt)

KOSIŃSKI

według drzeworytu M. Jaroczyńskiego

— **Odjazd pociągu zbiorowego z wycieczką Polaków westfalskich.** Pociąg zbiorowy z wycieczką Polaków westfalskich, który przyjechał do Poznania nad ranem dnia 27 lipca, odjedzie o godz. 17 po południu we wtorek 3 września. Pociągiem tym odjadą również zapoznani z dziećmi z 2 specjalnych pociągów kolonijnych, które nadeszły w dniu 22 i 23 sierpnia rb. Dzieci te należy w dniu 3 września w godzinach przedpołudniowych zgłaszać do Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej w Niemczech, Poznań, Fredry 7. Wszyscy uczestnicy pociągu proszeni są o bezwzględne dopilnowanie terminu odjazdu, gdyż będzie to ostatni pociąg zbiorowy, wyjeżdżający z kraju na Westfalję.

— **Publiczne wykłady religijno-społeczne** odbędą się staraniem Katolickiego Związku Abstynentów w sali sodealicyjnej przy ul. św. Marcina 69 w dni powszednie od godz. 19 do 20.30, w poniedziałki, środy i piątki w następujących terminach: 16, 18, 20, 23, 25, 27 i 30 września. Przemawiać będą ks. ks. Cieszyński, Frankiewicz, Kowski, Korcz, Kosicki, Szuda, Wroniewicz i pracownicy centrali Związku. Wykłady są bezpłatne i będą połączone z wystawą stosownej literatury.

— **Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu.** Komisja Egzaminacyjna, czynna przy Państwowej Wyższej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu, ul. Bergera 5, w myśl par. 2 ust. 2 rozporządzenia ministra przemysłu i handlu z dnia 9 grudnia 1927 r. w sprawie umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego, zawiadamia zainteresowanych, że egzamin z zakresu instalacji elektrycznych prądów słabych odbędzie się w dniach 27 i 28 września rb. Bliższych wiadomości udziela i przyjmuje pismem zgłoszenia do dnia 17 września r. b. kancelaria Państw. Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektr. w Poznaniu w godzinach od 11 do 13 w dni powszednie.

— **W Poznańskim Instytucie Muzycznym** nowy rok szkolny rozpoczyna się we wtorek, dnia 3 września. Kancelaria oddziału głównego Instytutu przy ul. Ogrodowej 4 czynna w dni powszednie od godziny 11—13 i od 17—19.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **KOMUNIKAT ORBISU.** Do Paryża — do Paryża od 10 września do 2 października. Wycieczka obejmująca paszport, wizy, bilety kolejowe, hotel i śniadania za cenę zł 480.—. Zapisy w Orbisie, Poznań, plac Wolności 9, telefon 52-18.

— **Nowa placówka.** Dnia 30 sierpnia nastąpiło otwarcie przy ul. Pocztowej 1 nowozałożonego składu artykułów kolonialnych i nabiału pod firmą Poprawka. Poświęcenia tej placówki handlowej dokonał ks. wikariusz z parafii św. Marcina. Właścicielowi, p. K. Poprawce, przedsięwzięciu kupcowi, życzymy pomyślnego rozwoju przedsiębiorstwa.

— **Oświata pozaszkolna.** Dnia 11-go sierpnia urządził Kółko Przyrodniczo-Krajoznawcze im. Chłapowskiego Uniwersytetu Powszechnego St. Żeromskiego w Poznaniu, wycieczkę do Kruszwicy. Wycieczkę w liczbie 90 osób zorganizował prezes Kółka p. Edmund Nowaczyk. Uczestnicy wycieczki mieli możliwość zapoznać się z historią i krajobrazem starego grodu polskiego dzięki objaśnieniom uczestnika jej a kuratora Kółka, p. dr. Czesława Rakowskiego.

— **Ulica, która prowadzi na... podwórze.** Jest nią ul. Antoniego Andrzejewskiego na Górczynie. Mimo, że przy tej ulicy jest bardzo ożywiony ruch budowlany, brak jest całkowicie jezdni; chodnik kanalizacja i oświetlenie natomiast znajdują się tylko na małym odcinku. Ulica Ant. Andrzejewskiego ma w przyszłości być jedną z najdłuższych ulic Górczyna. Nazwę swą zawdzięcza drugiemu po Fr. Ratajczaku powstańcu wielkopolskiemu poległemu w obronie Ojczyzny. Nazwanie ulicy imieniem bohatera — oświadczają nasi informatorzy — nie jest jeszcze pełnym uczczeniem świetlanej pamięci. — Trzeba także o samą ulicę dbać, ażeby nikt nie miał wątpliwości, że pamięć o drugim powstańcu wielkopolskim jest zepchnięta na dalszy plan. (wel)

— **Troska o drzewa.** Wskutek długotrwałej suszy ucierpiał dotkliwie drzewa w parkach i na ulicach naszego miasta. Szczególniej dotkliwie przejawiały się skutki posuszy u drzewek, posadzonych na chodnikach ulic w bieżącym roku. Dyrekcja ogrodów miejskich przystąpiła do radykalnego przeciwdziałania. — Przy drzewkach wykopano doły i wrzuszono ziemię, którą podlewa się obficie wodą. Należy mieć nadzieję, że te środki przeciwdziałania uchronią miasto nasze od strat w ogólnym drzewostanie. (kl)

— **Dyrekcja P. K. P. a młodzież szkolna.** Z kół czytelników naszych otrzymujemy następujące uwagi: W ostatnich dniach dyrekcja P. K. P. wydała rozporządzenie, mocą którego unieważnia się wszelkie zaświadczenia szkolne, dotyczące ulg w przejazdach kolejami. Nastąpiło to w związku z kończącymi się wakacjami z dniem 2 września rb. Dla młodzieży szkół gimnazjalnych nie jest to uszczerbkiem. Jednakże byłoby wskazaniem, aby dyrekcja P. K. P. pomyślała o szkołach zawodowych. Naprzykład wakacje w Państw. Szkole Budownictwa w Poznaniu kończą się z dniem 5 września, w innych uczelniach również w tym terminie, a nawet znacznie później. Czy młodzież tych szkół, mająca zaświadczenia, ważne dłużej niż do 2 września, ma być narażona na niepotrzebne koszty, związane z kilkoma kilkunastudniowym wcześniejszym pobytym w tej miejscowości, w której znajduje się dany zakład naukowy?

KRONIKA WYPADKÓW

— **Chłopiec najeżony przez samochód.** Na Al. Marsz. Piłsudskiego samochód osobowy P Z 40 006 najeżdżał 8-letniego Tadeusza Szkockiego. Chłopca, który doznał lekkich okaleczeń na czole i nosie, odstawiono do domu po nałożeniu opatrunku w szpitalu miejskim. (kl)

Żydowski handel w niedzielę

kwitnie przy ul. Kramarskiej j, Wronieckiej, Żydowskiej i Dominikańskiej

Ktokolwiek znajdzie się w niedzielę na ul. Kramarskiej, Wronieckiej, Żydowskiej czy Dominikańskiej, ten zauważy przed niejednym sklepem stojące postacie.

Czyż trzeba się pytać, kto to jest? Żydzie.

Każdy z łatwością zorientuje się, że to są Żydzi, którzy ani na chwilę nie zapominają o swym interesie, uprawiając zakazany przepisami handel w niedzielę.

Pozornie wygląda wszystko w porządku, gdyż sklep jest zamknięty. Ale tylko pozornie, bo proszę podejść do stojącego przed sklepem Żyda i zapytać go, gdzie można nabyć np. ubranie, a wnet przekonamy się, że istotnie w niedzielę Żydzi uprawiają handel. Jak-

by nigdy nie otwierają się na umówiony znak drzwi sklepowe i klient dostaje się do wnętrza. O ile właściciel sklepu nie posiada na składzieżądanego towaru, odsyła klienta do swego współwyznawcy.

W razie obecności w pobliżu policjanta, Żyd wyczekuje odpowiedniego momentu, aby w pewnej chwili, gdy policjant się oddali, wpuścić kupującego do sklepu. Wyjście po załatwieniu kupna niezawsze jest takie proste. Czasem trzeba trochę poczekać, nim Żyd wypuści ze sklepu. Przecież uprzednio musi być znak zezwalający z zewnątrz. W ten sposób Żydzi, nie kłując się bynajmniej przepisami, prowadzą handel niedzielny. Kto nie wierzy, niech się przekona.

Z WIELKOPOLSKI

— Budzisz. W ub. tygodniu udał się kowal gminny 30-letni Franciszek Król z Dzieloklucza do Wągrowca w zamiarze zakupu krowy. Od tego czasu Król do domu nie wrócił. Istnieje obawa, że Króla spotkało w drodze nieszczęście. Miał on przy sobie większą ilość gotówki, za co dochodzi przypuszczenie, że został w drodze napadnięty.

— Buk. Wielki festyn ludowy na rzecz zubożałego schroniska dla starców im. Opata Reszki i pomoc dla miejscowej „Ochronki”, odbędzie się w niedzielę, dnia 1 września r.b. na dziedzińcu szkoły powszechnej z okazji 65-letniego obchodu jubileuszu miejscowego Towarzystwa Przemysłowców. W programie festynu wiele nowych niebywałych atrakcji oraz popisy wszystkich na terenie parafii istniejących stowarzyszeń i organizacji. Po nabożeństwie odbędzie się uroczystościowe zebranie w sali parafialnej.

— Ka. neopresbiter Bolesław Grzeszkowiak z Niegołowa, wyświęcony w Łodzi, przydzielony został jako prefekt szkolny z Żelowie, pow. Łask, woj. Łódzkie.

— Staropolskie dożynki urządził w niedzielę, 1 września r.b. ruchliwe gniazdo „Sokoła” w Dopiewie.

— Czarnków. Uderzony został spadającym kotłem podczas pracy w gązowni miejskiej robotnik Bartkowski, doznając poranienia palcy i nóg. Rannego przewieziono do domu, gdzie poddano go opiece lekarskiej.

— Uroczystość poświęcenia sztandaru Ligi Morskiej i Kolonjalnej odbędzie się 1 września. Na program składa się nabożeństwo, akademja, wibanie gwoździ. Na zakończenie część koncertowa.

— Gniezno. Wystawy ogrodniczej w bieżącym roku w Gnieźnie nie będzie, albowiem na przeszkodzie stanęła katastrofalna susza.

— Pożar wybuchł na szkole p. Kubickiego w Falkowie, pow. Gniezno. Ogień strawił stojące na polu 3 stogi pszenicy i stóg żyta oraz stojącą w pobliżu młóckarnię, łącznej wartości 15 tys. złotych. Pożar powstał prawdopodobnie od iskry z lokomobili.

— Szofer Wielkopolskiej Spółki Komunikacyjnej Nikodem Szymaniak, lustrując przed wyjazdem wnętrze autobusu, zauważył na fotelu pasażerskim portfel. Stwierdził zatem nazwisko właściciela i polecił hotelisze S. powiadomić o porcie w właściciela. Kiedy Szymaniak wrócił do Czarnkowa i dowiedział się, że hotelista zapomniał zalać powierzoną sprawę, o znalezieniu portfela sam zawiadomił poszkodowanego. Jak się okazało, w portfelu znajdowało się kilka set złotych. Jest to w dzisiejszych czasach niezwykła uczciwość.

— Grodzisk. Za kradzież skazał sąd grodzki w Grodzisku Joachima Kortusa na 6 miesięcy więzienia. Ponieważ K. był już uprzednio karany, sąd zarządził natychmiastowe zamknięcie. Za paserstwo zostali skazani Małeczka Stefania i Bronisław Rupociński bez stałego mieszkania na 6 miesięcy więzienia i 20 zł grzywny. Nowaka Ludwika za kradzież zboża na szkole br. Kuratowskiego z Kotowa na 6 miesięcy więzienia oraz Nowaka Stanisława z Kowalewa za kupno tego zboża na 6 miesięcy więzienia i 50 zł grzywny z ewtl. zamianą na miesiąc więzienia. Toli Józef i Firlej Stefan z Jabłonej za kradzież na 6 miesięcy więzienia. Znany złodziej rowerowy Franciszek Moder, bez stałego zamieszkania, skazany został za kradzież roweru na 6 miesięcy więzienia. Moder znajduje się w więzieniu w Grodzisku.

— Jarmark na konie, bydło, świnię i towary kramne odbędzie się w Grodzisku we wtorek, dnia 3 września. W związku z tem przypominamy hasło „Swoją drogą”.

— Inowrocław. Szereg ciekawych imprez sportowych czeka Inowrocław w niedzielę, dnia 1 września r.b. W Solankach odbędą się po południu zawody balonikowe, „Sokół” z Gniezna spotka się o godz. 3 na stadionie miejskim w lekkoatletyce z miejscowym K. P. W., wieczorem zaś o godz. 8 walczyć będą w sali Parku Miejskiego bokserzy „Sokoła” gnieźnieńskiego z tutejszą „Gopłanją” o wejście do A-klasy.

— Wielka loteria fantowa na budowę Ochronki dla biednej dziatwy na Błoniach odbędzie się staraniem Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w niedzielę w Solankach. Początek o godz. 11-tej.

— Wściekłe psów stwierdzono w kilku wypadkach na terenie miasta Inowrocławia. Psy pokasały już pięć osób.

— Podmistrz murarski p. Fr. Lisiecki ofiarował Muzeum Regionalnemu Kujaw Zachodnich w Inowrocławiu jedną monetę z XVII w. oraz młotek z epoki kamiiennej.

— W zabudowaniach rolnika Fridricha w Radojewicach wybuchł groźny pożar, który strawił stajnię i oborę. Pastwą płomieni padły również 4 świnię. Straty wynoszą 30 tysięcy zł.

— W kościele parafialnym w Kościele odbędzie się ślub nauczyciela Tadeusza Kocię z p. Martą Piutakówną z Wielosławki.

— Parafie Dzierżyno pod Złotnikami Kujawskimi objął w administrację ks. prof. Sychalski.

— Przed sądem grodzkim w Inowrocławiu stanął urzędnik gospodarczy Stanisław Andersz, posądzony o szantaż i chęć wyłudzenia większej kwoty pieniędzy od swego b. pracodawcy p. Wichlińskiego z Radłowa. Andersz skazany został na dwa miesiące aresztu z zawieszeniem wykonania kary.

— W odbywających się obecnie mistrzostwach tenisowych w Inowrocławiu pierwsze miejsce w grze pojedynczej pan zdobyła p. Pużłowska z Rucewka. Turniej trwa w dalszym ciągu.

— Janowiec. W niedzielę, dnia 25. bm. żeńska i męska drużyna pozaszkolna urządziła „Dzień Harcerza” z współudziałem drużyn z Gniezna, Nakła, Żnina, Mieściska, Łopienia i inne. O godz. 10 przed południem drużyny w pochodzie udały się do kościoła na nabożeństwo, które odprawił ojciec misjonarz ksiądz Musiał. Podniosłe kazanie wygłosił ks. Lenc. Po nabożeństwie drużyny udały się w pochodzie na stadion miejski, gdzie odbył się wspólny obiad. Uroczyste przyznanie harcerskie odebrał podharcmistrz ks. Wesolowski. Wieczorem na sali parafialnej odbył się wieczorek urządzony przez miejscowe K. P. H.

— Kcynia. Jubileusz 60-lecia obchodziło w niedzielę, 25. bm. Kółko Rolnicze w Kcyni. Po uroczystej mszy św. odbyła się akademja. Słowo wstępne wygłosił prezes kółka p. Ghurczyk, sprawozdanie z 60-letniej działalności Kółka zdał prezydent powiatowy p. Szulcowski z Chwaliszewa. Po referacie nastąpiło uczczenie najstarszych członków i składanie życzeń. Obchód zakończono zabawą w strzelnicę.

— Klecko. Pożar powstał podczas młócenia pszenicy w stodole p. Gilla w Ulanowie. Ogień strawił stodołę z zawartością żniw i maszyny rolnicze wartości 13 tys. złotych. Poszkodowany był ubezpieczony.

— Kostrzyn. Dnia 7 listopada br. komisja remontowa nr. 2 zakupywać będzie konie dla wojska. Zbiórka na stacji kolejowej o godz. 10.

— Koźmin. Oddział Wielkopolskiego Zw. Pszczelarzy założono ostatnio w Koźminie. Referat n. t. „Ustawa cukrowa, a pszczelarze” wygłosił sekretarz Związku p. Balcer z Poznania. W skład zarządu weszli pp.: Fr. Borowczyk — prezes, Mieczysław Cieszyński — wiceprezes, Zygmunt Baranowski — sekretarz, Leon Białasik — skarbnik, Jan Patryas — radny.

— Rada miejska na ostatnim posiedzeniu uchwaliła, by w roku 1936 odbyło się 12 jarmarków, w tem 2 ogólne.

— Kruszwica. Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ zatrudniony w młynie p. Zentkowskiego w Kruszwicy Duchownej F. Poszadel. Kiedy P. zajęty był oliwieniem łożysk, spadł z maszyny i doznał złamania lewej nogi. Nieszczęśliwego odstawiono do szpitala.

— Mogilno. Pierwszy zlot okręgowy Katolickich Stow. Młodzieży żeńskiej odbył się w ub. niedzielę w Mogilnie przy bardzo licznej udziale delegatów. Po defiladzie odbyło się w Domu katolickim uroczystościowe zebranie, którego honorowym przewodniczącym wybrano ks. proboszcza Brodowskiego z Mogilna. Zebraniu przewodniczył ks. dziekan Jagodziński z Wylatowa. Obszerne sprawozdanie z 10-letniej działalności K. S. M. Z. w Mogilnie zdała drh. M. Kosmowska. Następnie odbyły się ćwiczenia zespołowe oraz gra w siatkówkę. Pod wieczór o godz. 7.30 zapłonęło na boisku ognisko, przy którym popisywały się druchny tańcami ludowymi. Odpowiedziem pieśni „Wszystkie nasze dzienne sprawy” zakończono uroczysty zlot.

— Morze. Doroczny odpust św. Idziego odbędzie się w niedzielę, dnia 1 września. Z powodu budowy nowego kościoła nabożeństwo odprowadzi w sali Domu katolickiego.

— Pielgrzymka do Górki Duchownej, zorganizowana przez okręg podpoznański K. S. M., wyruszy z Modrzy w niedzielę, 1 września o godz. 8 rano. Msza św. za pierwszego patrona okręgu s. p. ks. prob. Dzierżkiewicza oraz w intencji pielgrzymki odbędzie się w godzinach porannych.

— Oborniki. Z powodu podjęcia robót około naprawy mostu drewnianego na rzecze W. Welna w Kowanówku, Starostwo zamknęło od 2 września br. aż do odwołania drogę gminną Kowanówko — Lecznicę dla ruchu kołowego. Ruch ten skierowany został przez Oborniki na Dąbrówkę Leśną.

— Odolanów. Sąd grodzki skazał Marię Hoffmann z Kalkowskiej za przechowywanie 30 gramów sacharyny kryształowej, pochodzenia niemieckiego na 10 zł grzywny względnie 1 dzień aresztu i dodatkową karę 1 dzień aresztu. Alfreda Hoffmanna i tow. z Kalkowskiej za ten sam czyn na 20 zł. Korbicka Rozalja z Sumgów na 80 zł grzywny względnie 4 dni aresztu. Geobel Marię z Łacnowa na 10 zł grzywny. Kaczmarek Marię z Tarchal Nowych na 20 zł grzywny. Dorocznego Władysława z Prażek za nielegalne przekroczenie granicy na 2 tygodnie aresztu z zaliczeniem śledztwa.

— Odpust Narodzenia Najświętszej Marii Panny odbędzie się 8 września w Jankowie Zalesnym, dokąd wyruszy pielgrzymka patników parafii odolanowskiej rano o godz. 7 zaraz po pierwszej mszy św.

— Z dniem 1. b. m. przeniesiony został na równorzędne stanowisko do urzędu pocztowego w Ostrowszowie asystent p. Józefiak.

— Miejskowy ks. dziekan rozpoczął dwutygodniowy urlop, z którego wraca z dniem 31 bm.

— Z dniem 1 września br. rozpoczyna wakacje, udając się do uzdrowiska w Zakopanem miejscowy wikary ks. Walter Julian.

— Ostrzeszów Wlkp. Następnym jarmark ogólny odbędzie się w czwartek, 5 września. Spęd bydlę, świń i t. d. dozwolony bez ograniczenia.

— Ostrów. Kiermasz na Dom św. Wincentego odbędzie się w niedzielę, 1 września na boisku Sokoła, a w razie niepogody w Domu Katolickim. Dotychczas całe miasto zjawiało się na tych kiermaszach. Niewątpliwie i w tym roku społeczeństwo ostrowskie weźmie gremjalny udział w kiermaszu.

— Nowy rok szkolny rozpocznie się w wtorek nabożeństwem w kościele o godz. 9.

— Dzieci z parafii Zacharzewskich uczęszczać będą w nowym roku szkolnym do szkół ostrowskich. Dotąd dzieci te chodziły do szkół w Zacharzewie.

— Szkoła dokształcająca rozpoczyna naukę dla wszystkich klas w środę, 4 września o godz. 15.30 w szkole im. Estkowskiego. Osobna szkoła dokształcająca dla metalowców została zlikwidowana.

— Gmach szkolny żeńskiej im. Królowej Jadwigi zajmuje obecnie na czas nadbudowy sąd okręgowy. Aż do ukończenia przebudowy sądu dziewczęta tej szkoły uczęszczać będą do szkoły im. Estkowskiego.

— Miejskowa straż graniczna skonfiskowała partję jedwabnego welwetu wartości około 6 tys. zł i ujęła karanego już przemytnika Wojciechowskiego na nowym przemyśle sacharyny.

— Młodzież lewicowo-radyczna założyła tu koło Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej. Tymczasowy zarząd tworzą: aplik. not. Kaz. Banach, apl. adw. Moś i stud. Józef Leja.

— Kółko Rolnicze w Gostyczynie obchodzi w niedzielę 25-lecie istnienia, poświęcenie sztandaru i dożynki.

— Doroczne strzelanie o godność mistrza urządził miejscowe kółko Zw. Podoficerów Rezerwy w niedzielę, 1 września, na strzelnicę Bractwa Kurkowego.

— Nauczyciele z Lewkowa pp. Szczekała i Korczak przeniesieni zostali — pierwszy do Chlewa, pow. kępiński, drugi do Ligoty, pow. krotoszyński.

— Zawody straży pożarnych obwodu raskowskiego odbyły się w Raskowie, pow. ostrowski, przy udziale delegatów okolicznych straży pożarnych. Pierwsze miejsce w zawodach uzyskał S. O. Rasków, II miejsce Przybysławice, III miejsce Moszczanka.

— Pakość. Pożar strawił we wsi Parlinek pod Pakością na szkole rolnika Sommerfelda stóg żyta, wartości 2 tys. złotych. Płomienie objęły następnie elewator własność p. Pryki, który spalił się doszczętnie.

— Zebranie Hallerczyków odbyło się przy licznej udziale członków, na którym odczytano komunikaty zarządu głównego oraz enuncjacje różnych organizacji, podsygających się pod nazwę woźda bieżącego gen. Hallera.

— Około 300 bezrobotnych zgromadziło się w ub. środę rano przed ratuszem, domagając się pracy, uruchomienia cukrowni i pomocy.

— Miasto Pakość. Liczące ca. 4000 mieszkańców, kiedyś miasto przemysłowe, wskutek uniemożliwienia tu cukrowni na blisko 500 bezrobotnych. Delegacja miasta interweniowała już w starostwie i ministerstwie o uruchomienie cukrowni, jednakże bez skutku. Bezrobotnych pociesza się przy różnych okazjach, że fabryka zostanie uruchowiona, a tymczasem coraz więcej maszyn wywozi się do centrali cukrowni w Janikowie, położonej na gminie wiejskiej.

— Rogoźno. Rejestracja mężczyzn, urodzonych w r. 1917 rozpoczyna się w dniu 1 kwietnia i trwać będzie do 18 września włącznie. Obowiązki rejestracji podlegają wszyscy mężczyźni, ur. w r. 1917. Zgłoszenia przyjmuje magistrat od godz. 9 do 13. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć dokumenty, stwierdzające tożsamość osoby, datę i miejsce urodzenia, dowód zawodu i wykształcenia.

— W Rogoźnie w ostatnich dniach szerzy się między dziećmi dość silnie dyfterja.

— Czesław Drozdowicz. handlarz owoców z Rogoźna (ul. Wielko-Rynkowa), podwiózł w stronę Rogoźna pewnego osobnika. Przed Rogoźnem osobnik ów zszedł z wozu i oddalił się. Gdy P. Drozdowicz znalazł się w domu, zauważył, że na wozie leży jakiś portfel, zawierający papiery wartościowe, a m. in. weseł na sumę 500 zł, wystawiony na okaziciela. P. Drozdowicz portfel wraz z zawartością złożył na posterunku P. P. z prośbą o doręczenie właścicielowi. Rządka uczciwość!

— Sąd grodzki w Rogoźnie skazał przed kilku dniami murarza Jana Kłasczyńskiego z Mur. Gośliny za krawoprzysięstwo na 18 miesięcy więzienia bez zawieszenia wykonania kary. Zięcia Kłasczyńskiego i jego żonę Jadwigę uwolnił sąd od winy i kary, nakładając kosztą postępowania na skarb państwa.

— Środa. Po przerwie wakacyjnej wznowiło działalność tu. Kat. Stow. Kobiet „Oświata”. Na zebraniu w dniu 28 sierpnia br. referat na temat „Hasło Chrystusowe w rodzinie” wygłosił p. Janina Kubicka z Poznania, prezesa K. S. K. Na najbliższe zebranie zapowiedziano „Kwadrans ewangeliczny” ks. asystenta Kowalczyka.

— Targ wielki ogólny odbędzie się w Środzie we wtorek, 3 września. Spęd zwierząt dozwolony.

— Władze ogłosiły rejestrację wojskową rocznika 1917. Wszyscy mężczyźni urodzeni w r. 1917 winni się zgłosić w zarządach miejskich lub gminnych z odpowiednimi dokumentami.

— Tut. władze powiatowe zastrzegły, że nie udzieli żadnych pozwoleń na zabawy, imprezy sportowe itp. W dniu 8 września, czyli w dniu głosowania do Sejmu.

— Do samodzielnego wykonywania robót budowlanych (zrębienia murarskiego i ciesielskiego) uprawnieni zostali: Franc. Kujawa, Środa (prawo kierowania robotami budowlanymi i sporządzania planów); Wacław Śliwiński, Środa (bez prawa kierowania i sporządzania planów); Józef Gruszkiewicz z Zaniemyśla — prawo kierowania i sporządzania planów (bez prawa wykonywania robót).

— Z okazji „Dnia druchon” urządziła 1 września tu. Stowarzyszenia Młodzieży żeńskiej „Szarotka” i „Tezca” uroczystą akademję ku czci Najśw. Marii Panny, swej patronki.

— Rok szkolny w tut. zakładach naukowych rozpocznie się 3 września. W gimnazjum państw. odprawione będzie w tym dniu nabożeństwo. Uczniowie szkoły powszechnej udadzą się na nabożeństwo do kolegiaty. Dokształcająca Szkoła Zawodowa rozpocznie naukę we wtorek wieczorem.

— Tut. Klub Sportowy „Pogoń” urządził „Dzień Sportowy” 1 września. W programie: mecz tenisowy „Victoria” — „Pogoń”, zawody piłkarskie „Victoria” — „Pogoń” i bieg na 3000 m o puchar wędrowny.

— Szamotły. Do krwawej bójki doszło ostatnio na polach rolnika Wilhelma Schierhorna w Szczepankowie, pow. Szamotły. W godzinach przedpołudniowych zauważył Schierhorn dwóch nieznanych osobników na swem polu, kradących kartofle. Zauważywszy ich do wysypiania kartofli z worka i opuszczenia pola, rzucił się jeden z nich z nożem w rękę na rolnika, zadając mu kilka ciosów w głowę i twarz, drugi zaś porwał pompę od roweru i uderzył Schierhorna po głowie i plecach. Na krzyk pobitego nadbiegli sąsiedzi, którzy zajęli się nieszczęśliwym. Sprawcy zaś dosiedli roweru i zbiegli niepoznani. Schierhorna przewieziono do zakładu św. Józefa w Szamotulach. Energetyczny pociąg policji doprowadził do ujęcia sprawców Bernarda Grzesiaka i Seweryna Brezowskiego z Szamotul.

— W sprawie krwawego zajścia na zabawie straży pożarnej w Sokolnicach Malych, w czasie którego tłum złożony z około 100 osób rzucił się na policję z kamieniami i sztachetami, a w rezultacie postrzelonych zostało przez funkcjonariuszy trzech osobników, aresztowano na zarządzenie prokuratora głównych sprawców zajścia, znanych na terenie tamtejszym awanturników Adamowicza Wiktora, Czaplewskiego Franciszka i Pieluchę Bogusława z Sokolnic Malych. Osadzono ich w więzieniu w Szamotulach.

— Mecz piłki nożnej o mistrzostwo klasy B. rozegrano na tutejszym boisku pomiędzy szamotulskim K. S. i K. S. „Pentaton” z Poznania. Do przerwy grały obie drużyny chaotycznie. W drugiej połowie atakowali gospodarze bramkę gości, uzyskując w ostatniej chwili jedną bramkę, ustalając wynik 1:0. Zwycięstwo miejscowych było zasłużone. Widzów około 500.

— Strzelanie żniwne bractwa kurkowego odbędzie się w niedzielę, 1 września. Wystawiona zostanie tarcza królewska, premjowa o nagrody i wiatrówka. Wieczorem zabawa publiczna.

— Rekolekcje dla III. zakonu odbyły się w klasztorze pofranciszkańskim. Nauki głosił O. Gwardjan.

— Jako delegatów do woj. kolegium wyborczego wybrano pp. burmistrza Bartkowskiego i inż. Świerzyńskiego, prezesa pow. BBWR. Udział głosujących był niski, stawili się urzędnicy i oficerowie rez.

— Strzelno. Jarmark ogólny, t. j. kramny i zwierzęcy odbędzie się we wtorek dnia 3 września 1935 r. Podczas jarmarku odbędzie się premjowanie najlepszej sztuki bydła — sprowadzonej na sprzedaż.

— Wieleń. Pożar wybuchł w zakładzie sterców pod wezw. św. Józefa pod Wieleń. Ogień strawił kuźnię, świnarnię, chlew z zawartością. Następnie pożar przenosił się na budynki szpitala. Chorych zdołało uratować. Przy pomocy Straży Pożarnej pożar zlikwidowano. Straty są bardzo poważne.

— W. Wieleń. Rok szkolny rozpocznie się 3 września nabożeństwem w kościele parafialnym o godz. 9 rano. Młodzież zgromadzi się na dziedzińcu zakładu o godz. 8.30.

— Druchny Kat. Stow. Mł. żeńskiej urzą-

dzaą w niedzielę, 1 września „Dzień Druchon”. Jednym z ważniejszych momentów „Dnia Druchon” jest obchód złożenia czci i holdu Patronce młodzieży żeńskiej Najśw. Marii Pannie, zwrócenie uwagi całego polskiego społeczeństwa katolickiego na K. S. M. Nie wszyscy jeszcze doceniają wagę i konieczność istnienia tej katolickiej organizacji młodzieży.

— 1 września o godz. 19 w kaplicy szpitala powiatowego pobogosławiony zostanie związek małżeński p. Stanisława Kaczmarska z p. Janiną Kaczmarską z Wrześni.

— Nieszczęśliwy wypadek zdarzył się przy ostatnich ćwiczeniach Kolej. Straży Pożarnej we Wrześni. Pracownik kolejowy Wojciech Muczyński spadł tak nieszczęśliwie ze szpalni, że nadwodził kręgosłup i odesłany został pod opiekę lekarską do szpitala powiatowego.

— Jedną z takówkę wrzesińskich najechała przebiegająca niebezpiecznie ulicą Warszawską jedenastoletnia uczennica Marię Grabowską.

— Motocyklista Walenty Niedzielski z Wrześni najechał między Wrześnią a Sokolowem Jadwigę Gasiorowską. Ofiara wypadku odniosła na szczęście lekkie tylko obrażenia.

— Wolsztyn. Akcja katolicka urządziła w ub. niedzielę zebranie w ogrodzie Strzelnicy, na które przybyło około 400 parafian. Po zgłoszeniu przemówił do zebranych prezes akcji p. Wojciechowski Tomasz, wskazując na cel, zadania i zakres działania akcji. Zadaniem akcji — mówił sędziwy prelegent — jest sprowadzenie Chrystusa do serc ludzkich i wszystkich przejawów życia ludzkiego, walka z nowoczesnym poganiństwem i wychowanie młodzieży na zasadach etyki katolickiej. Akcja jest apolityczna, bo chce służyć wszystkim. Jeżeli chodzi o wybory, to każdy kierować się winien własnym sumieniem, — etyka katolicka. Nie wolno popierać ludzi, występujących wrogo wobec kościoła. Następny mówca p. dr. Piskozub mówił o nowopogaństwie i walce z niem, a radca p. Borowicz na temat: „Kościół kat. dziełem Bożym”. Na zakończenie odpiewano: „Boże coś Polskę”.

— Przez autobus przejechany został w Rakoniewicach niejaki Duda, który jechał na motocyklu bez prawa jazdy. Duda ma złamaną nogę i został pokaleczony na całym ciele. Przewieziono go do szpitala powiatowego w Wolsztynie.

— Sąd grodzki w Wolsztynie skazał robotników Gusa i Garnarka za kradzież 2 plugów na szkole majętności Komorowo na 1 miesiąc aresztu każdego. Skradzione plugi chcieli spieniężyć, gdyż są bezrobotni. Również na szkole majętności Komorowo dopuścili się kradzieży żyta Łoba Stanisław i Kubiak Leon, oboje z Adamowa. Pierwszego sąd uwolnił, gdyż dokonał kradzieży z biedy, drugiego zaś zasądził na 2 tygodnie aresztu. Znanych w Wolsztynie złodziei Bułę F. i Wolniaka Fr., kilkakrotnie już karanych, za kradzież gruszek sąd skazał na 6 miesięcy więzienia każdego.

— Z dniem 1 września przestaje wychodzić „Oreodownik na pow. wolsztyński”, wydawany od r. 1919 przez śp. Ludwika Wróbla, a po jego śmierci przez p. Wróblową. Pismo, które przez tyle lat na Kresach spełniało wiernie swoje posłannictwo narodowe, przestaje wychodzić z powodu trudności finansowych. Złożyły się na nie dziesiątki procesów, konfiskat i tysiące złotych kosztów sądowych.

Jakkolwiek przez stratę własnego pisma narodowe społeczeństwo pow. wolsztyńskiego traci cenną placówkę pomocniczą, mimo to pewnem jest, że praca Obozu Narodowego na tej polaci ziemi kresowej nie stanie ani na chwilę. A przyjdzie chyba niezadługo czas, kiedy „Oreodownik na pow. wolsztyński” zacznie nanowu wychodzić i dalej nieść pod strzechą wielkie ideały swego wydawcy, śp. Ludwika Wróbla.

— Wronki. Festyn z igrzyskami urządził w ub. niedzielę miejscowy „Sokół” w ogrodzie Bractwa Kurkowego. Festyn uświetnił swemi karkołomnymi popisami drh. Błażejewski.

— Mecz piłki nożnej rozegrano pomiędzy zespołem Z. S. Wronki a klubem „Sparta” z Obornik. Mecz wygrała „Sparta” w stosunku 5:4.

— Żerków. Pożar wybuchł w niedzielę po południu w majątności Komorze. Zapalił się czworak. Przy pomocy żołnierzy, zakwaterowanych w dworze, zdołano uratować dobytek zamieszkujących czworaki rodzin. Pożar zlokalizowano, spłonął tylko dach. Akcją ratowniczą dowodził sekretarz Ochot. Straży Pożarnej z Żerkowa.

— Żnin. Na ostatniem zebraniu Tow. Gimn. „Sokół” w Żninie wygłosił student U. P. p. Sporny referat n. t. „Historja naszego grodu”.

— Kurs kandydatów na sędziów lekkoatletycznych urządzono etaraniem P. O. Z. L. Lekcje odbywały się w sali p. J. Jagodzińskiego.

— Żyd Silberstein zlikwidował w Kcyni skład obuwia i opuścił nasze miasto. Jakoś Żydzi do Pałuk nie mają szczęścia.

— Tragiczny wypadek podczas sprzeczki wydarzył się w Izdebie. W toku kłótni pomiędzy 60-letnim rolnikiem Emilem Hoefem a Michałem Kotulskim doszło do bójki. Podczas szamotania się Kotulski spowodował nieumyślny wystrzał z fuzji. Ładunek ugodził w brzuch jego 18-letniego syna Michała, który w kilku minutach po wypadku zmarł. Zwłoki zabezpieczono do dyspozycji władz. Sprawcę mimowolnego zabójstwa zatrzymano w areszcie. W sprawie tej wszczęto dalsze dochodzenia.

Z POMORZA

— Toruń. Zarząd miejski podał do wiadomości, że przepisy w sprawie zwalczania wściekłych przestały obowiązywać z dniem 27 sierpnia.

— Kierownicy wszystkich szkół powszechnych w Toruniu ustalili jednolite podręczniki dla klasy IV i VII nowego typu.

— Aresztowany ostatnio działacz narodowy w Chelmży (pow. toruński) p. Feliks Szulc został zwolniony z aresztu policyjnego, gdyż dochodzenia nie wykazały, by uprawiał propagandę bojkotu wyborczego.

— W dniu 7 września odbędzie się otwarcie pokazu ogrodniczego w „Tivoli”. Prace przygotowawcze są już w pełnym toku. Ciekawy będzie dział amatorski, który w tym roku po raz pierwszy zostanie zorganizowany.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: W. W. z podziękowaniem za odebrane łaski 5 zł; J. H 5 zł; — Eleonora Lubieniecka 2.50 zł; razne: z poprzednio pokwitów. 34.50 zł

Sztuka piękna i dobre serca w Wolsztynie

Miasto, w którym mieszka 150 sierot z całej Polski i jeden artysta-rzeźbiarz

Przełożona sierocińca w kresowym Wolsztynie, największego w Wielkopolsce, siostra Stefanja Józwiak, wskazując na wielki budynek, mówi:

— Sierociniec stoi od dziewięciu lat i nie jest jeszcze otynkowany. Tyle wydatków! Samego żyta na chleb i zupy zużywamy miesięcznie do 70 centnarów. Jak urządzamy pranie, to 20 kawałków mydła nie wystarczy na jeden dzień. Mamy 150 sierot i półsierot; z całej Polski. W domu starców jest 50 pensjonariuszy i pensjonariuszek. Nas siostr jest tutaj 15. Sierociniec ufundował nieżyjący już

żywieniem — ubraniem i wychowaniem sierot. Ale, myślę — dodaje energicznie — że w przyszłym roku to już napewno otynkujemy ten wielki gmach. Na froncie w tym pachonie przydałaby się jakaś odpowiednia rzeźba. Zwróćmy się do mieszkającego w Wolsztynie rzeźbiarza, p. Rożka, żeby o nas pamiętał. Trzeba korzystać z okazji, że w naszym miasteczku przebywa taki artysta.

— Ten poznański rzeźbiarz mieszka w Wolsztynie?

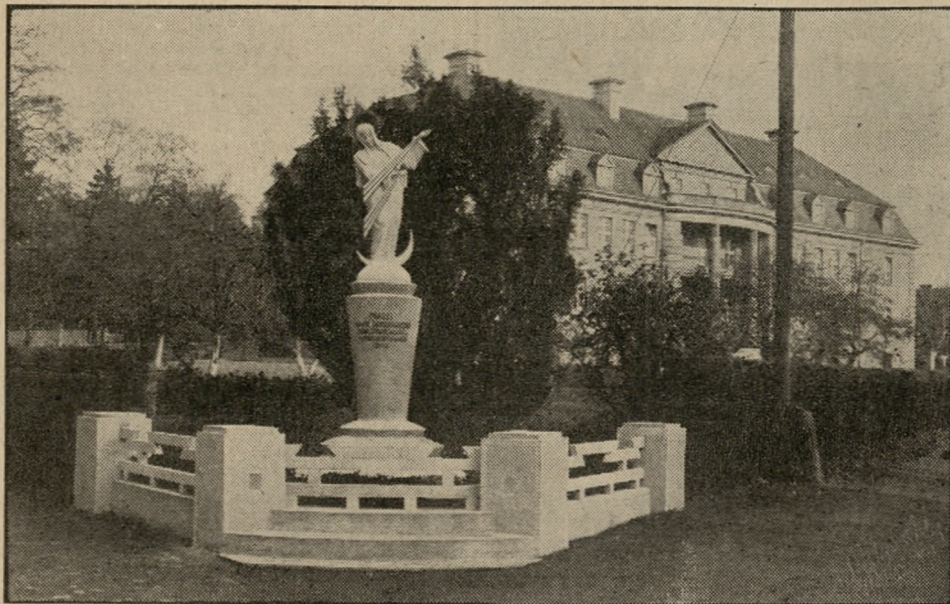
— Tak, przebywa tutaj stale. Wybudował sobie bardzo piękny dom

nie umięją mnie poinformować, aż wreszcie jeden z nich mówi rezolutnie:

— Ach, to ten nowy dom „pod głowami”

Tam, gdzie ogród dochodzi do jeziora, urządzono pod drzewami zaciszny kącik, a dalej przystań z łódkami, uwiązane do rzeźbionych pali.

Wierzyć się nie chce, że tak piękną i artystyczną siedzibę znaleźć można w małym Wolsztynie. Zdaje się raczej, że trafiło się nad brzeg jeziora Garda i rozkoszuje się pięknem siedziby jakiegoś bogatego zbieracza lub mecenasa sztuki. Każdy szczegół domu i urządzenia ogrodu jest sharmo-

Sierociniec w Wolsztynie. Na pierwszym planie posąg Najśw. Marji Panny, dłuta ks. Kowalskiego.

ks. Tomiak, który zebrał na ten cel zgórą 200 tys. zł. Za tę sumę powstały mury i dach. Urządzenie wewnątrz kosztowało nas około 300 tys.

przy ul. 5 Stycznia. Warto obejrzeć.

Zegnam się z siostrą przełożoną i mając jeszcze pełne oczy doskonale ubranych, odżywionych i wychowywa-

Dziewczynki i chłopcy z sierocińca w Wolsztynie.

— Obiekt półmilionowy! — wtrącam.

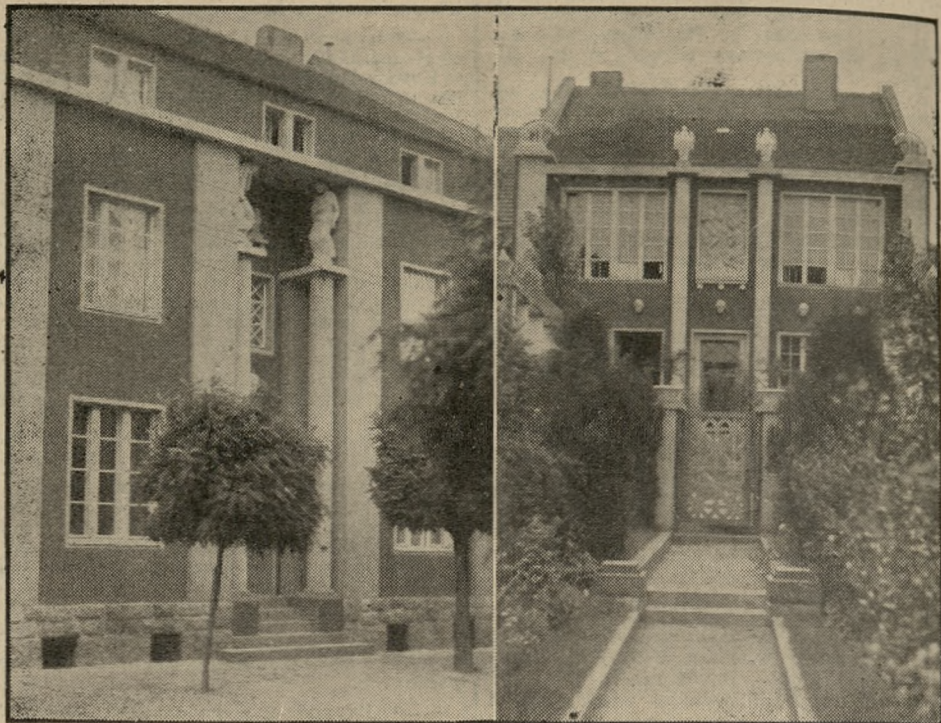
— Tak — mówi siostra przełożona. — I jeszcze wciąż nieotytnowany. Chciałyśmy w tym roku tynkować, ale znowu były pilniejsze i ważniejsze wydatki. Tyle pracy i kłopotów z wy-

nych malutkich mieszkańców sierocińca, udaję się na poszukiwania domu Marcina Rożka.

Na rynku, na stopniach, prowadzących do magistratu, bawią się chłopcy. Pytam o drogę do domu p. Rożka. Chłopcy w pierwszej chwili

Sypialnia dla dziewcząt w sierocińcu wolsztyńskim.

Dom „pod głowami” rzeźbiarza Rożka w Wolsztynie.

Widok od ulicy.

Widok od strony ogrodu.

wami” przy ul. 5 Stycznia! — poczem zawałaną ręką pokazuje mi drogę.

W kilka chwil jestem na miejscu.

Dom stoi na ulicy w równym szeregu z innymi tuzinkowymi budynkami mieszkalnymi miasta.

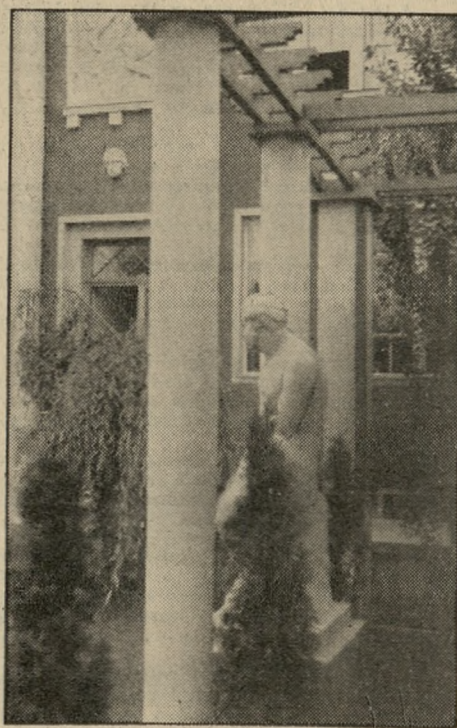
Cóż to jednak za dom!

Szlachetna wyprawa w kolorze czerwonym i szarym. Smukłe kolumny dźwigają rzeźby. Elewacja tchnie najprawdziwszą sztuką.

Wewnątrz jeszcze więcej niespodzianek.

Właściciel niestety nieobecny; przebywa jeszcze na wakacjach w śląskim Ustroniu. Po domu i ogrodzie oprowadza gościa życzliwie siostra artysty.

Dom został wybudowany w miejscu, które przedtem zajmowała parterowa chałupinka. Plany domu i wszystkie szczegóły wnętrza projekto-

Fragment pergoli z rzezbami w ogrodzie p. Rożka.

wał p. Rożek. Pracownia rzeźbiarska sięga od piwnicy aż do wysokości pierwszego piętra. Na gorze jest drugie atelier, wyposażone w piękne meble biedermajerowskie i liczne półki z książkami.

Przepięknie wygląda dom od strony ogrodu, który wazutkiem pasem biegnie aż do brzegu wolsztyńskiego jeziora. Cała ściana ozdobiona jest rzezbami w cemencie, które doskonale odcinają się na tle czerwonego tynku. Ogród przy domu bramują pergole, ozdobione figuralnymi rzezbami. Soczysta zieleń trawy ujęta jest kamiennymi krawężnikami i urozmaicona krzewami i kwiatami.

nizowany z całością. Wszystko jest piękne.

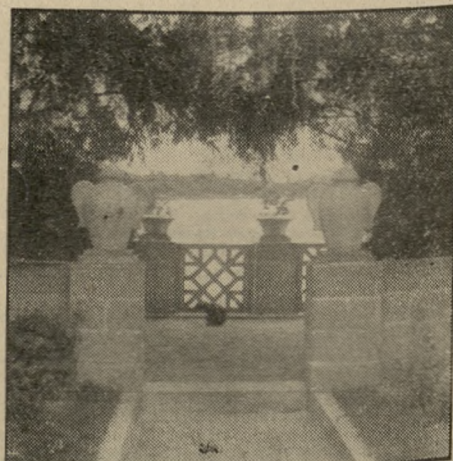
Rzeźbiarz Marcin Rożek, twórca pomnika Chrystusa Króla w Poznaniu i posągu Bolesława Chrobrego w Gnieźnie, osiadł w Wolsztynie jako w swym rodzinnym mieście.

Największym walorem Wolsztyna jest rozległe jezioro, przylegające do samego środka miasta. Jezioro jest miejscami zarośnięte sitowiem, a na drugim jego brzegu rosną sosnowe lasy. Jezioro jest atrakcją nie tylko dla stałych mieszkańców Wolsztyna, lecz również dla wycieczkowiczów i letników. Wieczór letni, spędzony nad jeziorem wolsztyńskim, pozostanie na długo w pamięci.

Sierociniec wolsztyński i artystyczna siedziba Marcina Rożka to dwa silne przeżycia, dwie atrakcje, z których może być dumne miasto Wolsztyn. Nie brak i w innych skupiskach ludzkich domów, w których wychowują się małe istoty, pozbawione rodziców, i domów, w których mieszkają artyści. Sierociniec wolsztyński, gdzie na każdym kroku tchnie bezinteresowna miłość, którą siostry Wincentki otaczają bezdomne sierotki, ma swoją specjalną wymowę.

W sierocińcu wolsztyńskim przyjmuje się dzieci od trzech do czternastu lat. Siostry — gdy zajdzie potrzeba — robią wyjątek i przyjmują dzieci nawet dwuletnie, a z drugiej strony trzymają je w zakładzie ponad górną normę. Najciekawsze, że wychowanki sierocińca, po wyjściu z zakładu — są wśród nich i maturzystki — utrzymują łączność z Wolsztynem i jeżeli już nie mogą co jakiś czas przyjechać z wizytą, to intensywnie korespondują z siostrami.

Dom p. Rożka jest jedyny w swoim rodzaju i wątpić można, czy jaki artysta w Polsce posiada podobną siedzibę, nie pod względem bogactwa wnętrza i cenności użytych materiałów, lecz pod względem kultury, harmonji i dobrego smaku.

Ogród p. Rożka od strony jeziora wolsztyńskiego.

Polska a rodzina

Katolickie studjum o rodzinie

Znakomity mąż stanu Anglii z końca XVIII w., E. Burke, znany w świecie z trzech studjów nad Wielką Rewolucją francuską, dowodził Anglikom, że zdrowy ustroj kraju powinien opierać się o cztery filary: rodzinę, własność, ołtarz i tron.

Zmieniwszy „tron” na autorytet, należy uznać pogląd angielskiego męża stanu jako także dzisiaj obowiązujący. Z tem oczywiście zastrzeżeniem, że autorytet będzie nie tylko silny, ale rozsądny i sprawiedliwy, że własność będzie udostępniona wszystkim ludziom pracy, — i że religja, prowadząc człowieka ku jego nadprzyrodzonemu celowi, równocześnie będzie formowała i przenikała jego życie doczesne jako też każdą dziedzinę życia społecznego.

Właściwie wszystkie te trzy filary ustroju są dziś zachwiane. Najbardziej jednak w powojennych czasach ucierpiała rodzina.

Oto, czem sobie tłumaczymy, że Naczelny Instytut Akcji Katolickiej, przystępując do przeszczepienia francuskich „tygodni społecznych” na polski grunt, urządził w dniach 2—6 września b. r. w Poznaniu „Katolickie Studjum o rodzinie” i zaprasza na nie inteligencję z całej Polski.

Wnosząc o tematy, sprawa rodziny będzie traktowana na „Studjum” z trzech głównie punktów widzenia: moralnego, prawnego i gospodarczego, na tem bowiem tle wyrastają w Polsce najpoważniejsze dla rodziny problemy.

Problem moralny. W szerokiej warstwie naszego społeczeństwa tkwi głęboko konflikt między katolicką moralnością rodzinną, a praktyką życia codziennego. Nie miejsce tu na szczegółowe uzasadnienie tego twierdzenia. Z istnienia zresztą takiego konfliktu wszyscy chyba zdają sobie doskonale sprawę. Konflikt ten polega na sobie skutki niebezpieczne dla państwa (spadek przyrostu naturalnego), dla społeczeństwa (obniżenie poziomu moralności) i dla religji (apostazja dla uzyskania rozvodu a przynajmniej faktyczny rozbrat z Kościołem). Źródło tego stanu rzeczy należy szukać w zmianach, jakie w dziedzinie kultury duchowej przyniósł okres wojenny. Rzecz szczególna, że przemiany te dotknęły w sposób bardzo silny katolicką Polskę, która, zdawało się, dość jest przed niemi chroniona przez swój tradycyjny katolicyzm. Tłumaczy się to przypuszczalnie szczególną ruchliwością pewnych pisarzy i chwalców świadomego macierzyństwa.

Czynniki prawne i gospodarcze. Problem zachowania się równowagi w życiu rodzinnym nie może być jednak sprowadzany jedynie do czynników moralnych. Niepoślednią bowiem tu rolę odgrywają również momenty prawne i gospodarcze.

Sankcja ustaw państwowych, mimo, że bardzo nieznacznie tylko może zmniejszyć powstały już rozkład moralny, ma jednak olbrzymie znaczenie, gdyż w swoisty sposób kształtuje opinię publiczną. Od jakości moralnej ustaw zależy etyczny poziom opinii.

W Polsce pod tym względem panują warunki szczególnie nieprzychylnie dla normalnego rozwoju stosunków rodzinnych, gdyż równoległe obowiązywanie pięciu systemów prawnych powoduje nie tylko kolosalne zamieszanie i chaos w opinii społecznej, lecz także pozostawia pole do rozmaitych nadużyć. „Fabryki rozwodów” stworzone przez kalwinów wileńskich lub inne sekty prawie bez przeszkód, stale pracują nad rozbijaniem katolickiej rodziny, nad unieszczęśliwianiem dzieci. I mało jest nadziei, by ten stan rzeczy wkrótce się zmienił.

Niemniejszą rolę odgrywa moment gospodarczy. „Kryzys” ekonomiczny równie wybitnie wpływa na życie jed-

nostek, jak i rodzin. Hasło dobrze pojętej polityki rodzinnej staje się prosto koniecznością.

Takie oto zagadnienia stają przed uczestnikami „Katolickiego studjum o rodzinie”. Są to problemy nadzwyczaj ważne, o ogólnopolskim znaczeniu, wymagają przeto wyjścia poza krąg komunalny i frazeologicznych ogólników. Sądząc z programu, wszystkie wykłady są nastawione w tym właśnie kierunku, spodziewać się przeto należy, że zapłodnią umysły uczestników i pchną do twórczej pracy nad realnymi postulatami katolickimi.

Program

PONIEDZIAŁEK, 2 WRZEŚNIA.

Godz. 9. Nabożeństwo w kaplicy pod wezw. Najśw. Rodziny, ul. św. Józefa 7. Mszę św. odprawi J. Em. Ks. Kard. Prymasa Hłonda. Konferencja religijna wygłosi ks. prałat dr. Al. Zychliński.

Godz. 11.15. Uroczysta inauguracja, Uniwersytet, Coll. Minus, sala 17. 1. Otwarcie przez prezesa Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej p. Adolfa Hr. Bnińskiego. 2. Przemówienie J. Em. Ks. Kard. Prymasa Hłonda. 3. Wybór Prezydium. 4. Referat: ks. dr. Konstanty Michalecki, C. M., prof. U. J. „Rodzina i małżeństwo w świetle filozofji chrześcijańskiej”.

Godz. 17. Sekcja etyczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Stefan Dąbrowski, prof. U. P. „Eugenika katolicka”. Sekcja socjologiczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Tadeusz Szczurkiewicz, prof. Katolickiej Szkoły Społecznej „Rodzina na tle socjologii historycznej”. Ks. dr. Aleks. Wóycicki „Rodzina na tle socjologii współczesnej”.

WTOREK, 3 WRZEŚNIA.

Godz. 8.30. Nabożeństwo w kaplicy pod wezw. Najśw. Rodziny, ul. św. Józefa 7. Konferencja religijna wygłosi ks. prałat dr. A. Zychliński.

Godz. 10. Sekcja etyczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Karol Stojanowski, doc. U. P. „Zagadnienie populacyjne w świetle etyki katolickiej”. Sekcja socjologiczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Andrzej Niesiołowski, wykł. U. P. „Nowoczesny kryzys rodziny i jego przyczyny”. Dr. Marjan Wachowski, prof. Kat. Szkoły Społ. „Jakie czynniki społeczne zagrażają w tej chwili rodzinie”.

Godz. 16. Zebranie plenarne — Coll.

Minus, sala 17. O. Jan Rostworowski T. J., red. „Przeglądu Powszechnego”, „Istota małżeństwa w pojęciu katolickim”. Mec. Ludwik Domański, członek Komisji Kodyfikacyjnej R. P. „Zasada nierozdzielności małżeństwa”.

ŚRODA, 4 WRZEŚNIA.

Godz. 8.30. Nabożeństwo — jak we wtorek.

Godz. 10. Sekcja ekonomiczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Edward Taylor, prof. U. P. „Wpływ doktryn ekonomicznych na kształtowanie się rodziny”. Dr. Ludwik Górski, prof. K. U. L. „Prawo własności a rodzina”. Sekcja kobieca — Coll. Minus, sala 27. Dr. Zofja Włodkowska „Kobieta a problem rodziny”. Dr. M. Słowińska-Zarzycka „Zawodowa praca kobiet a życie rodzinne”.

Godz. 16. Zebranie plenarne — Coll. Minus, sala 17. Dr. Bronisław Dembiński, prof. U. P. „Rodzina w dziejach Kościoła i kultury chrześcijańskiej”. Dr. Karol Górski, doc. U. P. „Rodzina a kultura współczesna”.

CZWARTEK, 5 WRZEŚNIA.

Godz. 8.30. Nabożeństwo — jak we wtorek.

Godz. 10. Sekcja ekonomiczna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Leopold Caro, prof. Politechniki Lwowskiej „Zagadnienie przeludnienia”. Dr. Czesław Strzeszewski, prof. K. U. L. „Kryzys gospodarczy a rodzina”.

Godz. 11. Sekcja kobieca — Coll. Minus, sala 27. Dr. Dobrzyńska-Rybicka, prof. U. P. „Zadania świata żeńskiego wobec kryzysu rodziny”.

Godz. 16. Zebranie plenarne — Coll. Minus, sala 17. Dr. Henryk Dembiński, prof. K. U. L. „Prawa i obowiązki Kościoła wobec małżeństwa”. Dr. Franciszek Bosowski, prof. U. S. B. „Prawny stosunek nowoczesnego państwa do małżeństwa katolickiego”.

PIĄTEK, 6 WRZEŚNIA.

Godz. 8.30. Nabożeństwo — jak we wtorek.

Godz. 10. Sekcja prawna — Coll. Minus, sala 17. Dr. Czesław Martyniak, prof. K. U. L. „Państwo i rodzina”. Dr. Franciszek Bosowski, prof. U. S. B. „Polskie prawo rodzinne”.

Godz. 16. Końcowe zebranie plenarne — Coll. Minus, sala 17. 1. Ks. dr. A. Szymański, rektor K. U. L. „Polskie prawo małżeńskie”. 2. Dr. Ignacy Czuma, prof. K. U. L. „Potrzeba reform prawnych dla obrony rodziny”. 3. Przemówienie J. Em. Ks. Kard. Prymasa Hłonda. 4. Zamknięcie „Studjum”.

Po wszystkich referatach odbędzie się dyskusja.

śniegiem.

Należy do rodzaju ziół, który może poszczycić się wspaniałym królewskim złocieniem (chryzantemą). Należy do roślin koszyczkowych, mających kwiat złożony. Każdy kwiatek stokrotki jest bowiem kwiatem złożonym z wielu drobnego kwiecica, prezentującym się jako kwiat samodzielnny.

Kwiatki te zebrane są na wspólnym osadniku, przypominającym tak bardzo główkę dziewczęcia. Główka kwiatka osaczona jest dookoła listkami. Kwiatek ma wygląd koszyczki napelnionej kwieciami wychylającym się z osadnika, kwieciami białymi, czasem zarumienionymi z brzoza.

Stąd kwiatki podobne do stokrotek nazywają botanicy także koszyczkowatymi.

Taki oddzielny kwiatek, zwany języczkowym, byłby niewidocznym. W wieńcu staje się z daleka widocznym i nie mogą go nie dostrzec owady, zapylające.

Z brzoza mamy kwiatki języczkowe, w środku żółte rurkowe.

Ród kwiatów złożonych, czy koszyczkowych, jest bardzo liczny.

Należy do tego rodzaju kwiatów tak pospolity wszędzie rumianek, którego dno kwiatowe jest stójkowato wzniesione, czem się różni od płaskiego dna tak zwanego rumianku psiego.

Do rodzaju kwiatów koszyczkowych należy też wcześniej wiosną rozkwitający żółty podbiał. Dalej kwiatami temi są rozliczne astry, hodowane w naszych ogrodach, dalej i słoneczniki.

Na trawniku, na którym rozkwitła stokrotka, znajdziemy krewnego jej mniszka z efektywnym lampjonem, który dzieci tak skwapliwie — gaszą.

Czasem zablaka się na trawnikach w mieście blade-niebieski podróżnik, który ma tę własność wspólną ze słonecznikami, że twarz zwraca się zawsze ku słońcu.

Stokrotka jest kwiatkiem, cieszącym się wielką wziętością wśród młodzieży, a zwłaszcza wśród parok zachowanych. Uważają ją za wróżkę, zrywając, jak wiadomo, listek po listku, pytając się, czy kocha, czy nie kocha. Ostatni zerwany płatek kwiatny głosi wyrocznię.

W krajach południowych, jak słonecznej Italji, nazywa się stokrotkę poetycznie maigorzatką, „margherita”, i cieszy się u wszystkich szczególną sympatią.

Nawet wyspy uroczu położone w morzu nazywają we Włoszech maigorzatkami morza „margherita del mare”.

Taką ponętą maigorzatką jest wyspa Sycylja.

Wśród kwiatów koszyczkowych mamy nie tylko piękne kwiaty oranżeryjne, jak japońskie chryzantemy, ale także sporo ziół, które w apteczce domowej zdobyły sobie miejsce bardzo poczesne.

Najwięcej cenionym jest rumianek obok kwiatu lipowego. Rumianek polecali już w starożytności pisarze Plinius i Dioscoros.

Dzisiaj rumianek stosują jako środek napotny.

Także i inne ziele kwitnące na naszych trawnikach żółty mniszek, obok stokrotki, zwłaszcza sok jego korzeni, stosowane są przeciw zaparciu. We Francji urządzają z jego listków świeżych sałatkę na kurację wiosenną. Podbiał zwany także lepieźnikiem, rosnący na miejscach wilgotnych stosuje się przy padaczce. Dalej inne ziele nawłóć ma być lekiem nadal skutecznym przy kamieniach żółciowych.

Z liści nawłóci pije się napar.

Wiele innych jeszcze ziół koszyczkowych ma ustaloną reputację leczniczą.

Wrotycz, ziele tak u nas rozpoznane, działa dobrze na narządy trawienia i jest środkiem przeciw robakom. Miało sproszkowane kwiaty wrotyczy, zaprawione dla lepszego smaku miodem, daje się dzieciom na te dolegliwości.

Wrotycz, roślina okazała, dorasta wysokości 80 cm. i rośnie na pustykach, miedzach i przy drogach. Podać ją po gąłkach żółtych, kwitnących teraz. Zapach ma przypominający kamforę. We wrześniu okwita.

Jak wiadomo, jeszcze do niedawna leczono choroby wyłącznie chemikaliami i lekceważono zioła.

Obecnie używają ich lekarze coraz częściej w wielu chorobach chronicznych, ciągnących się latami.

Erel.

Zapisy do Kół Kobiecych LOPP. przyjmują Ośrodki Propagandy LOPP przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP. przy ul. Fredry nr. 3 m. 4 I. p.

Co przyniosą w poniedziałek rano

NOWINY

poświęteczne

?

Wyniki meczu międzypaństwowego w boksie
Polska - Niemcy

zareferuje w obszernym sprawozdaniu umysłny wysłannik „Nowin”

Sprawozdanie z Berlina z zakończenia Wyścigu Kolarskiego
Warszawa - Berlin

Bogatą kronikę sportową z całej Polski

Najświeższe depeche

Z naszej przyrody

Kwiatki naszych trawników — Kwitnie rok cały — Strojny w biały wianuszek — Wzniesiony ponad trawę, patrzy w niebo — Wietrzyk go pieści — Jego biel wśród sadzy i pyłu nieskalana — Wierność i stałość stokrotki — Szlachetny ród kwiatka: złocienie, astry, dalej — Słonecznik i jego krewniak — Kwiatki języczkowe i rurkowe — Ziola lekarskie wśród kwiatów koszyczkowych — Lipy i rumiany — Podbiały i wrotycze — Nasi lekarze i ziola lekarskie

Idąc w mieście ulicą, spotykamy na skraju trawnika kwitnący prawie przez rok cały biały kwiatek.

Rośnie tu mała stokrotka, ma główkę ustrojoną wianuskiem białych listków kwiatnych. Okalają ją, jak wianuszek, uwity ze stokrotek ziółową główką Danusi.

Cienka, jak głąbik łydyżka, unosi kwiatowego ponad trawę i pozwala mu patrzeć w błękit nieba. Pieści go lekki powiew wietrzyka i drobny kwiatek kapie się i zanurza w złotych słońca promieniach.

Dziwna rzecz!

W tym pyle ulicznym, w sadzach z kominów fabrycznych unie kwiatek stokrotki zachować biel czystą i nieskalaną.

I ta bielą, białą, jak skrzydełka anielskie, wdzięczy się do nas.

Skąd ta biel?

Oto co rano myje go rosa perlista, i czasem opłucze deszczem.

Stokrotka kwitnie po trawnikach, po łąkach i błoniach. Rozkwita z chwilą, gdy śniegi zimowe roztają i kwitnie bez przerwy do późnej jesieni.

Na jej dobro powinniśmy zapisać, że jest kwiatkiem najwinniejszym naszych pól i łąk, nie dającym się spłoszyć wichrom zimowym, chłodem i

Prawo do renty starczej dla kobiet

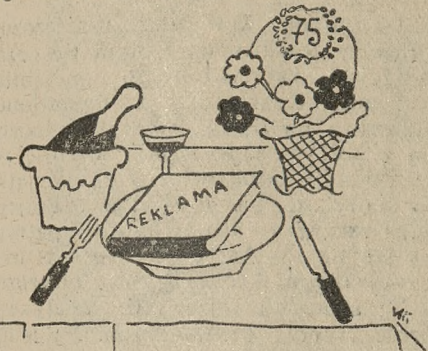
W artykule p. t. „Świadczenia w ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych”, zamieszczonym w wydaniu wieczornym Kurjera Poznańskiego na niedzielę, dnia 25. bm. (nr. 387) zaszedł błąd drukarski, który niniejszem prostujemy. Mianowicie do renty na starość uprawnione są kobiety po osiągnięciu 65 roku życia (lub 55 pod warunkiem przebycia 420 miesięcy składowych), a nie 60 roku życia, jak mylnie podano.

ABC rad to na ostrzu języka 75 reklamy

Ilustrował WIT GAWĘCKI

I znów jubileusz: siedemdziesiąty i piąty feljeton... Lecz nie będę dzisiaj z powodu tego robił wielkiego krzyku — bo pocóż sobie i czytelnikowi przypominać, że się starzejemy?!

Natomiast niech mi czytelnik pozwoli, że urządzę sobie skromną ucztę jubileuszową. Gdy dziecko jakiegoś imienniny, rodzice dają mu na obiad jego ulubione potrawy. Więc i moja dzisiejsza ucztą jubileuszową będzie polegała na tem, że zabiorę się do swego ulubionego tematu.

Nie jest nim, mimo pozorów, ani Pałac Działyńskich, ani pani Marja Kasprowiczowa; jest nim natomiast coś, co ma wielki związek z nim i z nią, mianowicie reklama. Nie raz na tem miejscu o niej pisałem. Mimo to jej nie przeceniam. Wprawdzie możnaby znane powiedzenie Woltera przełożyć na następująco: „Reclamare audacter, semper aliquid haeret!” — lecz koniec końców, reklama będzie tylko wówczas skuteczna, gdy towar, który propaguje, jest rzeczywiście dobry. Tak jest w przemyśle i handlu — i tak jest w literaturze i sztuce.

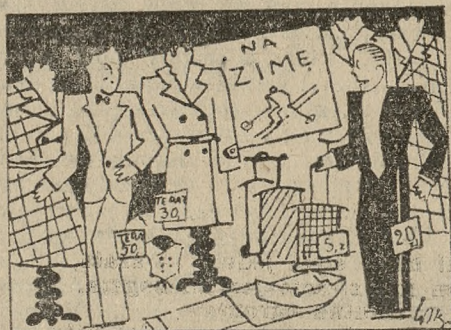
Mielśmy na to nieliczne dowody. Wspomnę tylko o jednym.

Pamiętamy wszyscy, jaki rozgłos swego czasu zdobyła sztuka szpiegowiska Tepy, zatytułowana „Fräulein

Doktor”, jeszcze przed swą premierą. Awantury, procesy, podejrzenia autorstwa o plagiat. Była tem wszystkim reklamowana tak pierwszorzędnie, że ludzie nie mogli doczekać się premiery. A gdy wreszcie, po długich perypetjach, do niej doszło, ludzie tłumnie zaczęli chodzić na sztukę. Lecz reklama ta była tylko krótkotrwała i ostatecznie nie wyszła autorowi na dobre. Już następna sztuka Tepy — też mydełko, aczkolwiek, mojem zdaniem, przecież nieco szlachetniejsze, niż „Fräulein Doktor” — padła zupełnie. Mimo, że jej temat (sprawa Iwara Kreugera) był aktualniejszy i niemniej sensacyjny, niż historia panny Lesser, to przecież publiczność już zmądrzała i nie dała się zwieść przez krzykliwą reklamę.

Jak widzimy, jest w tych sprawach pewna etyka, pewna sprawiedliwość i równowaga. To też niesłusznie ludzie wymawiając słowo „reklama”, czynią to z pewną ironją — nie wyłączając tych, którzy z usług reklamy korzystają.

O reklamie panują u nas jeszcze dość chaotyczne i płytkie pojęcia. Więc dobrze się stało, że mamy wreszcie dziełko, które wniesie trochę światła do tej materji — dziełko podstawowe i zasadnicze, coś w rodzaju a b e c a d a reklamy. Zajmę się niem tem chętniej, że „Kurjer Poznański” ma najobfitszy w Poznaniu dział ogłoszeń; to też książka, o której mowa, przydać się może zarówno czytelnikom,

jak i ogłaszającym się na łamach „Kurjera”. Jest nią stutronicowa broszura Lecha Szumana, która dopiero co się ukazała w Poznaniu. Tytuł: „Jak układać skuteczne ogłoszenia”. Jest napisana tak przyjemnie i dowcipnie, że przeczyta ją z chęcią nie tylko kupiec, lecz każdy, kto ma jakąkolwiek styczność z reklamą. A kto jej dzisiaj niema?!... Autor zajmuje się w tej książce narazie tylko anonsem; lecz należy się spodziewać, że w przyszłości obdarzy nas podobnymi dziełkami o plakacie — a przede wszystkim o witrynie sklepowej. Na tem polu bowiem dużo się grzeszy. Nasze okna wystawowe są zazwyczaj przeładowane towarami. Taki „ambarras de richesses” jest niepokojący i często fantastycznie kiczowaty. Warto by z nim podjąć walkę i podnieść estetyczny wygląd ulic.

Ogłoszenie w gazecie (nawet najgo-

rzej zredagowane i ustawione) przynosi zawsze zysk. Komu? Administracji danego pisma... Książka Szumana chce się przyczynić do tego, by anonś przynosił zysk także ogłaszającemu się. A może uda jej się wpłynąć również na „ukameralnienie” reklamy — na to, że stanie się dyskretną i taktowną.

„Od krzyków, rozkazów i nawoływań z przed czterdziestu laty”, tak pisze autor w słowie wstępnem, „przeszła nowoczesna reklama do roli doradcy, który publiczności w sposób subtelny, delikatny i nie narzucający się udziela rzeczowych rad w wyborze towaru. Można powiedzieć, że nowoczesna reklama przeszła z jarmarku do salonu, w którym kulturalne towarzystwo prowadzi w swobodnym tonie rozmowę, uprzejmie, taktownie, bez podnoszenia głosu i wysuwania swej osoby na pierwsze miejsce. Gdy który z obecnych chce stać się ośrodkiem zainteresowania zebranych, osiąga cel ten przy pomocy swej oryginalności, swych kwalifikacyj umysłowych, oraz umiejętności utrzymania otoczenia w napięciu i zainteresowaniu. Oto charakter nowoczesnej reklamy.”

Czy tak jest w istocie? Czy Szuman nie jest optymistą? W każdym razie powinno tak być, reklama powinna wreszcie „przebiec z jarmarku do salonu”. Powyższe złote myśli autora niech sobie weźmą pod uwagę przede wszystkim polskie kina. Mówi się czasem o reklamie „cyrkowej”. Taką reklamę uprawiają dzisiaj już nawet nie cyrki, lecz własnie kinoteatry. Ogłoszenia i afisze filmów roją się od superlatywów. „Europa zdumiona, zachwycona, wstrząśnięta...” czytałem niedawno. Czem, na Boga? Czy jakimś heroicznym wyczynem, czy może jakimś epokowym wynalazkiem, który

DZIŚ PREMIERA
NAJWIĘKSZEGO FILMU
XX WIEKU, ARCYDZIEŁA
Xei MUZY

FILM, KTÓRY KOSZTOWAŁ
MILJONY!
TYSIĄCE STATYSTÓW!
SYMFONJĄ PIEŚNI!
CYFTECHNIKI!
KONCERTOWĄ GRA!

W ROLACH GŁÓWNYCH:
NIEZAPOMNIANA, UWIELBIANA
KRÓLOWA EKRANU — M...
ORAZ BOŻYSZCZE
KOBIEC, CZARUJĄCY

przyniesie pomoc ludzkości? Nie! — poprostu nową „symfonią melodyj i zmysłów”, czy „miljonowym, gigantycznym eposem srebrnego ekranu”. Nie wystarczy już nawet słówko „naj-”; tworzy się takie dziwolagi językowe jak „superszagier” lub „arcycyprębój”. Czy rzeczywiście dobry film potrzebuje takiej reklamy? Czy potrzebuje je „najmniejsza” gwiazda Shirley Temple? Albo Franciszka Gaal? (W parantezie: po obejrzeniu „Małej matedzki” zaczęła się we mnie budzić nadzieja, że Franciszka Gaal zdoła może wyprzeć z ekranu te puste lalki i wampiry z „psychologicznych” bujd amerykańskich. Franciszka Gaal jest porostu człowiekiem, to jej cała tajemnica. To samo jest tajemnicą Chaplina. Ta para, to pierwsi ludzie na ekranie, Adam i Ewa filmu!).

Szuman walczy z krzykliwymi i megalomańskimi frazesami; z pozostałościami secesji w ornamentyce anonśów, z owymi kwiatuskami, lańcuszkami i winietami, które pokutują jeszcze do dziś w małych drukarniach. Daje nam w słowie i rysunku przykłady złych ogłoszeń — i to właśnie są argumenty najbardziej przekonujące. Własne projekty autora świadczą o jego bogatej pomysłowości. Czyta je się z zainteresowaniem jak powieść czy wesoły feljeton... a jeżeli się ogłoszenia czyta z taką przyjemnością, to chyba cel ich jest osiągnięty!

Wrodzona złośliwość zmusza mnie do wytknięcia Szumanowi kilku błędów. Wprawdzie autor, całkiem słusznie i rozsądnie, zwraca uwagę na to, że w ogłoszeniach powinno się unikać momentów makabrycznych — a mimo, to sam kilkakrotnie poddaje tego rodzaju pomysły. Naprzykład taka reklama aparatów fotograficznych. Na rysunku katastrofa: spadający ae-

roplan. Dwóch typków przygląda się temu ze spokojem — przepraszam, bo jeden z nich jest przecież podenerwowany i woła do towarzysza: „Dawaj aparat — żeby to szybko sfotografować!” Mam lekkie wątpliwości, czy autor tu aby nie przeholował. I mam także lekkie wątpliwości co do stylu autora w następującym zdaniu (i co do proponowanego stylu rysunku, jak i co do stylu samego zdania): „Dodatnie znaczenie natomiast będzie miała ilustracja w stylu ekspresjonistycznym, w której będzie silnie podkreślona wyrazistość ruchów zachodzących osób...”

Lecz to są drobiazgi, które nie zważą niewątpliwie wartości książki Lecha Szumana.

ARTUR MARJA SWINARSKI

CHORZY! LECZCIE SIĘ W KRAJU!
Silniejsza i skuteczniejsza w działaniu, niż podobne środki zagraniczne, jest nasza SÓL MORSZYŃSKA lub WODA GORZKA MORSZYŃSKA. Stosuje się w niedomaganiach żołądka, przy zaparciu i innych dolegliwościach. Żądajcie w aptekach i składach aptecznych.

ng 11 207

Niesłusznie przemilczana książka

W lwowskiej Bibliotece Kresowej ukazała się w końcu ubiegłego roku książka, zasługująca na większą uwagę, niż jej dotychczas poświęcono w sprawozdaniach i recenzjach dziennikarskich. Autorem jej jest znany publicysta, dziennikarz i literat Bolesław Eustachiewicz, którego nazwisko dobrze zostało zapisane w dziejach obrony Lwowa przed dziczą ukraińską oraz w późniejszych pracach organizacyjnych ruchu narodowego. Ale niezależnie od osoby zasłużonego autora książka jest rzeczywiście warta obszerniejszego omówienia dzięki swym zaletom wewnętrznym.

„Kolo życia” Bolesława Eustachiewicza stanowi zbiór, zawierający trzynaście nowel. Pierwszem wrażeniem, jakie się po jego przeczytaniu narzuca, jest podziw dla bogactwa zainteresowań autora, dla rozpiętości poruszonych tematów. Różne środowiska, różne sfery, nawet epoki, cała różnorodność klimatu jest w tych nowelach.

Obok atmosfery średniowiecznego klasztoru — ponury nastrój moskiewskiego Kremlinu w czasach panowania czerwonego cara, Stalina. Psychoza

nienawiści u opanowanego przez ideję komunistyczną rosyjskiego chłopca obok nadziemskiego zachwyty, czystego uwznioślenia u natchnionego mnicha-organisty. Pełna zaparcia się siebie miłość macierzyńska, zdolna do największych dla dziecka poświęceń obok miłości synowskiej, która każde bohaterowi noweli, dzielnemu żołnierzowi, codziennie, mimo niebezpieczeństw i trudności wysyłać z frontu list do matki.

Możnaby dalej snuć te przeciwstawienia, które świadczą o zdolności autora do zrozumienia różnych stanów i nastrojów ludzkich, o umiejętności wnikiwiania w przeżycia ludzi z różnych środowisk.

Jest tu przecież i górnik, chłop od ziemi oderwany, któremu tęsknota za tą ziemią spokoju nie daje, pazurami z pod gruzu wyrwać każde garściami na kamieniste pole znośić okrucy urodzajnej gleby, aby wśród hałd zdobyć szmat chociaż własnej rodzajej ziemi. Jest szklarz wędrowny, ze swą skrzynką na plecach zrosły, a w sercu noszący nienawiść do tego swego tyrana i jakieś nieskrystalizowane tęsk-

noty, jakieś fantazje. Jest środowisko miejskiej biedoty, jest wieś polska, mocnymi sylwetkami swych mieszkańców przedstawiona, pełnymi uczucia opisami krajobrazu namalowana. Są nowele wojenne, bardzo żywo odtwarzające żołnierskie nastroje, kreślące ciekawe sylwetki byłych wiarusów opowiadające z humorystycznym zacięciem wojskowe przygody. Są nowele z życia miejskiego bourgeois, z szarego życia pracującego miejskiego inteligenta, z rozwichrzonego życia studenckiego. Są wreszcie — bo bez nich inteligentkie życie byłoby niepełne — nowele więzienne, jakby kartki z pamiętnika jakiegoś politycznego przestępcy. Z tych ostatnich szczególnie nowela p. t. „Wrony”, bardzo ciekawie maluje atmosferę więziennej celi, bez fałszywego patosu, czy naturalnej pozy, z dużym sentymentem dla wron, jedynych towarzyszy więźnia.

Mimo różności tematów, kalejdoskopowości poszczególnych obrazków, wszystkie nowele mają mocną wspólną więź, która w całość spaja cały zbiorek. Więzią tą jest stosunek autora do ludzi i świata, stosunek człowieka dobrego, przepełnionego współczuciem dla ludzkiej niedoli, uczuciem niemal

tkliwym dla wszystkich swych bohaterów. Są wśród nich ludzie dobrzy i źli, ale żadnego autor nie potępia, dla każdego jakieś znajduje usprawiedliwienie. Nasuszklin z noweli „Jam jest...” załamuje się jednak moralnie po dokonaniu zbrodni, choćnie grozi mu za nią żadna ziemaska kara. „Kapus” z noweli „Siguranza” cofa się pod wpływem lepszych jakichś instynktów i nie może już pełnić podłego swego rzemiosła. I choć nowele nie mają happy endów, choć utrzymane są w tragicznym nieraz napięciu — niema w nich beznadziejności, zacerpnąć z nich można wiarę w człowieka i w przewagę dobrych jego instynktów.

Stylistyczne zalety nowel Eustachiewicza nie ustępują ich wartościom treściowym. Język w nich giętki, żywy, płynny; naprawdę wzorowa polszczyzna. Autor włada nią ze swobodą, potrafi znaleźć w jej zasobach słowa potrzebne do odmalowania każdego nastroju, przeżycia, czy obrazu. Słowem — „Kolo życia”, to lektura, dająca prawdziwą przyjemność estetyczną, nie zostawiająca przykrego osadu niesmaku, jaki tak często pozostawiają niestety, dużo głośniejsze i bardziej zachwalane dzieła naszej współczesnej literatury.

(t. kr.)

Muzeum Ormiańskie we Lwowie

Nowym warsztatem doniosłej pracy naukowej w dobie obecnej dla kół naukowych, — to Muzeum Ormiańskie we Lwowie. Z rumowisk starej ormiańskiej kultury, o której wspomina Mojżesz z Choreny, autor historii ormiań-

J. Eksc. ks. arcybiskup dr. Józef Teodorowicz.

skiej — dziś pozostało zaledwie historyczne wspomnienie.

Armenia, ojczyzna Ormian, kraj leżący w Azji Mniejszej, graniczyła na północy z tak zwanym Krajem Pontu na południowym wybrzeżu morza Czarnego oraz Georgją. Na wschodzie stykała się z Persją i krajami leżącymi na zachodnim wybrzeżu morza Kaspijskiego. Na północy sąsiadowała z Asyrią i Mezopotamią, zaś na zachodzie dotykała krajów, leżących nad rzeką Eufratem. W tych granicach zajmowała dawna Armenia przestrzeń prawie półtora raza tak wielką, jak Polska dzisiejsza. Mieszkańców liczyła około 30 milionów, skupiających się u podnóża góry Ararat. Jest to ta sama góra, na której według tradycji biblijnej osiadła arka Noego, ocalona z potopu.

Z czasem olbrzymi ten kraj — stał się ośrodkiem kultury i sztuki azjatyckiego wschodu. Po długich i szczytnych rządach królów ormiańskich z dynastji Arsacydów, Bagratydów i Rupenidów, nastąpił kataklizm dziejowy narodu ormiańskiego. Olbrzymią tę przestrzeń podzielono na liczne mniejsze nawzajem zwalczające się państewka. To też z chwilą, kiedy ostatni król ormiański Leon V, pochodzący z rodu francuskiego Lusignan, opuszcza tron i udaje się na wygnanie do Paryża w r. 1375, kończy się niezawisłość polityczna Armenji. Rozbioru państwa dokonali sultan egipski Bajazet i Tamerlan czyli Timura, władca mongolski.

Arcybiskup Torosowicz. (1630 — 1681).

Pierwszy zajął część zachodnią, a drugi pozostałe ziemie Armenji. Odtąd ziemia ojczysta Ormian, stała się terenem ustawicznych najazdów, wędrowek i walk. W dalszym ciągu o jej posiadanie walczyli Persowie i Turcy.

Tragedja ta dziejowa Armenji, trwająca blisko dwa tysiące lat, spowodowała, że Ormianie zaczęli opuszczać progi ojczystej ziemi. I tak, pierwsza emigracja ormiańska w XI. wieku ru-

zyła na półwysep Krymski, stąd jedna fala skierowała się do Mołdawji, druga na Podole, Wołyn i Grody Czerwieńskie a zwłaszcza do stolicy tej ostatniej — miasta Lwowa. Uzdolnieni z natury do handlu Ormianie, przybywszy na ziemię polską, dzierżą prym wśród kupców całej nieomal Rzeczypospolitej Polski, a zwłaszcza na wschodnich rubieżach. Poza handlem, nie obcą im była sztuka złotnicza, skórnica i garbarska.

Ci więc Ormianie przybyli, a zwłaszcza lwowscy i zamieszkujący Małopolskę Wschodnią, gromadzili w łonie swego społeczeństwa dużo wartościowych przedmiotów wschodniej sztuki, z których jedne przechodziły w ciągu wieków drogą testamentu na własność poszczególnych kościołów ormiańskich, a inne przekazywano pokoleniom jak podarunki prywatne. Powstały przed paru laty zbiór pamiątek, mimo, iż jest jednym z najmłodszych muzeów na ziemi polskiej, to jednak dzięki przeszłości i cennym zabytkom, jakie posiada, zasługuje na szczególną uwagę.

Od wielu dziesiątek lat, usiłowało stworzyć duchowieństwo ormiańskie muzeum, w którym znalazłyby schronienie nagromadzone w ciągu wieków zabytki. Jednakże liczne przeszkody udaremniały ten plan. Dopiero V Zjazd Związku Muzeów, odbyty w r. 1930 w Tarnowie, pośpieszył z pomocą duchowieństwu ormiańskiemu, wystosowawszy do Kurji Metropolitalnej uchwałę następującej treści: „V Zjazd Związku

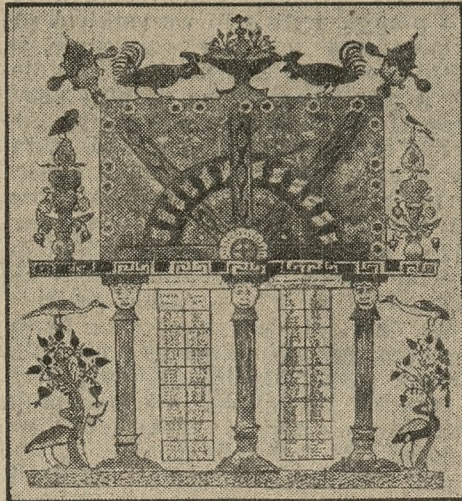
Arcybiskup Szymonowicz. (1859 — 1875).

Muzeów w Polsce, uznając konieczność stworzenia dla zabytków i pamiątek ormiańskich w Polsce centralnego miejsca zbierania konserwacji i badania, zwraca się do Najprzewielebniejszej Kurji Metropolitalnej we Lwowie a przede wszystkim do J. Eksc. Ks. Arcybiskupa dr. Józefa Teodorowicza z prośbą, by dla uświetnienia tegorocznego 300-letniego jubileuszu Unji Kościoła Ormiańskiego z Rzymem, zechciał chociażby w najskromniejszych narazie rozmiarach — stworzyć — „Ormiańskie Muzeum Archidiecezjalne”, w którym na początek znalazłyby schronienie wycofane z użycia pamiątki i zabytki katedry i prowincjonalnych kościołów ormiańskich w Polsce, a następnie wszystko, co tylko wiąże się z życiem dawnym i obecnym Ormian polskich w ogóle a lwowskich w szczególności”. (Przewod. po wyst.Orm. Lwów 1932).

Do zamierzeń tych przystąpiło „Towarzystwo Miłośników Przeszłości Lwowa” i „Archidiecezjalny Związek Ormian”, a także lwowskie zbiory publiczne: Archiwum m., Biblioteki Ossolińskich, Baworowskich i Uniwersytecka, Muzeum Narodowe im. Króla Jana III i Muzeum Historyczne m. Lwowa. W dniu 19 czerwca 1932 r. w lokalach „Archidiecezjalnego Związku Ormian” nastąpiło otwarcie pierwszej historycznej wystawy ormiańskiej w Europie, która żywym echem odbiła się w prasie tak ormiańskiej jak i innej całego świata. To też dzięki nagromadzonemu pamiątkom, dla historyka-badacza przeszłości dziejowej Ormian w Polsce, otworzyło się nowe pole pracy i badania perspektywy. Po skończonej wystawie, przeniesiono zbiory do specjalnie w tym celu urządzonych i odrestaurowanych lokali muzealnych, jakie mieszczą się w tymże samym domu na

parterze przy ul. Ormiańskiej 1. 13.

Od tego czasu, t. j. 31 października 1932 r., wszystkie pamiątki są przechowywane w nowopowstałym „Archidiecezjalnym Muzeum Ormiańskim”, które narazie jest niedostępne dla szero-

Kartka Ewangeljarza ze Skevry: tablice kanonowe.

kiego ogółu naszego społeczeństwa. Jednakże sądzić należy, że w najbliższym już czasie zostanie uruchomione.

Zanim jednak to nastąpi, pragnę chociażby w części zapoznać Szanownego Czytelnika z przeszłością i cennymi pamiątkami ormiańskimi, z którymi łączyła nas Polaków ongiś wspólna ziemia i wspólne sprawy tak na niwie politycznej jak i handlowo-przemysłowej.

Zbiory muzealne, ze względu na ich pochodzenie, tworzą dwie grupy. Do pierwszej zaliczyć należy te wszystkie pamiątki, które pozostały pod wpływem kultury i sztuki wschodu, do drugiej zaś te, które zrodziły się na ziemi polskiej i uległy wpływowi Zachodu. Kto zwiedza „Archidiecezjalne Muzeum Ormiańskie”, tego uderza na wstępie wspaniała galerja portretów, na których widnieją popiersia arcybiskupów ormiańskich, poczynając od 1630 r. tj. Unji Kościoła Ormiańskiego w Polsce z Rzymem, aż do chwili obecnej. Portrety te pochodzą z XIX w. malowane na płótnie olejnymi farbami pędzla malarzy lwowskich; E. Bielawskiego, F. Guerarda, E. Bienkowskiego i T. Axentowicza. Prócz wymienionych portretów mieszczą się podobizny patriarchatu i fundatorów Ormian, zamieszkujących wschodnie ziemie Małopolski.

Na uwagę zasługuje olbrzymi obraz malowany na płótnie, przedstawiający scenę z obrad Soboru Trydenckiego. Uderza w nim mianowicie grono reprezentantów kościołów Wschodnich wyróżniających się odrębnym strojem. U dołu tego obrazu, mieści się napis nieznanego malarza: „Iosephus Rybkiewicz pinxit Cracoviae 1683”.

W samym środku sali, znajduje się naczynie miedziane ozdobione pięknie rzeźbioną pokrywą. Naczynie to służy do święcenia wody na t. zw. Jordana w święto Trzech Króli. W gablotach mieszczą się przepiękne i niespotykane w innych polskich zbiorach publicznych iluminowane Ewangeljarze, psalterze, hymnaria i dzieje żywotów świętych. Z wystawionych tam zbiorów, wielce cie-

Kartka z Ewangeljarza ze Skevry. Św. Jan Apostoł.

kawym jest Ewangeljarz Ormiański pochodzący ze Skevry z r. 1197. Jest to dzieło sztuki, powstałe w Cylicji armeńskiej, w południowej części Azji Mniejszej.

Interesującą grupę stanowią rękopisy, dające obraz ormiańskiego malarstwa miniaturowego.

Galerji Arcybiskupów odpowiada seria portretów księży lwowskiego klasztoru P. P. Benedyktynów ormiańskich. Na szczególniejszą uwagę zasługuje jeden z najstarszych zabytków miasta Lwowa obraz Madonny bizantyńskiej z r. 1534. Obraz tej Madonny skutkiem restauracji w r. 1586 i 1671 uległ nieco zmianie. Na odwrotnej stronie tegoż obrazu mieści się łaciński napis: „Reverendissimus dominus Bernardinus Dei gratia Archeopiscopus Leopoliensis hanc gloriosissimae Marie Viriginis Marie (sic!) imaginem in Ecclesia Metropolitana Leopoliensi die Parasceve Hora Matutina anno domini MDXXXIII consecravit”.

Tuż obok Madonny umieszczono obraz malowany na złotym tle przedstawiający św. Antoniego pustelnika, oraz św. Krzysztofa z medaljonem Chrystusa na piersi. Obrazy te pochodzą z XVI w. i posiadają wartość pod względem ikonograficznym. Wyjątkowo spotykane są obrazy: św. Trójcy i św. Grzegorza Iluminatora patriarchy i apostoła Armenji. Ten ostatni w całości nieomal okryty jest płaszczem.

Na ścianach tejże sali, spotykamy zbroje rycerzy ormiańskich. Na jednej

Obraz: Madonna bizantyjska w XVI.

srebrno-złotej blachy. Postać św. Grzegorza uwieńczają wokoło wyciśnięte w blasze medaljony.

z szabel widnieją napisy ormiańskie, oznaczające imię właściciela „Aristakes” wraz z datą 1691. W gablotach, znajdujących się tuż pod ścianami, mieszczą się dyplomy, kodeksy praw i księgi sądów ormiańskich, oraz cały szereg innych rzadkich rękopisów. Gabłota znajdująca się w samym środku sali, wypełniają kielichy, puszki, monstrancje, relikwiarze i cymborja wyrabiane ze srebra i złota przez Ormian lwowskich, przyozdabiane drogiemi kamieniami lub perłami.

Interesującą grupę stanowi srebrna moneta ormiańska, pochodząca z czasów panowania królów Torosa r. 1294 (wybita na cześć ojca króla Hetuma) i Leona V. Lusignana, a nadto pieczęcie z gmin ormiańskich.

Spotykamy w Muzeum Ormiańskim różnobarwne szaty liturgiczne, przeważa jednak kolor jasny, przetykany srebrno-złotą nicią. Najciekawsze dzieło sztuki wschodniej, stanowi ornat i kapa z perskiej tkaniny. Szaty te liturgiczne, jedne pochodzą ze Wschodu, a inne wyrabiane są żmudną pracą ręczną polskich Ormianek. Wspomnieć należy i o olbrzymim parasolu perskiej roboty, którego dawniej używano w kościele ormiańskim w miejsce dzisiejszego baldachimu.

Piękną rzeźbę w drzewie z XVIII w. stanowi „Eucharystja”. Martwe ciało Chrystusa podtrzymują dwaj aniołowie, ponad którymi wznosi się kielich. Prócz wymienionych zabytków, posiada Muzeum Ormiańskie cały szereg rzadko spotykanych pamiątek, o których jednakże z powodu szczupłych ram tego artykułu wspomnieć nie mogę. Nie martwię się tem jednakże, bo w niedługim czasie, każdy z czytelników, zwiedzając drogi sercu Polaka uroczysty Lwów, będzie mógł podziwiać na własne oczy fragmenty tej starej ormiańskiej kultury.

X. L. HEJNOWICZ

Ludność bretońska we Francji, a szczególnie niewiasty tamtejsze, odznaczają się pobożnością. W miasteczku Kervallet podczas dorocznego odpustu ze szczególniejszym nabożeństwem modlą się Bretonki przed starożytnym krzyżem, przechowywanym w tamtejszym kościele.

Abisynja — kolebką kawy

Bali się rozmów w kawiarni, więc zabronili picia kawy — Pierwszą kawiarnię w Europie założył Polak

Cały świat pije z upodobaniem kawę. Holender wypija rocznie 5,8 kg. kawy, mieszkaniec Stanów Zjednoczonych 5,75 kg., Niemiec 3,12 kg., Francji 1,38 kg., Anglii 0,45 kg., Rosji 0,10 kg. Obliczono, że na całym świecie zużywa się rocznie za miliard 300 milionów zł pol. kawy.

Zwyczaj picia kawy mamy bezspornie z Abisynji, gdzie uprawiano kawę od niepamiętnych już czasów. Następnie zainteresowali się hodowlą tej rośliny Arabowie i Persowie. Na schyłku wieku piętnastego pito już dużo kawy w zachodniej Arabii, zwłaszcza w Mekce.

Kawa utarowała sobie drogę przez Arabię do Carogrodu, gdzie też otwartą została pierwsza kawiarnia w Europie. Było to w roku 1554. Ale wkrótce picie kawy zostało zabronione wszystkim prawowiernym mahometanom, a to z tego względu, że, jak mówiono, podrywa zdrowie i mąci umysł. Ale przyczyna była w rzeczywistości inna: przy kawie roztrząsano kwestie polityczne, w czem kapłani mahometani dopatrywali się niebezpieczeństwa dla koranu, ponieważ siedzieli w kawiarniach, a meczety były puste. Lecz później zakaz cofnięto, pozostawiając kawiarniom wolność.

Pierwszą kawiarnię w Europie środkowej otworzył w r. 1685 w Wiedniu Polak — Kulczycki. Cesarz Leopold I za bohaterskie zasługi w wojnie z Turkami dał mu przywilej na założenie w Wiedniu pierwszej kawiarni.

Kolebka rośliny dającej nam kawę arabską jest Afryka, ściślej mówiąc — Abisynja Południowa. Obecnie rozległe plantacje kawy znajdują się w Abisynji, Liberii i na Madagaskarze, w Azji, w Arabii, w Indjach, na Jawie i na wyspach Filipińskich. Dopiero w drugiej połowie 18 stulecia zaczęto uprawiać kawę w Brazylii. Ale pomimo tego obecnie importuje się najwięcej kawy właśnie z Brazylii.

Roślina, dzięki której cały świat delektuje się tym świetnym napojem, daje owoce dopiero po kilku latach. Ponieważ potem kwitnie ona przez cały rok, na jednym krzaczku możemy znaleźć równocześnie owoce dojrzałe — fioletowe, czerwone, żółte, zielone — i kwiaty.

Zbiory są trzy razy w roku. Najwięcej i najlepszą jakość kawy daje zbiór drugi. Dojrzałe ziarna strząsa się do koszy lub worków, ewentualnie strząsa się na maty. Jeden krzak daje rocznie około 2 kg. czystej kawy. Na dobrej ziemi może dać nawet dwa razy tyle. Najwięcej rodzą krzaki od 7 do 12 lat, po 20—30 latach przestają rodzić. Dojrzałe ziarna rozkłada się warstwą o grubości 20 cm na ziemi na „elnem” słońcu. W trakcie suszenia ziarna tracą zewnętrzną skorupkę. Po trzech, czterech tygodniach w specjalnych maszynach tracą łuski, a wyluskane sortuje się, wpyje do worków i ekspeduje do portów, skąd kawa przychodzi na rynki hanlowe jako kawa zielona, którą następnie dopiero prażelnie przekształcają w kawę zotową do użycia.

Ziarna kawy zawierające kofeinę — alkaloid, często używamy w medycynie.

Kofeina przyspiesza funkcję serca i pobudza nerwy. Znaczniejsza ilość odwaru działa jako odtrutka przy zatruciach, ale wywołuje bezsenność.

Klasztor przytułkiem dla rannych bocianów

Szambur, dawniejszy Konstantynopol, zatracił po wojnie światowej prawie całkowicie swój romantyczny urok wschodu. A przecież nie brak tam w najbliższej okolicy zacisznych zakątków, owianych prawdziwą romantyką wschodu. Do nich należy przedewszystkiem meczet w Eyüb.

Pewien korespondent amerykański tak opisuje swoją wizytę w tym historycznym meczecie.

„Przebiegnąwszy się z trudem przez tłumy ludzi na wielkim moście galackim, kazałem się przewieźć motorówką na drugi brzeg Złotego Rogu do Eyüb. Wąską uliczką prowadzi mnie przewodnik, sta-

rannie omijając liczne kociaki, wygrzewające się w słońcu na bruku, do meczetu. Obszerny dziedziniec otoczony jest wysokim murem. Setki gołębi rozsiadły się na kamiennych flisach posadzki, na wszystkich zakrętach murów, na dachu starożytnej studni do mycia nóg, na gałęziach rozłożystego drzewa, skąd stalowe ich opierzenie przeblyskuje poprzez zieleń liści niby wielkie egzotyczne owoce. Zwinne koty, waleśają się po dziedzińcu w najlepszej zgodzie z ptactwem. A między tem wszystkim kroczy wolno z rozważą prawie w zamyśleniu mnóstwo bocianów. A co najszczególniejsza w tem, każdy z nich poturbowany i ranny i obwiązany bandażami.

Pod jednym z gigantycznych drzew na dziedzińcu rozsiadły się kobiety z papierosami w ustach, otulone w czarne chusty i przyglądające się nam z zaciekawieniem. Szereg lat temu dostęp do tego meczetu był obcym wzbreniony, gdyż tutaj znajduje się grób bohatera chorążego pro-roka Mahometa.

Uwagę moją zwracają znowu liczne obandażowane bociany. Mam szczęście. Spotykam starca, należącego widocznie do mieszkańców meczetu, który mieszaniną kilku języków takie mi daje wytłumaczenie: W meczecie w Eyüb pochowany jest także ów sultan, który zabronił poddanym swym zabijać gołębi i bocianów. Przez wdzięczność gromadzą się tutaj nieraz setki a nawet tysiące tych ptaków, być może także dla tego, że liczni pielgrzymi, zwiedzający święte miejsce, nie szczędzą im pożywienia. Raz na 70 lat meczet staje się dla bocianów schroniskiem. Wówczas to wybucha wojna między bocianami i orłami, a ranne w bitwach powietrznych bociany szukają schronienia w meczecie w Eyüb, gdzie zostają nakarmione, napojone i opatrzone. Rok obecny jest właśnie rokiem wojen ptasich, stąd też tyle rannych ptaków na dziedzińcu meczetu.

Tak nam opowiadał starzec o cudzie meczetu w Eyüb.

Stwierdziłem później, że istotnie w poprzednich latach nigdy nie widziano tylu rannych bocianów na dziedzińcu meczetu.”

W i P

Wikingowie byli kupcami międzynarodowymi

Według ciekawej książki Nilsa Tidmarka, jaka ukazała się obecnie w Visbey, w stolicy wyspy Gotland, szwedzcy Wikingowie byli wielkimi kupcami międzynarodowymi, utrzymującymi regularne stosunki handlowe, jak również placówki handlowe w całej Europie.

Największymi centrami handlowymi w Szwecji były wówczas miasta Birka na wyspie Björkö na jeziorze Mälarn, w pobliżu Sztokholmu i wyspa Gotland. Krolowie i naczelnicy Wikingów wdzierali się w głąb rzek rosyjskich, zakładając stacje handlowe i pacyfikując szlaki kupieckie przy pomocy oręża.

Wyspa Gotland, a zwłaszcza miasta Visby i Birka, stały się silnie ufortyfikowanymi centrami handlu międzynarodowego pomiędzy bliskim Wschodem a Europą zachodnią. Aby zabezpieczyć handel Szwecji z Rosją i z państwami, leżącymi nad morzem Śródziemnym, król Wikingów, Ruryk, który może być uważany za założyciela państwa rosyjskiego, skolonizował wybrzeże rosyjskie i założył szereg miast. Handel szwedzki docierał do Imperjum Bizantyjskiego i Kalifatu

MONDAMIN

utrzymuje
naturalny
smak i aromat
owoców

1 łyżka stołowa na ½ ltr. owoców
wystarczy do przyrządzenia!

Prosimy żądać bezpłatnej wysyłki najnowszej broszurki Nr. 9 omawiającej zastosowanie wyrobów „Knorr” i „Mondamin”. „Knorr” Zakłady Wyrobów Odżywczych Sp. z o. o.

POZNAŃ — STAROLEKA

Pg 5 508-K 498

Książę Walji, angielski następca tronu, zwiedzał w Cannes stojące tam na kotwicy francuskie i włoskie statki wojenne.

bagdadzkiego, co potwierdzają znajdujące na wyspie Gotland liczne monety, pochodzące ze skarba kalifa Harun-al-Raszyda, z Arabii i cesarstwa bizantyjskiego. Również inne wykopaliska w postaci wschodnich waz szklanych i srebrnych, naramienników i innych ozdób potwierdzają to samo.

Wikingowie eksportowali prawdopodobnie futra, miód i prowadzili na wielką skalę handel niewolnikami, zarówno mężczyznami, jak i kobietami. Znajdywane monety anglosaskie wskazują, że handel szwedzki kierował wówczas swe kroki i na zachód. Zdaje się, że wszyscy mieszkańcy wyspy Gotland brali czynny udział w rozwijającym się wspaniałym handlu, gromadząc wielkie bogactwa, a cała wyspa była jednym wielkim, wolnym portem dla dalekiego handlu tranzytowego. Starożytne dokumenty wskazują na to, że Wikingowie utrzymywali stałe dyplomatyczne przedstawicielstwa i zawierali umowy handlowe z suwerenami państw europejskich i bliskiego Wschodu. Silne warunki, zbudowane w punktach strategicznie ważnych, istniejące do dzisiaj, świadczą o bogactwie i potęgze Wikingów. Pośród tych pamiątek historycznych wybija się na pierwszy plan Visby, „miasto ruin i róż”, ze swoim murem obronnym o 27 wieżach. J. H.

Pić — tak, palić — nie

Fizjolog wiedeński, dr. Fellner, przeprowadził przy licznych sekcjach zwłok ścisłe obserwacje nad zwapnieniem arterij i doszedł przytem do arcyciekawych wniosków. Stwierdził mianowicie, że niema wybitnych różnic przy sklerozie między alkoholikami, a niealkoholikami, natomiast objawy sklerozy są częstsze i cięższe u palących nadmiernie (powyżej 25 papierosów na dobę) w stosunku do ludzi wstrzemięźliwych w konsumpcji tytoniu, lub też wcale nie palących. Jeśli obserwacje dr. Fellnera znajdą potwierdzenie w kołach medycznych, konsekwencją ich będzie maksyma: alkohol nie prowadzi do zwapnienia żył, nikotyna w większej ilości — tak.

Gierpliwosci!

Ona: — Bardzo mi żal, ale nie wyjde nigdy zamaż z rudego.

On: — Niech mi pani pozwoli zgłosić się za rok.

Ona: — A cóż się zmieni po roku?

On: — Mój fryzjer twierdzi, że za rok będę łysy!

(Le Rire)

Płaszcz trzyćwierciowy i spódnica z materiału wełnianego w dużą kratę. Bluzka i szal z brązowej wełny. Do tego szeroki, lekko układający się pasek skórzany Foto: Yva, Berlin

Week-end lotniczy w Niemczech

(List z Hamburga i Nienstedten)

Od rana chmurzyło się i było chłodno. To też gdy przed hotel Atlantic zajechał wielki żółty autobus z przyczepką, zeszliśmy nadół, zabierając ze sobą zamiast kostiumów kąpielowych — ciepłe płaszcze, choć w programie wycieczki do Travemünde przewidziana była kąpiel i „badeanzug”. Tylko panie i optymistycznie nastroszony A-eroklub Warszawski ukazyli się z wóchatami prześcieradłami i z gumowymi pantoflami plażowymi.

Jechaliśmy najpierw przez miasto, wzdłuż brzegów dużego jeziora, które nadaje szczególny charakter całej dzielnicy, leżącej dokoła niego. Zakochanie wielu ulic stanowią tu przystanki jachtów i łodzi żaglowych, które bieleją gęsto w oddali. Otwierają się piękne panoramy mostów, starych budowli, kościołów i pałaców. Motorowe promy utrzymują komunikację, dalej zaś przewijają się przez Hamburg kanały wśród drzew i trawników, szumią słuzy i — ujęte w beton — płyną odnogi Elby, łącząc miasto z wielkim portem.

Przedmieścia, całe w ogrodach i parkach, ciągną się długo, aż przed odzajem w dzielnice podmiejskie, niezbyt ładne wprawdzie, ale porządne i czyste. Jeżeli jeden właściciel działki ziemi postawi tu sobie domek o trzech oknach ze śpiczastym dachem i z balkonem, to napewno znajdzie się trzydziestu innych, którzy zbudują domki kubek w kubek takie same. Jeżeli w jednym ogródku sklecono z niebiesko malowanych lat „laube” i opleciono ją bluszczem, to w najbliższych trzydziestu lub pięćdziesięciu ogródkach można z pewnością zobaczyć niebieskie „laube” oplecione bluszczem. Ale wszędzie jest asfalt, wszędzie jest elektryczność i kanalizacja. Lepšie to zapewne, niż nasze wyboje po drogach i rowy z pomyjami u skraja osypisk, udających chodniki.

Z Hamburga do Lubeki jest 50 kilometrów. Te 50 kilometrów szosy może być wzorem, jak powinna wyglądać uczęszczana droga samochodowa. Co chwila mijają nas jakieś szybkie wozu z towarzystwem, jadącym na niedzielny wycieczkę, a mimo to w powietrzu niema wcale kurzu.

Niepostrzeżenie podmiejskie letniska ustępują miejsca kolonom i wioskom, które przypominają raczej miasteczka, taka w nich czystość, porządek i zasobność. Widać tę zasobność po ubraniu dzieci i starszych mieszkańców, po budynkach gospodarczych, po domach obszernych, po ulicach z elektrycznymi latarniami, po ściekach i sanitarnych urządzeniach gminnych.

Ileż pracy mamy przed sobą, ile czasu upłynie, zanim nasze wsie staną na takim poziomie cywilizacji!

Siedem smukłych gotyckich wież kościołów Lubeki wita nas zdala i już po chwili mijamy dawne fortyfikacje tego starego hanzeatyckiego grodu.

Na zwiedzanie mamy zaledwie półtorej godziny czasu, więc oglądamy tylko to, co najważniejsze. Mury dokoła rynku, z otworami, przez które Pan Bóg patrzy, aby przekupnie nie oszukiwali na wadze. Ratusz, z pięknie rzeźbionymi w drzewie boazerjami w sali posiedzeń senatu, i z galerią portretów senatorów, które to portrety tak są namalowane, iż mijającemu je wydaje się, że spojrzenia ich oczu odprowadzają go z jednego końca korytarza w drugi. Kościół Panny Marii, z XIII wieku, pono najwzniejszy w Europie (146 metrów) z ciekawymi malowidłami. Wreszcie — starą winiarnię — Schabbelhaus, gdzie naprędcejemy drugie śniadanie i pijemy reńskie wino.

Zapewne, Lubeka godna jest szerszego zwiedzenia, ale — gdy chodzi o zabytki — to mamy ich dość (i bogatszych) u siebie w Krakowie czy Gdańsku.

Nazajutrz, zwiedziliśmy bogaty i wzorowo urządzony zwierzyniec Hagenbecka, pojechaliśmy na śniadanie do restauracji portowej Wizels Hotel i stamtąd — holownikiem na zwiedzanie portu.

Hamburg jest głównie portem pasażerskim i emigracyjnym, nie zaś towarowym, bowiem tę ostatnią rolę spełnia Cuxhaven u ujścia Elby do morza Niemieckiego.

Nie wiem, jak tam jest z przeladunkiem towarów, ale w ruchu pasażerskim widać tu kryzys: dziesiątki wielkich okrętów stoją rzędami na cumach i rdzewieją w bezczynności. Zaledwie kilka transatlantyków kursuje regularnie do Ameryki i niewiele wię-

cej statków wycieczkowych wozu turystów na południe lub do Szwecji i Anglii.

Większe ożywienie panuje w stoczniach, które prawie wszystkie mają robotę. Również małe parowce rzeczne kręcą się gęsto po pięknej, szeroko rozlanej Elbie i utrzymują komunikację z nadbrzeżnymi miejscowościami letniskowymi.

Popłynęliśmy do jednej takiej miejscowości na pożegnalną kolację u Jacobssa w Nienstedten. Nastrój był wesoły i swobodny: wszyscy się już znali i zbliżenie międzynarodowe, które stanowiło cel lotniczego weekendu, zostało osiągnięte w całej pełni.

Po toastach, po winie z brzoskwiniami, po czarnej kawie — niemieckim zwyczajem zaczęto dopiero na serio podawać piwo. Orkiestra grała narodowe tańce węgierskie, duńskie i czeskie, aż wreszcie niepoprawny mój towarzysz, lekarz wojskowy, ale jeszcze gorszy tancerz, puścił się w krakowiaka z panią Fischer von Mollard...

Co to był za krakowiak — niech Pan Bóg broni! Wanda i Krakus napewno przewracali się w swych kopcach, rozkopanych przez koncert prasowy I. K. C. Ja na uboczu tłumaczyłem kilku Niemcom, że Kazik właściwie jest marokańczykiem i to, co czyni na środku sali, stanowi narodowy taniec wojenny nomadów. Pani von Mollard robiła bohaterские wysiłki, aby zachować równowagę przy wymysłowych podrygach Araba z ulicy Florjańskiej. Obce nacje, zbławosowane na parnelowskich mazurach, patrzyły zdumione... Szczęściem krakowiak w interpretacji niemieckiej orkiestry przedko przeszedł w rumbę i popis minął bez dalszych konsekwencji.

Niewiele spaliśmy tej ostatniej nocy w Hamburgu, bo pożegnanie przeciągnęło się do późna i wracaliśmy samochodami przez Altonę, po drodze zarzucając tu i ówdzie kotwicę, aby wypić jeszcze kieliszek „kirschu” i potańczyć.

Rano wyruszyliśmy po zakupy, głównie do wielkich uniwersalnych magazynów. Jeden z takich domów, wychodzący na cztery ulice, zatrudnia 6.000 pracowników, ekspedjentek i biuralistów. Można tam przyjść w przepasce na biodrach, byle z grubo wypchanym portfelem, a wyjechać pięknym samochodem, z kufrem ubrań, wozem meblowym z urządzeniem pięciopokojowego mieszkania i ze wszystkim, o czym tylko zdoła szanowny klient pomyśleć.

Naogół w Hamburgu i w Berlinie jest drogo. To, co u nas kosztuje złotówkę, tam kosztuje markę. Tanie są wyroby chemiczno-perfumeryjne, narzędzia i wyroby metalowe, oraz... damskie pończoszki i to zarówno w gorszych, jak w luksusowych gatunkach. Bardzo tanie są mechaniczne zabawki dziecięce, wieczne pióra, zapalniczki i wyroby skórzanе. Piękna walizka z świńskiej skóry, wielkości 60x40 cm. kosztuje 6 — 8 marek. Męskie rękawiczki reniferowe — 2 marki. Wieczne pióra — o połowę taniej niż u nas (już po przeliczeniu cen na złote, naturalnie).

Najdroższymi natomiast są produkty spożywcze: kilogram masła np. kosztuje 5 — 7 marek; mięso jest w tej samej cenie. Drogie są również restauracje i drogie mieszkania.

We wszystkich sklepach obsługa jest naderwzajem sprawną i uprzejmą. Ilekroć zamienialiśmy ze sobą jakieś zdanie po polsku, mówiono nam przy wyjściu „dowydzenia” lub „uszanowanie”, często zaś po polsku podawano ceny towarów.

Pozdrowienie „Heil Hitler” jest ogólnie przyjęte w całych Niemczech i słyszy się je na każdym kroku. Wszędzie też działa propaganda antysemita: w wielu lokalach np. przy wejściu wiszą napisy — „Juden sind hier unerwünscht” lub — „Deutsche Frauen, verkehren nicht mit Juden”.

W niemieckich kinach wolno palić! Przytem siedzi się wygodnie na miękkich wysięcianych fotelach i otrzymuje się wraz z bezpłatnym programem ładnie ilustrowany tygodnik filmowy. Idą poważnie filmy niemieckie. Sądząc z tego jednego, na którym byłem, nie o wiele lepsze od naszych, choć siostrzeniec Terpsycho-ry-Kazimierz oświadczył, że nigdy w życiu nie równie piękniego nie widział.

Kazimierz zresztą przez cały czas pobytu w Niemczech zachłystywał się zachwytem:

— Organizacja, co? A u nas...

Zgodziłem się na dobrą organizację w Trzeciej Rzeszy.

Na parowcu transatlantycznym, który zwiedzaliśmy:

— Wycieczki na wyspy Kanaryjskie takim okrętem, co? Wspaniałe! U nas nic się nie robi...

— No, przecież nasze statki też płyną z wycieczkami na południe — zapomniałem nieśmiało.

— Nasze statki... — wzruszył lekceważąco ramionami.

— Kobiety! Jakie wspaniałe kobiety! Sportsmenki i wogóle... A u nas...

De gustibus non est disputandum, więc nie wszczynałem dyskusji o piękności typu (nomem omem) hamburk i berlinek. Ale wyjechałem odrazu z Konopacką i Walasiewiczówną, poczem próbowałem ustalić, co „wogóle”? Tymczasem jednak Kazimierz mówił już o ostrzach do żyłetek, o koszach na plaży w Travemünde, o wykładanych kafkami toaletach męskich w hotelach, o reglamentacji w obrocie dewizami i o marynarce wojennej.

Tak było ciągle aż do chwili odlotu. Bo z odlotem mieliśmy kłopot.

Wszystko szło pomyślnie aż do Berlina, gdzie zostaliśmy jeszcze przez jedną noc. W Berlinie — zbuntował się nam silnik...

Byliśmy już po odprawie celnej, z dokumentami w porządku (organizacja, co?) i z walizkami załadowanymi do bagażnika. Maszyna stała przed hangarem, zapas benzyny i smaru został uzupełniony i nic nie stało na przeszkodzie, abyśmy mogli opuścić Niemcy i wrócić na ojczyznę (ono, tem bardziej, że zapas marek i feniżów także) wyczerpaliliśmy docna. Tylko ten „Walter Junjor”, psia kość...

Ja siedziałem za sterem, Kazik zaś kręcił śmigło. Kompresje cmokały i pykały w cylindrach.

— Dosyć — powiedziałem, zmniejszając gaz. — Kontakt!

— Kontakt — rzekł mój towarzysz i szarpnął śmigłem, lecz bez zwykłego rezultatu: Walter milczał.

— Wyłączony — oświadczyłem.

I znów:

— Kontakt!

— Kontakt.

I znów nic.

Kręcił jeszcze dziesięć minut. Jeszcze piętnaście.

Silnik nie chciał skoczyć.

Wsadziliśmy mu do pyska szmatę,

nasyconą benzyną. Nic!

Przedmuchaliśmy mu cylindry. Nic!

Usiadł za sterem Kazik, bo pot z niego płynął ciurkiem, kręciłem zaś ja. Nie pomogło.

Kręciliśmy na zmianę jeszcze pół godziny. Żeby choć cyknął — nie!

— Nie damy rady — rzekłem. — Trzeba wziąć do pomocy mechanika.

— A czym zapłacisz? — zreflektował mnie właściciel znarowionej maszyny.

To była słuszna uwaga. Stało dokoła nas pięciu, czy sześciu mechaników Lufthansy i tylko czekali, kiedy ich zaangażujemy. Ale my nie mieliśmy grosza przy duszy, a oni z własnej woli nie zamierzali nam pomóc za samo tylko „dziękuję”.

Kręciliśmy tedy jeszcze, choć z coraz mniejszym zapałem.

Silnik ani drgnął.

Cóż było robić? Zdecydowałem, że trzeba wykręcić świece i oczyścić styki iskrowników.

— Masz narzędzia? — spytałem całkiem już klapniętego majora.

— Mam — odpowiedział z ożywieniem. — Uniwersalne!

Okazało się, że narzędzia są rzeczywiście „uniwersalne”: równie dobrze mogły służyć do naprawy naszego silnika, jak dajmy na to — do operacji ślepej kiszki. Było tego w płóciennych teczkach na dnie bagażnika: dwa przebijaki, młotek i pompa do pneumatyków.

— Bój się Boga, człowieku! — zawołałem zrozpaczony. — Jak można z takim kompletem narzędzi lecieć gdziekolwiek?

— Ba — odrzekł. — W Polsce na każdym lotnisku nasi mechanicy obsługują maszynę bezpłatnie.

— W Polsce! — powiedziałem z westchnieniem i w tej chwili, pchnięty szczęśliwym impulsem, skoczyłem za ster.

— Kręć! — rzuciłem temu entuzjastcie zagranicy. — Kręć: teraz skoczy.

— Co się stało? — próbował mnie ostudzić.

— Kręć! — ryknąłem. — Kontakt!

Wystarczyło jedno szarpnięcie: silnik ruszył.

— Coś ty takiego zrobił, cudotwórco? — zapytał mój towarzysz.

— To ty — wyjaśniłem skromnie. — Ty nareszcie odkryłeś w Polsce coś lepszego niż w Niemczech i sprawiedliwy los natychmiast cię za to nagrodzi!

„Walter Junjor” zawarczał potokująco. Ruszyliśmy do startu.

JANUSZ MEISSNER.

Rezydenci

Książkę belestryczną traktujemy zwykle jako przedmiot rozrywki. Wystarczy spytać się kogoś ze znajomych, co ma do powiedzenia o powieści, którą ostatnio przeczytał. Kryterium oceny jest zawsze jednakie — „ładna” albo „nudna”. Czytelnik rzadko kiedy patrzy na książkę, o ile tego nie podsunie mu krytyka, z punktu widzenia tego, jakie wartości ta książka wnosi do jego umysłowości. A przecież taka książka nawet, o której nie umielibyśmy powiedzieć ani czy jest ładna, ani czy jest nudna, taka zupełnie nijaka, z punktu widzenia zainteresowania czytelnika, książka pobudza nieraz do zastanowienia się nad tym, czy owym problemem.

Wpadła mi ostatnio do ręki Wandy Miłaszewskiej „Dusza domu”. Czy ten zbiór nowelek wspominkowych jest ciekawy, czy zmusza czytelnika do przeczytania od deski do deski, siedząc kamieniem bez przerwy? Nie wiem. Wiem tylko jedno, że te karty, poświęcone wymierającej przeszłości, ginącemu pokoleniu, mogą obudzić wiele ciekawych myśli. Mnie specjalnie zastanowiła jedna nowelka. Balbińca — nie spotykany już dziś prawie typ rezydentki, ubogiej krewnej, pozostającej na utrzymaniu za możnej rodziny. Gdy czyta się tych kilka stron, to w pierwszej chwili z ulgą myśli się, że, chwalić Boga, ten typ ludzi już wymarł, że niema już jednostek, które pełnią upokarzającą rolę spokrewnionych z dziedzicem, czy dziadkiem lokajów. Gdy jednak człowiek spojrzy na rzeczywistość i wnuknie w jej cechy, to naraz obraz rezydenta staje się takim jakimś miłym, staje się niemal ucieleśnieniem miłości bliźniego.

Każdej dobroczynnej instytucji dobrze jest znany typ petenta, człowieka starszego, poważnego — nieraz są to kobiety ze sfer inteligencji lub drob-

nego mieszczaństwa — proszącego nie o wsparcie, lecz o jakąś pracę, zapewniającą skromne środki do życia. Nierzadko są to osoby bardzo wartościowe, nie posiadające jednak żadnych kwalifikacji zawodowych, — ludzie, którzy nie chcą stać się ciężarem społeczeństwa, a równocześnie nie są ani psychicznie na tyle odporni, by podjąć twardego trud pracownika fizycznego. Wobec takich rozbitków życiowych jest się zupełnie bezradnym. Ofiarowanie jakiejś skromnej, mało płatnej pracy nie rozwiązuje kwestji, gdyż braki wszelkiego rodzaju, jako następstwa niewystarczających dochodów, muszą wkrótce załamać odosobnioną jednostkę i wzbudzić w niej jeszcze silniejsze poczucie samotności i bezradności wobec okrutnych warunków życiowych.

Przypomina się także inny fakt. Przypominają się ostatnie schronienia starców, nie posiadających rodzin. Czasem placą sami, czasem płaci za nich ktoś inny, nieodmiennie jednak mieszkają w jakimś szarym koszarowym gmachu i żyją koszarowym, jedynym trybem życia. Niby im się dostaje, jeśli dają nie źle, wypowodzi dobrze, jeśli dają nie źle, wypowodzi jakieś takie są, spokój też, a jednak gdzieś w głębi oczu, w zarysie ust kryje się jakiś smutek, nieodłączny współtowarzysz samotności.

Przecież chyba w 80 wypadkach na 100 tak ci starsi panowie czy panie, chodzący z prośbą o posadę, jak ci staruszkowie z domu dla starców niają jakąś rodzinę. Dawniej byłiby rezydencjami i mimo wszystkich złych stron tego trybu życia zbieraliby przynajmniej jakieś okrucy życia rodzinnego, a dziś są sami.

Tak, warto czasem przeczytać i książkę nieciekawą, a później pomyśleć...

(AIK)

RUCH MŁODYCH

Obóz Narodowy w Wyrzyskiem rośnie

PLACÓWKA STRONNICTWA NARODOWEGO W BRONIEWIE P. NAKŁEM PLACÓWKA STRONNICTWA NARODOWEGO W ANIELINACH P. NAKŁEM

W obwodzie nakielskim odbyła się w szeregu miejscowości uroczysta dekoracja członków S. N. dnia 15 sierpnia r.b. i to w placówkach: Broniewo, Sadki i Anieliny. Każda z tych placówek rozpoczęła swą uroczystość wysłuchaniem uroczystej mszy św., odprawionej na intencję pomyślnego rozwoju ruchu narodowego wraz z dziękczynieniem Matce Boskiej w piętnastą rocznicę „Cudu nad Wisłą”. Kościoły były przepełnione członkami i sympatykami Obozu Narodowego. Popołudniu odbyły się uroczyste zebrania łącznie z dekoracją nowych członków.

W Broniewie rozpoczęło się zebranie o godz. 12.30. Odśpiewano z towarzyszeniem orkiestry Pieśń Bojową. Następnie prezes kol. J. Plązek przywitał kierów obwodu kol. Jankowskiego i kol. Ed Chylińskiego z Nakła, którzy z okazji uroczystej dekoracji wygłosili odpowiednie referaty. Kol. Jankowski mówił o znaczeniu „szczerbca”, o godnym noszeniu go, zadaniach i obowiązkach narodowca. Kol. Chyliński, wspominając „cud nad Wisłą”, podkreślił, że członkowie ruchu narodowego winni być zawsze dzielni, czujni i wierni swemu obowiązkowi. Mówił także o ogólnym położeniu w Polsce. Oba przemówienia wysłuchano z wielkim rozrównaniem i przyjęto je burzliwymi oklaskami. Po przemówieniach

prezes kol. Plązek zaraportował kierownikowi obwodu kol. Jankowskiemu, iż do dekoracji staje 45 członków. Kol. Jankowski dokonał dekoracji, podczas której orkiestra grała Pieśń Bojową. Po dekoracji przemówił w imieniu członków kol. Januszewski, stwierdzając, że będą wiernymi synami Kościoła i Ojczyzny. Na zakończenie odśpiewano Hymn Młodych i Rotę, poczem odbyła się wspólna fotografia.

Podobny przebieg miała uroczystość w Sadkach. Przemawiali kol. kol. Jankowski i Chyliński, dekorował kol. Jankowski. Uroczystość wypadła bardzo podniosła. Ruch narodowy w Sadekach rozwija się doskonale pod kierownictwem prezesa kol. P. Plązka i zarządu. Udekorowano 38 członków S. N.

O godz. 16.45 rozpoczęło się w Anielinach uroczyste zebranie Stron. Nar. Przybyłych kolegów Jankowskiego i Chylińskiego przywitał orkiestra, która grała Pieśń Bojową. Prezes kol. Kubiński zainicjował „Boże coś Polskę”, kol. Jankowskiemu wręczono bukiet kwiatów, poczem nastąpiły przemówienia obu prelegentów. Przemówienia przyjęto burzliwymi oklaskami. Odbyła się następnie dekoracja; udekorowanych zostało 43 członków, w tym kilkanaście pań. Wypada zaznaczyć, iż całe podwórze i stodoła kol. prezesa, gdzie

się odbyła dekoracja, była przystrojona girlandami i chorągiewkami narodowymi. Po dekoracji odbyła się wspólna fotografia; w miłym nastroju spędzono kilka chwil przy wspólnej kawce.

Stron. Narodowe w Anielinach rozwija się pomyślnie pod kierownictwem prezesa

kol. Kubińskiego, wiceprezesa kol. Wawrzona i zarządu. Do uświetnienia uroczystości przyczyniły się w dużej mierze koleżanki, a w szczególności Wawrzonówna i Łekówna. Po dokonanej dekoracji odbyła się uroczystość dożynek, na której bawili się ochotczo zaproszeni narodowcy.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

— **MOGILNO. Z pracy organizacyjnej w powiecie.** Ostatnio odbyły się w powiecie mogileńskim zebrania Młodych Stronnictwa Narodowego w następujących miejscowościach, przy licznych udziałach członków: Wylatowo, Gębice, Mokre, Szczepanowo, Parlin, Kruszewica i Strzelno. Na zebraniach wygłosili referaty: kol. Złotowicz, jako delegat zarządu powiatowego, oraz miejscowi działacze. Prócz zebranych odbywały się kursy kandydatów w poszczególnych miejscowościach powiatu, cieszące się coraz większym zainteresowaniem i coraz większą frekwencją. Referaty na kursach wygłaszają kol. Józef Radomski, Józef Urbański i Mieczysław Michalski z Mogilna, Roman Malenda, Łaganowski i Gutowski z Gębic, Fr. Dziukowski z Wylatowa, Plewiński ze Strzelna, Balcerzak z Pakości i Piotrowski z Kruszewicy. Nowe placówki powstały w Szczepanowie i w Parlinie.

— **MARZENIN (pow. wrzesiński). Zebranie Str. Nar.** Dnia 15 sierpnia odbyło się zebranie Stronnictwa Narodowego w Marzeninie. Zebranie zagał kol. kierownik. Po odśpiewaniu Pieśni Bojowej i przywitaniu przybyłej delegacji z Wrzesni nastąpił referat, wygłoszony przez referenta organizacyjnego kol. Lucjana Stankowskiego. Wywiązała się ożywiona dyskusja, co świadczyło o wielkim zainteresowaniu. Po odśpiewaniu hymnu Młodych zakończono zebranie. Obecnych było około 80 osób. (r. w.)

— **ROGOŹNO. Obchód 15-lecia „Cudu nad Wisłą”.** W dniu 15 sierpnia urządziło tutejsze koło Stronnictwa Narodowego uroczyste obchód 15-lecia „Cudu nad Wisłą” w ogrodzie p. Jarosza. Przybyło na wozach żniwnych także wielu członków pozamiejscowych. A wogóle publiczność zebrała się bardzo dużo, przybyli m. in. radni Str. Nar. Zebranie uroczyste zagał kierownik placówki miejscowej kol. Kazimierz Świątek hasłem: „Czołem!”. Po odśpiewaniu wspólnym Pieśni Bojowej zabrał głos prezes pow. S. N. kol. Ulatowski z Obornik, który mimo złego stanu zdrowia mówił pięknie i przekonująco. Nagrodzono go hucznymi oklaskami. Następnym mówcą był delegat wojewódzki p. Gomoła, który scharakteryzował ruch narodowy w Polsce. Nastąpiło teraz wywołanie do dekoracji, raport, przemówienie delegata do kandydatów, przy dekorowaniu ich i wręczeniu legitymacji. Do dekoracji stanęło 7 członków i 46 członków. Podczas tego aktu przygrywała miejscowa orkiestra Och. Str. Pożarnej. Na zakończenie przemówił jeszcze raz delegat wojewódzki, którego obdarzono niemiłkącymi oklaskami. Odśpiewaniem Hymnu Młodych zebranie to zakończono. Uroczystość sprawiła duże wrażenie na obecnych (rm)

— **ŻERKÓW I OKOLICA. Ruch organizacyjny.** W ub. tygodniu odbyło się w okolicy Żerkowa szereg zebrania organizacyjnych nowych placówek Stronnictwa Narodowego. Założono więc placówkę przy współpracy instruktora wojewódzkiego z Poznania w Stęgoszy, gdzie wybrano kierownikiem kol. Stanisława Sołtysiaka, sekretarzem kol. Feliksa Filipiaka i skarbnikiem kol. Stanisława Regulskiego. — W

Chrzanowie kierownikiem został Wacław Korzyniewski, sekretarzem kol. Cz. Jankowski i skarbnikiem kol. M. Królik. — Wielkie zebranie odbyło się w Antoniewie; kierownikiem tu został kol. Fr. Jaśkowiak, sekret. kol. Józef Izdoreczny, skarbnikiem kol. Feliks Guzdziol. — W Paruchowie: Wincenty Walczak — kierownik, Antoni Biernacki — sekretarz, Kaspzak — skarbnik. — Oprócz tego odbyły się zebrania w Bieżdziejowie, Brzostkowie i Raszewicach. — Wszystkie zebrania zostały zorganizowane przez kierownika obw. kol. Latuską z Żerkowa. Przemówienia na zebraniach były przez naszych wólcian gorąco przyjmowane; dyskusje stały na wysokim poziomie.

— **ODOLANÓW. Zebranie Stron. Nar.** W dniu 13 sierpnia odbyło się pod przewodnictwem kol. sekretarza powiatowego T. Kaczmarka zebranie członków koła odolanowskiego Str. Nar. Wybrano nowy zarząd, w skład który wchodzi kol. kol.: Janicki Stanisław — prezes, Zenon Prokop — sekretarz, Franciszek Mielieki — skarbnik. Z tą chwilą praca w kole ruszyła naprzód.

Dnia 15 sierpnia odbyło się zebranie Stronnictwa Narodowego i placówki Młodych w Raszcycach pod Odolanowem, jednak nie dokończono go z powodu rozwiązania przez policję. Jako powód rozwiązania policja podała nieposiadanie dowodu osobistego przez jednego z kolegów z placówki sulmierzyckiej.

W niedzielę, dnia 18 sierpnia odbyło się w Odolanowie większe zebranie koła Stronnictwa Narodowego oraz kierowników placówek S. N. obwodu odolanowskiego na sali p. Jana Kempskiego. Zebranie zagał prezes koła i kierownik obwodowy Młodych S. N. kol. St. Janicki. Referat o sprawie żydowskiej wygłosił kol. Wiśniewski, o ruchu narodowym i o wyborach obecnych kol. sekretarz pow. S. N. T. Kaczmarek, obaj z zarządu pow. S. N. w Ostrowie. Mówców nagrodzono licznymi oklaskami.

— **BUDZYŃ. Uroczyste przyjęcie nowych członków Stron. Nar.** Dnia 13 sierpnia odbyło się uroczyste zebranie Stronnictwa Narodowego, zagajone przez kol. prez. Józefa Jankowskiego hasłem „Młodzi czuwajcie!”. Po odczytaniu porządku obrad odśpiewano Pieśń Bojową. Na zebranie przybył z zarządu powiatowego prezes kol. Gapiński a z zarządu wojewódzkiego jako delegat kol. Lembiel, który wygłosił referat polityczny. W dyskusji nad referatem zabierali głos kol. Gapiński, kol. Zygm. Gallon i kol. Stepczyński z Tarnowa, solidaryzując się z mówcą. Przystąpiono do udekorowania 15 nowych członków. Do udekorowanych przemówił delegat wojewódzki kol. Lembiel, składając im życzenia. We wolnych głosach podziękował kol. prezes członkom, przybyłym z placówek Sokółowo, Budzyńskie, Wyszyń i Prośna. Po załatwieniu pomniejszych spraw lokalnych, zakończono zebranie hasłem „Czołem” i Pieśnią Bojową.

CZOŁEM! DRUŻYNO MŁODZIEŃCZA!

Czołem — —!
Zacieśnijmy żelazną obręcz woli
stalowym czołem.
Czekamy —
Czuwamy —
— Czołem!

Dmie wiatr;
rytm w tempie
pulsom wtórzy,
słychać szum
pienistej rzeki,
szum wichru —
szum burzy —

Bo w życie
iść trzeba naprzód —
złączyć się spolem...
Bądź gotowa
Drużyno Młodzieńcza
— Czołem!

To nasze hasło,
to nasz wieczysty znak
zamknięty
piersiennym kołem.
Przebliski dni jasných
wróży...
„proponczyk” na białej bluzie.
Drużyno Młodzieńcza —!
— Czołem!

Rytm — to pieśń;
łamię się,
ginie —
powraca...
nieustrudzona swą pracą
i prądem czasu płynie —

Przestrzeń nasza
zacieśnia się,
zamyka kołem.
Drużyno —!
rzucić słowo wzwyż —
niech echo odpowie nam:
— Czołem!

W młodzieńczej pieśni
zamknięte są snów naszych roje...
i radość sił...
i serca niepokoję...

Wiemy
kiedy nam przyjdzie zmierzyć się
z życia przepastnym dołem —

Czuwamy —
Czekamy —
gotowi na wszystko...
— Czołem!

Przed nami
Świat — —
Wiatr
dmie nawałnica
w oczy...

Znojem...
trudem...
niepokojem...
odwaga
w życie nam trzeba wkroczyć —

Mięśnie wyprężyć...
Krok — wbić w ziemię.
Udrękę dni
zamknąć stalowym kołem
rozświeconej naszej pieśni
— Czołem!

Wśród czarnych przeblisków nocy,
widzimy
jak stalowym odbłaskiem
proponcy sił naszych
migocą.

Wdychamy
rosnący żar iskiei;
schyleni —
Czuwamy
ponad paleniskiem
naszej Kuźni...

Drużyno!
Bądź gotowa.
Zacieśnij żelazną obręcz woli...
wpatrz się
w skłębione chmury dziejowe
wzrokiem sokółm.

Nim stoczysz walkę
z życia — przepastnym dołem
„Przebliski dni jasných
wróży...
proponczyk
na białej bluzie.
Bądź gotowa
Karnym szeregiem bojowym
Drużyno młodzieńcza —
— Czołem!

JOZEF BARANOWSKI

Poznań

RUCH KOBIECY

Jubileusz „Młodej Polki“

Termin „jubileusz“ łączy się w wyobraźni naszej zazwyczaj z czymś dostojnym, siwym i poważnym. Tym razem jednakże mowa jest o piśmie dla młodzieży żeńskiej, które z istoty swojej przynosi z sobą powiew świeżości i entuzjazmu. Mimo to jednakże i tu lata płyną i tak — w bieżącym roku, w dniu 1 września mija piętnaście lat istnienia miesięcznika katolickiej młodzieży żeńskiej „Młodej Polki“.

W dniu 1 września K. Z. M. Z. obchodzi swe doroczne „Święto Druchen“. Będzie to zarazem bilans pracy i wyników ubiegłego okresu organizacyjnego. W tym bilansie poczesne miejsce zajmie ten właśnie jubileusz pisma, którego uroczysty numer ukazał się już jako jednodniówka w pięknej, ilustrowanej szacie i zawiera szereg wspomnień z przeszłości, artykuły programowe na przyszłość, oraz bogaty dział literacki.

A więc najpierw wspomnienia! — Pierwszą redaktorką pisma przed piętnastu laty była p. Zofia Odawska, organizatorka i kierowniczka katolickiej młodzieży żeńskiej, która swe zdolności społeczne, zapal młodzieńczy oraz doświadczenia wniosła do redakcji „Młodej Polki“, zapewniając odrazu miesięcznikowi prawo bytu i stawiając go na właściwym fundamencie. — Gdy z kolei redakcję pisma objęła p. Czesława Wolniewiczówna, „Młoda Polka“, dobrze już znana w kołach organizacyjnych całej Polski, docierała poczęła nawet do wychodźstwa. Równocześnie z podnoszącym się z ro-

ku na rok poziomem redakcyjnym pisma zmieniała się na korzyść i szata graficzna, gdyż od r. 1929 pismo wprowadziło ilustracje. Dziewięć lat pracy redaktorki Wolniewiczówny to szereg owocnych wysiłków, aby dać młodzieży najodpowiedniejszą strawę duchową, pobudzić do pracy nad sobą samym, zachęcić do organizacji, pouczyć a zarazem zabawić miłą rozrywką. Młodzież garnie się żywo do swego miesięcznika, powstaje odzew, nieraz bardzo gorący, następują: wymiana zdań, listy, odpowiedzi i ciągły kontakt młodzieżowych czytelniczek ze swoją redakcją.

Serdeczny ten stosunek podtrzymała nadal i następna redaktorka, Anna Zrazikówna. Znalazła ona drogą na Kresy Wschodnie, docierając do najdalej odległych od miast wiosek, gdzie „Młoda Polka“ witano zawsze

jako miłą i pożyteczną dla młodzieży lekturę. Przedostatnią redaktorką była Marja Niesiołowska, która, idąc śladem swych poprzedniczek, pracowała niestrudzenie nad utrzymaniem ciągłości ideowej pisma, oraz nad pielegnowaniem stałej korespondencji z czytelniczkami. Numer jubileuszowy wychodzi obecnie pod redakcją nowej kierowniczką pisma, p. Zofii Karczewskiej. Numer ten powinien znaleźć się w rękach każdej dziewczyny polskiej, czującej katolicko, gdyż zawiera całokształt ideologii katolickiego ruchu młodzieży i jest jego najlepszą wykładnią czy to w dziale artykułów zasadniczych, czy wspomnień, czy też działu literackiego.

Bogaty i staranny wygląd graficzny pisma zapewnić mu powinien jak najlepsze przyjęcie całego społeczeństwa. Życzymy „Młodej Polce“ dalszych jubileuszów, tak pomyślnych w swym bilansie jak obecny i dalszego rozwoju „ad multos annos“.

stanowieniu się — dziś wraz z siostrami młodszymi — staje w jednym szeregu.

W dniu tym, tak bardzo uroczystym, pragniemy nawiązać łączność ze starszym społeczeństwem. Jesteśmy stowarzyszeniem młodych. Wiemy, że w nas jest wiele wad, że przed nami wielkie pole pracy. Wierzymy jednak, że społeczeństwo rozumie to, że my — w naszej organizacji — chcemy urobić się na wartościowe jednostki, które do pracy sposobią się dopiero.

Nasz wysiłek jest duży, ale my jeszcze więcej zrobić możemy i zrobimy, skoro czuć będziemy za sobą oparcie starszego społeczeństwa, jeżeli od czasu do czasu w szeregi nasze wpadnie słowo życzliwości z ust starszych, słowo uznania — gdy na nie zasłużymy, rada serdeczna i wskazówki, — gdy zajdzie tego potrzeba. Pewniejsze czuć się będziemy, gdy na widok mundurka druchny rozjaśni się oczy ojca, gdy młode dziewczę usłyszy z ust matki zachętę do dalszej pracy w stowarzyszeniu, gdy serdeczny uśmiech rozpogodzi twarz przechodniów, mijających Oddział KSMZ.

Mamy jeszcze jedno wielkie pragnienie, które wyrażamy dziś w dniu naszego święta: chcemy, aby cała młodzież katolicka zrozumiała potrzebę utworzenia wspólnego katolickiego frontu: aby z nami razem — do zorganizowanej działalności stanęły te dziewczęta, którym warunki pozwoliły się dłużej, niż nam kształcić, poznać prawdę Bożą, wyrabiać charakter i rozwijać umysł w szkołach; ta młodzież, która, uwolniona od troski o chleb codzienny, — tem większe siły, czas, zdolności wnieść może w pracę apostolską. Młoda inteligencja katolicka zapraszamy do wspólnej z nami pracy w KSM., które nie jest organizacją klasową, ale, jak głosi jego nazwa — stanową i jednoczy całe młode pokolenie żeńskie, myślące po katolicku!

DRUCHNA z K. S. M. Z.

„Święto Druchen“

Jak Polska długa i szeroka, wszędzie tam, gdzie biją serca Polaków-katolików, — rozbrzmiewa dziś jeden wspólny śpiew: „Pieśń holdu Marji śpiewa młodzież żeńskiej huf“.

„Świętem Druchen“ — nazywany jest ten ważny dzień organizacyjny. Ale w rzeczywistości — to święto Tej, której niebieski płaszcz opieki i pomocy otacza armję młodych bojowników Bożych — to święto Marji, Matki Najświętszej.

Dziś na Jej cześć śpiewamy do Niej, modlimy się o siły, cnotę, zgodę, — by prążyć nic żywota tak, jak przystało elicie katolickiej młodzieży, tak — by żyć dla Boga, dla Polski.

14-letnie dziewczątka, które dopiero opuściły szkołę, które z zaciekawieniem idą w życie — garną się licznie — wiedzione głosem Bożym — pod sztandar KSM.

Starsza już młodzież, która przez kilka lat luzem szła, po przemyśleniu, za-

DRUCHNY K. S. M. Z. PRZY PRACY W ROLI

Z Tow. Ziemianek Wilkp.

W święto Druchen K. S. M. Z. składamy tej bardzo zasłużonej organizacji moc życzeń najlepszych dla dalszego najświetniejszego rozwoju.

Członkowie Zarządu — przewodniczący kół, jak i niektóre poszczególnie członkinie Tow. naszego odebrały program: **Katolickiego studium o Rodzinie**. W czasie od 2-6 września nie zabraknie nas chyba na tych pięknych referatach, wygłaszanych przez tak znakomitych mówców.

Przypominamy o **placeniu składek**! Nie podajemy Kół, które nie uiszczyły I raty — tylko przypominamy, że termin II raty się zbliża — a te Kola, których niestety zaliczyć nie możemy do wyżej wymienionej kategorii, upraszamy bardzo serdecznie o jak najszybsze załatwienie sprawy!

Pierwsze rozstanie

W domu mała rewolucja. Ojciec dostał dziś przypalone mleko do kawy i twarde, koślawe bułki. Niezadowolony wybiegł o dziesięć minut wcześniej do biura, bo nie nie rozumiał z całej tej historii. Dla niego była to rzecz prosta i zwykła: że Tadzio ukończył już wiek przepisowy i czas było malca zaprowadzić do szkółki. Dla matki jednak, a i dla starej kucharki Marysi z tego tytułu urosła mała tragedia. Bo dotąd obie kobiety, zazdroszcząc sobie wzajemnie względów domowego tyrana-jedynaka czuwały nad nim dzień i noc, a tu nagle trzeba było puścić go samego między gromadę innych chłopców i narazić na Bóg wie na jakie nieszczęścia.

Sam Tadzio robił minę bardziej nاپuszczoną niż kiedykolwiek. Doskonale wyczynał ważność sytuacji i umiał z niej ciągnąć korzyści. Przede wszystkim więc dobrał się do konfitur, a poza tem nie pozwolił się umyć, orjentując się, że dziś właśnie z tego tytułu nie spotyka go żadna nagana. Trochę się bał, a trochę cieszył na nowość. W każdym razie starał się robić obu kobietom jak najwięcej trudności.

Spacer do szkółki odbył się jako tako pomyślnie. Kucharka chlipiąc została na progu mieszkania, matka z miną żalowaną pociągnęła z synkiem stronę budynku szkolnego.

Przed wejściem nastąpiło rozstanie. Jakies drzwi zamknęły się za dziećmi,

skądś dochodził gwar głosów dziecięcych, ale na ulicy już było pusto. Inne matki odeszły do swoich zajęć, tylko matka Tadzia pozostała osamotniona, chroniąc się ze smutkiem swoim na ławkę w plantach.

I zdawałoby się, że ojciec miał tu więcej racji, a jednak?... Chwila pierwszego rozstania z dzieckiem, chwila odprowadzenia go do szkółki, to mimo wszystko moment jakiś przełomowy, nietylko w życiu dziecka, ale i matki. Bo chłopiec zamienia właściwie jeden rodzaj zabawy, na inny. Szkółka przygotowawcza, szczególnie w pierwszych dwu latach to ciągle atrakcja nowości. To jeszcze nie trud istotny, ale przyjemność. Dla matki jednakże coś w życiu skończyło się nieodwołalnie i zaczęło coś innego. I można doskonale zrozumieć jej emocje i głęboką przykrość. Dotąd wszystko można było przewidzieć i wszystkiemu zaradzić. Od chwili pierwszego rozstania zmieniła się zasadniczo sytuacja. Matka musi już teraz dzielić się uczuciami, wrażeniami, myśłami dziecka z inną instancją, z innymi osobami, których najczęściej nie zna. I nie tu nie pomaga przeświadczenie, że szkółka jest najlepszą w świecie, że nauczycielka jest osobą o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, że jest miła, rozumna, doświadczona. A jednak serce matki drży o dziecko — które już teraz weszło w zaklęty krąg społeczności ludzkiej, które stało się

już małym obywatelem, posiadającym własne przywileje i własne troski i obowiązki. Może najwięcej przejęciem jest wyzbycie się tytułu zupełnej własności w stosunku do dziecka. Budzi się zazdrość o jego uczucia i przeżycia, ale powstaje również głęboka troska o właściwy kierunek jego wychowania, w które wkracza teraz ktoś obcy.

Ciekawe jest jednak to, że matki naogół przeżywają bardzo głęboko i nieraz boleśnie owo pierwsze rozstanie się z dzieckiem, a później nieraz zbyt małą wagę przykładają do dalszych zmian w życiu młodzieży spotyka się zawsze jakąś grupę zatroskanych kobiet. Przed portalem Uniwersytetu, czy wyższej uczelni jest ich nieraz stanowczo za mało. I w tem tkwi błąd zasadniczy. Matka przyzwyczaiła się już do tego, że syn, lub córka wyszli z domu, że nie wychowuje ich już wyłącznie rodzina, ale szkoła, organizacja społeczna, zespół towarzyski i zbyt łatwo, zbyt lekkomyślnie zbyt małą wagę przykładają do dalszych zmian w życiu młodzieży. Przed wejściem do szkółki przygotowawczej przechodzą nad tem do porządku dziennego. A przecież dla młodzieży rzecz przedstawia się zupełnie inaczej. Moment przełomowy dla niego to wcale nie owo pierwsze pójście do szkoły, przeciwnie. Szkółka i dcm rodzinny splatają się w jedną całość organicznie ze sobą złączone. Chwila przełomowa przychodzi nieraz zupełnie nieoczekiwanie. Czasem jest to promocja z jednej klasy do drugiej, czasem matura,

a niekiedy dopiero jeden z pierwszych egzaminów na wyższej uczelni. I tu zdarza się często, że matka nie rozumie tego przejścia, jakie przeżywa jej dziecko. Kiedyś, z najwyższym zainteresowaniem śledziła każdą nowo poznaną przez Tadzia literkę, każde, nieudolnie wysylabizowane słowo, ale po latach przeoczyła ów moment najważniejszy, gdy dziecko zamieniło się w młodzieńca i gdy syn jej spojrzął nagle na świat dookoła oczyma rozumem, chcącemu dociec istoty różnych zjawisk. Trzeba było właśnie w tym momencie serca matki, którego żadna szkoła zastąpić nie może.

I zdarza się, że pierwsze rozstanie dziecka z matką, o którym ona wcale nie wie, następuje nieoczekiwanie i przynosi ze sobą głęboką tragedję dla dziecka. Odczuwa ono pustkę dookoła siebie, ogląda się próżno za kimś, kto stanie przy nim z pomocą i poradą. Stokroć więcej jest wówczas osamotnione, niż przed laty kilkunastu, gdy matka żegnała je ze łzami w oku u progu szkółki. Tylko że matka nie wie o tem nic, a gdy się zorientuje po niewczasie syn, czy córka odeszli duchowo od niej i to może niestety rozstali się już na zawsze.

Wielkim i trudnym zadaniem matki jest ciągle, wewnętrzne współżycie z dziećmi poprzez wszystkie etapy wychowania szkolnego i poprzez każdy nowy okres nauki i przygotowania zawodowego.

Warto pomyśleć o tem dziś, gdy po długich wakacjach otwierają się znowu podwoje uczelni.

Niedziela na boiskach piłkarskich

Program niedzielnych imprez sportowych jest wyjątkowo bogaty i urozmaicony.

PIĘŚCIARSTWO

Wobec odwołania meczu piłkarskiego Polska — Belgia, na czoło imprez wysuwa się mecz bokserki Polska — Niemcy, który się odbędzie o godz. 19.30 przy świetle elektrycznym na Stadionie Wojska Polskiego w Warszawie. Walczą w poszczególnych wagach (na pierwszym miejscu Polacy): Rotholz z Ferberem, Krzemiński z Rappsilberem, Polus z Büttnerem, Sipiński z Schmiedesem, Misiurewicz z Murachem, Majchrzycki ze Steinem, Szymura z Jasparem i Choma z Runnem.

KOLARSTWO

Kolarze nasi walczą na dwóch frontach. Pierwsza reprezentacja rozgrywa w niedzielę ostateczną batalię na ostatnim etapie biegu Warszawa—Berlin, który prowadzi z Szczecina do stolicy Rzeszy.

Druga kilkusobowa reprezentacja bierze udział w biegu kolarskim dookoła Rumunii.

LEKKO - ATLETYKA

Największą imprezą lekkoatletyczną niedzieli jest mecz Warszawa — Poznań na stadionie miejskim w Poznaniu. W ramach

tego meczu dojdzie do pojedynku pomiędzy Walasiewiczówną a Niemkami Krauss i Dollinger. Początek o godz. 12.30.

W Łodzi odbędzie się pięciobój kobiecy o mistrzostwo Polski.

W Katowicach międzynarodowe zawody lekkoatletyczne.

PLYWANIE

Atrakcyjnie zapowiadają się również międzynarodowe zawody pływackie w Warszawie na reprezentacyjnym stadionie. Startują Węgrzy, Niemcy, Austriacy i Polacy.

PIŁKA NOŻNA

Z imprez piłkarskich najważniejsze są następujące: W Łodzi mecz pomiędzy reprezentacją Polski a reprezentacją Łodzi, w Katowicach mecz piłkarski obu Śląsk, w Krakowie mecz Kraków — Łwów, we Lwowie mecz Lwów — Czerniowce.

O wejście do ligi walczą: w Warszawie „Skoda” z „Union - Touring”, we Lwowie „Czarni” z „PKS”, w Poznaniu o godz. 16 „Legia” z „Polonią”, w Stanisławowie „Rewera” ze „Strzelcem”.

2 miejsce w maratonie w Bydgoszczy. Dwaj ci zawodnicy wygrywali dużo biegów, z których wymienić wypada bieg „Kurjera Poznańskiego”, wygrany przez Dajewskiego oraz bieg „Kurjera Łódzkiego”, w którym Dajewski i Mallow podzieliли się I—II miejscem.

Bardzo ruchliwą sekcją jest sekcja pięściarska.

Sekcje hokejowe na lodzie i trawie wykazują znaczną żywotność. Wspomnieć należy jeszcze o sekcjach gier sportowych (siatkówka, koszykówka i hazena), która należy do najwybitniejszych na terenie Gniezna. Ruchliwy zarząd z prezesem adwokatem Igłowiczem, śp. Budzbonem wkłada dużo starań, aby „Stella” zdobyła z powrotem to miejsce, które swego czasu posiadała.

Ciężka atletyka

„HCP” — „Sokół”. W sali ćwiczeń przy Zielonych Ogródkach odbędzie się w niedzielę zawody zapaśnicze z cyklu o drużynowe mistrzostwo P. O. Z. A. pomiędzy „H. C. P.” a „Sokołem”. Drużyna „HCP” wystąpi z Weisssem, Smółem i Dopieralą na czele. „Sokół” po stracie swego najlepszego zawodnika śp. Tadeusza Grajewskiego wystąpi w nieco zmienionym składzie. Mimo to szanse zespołów są równorzędne. Początek zawodów o godz. 18. (kom)

Lekka atletyka

W ostatniej chwili przypominamy o dzisiejszych zawodach lekkoatletycznych z udziałem Walasiewiczówny, Niemek Krauss i Dollinger. Początek zawodów o godz. 17.30.

Obrady Międzynarodowego Zw. Lekkoatletycznego. We wtorek i środę obradował w Berlinie zarząd Międzynarodowej Federacji Lekko - Atletycznej pod przewodnictwem p. Edströma.

Wniosek o zmianę dystansu dla chodu olimpijskiego postanowiono załatwić w drodze pisemnego referendum, rozesłanego do wszystkich członków związku.

Na członka związku przyjęto Albanę. Zatwierdzono przedstawiony przez Niemcy typ płotka — jako typ przepisowy.

Wniosek o uznanie igrzysk akademickich międzynarodowych za oficjalne mistrzostwa świata — odrzucono.

Dłuższe omówienie znalazła sprawa lekkoatletycznych mistrzostw Europy. Postanowiono rozesłać zapytania do wszystkich członków związku, czy mistrzostwa Europy odbywać się mają w terminie corocznym (z wyjątkiem r. olimpijskiego). Ten ostatni wniosek podtrzymała Francja, zgłaszając swą kandydaturę na organizatora mistrzostw w r. 1937.

Wniosek Japonii o wprowadzenie oficjalnej punktacji w igrzyskach olimpijskich został odrzucony.

Przyjęte zostały opracowane przez Węgry Stankowitza przepisy dla biegu na przelaj i pięcioboju nowoczesnego i odnośne mierzenia czasu na igrzyskach olimpijskich.

Na okolicie „Piłsudski” zamierza Walasiewiczówna odejść do Ameryki z Gdyni w dniu 17 września.

Pięściarstwo

Reprezentacja Polski na mecz z Niemcami przedstawia się ostatecznie następująco: Rotholz, Krzemiński, Po-

lus, Sipiński, Misiurewicz, Majchrzycki, Chmielewski i Choma.

Węgry i Austria 9:7. W międzypaństwowym spotkaniu, odbytym w Wiedniu, zwyciężyli nieznacznie Węgrzy. Wszystkie spotkania rozstrzygnięte zostały na punkty.

Pływanie

Spotkanie międzyokręgowe Poznania z Pomorzem, które miało się odbyć w niedzielę w Bydgoszczy ostatecznie nie doszło do skutku. Temsamem z bogatego programu poznańskiego okręgowego związku dotychczas nie doszła do skutku żadna z imprez. Zostało odwołane międzymiastowe spotkanie z Łodzią i Pomorzem, projektowane już od wiosny do Torunia. Nie odbędzie się z powodu „trudności dewizowych” doroczne zawody międzymiastowe z Gdańskiem, które projektowane były na nadchodzącą niedzielę 1 września, wreszcie nie dojdzie do skutku projektowany przyjazd zespołu węgierskiego przebywającego obecnie w Polsce. Obecnie jeszcze projektuje się „wielki” trójmecz Warszawa — Śląsk — Poznań w Poznaniu na dzień 8 września (dzień wyborów) lub 7 września. Z uwagi jednak na duże koszty organizacji takiego spotkania, a zarazem braku odpowiedniego funduszu na pokrycie ewentualnego deficytu, jest wątpliwym czy i to spotkanie dojdzie do skutku. (wz)

Piłka nożna

Cztery mecze o wejście do ligi odbędą się w niedzielę. W Poznaniu: „Legia” — „Polonia” (bydgoska), w Warszawie: „Skoda” — „Union”, we Lwowie: „Czarni” — „P. K. S.”, w Stanisławowie: „Rewera” — „Strzelec”.

P. Marczewski Antoni, członek K. S. „Ostrowia” pozbawiony został przez zarząd PZPN praw piastowania przez dwa lata godności honorowych w klubach piłkarskich, z równoczesnym zakazem wstępu na boiska piłkarskie, za „prowokujące i demoralizujące” zachowanie się w charakterze widza na zawodach. Kara powyższa stoi w związku z zajściami na meczu „Ostrowia” — „HCP” w dniu 15 sierpnia w Ostrowie.

Zarząd PZPN postanowił ukarać kierownika sekcji piłki nożnej ligowego „Ruchu” zakazem piastowania jakichkolwiek funkcji w piłkarstwie polskim na okres 4 miesięcy.

Kara pozostaje w związku z zawieraniem umów z drużynami zagranicznymi bez zawiadamiania PZPN. Jednocześnie zarząd PZPN stwierdził, że K. S. „Ruch”

zawiera umowy z klubami zagranicznymi lekkomyślnie i polecił „Ruchowi” zaprowadzenie systematycznej pracy.

Ulgi dla krakowskich klubów ligowych. W związku z klęską żywiołową, jaka niedawno dotknęła stadiony „Cracovii” i „Wisły” krakowskiej, zarząd ligi postanowił zawiesić obowiązek wpłacania przez wymienione kluby 2 proc. brutto od zawodów ligowych na rzecz PZPN.

Ponadto zarząd PZPN postanowił zwrócić się do klubów ligowych z wnioskiem o udzielenie wymienionym dwóm klubom krakowskim:

- 1) pożyczki na odbudowę w wysokości po 1.000 zł,
- 2) pomocy w formie dopłaty 5 gr. do każdego sprzedanego biletu na zawody piłki nożnej.

Różne

K. S. „Britania” obchodzi w niedzielę 1 września jubileusz swego pięciolecia. Na program uroczystości złoży się, o godz. 7.45 wymarsz z Domu Katolickiego na Śródcę na mszę do kościoła Najśw. Marii Panny, — poczem powrót do Domu Katolickiego na uroczystą akademię.

O godz. 11 mecz piłkarski na stadionie śródeckim z K. S. „Cegielski” II. Na tem samem boisku o godz. 15 odbędzie się „Dzień Propagandy Wychowania Fizycznego”, na którego program złoży się propagandowe zawody lekkoatletyczne, bokserskie, zapaśnicze, wyścig kolarski, pokaz tańców narodowych itd.

Tutki „DAR”, zaopatrzone w sącdek z waty „SOKOLINA”, zabezpieczają przed szkodliwym działaniem nikotyny. Wyrób Fabryki Tutek „SOKÓŁ” w Warszawie. Cena: 35 gr za 150 sztuk.

ng 14 691

L. Sioda (Bydgoski K. S.), mistrz Polski seniorów wraz z córką Zofią która zdobyła mistrzostwo Polski juniorek, w tegorocznych międzynarodowych mistrzostwach Polski w tenisie.

20-lecie K. S. „Stella” w Gnieźnie

W dniach 31. 8. i 1. 9. „Stella” w Gnieźnie obchodzi 20-lecie swego istnienia. W tym okresie miała ona niejedną piękną kartę. Z okazji tej uroczystości urządza klub szereg imprez sportowych wszystkich swych sekcji.

Historja „Stelli” przedstawia się następująco:

W jesieni 1915 obecny dyrektor Michalczak z Gniezna z kilku entuzjastami sportu postanowił zawiązać klub sportowy, który miał nosić nazwę „Polonia”, lecz ówczesne władze zaborec nadania tej nazwy się sprzeciwiły, proponując nazwy niemieckie jak Germania lub t. p. Postanowiono dać nazwę „Stella”. Drużyna rozgrywała liczne spotkania, odnosząc dużo sukcesów. Z chwilą zorganizowania P. O. Z. P. N. w Poznaniu, Klub wstępuje do związku z przydziałem do kl. A. „Stella” przez szereg lat należała do kl. A, zdobywając dwukrotnie wicemistrzostwo okręgu. W roku 1933 wskutek silnego osłabienia drużyny spada do kl. B, w której

Druga najstarsza sekcją klubu jest sekcja tenisowa, która urządziła co roku turniej otwarty o puchar prezydenta p. Barciszewskiego, cieszący się z roku na rok większą popularnością. W tegorocznym turnieju brało udział 50 zawodników

Lekka atletyka została w bież. roku zawieszona, jednak w latach 1923—1928 stała w „Stelli” na dobrym poziomie. Taki Dajewski zdobył w roku 1924 mistrzostwo Polski na 10 km., a Mallow

Zmiany w jesiennym rozkładzie jazdy

Z dniem 2 września rb. wchodzi w życie jesienny rozkład jazdy.

W porównaniu z obecnym rozkładem jazdy wprowadzono następujące ważniejsze zmiany:

Na linii Toruń—Poznań skasowano pociągi nr. 333 i 334 na odcinku Poznań—Inowrocław, poc. 447 Gniezno — Poznań oraz poc. 433 i 436 Toruń — Inowrocław, natomiast poc. nr. 444, 445 na odcinku Gniezno — Poznań będą kursowały w dni robocze.

Linia Poznań — Strzałkowo pociągi nr. 931 i 932 będą kursowały tylko w dni robocze, przyczem zmieniono rozkład jazdy następująco: Poc. 931 Strzałkowo odj. 7.07, Poznań przyj. 8.49; poc. 932 Poznań odj. 8.06, Strzałkowo przyj. 9.54.

Linia Poznań — Ostrów Wkp. — Kalisz przedłużono pociągi motorowe nr. 643, 643 A, 644, 645 i 646 ze Staroleki do Krzesin.

Pociąg 631 Poznań odj. 23.20 oraz poc. 632 Poznań przyj. 10.26 oraz poc. 649 i 650 będą kursowały tylko w dni robocze.

Poc. nr. 631 po raz ostatni odjedzie w niedzielę dnia 1 września. Pociąg przyspieszony nr. 611 Poznań odj. 1.10 otrzymał postoje w Krzesinach przyj. 1.25, Kórniku przyj. 1.37 i Chociczy przyj. 2.09. — Na odcinku Ostrów Wkp. — Łódź skasowano poc. 519 i 520, natomiast zmieniono rozkład jazdy poc. 5551 następująco: Kalisz odj. 6.51, Ostrów Wkp. przyj. 7.46.

Linia Poznań — Leszno — Rawicz dotychczas kursujące na odcinku Leszno—Rawicz w dni robocze pociągi 714/717 będą kursowały codziennie, natomiast na całym przebiegu pociągi nr. 713, 716, 724, 735, 736 uruchamia się tylko w dni robocze.

Pociągi nr. 725 i 722 zamieniono na motory ze zmianą rozkładu jazdy następująco: poc. 725 Poznań odj. 23.40, Leszno przyj. 1.37 kurs codziennie, poc. 722 Leszno odj. 3.28, Poznań przyj. 5.24 z kursem tylko w dni robocze, natomiast w niedzielę i święta wprowadzono poc. 722 A Leszno odj. 5.30, Poznań przyj. 7.28.

Linia Leszno — Zbąszyń. Skasowano pociągi nr. 2223/2226.

Linia Ostrów Wkp. — Leszno — Lasocice: Pociągi 1121 i 1122 będą kursowały

tylko w dni robocze, natomiast poc. 1123 i 1124 tylko w niedziele i święta, na odcinku Leszno — Lasocice poc. 1135 i 1136 kurs w dni robocze.

Linia Poznań — Ludwikowo: Od 2. 9. do 30. 9. w dni robocze będą kursowały poc. 815, 816, 831, 832, w niedziele i święta poc. 815, 816, 817, 818, 823, 824, 827, 828, 831, 832, 833, 834, 835 i 836. Od 1. 10. do 1. 11. w dni robocze poc. 815, 816, 831, 832, w niedziele i święta poc. 815, 816, 819, 820, 823, 824, 829, 830, 831, 832, przyczem wszystkie pociągi będą odjeżdżały z torów dworca głównego.

Linia Poznań — Wągrówiec — Bydgoszcz: Skasowano poc. 1744/1745. Poc. nr. 1736 i 1741 będą kursowały codziennie, a poc. 1734 i 1731 tylko w dni robocze.

Linia Inowrocław — Wągrówiec — Czarńków: Skasowano poc. 1837 i 1834, natomiast poc. 1835 i 1832 będą kursowały tylko w dni robocze.

Linia Szubin — Żnin: Pociągi 2551 i 2552 będą kursowały w dni robocze.

Linia Barcin — Mogilno — Orchowo: Poc. 2651, 2652, 2630 i 2653 będą kursowały w dni robocze.

Linia Gniezno — Zduny: Na odcinku Września — Gniezno skasowano poc. 1242.

Linia Poznań — Drawski Młyn: Skasowano poc. 4149, 4149 A, 4150 i 4150 A, natomiast poc. 4141, 4142, 4145 i 4146 będą kursowały tylko w dni robocze. Poc. 4149 Poznań odj. 23.30, Wronki przyj. 0.47 odjedzie z Poznania po raz ostatni dnia 1-go września, a poc. 4150 Wronki odj. 0.55, Poznań przyj. 2.10 odjedzie z Wroniek ostatni raz dnia 2 września 1935 r.

Linia Rokietnica — Międzybóże: Skasowano poc. 2032, 2033, 2051 i 2052, w miejscach których zaprowadzono poc. 2062 Międzybóże odj. 13.43, Rokietnica przyj. 15.35 oraz poc. 2061 Rokietnica odj. 15.57, Międzybóże przyj. 17.50 z kursem w dni robocze.

Linia Ostrzeszów — Namysłów: Skasowano pociągi 3851, 3853 i 3822.

Linia Ostrów — Herby Nowe: Poc. 41 i 42 na odcinku Ostrów Wkp. — Kępno będzie kursowały w dni robocze.

Szczegółowych informacji o zmianach pociągów udzielała zawiadowcy-stacyj.

ZŁA PRZEMIANA MATERJI JEST CZĘSTO PRZYCZYNA WIELU CHOROÓB

(kamienie żółciowe, artretyzm, ischias, choroby skóry), kuracja ziołami CHOLEKINAZA H. Niemojewskiego polega na pobudzeniu wątroby do normalnej czynności i reguluje przemianę materji. Broszury bezpłatnie. ng 13 083

Przymusowe ubezpieczenie lotników cywilnych w Anglii

W końcu października r. b. przedłożona zostanie parlamentowi angielskiemu ustawa o przymusowym ubezpieczeniu lotników cywilnych. Decyzję ministerstwa lotnictwa w tym kierunku przyspieszył przyłot do Anglii Mr. Migneta na swej „latającej pchle”. Otóż według wytycznych ministerstwa, pilot - amator może używać maszyny tego typu tylko w tym wypadku, jeśli jest ubezpieczony. Jest to pierwszy krok, poczyniony w kierunku zastosowania ubezpieczenia na szeroką skalę w lotnictwie cywilnym; premia oznaczana będzie przez towarzystwa ubezpieczeń w stosunku do poborów pilota.

Japońska cesarzowa-matka

składa ofiarę na leprozorzem

Japońska cesarzowa - matka przesłała za pośrednictwem wielkiego szambelana dworu, wicehrabiego Irye, dary dla katolickiego schroniska dla trędowatych w Gotemba. Cesarzowa każdego roku przeznaczona dla tego schroniska, jak również dla innych leprozorzów znaczne sumy. Schronisko w Gotemba, koło Tokio, cieszy się specjalnymi względami cesarzowej. Zbudowane zostało w r. 1889, jest instytucją prywatną, znajduje się w niem około 100 chorych. Kapłanem w niem jest ks. Iwashita, pochodzący ze znakomitej rodziny japońskiej. Kapłan ten otacza schronisko i pacjentów wielką troskliwością. Zakład, posiadający nowoczesne urządzenia higieniczne utrzymuje się z miłosierdzia publicznego. (KAP)

Po wakacjach...

Powoli złocą się liście, jesień znów w całej pełni opanowuje przyrodę, lecz cię westchnienie wydobywa się z duszy każdego, dlaczego lata było tak mało. Dlaczego to co ładne, trwa zawsze krótko,

wolamy z żalem, stanowczo za krótko. Smutno wspominamy kobierce zielonej trawy, pod jasnym niebem szumiące lany zboża, góry, w których zawarta jest cała tęsknota istoty ludzkiej ku niebotycznym krańcom przestrzeni, wreszcie rozfalowane niebieskim kolorytem morze. To wszystko zostało hen z nami, a my — znów powracamy do miasta, niechętnie spoglądamy na szare jego mury, wewnątrz wyczuwamy protest całej naszej jaźni przeciwko tej ciasnocie i brakowi powietrza. Ale trudno... kilka dni i praca zawodowa, bądź zajęcia domowe pochwyca nas tak dalece, że te piękne chwile wytnienia będą zdawały się tylko miłym snem, myśli nasze odwrócą się od przyrody, a staną się bardziej przyziemne i ograniczą się do codziennych trosk i kłopotów.

Reprezentacyjny Dom Mody W. Schubert

Stary Rynek 85/86, telefon 50-21

W poniedziałek, dnia 2. 9. b. r.

inauguracja sezonu jesiennego
Pg 5292-85 41

Tak mało przez ten czas trzeba było zwracać uwagi na swoją osobę, a teraz, niestety, pytanie, jak się ubrać i co zrobić, aby dobrze wyglądać niewątpliwie zainteresuje każdą zwolenniczkę eleganckiej sylwetki. Trudna to wprawdzie sprawa po wakacjach, gdy z kieszeni wylazła z ironicznym uśmiechem pusta portmonetka. Jak pogodzić jedno z drugim i wybrnąć z tego naprawdę wielkiego strapienia? Jakoś to jednak będzie, trochę natężonej młsli a może kwestja da się ostatecznie rozwiązać. Lecz nie tylko ubranie jest ogólnym zmartwieniem, trzeba przecież także pomyśleć o swojej twarzy, bo nie wszystkim słońce przyniosło pożytek. Z lustrem w rękę musimy skontrolować

usterki, odważnie spojrzeć prawdzie w oczy i szybko radzić, aby nie było zapóźno.

Opalenizna, w której tak ładnie niektórym osobom, z chwilą nadejścia słotnych i pochmurnych dni jesiennych nie będzie już ozdoba, raczej nada twarzy koloryt szary. Ale nie należy zawczasu się martwić, gdyż złota nasza jesień pozwoli nam niewątpliwie długo jeszcze cieszyć się promieniami słońca. Potrzebne jest tu jednak małe zastrzeżenie, skórę należy na noc a nawet na dzień przy cerze suchej mocno natłuszczać, aby nie dopuścić do łuszczenia się naskórka, a przez to do powstawania zmarszczek. Okres wczesnej jesieni jest dla cery bardzo ważny, dlatego specjalną na to należy zwrócić uwagę.

O ile cery suche latem wystawiane na słońce ogromnie na tem cierpią, o tyle cera tłusta po letnim wypoczynku jest bez

porównania ładniejsza, niż przedtem. Łojotok jakby wydawał się słabszy, a wyrzuty częściowo giną; defekty te jednak po pewnym czasie znów wracają, gdyż życie w mieście, brak powietrza i ruchu są ku temu doskonałym podłożem. Dlatego należy cerę taką zabezpieczać przez stosowanie odpowiednich preparatów i do tej ewentualności nie dopuścić.

Mr. I. Kuntzówna.

GABINET KOSMETYCZNY
Mg. chemii KUNTZOWNY
Poznań, pl. Wolności 9, m. 13.
Pielęgnacja cery i włosów.
dg 8864 Tel. 51-85

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Zwiedzajcie wszyscy
OGRÓD ZOOLOGICZNY
w niedziele i święta
wstępne do połowy
zniżone
1000 zwierząt

Wszystkim, którzy z nami brali udział w dniach ciężkiej żałoby po śmierci naszego najukochańszego Męża, Ojca i Brata, s. p.

Ferdynanda Adolfa Pala

a w szczególności Wielebnemu Księdzu Biskupowi Jeneralnemu Superintendentowi dr. Burschemu, Księżom Pastorom: Radcy Lothowi, Michelisowi, Rügerowi, Gumpertowi i Wittmeyerowi za odprowadzenie drogiego nam Zwłok na miejsce wiecznego spoczynku i podniosłe słowa pociechy, Kolegium Zboru Ewangelicko - Augsburskiego oraz pp. Jeutemu, Klossowskiemu i Józefowiczowi za serdeczne przemówienia nad mogiłą, Związkom, Organizacjom, licznym Odbiorcom, Dostawcom, Przedstawicielom, a także Współpracownikom Fabryki Przetw. Chem. „Dobroln”, którzy tak podczas choroby, jak i w oddaniu ostatniej posługi Zmarłemu wykazali tyle miłości i przywiązania do Niego, Krewnym, Znajomym i Wszystkim tym, którzy w tych bolesnych dla nas chwilach złożyli liczne i serdeczne dowody współczucia i uczestnictwa w naszym ciężkim żalu, składają z głębi serca płynące

„Bóg zapłać“

Żona, Dzieci, Siostra, Bracia i Rodzina.

ng 14 722

Boleśnie dotknięta stratą najdroższego syna s. p.

Ks. Stanisława Budaszewskiego

składam niniejszem wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę s. p. Zmarłemu, a zwłaszcza Najprzewielebniejszemu Księdzu Biskupowi Dymkowi za wyprowadzenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku, Ks. Proboszczowi Owczarczakowi i p. Mecenasowi Dr. Kolszewskiemu za słowa pełne ukojenia, Prześwietnym Kapitułom Katedralnej i Kolegiackiej, wszystkim Księżom, Przedstawicielom Władz i Organizacji, jak również za nadesłane wyrazy współczucia serdeczne

Bóg zapłać!

Matka z rodziną.

zg 11 706

Poznań, w sierpniu 1935 r.

Dnia 30 b. m. zasnął w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św. moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostrzyczka, wnuczka i siostrzenica, śp.

Krychna Gałęcka

uczennica Miejskiej Szkoły Handlowej

przeżywszy lat 19.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 września o godz. 16 z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

Matka, rodzeństwo i rodzina

Poznań, ul. Kanakowa 9, dnia 31. 8. 1935.
Zakł. pogrz. Br. Nowak, Pl. Nowomiejski 10. tel. 10-46.
Pg 5 540

Przewielebnym Księżom, a w szczególności Ks. Hałasowi oraz Księżom z parafji św. Michała, Kolegom z Miejskiej Szkoły Handlowej, Zarządowi, Radzie Nadzorczej i Personelowi Konsumu, Urzędników Polskich, wszystkim Krewnym, Znajomym i Przyjaciółom, a także Wielkopolskiemu Yachtklubowi i wszystkim Organizacjom za oddanie ostatniej przysługi naszemu Drogemu Zmarłemu, s. p.

Władysławowi Fiedlerowi

oraz za liczne dowody współczucia i przesłane wińce składamy serdeczne

zg 11 723

„Bóg zapłać“

Żona, synowie i rodzina.

„Haftoplis“
wykonuje meryżkę okretke, dziurki, wykończenie szali, falban, plisowanie, dekarzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo najtaniej
Stary Rynek 6, tel. 28-10.
wejście Wiąnkowa.
Pg 4568-28-27

Tapety
Linoleum
Ceraty
Chodniki
Dywany
Dywaniki

w wielkim wyborze poleca

Zb. Waligórski

ul. Pocztowa 31

telefon 12-20

Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt.

Dnia 30. bm. zmarł nagle nasz długoletni pracownik, ś. p.

Wawrzyn Nowak

W Zmarłym straciliśmy oddanego firm'e naszej człowieka, który swoją 27-letnią sumienną i gorliwą pracą zaskarbił sobie w naszych sercach dożgonną pamięć.

**Wielkopolska Centrala Żelaza
Estereich i Kaczmarek**

zg 11 714

Trzech warunków
pragnie każda Pani przy zakupie ma erjałów na

SEZON JESIENNY

Wielki wybór
gustowne materiały
a przedewszystkiem
Niskie ceny!

Wszelkie zalety z łatwością
znajdzie Szan. Pani w przebo-
gato zaopatrzonym w najnow-
sze tkaniny wełniane oraz
jedwabne w składzie blawat

W. Nadolski
Poznań
Stary Rynek 90
Przejmuję
asygnaty „Kredyt”

**STEMPLE
L. KAPELA**
WROCŁAWSKA 18

**Torby, Teki szkolne
tanio**
BAUNGART
Wrocławska 31
dł 8-35

**Polecamy
DO BUDOWLI!**
I-I Dźwigary. Żelazo
Żelazo do betonu
Gwoździe i śruby
Okucia do pieców i kuchni
Kuchnie westfalskie
Kotły do pralni
Piece żelazne
Zamki i zawiasy do drzwi
i okien
Okna lano-żelazne
Siatkę ocynkowaną na płoty

Ceny naitańsze.
Cenniki na żądanie.

T. Krzyżanowski
Spółka z ogr. odp.
w Poznaniu, ulica Szewska 16
Telefon nr. 30-38 i 36-90
nr 13 476

**Najkorzystniej
Okulary-Binokle**
tylko w Zakładzie optycznym
Opto-Orlicki
Poznań, św. Marcin 77
zg 11 709

Od 1-go września rozpoczynam
Gruntowną i szybką naukę gry na skrzypcach
metodą prof. Flescha
LEKCJE GRY ZESPOŁOWEJ zg 11 715/16
prof. Marja Szrajberówna
ul. Pocztowa 12, m. 5 tel 28-98

Szan. Klienteli
uprzejmie donoszę, że z dniem 1 września r. b.
przeniosłem z ulicy Śniadeckich 4 moją
pracownię krawiecką
na ul. 27 Grudnia nr. 5.
(dom Kantorowicza)
Aleksander Kaczmarek
mistrz krawiecki.
zg 11 710

Serum przeciwko czerwonce
badane przez czynniki urzędowe
z prawem wwozu do Polski
50 100 200 500 ccm
2,80 5,30 10,15 24,30 zł
Bakteriologisches Institut für Landwirtschaft G. m. b. H.
Telefon 28 361 GDAŃSK Sandgrube 21

DEKARZE
potrzebni (pożądani miejscowi) do robót w powiatach:
szamotulskim, gostyńskim, ostrowskim, szubiń-
skim, chodzieskim, jarocińskim, leszczyńskim,
gnieźnieńskim, kępieńskim, żnińskim, wyrzyskim
i bydgoskim. Zgłoszenia tylko listowne: Reprezen-
tacja Zakładów Przemysłowych „Eternit”, Poznań, Jasna
nr. 10 m. 5. telefon 6 75
nr 1 4-2

OTWARCIE

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, że z dniem
2. IX. 1935 r., o godz. 12-tej w południe, otwieram **Magazyn
Wykwintnej Odzieży Męskiej, Chłopięcej i Dziecięcej**
oraz **materiałów z metra** pod firmą

DOM ODZIEŻY J. GRZYBEK

w Poznaniu, Stary Rynek 10 (obok f-my Kruk)

Magazyn mój zaopatrzyłem w wielki wybór nowości
na sezon jesiennie-zimowy.

Sądzę, że moja długoletnia praktyka daje pełną rękoj-
mię zadowolenia najwybredniejszych wymagań Szanownej
Klienteli.

Prosząc o łaskawe i życzliwe poiaranie mego przedsię-
biorstwa, pozostaję

z poważaniem

J. Grzybek

b. długoletni kierownik f-my J. Łuczak
ostateń W. Konkiewicz.

ng 14 705/6

W piątek, dnia 30 sierpnia 1935, zasnął w Bo-
gu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakra-
mentami św., mój nigdy niezapomniany mąż,
nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, teść
i dziadek, ś. p.

Marcin Ważbiński

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w ponie-
dzialek 2 września o godz. 17 z domu żałoby Osie-
dle Warszawskie, ul. Kolska 4 na cmentarz pa-
rafjalny.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina

Poznań, 30 sierpnia 1935.

zg 11 704

We wtorek, dnia 3. września 1935 r., jako w pierw-
szą bolesną rocznicę zgonu córki naszej i siostry, ś. p.

Gizely Burówny

odbędzie się
msza św.
w kościele św. Wojciecha o godz. 8.30, na którą za-
praszają
rodzice i brat.

zg 11 721

Józef Maciejewski dentysta
tylko Słowackiego 4/6

Dla p. p. urzędników i członków kas chorych spe-
cjalne ugi. g 11 72 0

Przychodnia lekarska
Lekarzy Specjalistów

dg 3 866 oraz
Dział Lekarsko-Dentystyczny
wznosiła przyjęcia chorych codziennie od 9—19 (w nie-
dziele od 11—12) w zakresie wszystkich spec. alności
Poznań, Stary Rynek 75 Tel. 20-20

MARJAN KEMPIŃSKI
DENTYSTA zg 11 617

Przyjmuję osobiście godz. 9—12 i 3—6 — Nowa 1, tel. 40-67

Wrocław
Dr. R. Kierzyńska
specjalistka chorób wewnętrznych
Al. Marsz. Piłsudskiego 4. zg 11 618 Telefon 11-23

Wrocław
Dr. Zygmunt Dymiński
Al. Marcinkowskiego 11 Tel. 34-85
Pg 5532-35, 69

Wyjeżdżam na 4 tygodnie
Dr. Walter
lekarz dentysta
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23 Tel. 18-60
nr 14 746

Samochód — limuzynę
dobrze utrzymaną 6-osobową sprzedam
zg 11 711
Reprezentacja samochodu
„OŚWIECIM-PRAGA” — Dąbrowskiego 30
POZNAN

GIMAZJUM i PRYWATNA SZKOŁA Powszechna ŻEŃSKA

Siostr Urszulanek

w Poznaniu, Wały Leszczyńskiego nr. 13

Kancelaria przyjmuje jeszcze zgłoszenia do wszystkich klas od
godz. 10-tej do 12-tej i od 1-tej do 6-tej.

Początek roku szkolnego dnia 3 września r. b.

Msza św. dla uczennic gimnazjum o godz. 9-tej, dla szkoły po-
wszechniej o godz. 10-tej.

Przy Zakładzie jest internat dla uczennic, jak również dla Pań
studentek szkół wyższych. dg 3 842

Zagadka konkursowa z nagrodami!

W dziewięć wolnych pól umieszczonego obok kwadratu należy wstawić
cyfry nieparzyste od 1 do 17 w ten sposób, aby suma cyfr w każdym kie-
runku dała liczbę 27. Za trafne rozwiązanie umieszczonej obok zagadki prze-
znaczaliśmy następujące nagrody:

1 Nagroda Maszyna do szycia.	7—14 Nagroda Serwis herb. lub kawowy.
2 „ Rower damski lub męski.	14—30 „ Zegarki męskie.
3 „ Serwis stołowy porc. na 6 osób.	30—40 „ Obrazy olejne.
4—6 „ Aparaty radiowe.	40—50 „ Kasety toaletowe

oraz większą ilość wartościowych nagród pocieszenia.
Rozdzielanie głównych nagród odbędzie się pod nadzorem notariusza w terminie,
o którym zawiadomi się na piśmie Nagrody pocieszenia rozdzielimy sami. Nadesłanie
rozwiązania nie pociąga za sobą żadnych zobowiązań. Rozwiązania należy przesyłać od-
wrotnie załączając ewentl. znaczek na odpowiedź, którą się w każdym razie otrzymuje.
Adresować: „DEWUHA”, Kraków, Długa 33/9. ng 14 695

sw. Marcin 47
Kromczyński, Poznań

miesięcznie 20 zł.

Pg 4557

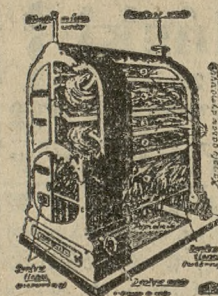
Z dniem 1 września 1935 r. prowadzimy
wspólną kancelarię adwokacką
w Poznaniu Aleje Marcinkowskiego 1
naprzeciw Sądu Okręgowego

Bronisław Tezlaff i Michał Lorkiewicz
adwokaci

Tel. 26-64

zg 11 707

Tel. 26-64

Zmniejszenie kosztów ogrzewania
umożliwione **wszystkopalącym**
kotłem uniwersal. pat. „Höntscha”
do ogrzewania
centralnych, wodnych i parowych
Dzięki specjalnej konstrukcji,
spala poza koksem i węglem rów-
nież z dobrym skutkiem torf, miał
drzewo, wióry, trociny i różne
odpady, przyczem zapewnia dłu-
gopaliwy ogień.

Höntschi i Ska Sp. z o. o.
Odlewania kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI., tel. 37-92.
ng 13 502

WYSZYŃK

o poważniejszym zakroju z probiernią, oddzielną sprze-
dają butelkową, położony w
śródmieściu Poznania, przy ruchliwej ulicy

jest za gotówkę **do sprzedania**

Reflektanci z odpowiednim kapitałem zechcą złożyć
oferty do **Biurow Ogłoszeń „PAR”** Poznań, Aleje
Marcinkowskiego 11., pod nr. 56 35

Pg 551-5535

Buchalterka - bilansistka

potrzebna od zaraz. Siły tylko pierwszorzędną z dłu-
goletnią praktyką i znajomością spraw podatkowych oraz
z pierwszorzędnymi świadectwami i referencjami zechcą
się zgłosić. Otwarty Kurjer Poznański zg 11 719.

3 serie ceny

PALTA UBRANIA FUTRA

materialy z metra
Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter POZNAŃ

ul. Fr. Ratajczaka 2
ul. Wrocławska 15
ul. Wrocławska 14
OSTROW wlkp.

NEON

TO NIEZAWODNA
W EKSPLOATACJI NAJTANSZA
NOWOCZESNA REKLAMA DLA WSZYSTKICH

PROJEKTY I KOSZTORYSY OPRACOWUJE
„STRZAŁA” ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE INŻ. W. PINSKI
POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO 20.
nr 14 703

PASY, WEZE, SZCZELIWA
oraz wszelkie artykuły
techniczne i laboratoryjne
poleca
**Składnica
Pozn. Spółki
Okowicianej
POZNAN**
Aleje Marcinkowskiego nr. 20
Telefon 11-63
dg 3294

DRZEWO budowlane,
stolarskie
poleca Składnica d.rzewa
G. Kowalkiewicz, Poznań, Strzelecka 14a Tel. 14-59
dg 387

Do Zarządu Kursów „WIEDZA”
w Krakowie
ul. Pierackiego 14.

Zawiadamiam uprzejmie P. T. Zarząd, że dnia 24 maja 1935 r. złożyłem egzamin nadwycieczny z 6-ciu klas gimn. typu hum. w Państw. Gimn. V im. J. Kochanowskiego w Krakowie.

Jako uczeń kursów korespondencyjnych przyznać muszę, że Kursy „WIEDZA” wywiązują się należycie ze swego zadania i jeżeli uczeń zastosuje się ściśle do rad i wskazówek Kierownictwa Kursów i posiada trochę dobrych chęci i silnej woli, to egzamin, do którego się przygotowuje, bezwzględnie złoży.

Bardzo dziękuję Zarządowi Kursów Maturyckich „WIEDZA” za staranne przygotowanie mnie do egzaminu.
Bronisław Krala,
Kraków, ul. Chodkiewicza 3 m. 9.
Pg 5502-70,101

Ulubieniec Poznania
znakomity kapelmistrz
artysta — skrzypek

Mieczysław Paszkiet

ze swoim wielkim zespołem artystów-muzyków
koncertować będzie od 1-go września b. r.

w „Argentynie”

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13 — Tel. 32-97

Bogaty repertuar nowoczesnych przebojów krajowych i zagranicznych.

MAŁA KAWA
35 groszy
w godzinach
niekoncertowych.

**Wielki wybór
PISM
krajowych
i zagranicznych.**

ORYGINALNE PROSZKI
„MIGRENO-
NERVOSIN”
R.M.S.W. REISSER
ZNAJ FABR.
KOGUTKIEM
SA ŚRODKIEM
KOJĄCYM BÓLE
ZASTOSOWANIE:

BÓLE GŁOWY
MIGRENA, NEURALGIA
BÓLE ZĘBÓW
GRYPA, PRZEBIEBENIA
BÓLE: ARTRETYCZNE,
STAWOWE, KOSTNE I T.P.

ZADAJCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW
ZE ZN. FABR. KOGUTEK
SPRZEDAJA APTEKI

ng 13 644

Zastępstwa

poważnych fabryk przyjmie ener-
giczny, solidny kupiec z siedzibą
w Warszawie, dysponujący pew-
nym kapitałem. Oferty „Ener-
giczny” Międzynarodowe Biuro
Ogłoszeń, Warszawa, Wierzbowa
nr. 11. ng 14 004

FUTRA MODELÓWE

SKÓRY — SPODY — LISY

OD NAJTAŃSZYCH — DO NAJSZLACHETNIEJSZYCH
NAJKORZYSNIEJ KUPIĆ MOŻNA W NOWOOTWARTYM SKŁADZIE

FIRMY „FUTRO”

POZNAŃ, FR. RATAJCZAKA 38

TELEFON 26-40

Zakaz otwarcia przed m. wrześniem b. r.
10% RABATU

KAPELUSZE DAMSKIE NAJNOWSZE MODELE

poleca
C. Janiszewska ul. Nowa 8 (Bazar)

Rzetelna obsługa

dg 3613

Niskie ceny

Stworzenie egzystencji!

Specjalny sklep artykułów sanitarno-wodociągowych i technicznych oraz narzędzi, w większym mieście Polskiego Górnego Śląska, prosperujący świetnie od kilkudziesięciu lat z powodu wyjazdu do sprzedania na korzystnych warunkach. Zdeponowanie ceny kupna może nastąpić ewtl. w Niemczech.
Oferty pod „WK 395” należy skierować do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Katowice, plac M. Piłsudskiego 11. Tg 1 664

Wina węgierskie

w beczkach i w butelkach sprzedaje
okazyjnie — za bezcen

Masa upadłościowa firmy

Hipolit Robiński

w Poznaniu, św. Marcin 23.

Nowości na sezon

zimowy już nadeszły

Pg 5580-85,83

GUSTAW MOLENDĄ i SYN
POZNAŃ, PLAC ŚWIĘTO-KRZYSKI nr. 1

GRZEJNIKI (radiatory)

do centralnego ogrzewania dostarcza

„WIEPOFANA”

Wielkopolska Odlewnia,
Fabryka Narzędzi i Maszyn
nr 13 526
Poznań, ul. Dąbrowskiego 81

SMALEC

wieprzowy „Bege-Wyborowy” po cenach korzystnych

poleca

zg 11 691

M. PLONSK - POZNAŃ

Hurtownia Tow. Kolonialnych Szewska 8, tel. 3154 3927

Szanownym Paniom i Panom, uprzejmie donoszę,
że w poniedziałek, 2 września r. b. OTWIERAM

Zakład Fryzjerski

dla Pań i Panów

Plac Wolności 13

obok Starostwa Grodzkiego

O łaskawe poparcie mojego przedsiębiorstwa proszę
tel. 25-80 wł. Roman Michalak
mistrz damsko-fryzjerski
długoletni współwłaściciel F-y Zjednoczeni Fryzjerzy

Specjalność: Trwała wodna ondulacja
Farbowanie włosów najnowszym sposobem
Ceny przystępne
zg 11 690

Podaję do łaskawej wiadomości, iż przenoszę
z dniem 31 sierpnia 1935 roku
ZAKŁAD KRAWIECKI z ul. Matejki 33
na ul. Marszałka Focha 58

w pobliżu Parku Wilsona
Zadaniem mojem będzie jak dotąd tak i nadal
wykonywać powierzony mi prace pierwszorzędne.
Polecam się łaskawym względem Szanownej
Publiczności.

P. Karasiński

zg 11 713 mistrz kr. wieki - ul. M. Focha 58

6 kl. Prywatna Szkoła Powsz. Koed.

pod wezw. św. Kazimierza
Poznań, ul. Śniadeckich 64, telefon 79-84

Początek roku szkolnego 3 września. Uczni-
ce i uczniowie od klasy drugiej począwszy zgroma-
dzą się w szkole o godz. 8-mej. Nabożeństwo
w kościele św. Michała o godz. 9-tej. Dzieci kl. I
przybędą do szkoły o godz. 11-tej.

MARJA ROZMUSKA
wł. szkoły.

zg 11 705

Zbożowca

rzutkiego kupca i dobrego książkowego mogącego się wy-
kazać odpowiednią praktyką i referencjami, poszukuje firma
w jednym z miast powiatu żnińskiego. Pisemne zgłoszenia
z odpisami świadectw kierować do Kurjera Pozn. pod zg 11 722

HUTASZKLANA HORTENSJA w PIOTRKOWIE-TRYB.

ma zaszczyt zawiadomić, że otworzyła

w Poznaniu, przy ul. Towarowej 15
WZOROWNIE oraz SKŁAD Fabryczny

Skład zaopatrzony jest we wszelkiego rodzaju artykuły szklane, jak: szkło stołowe,
szkło do oświetlenia elektrycznego, gazowego i naftowego, słoje kopowe i do konser-
w znanej marki „REKORD” i t. p. Ceny konkurencyjne przy wysokiej jakości
naszych wyrobów. We wzorowni wystawiona jest bardzo liczna kolekcja artykułów
Huty „HORTENSJA”.
Stale ukazują się nowości

Prosimy o łaskawe odwiedzania naszej wzorowni. zg 11 712

Atelier fotograficzne

(skład) 16 lat w jednych re-
kach, drugie największe w
Sławie, wielkie miasto Gór. Sła-
ska w dobrym położeniu, przy
główniej ulicy z halą wysta-
wowa i 4 witrynami, dobrze
urządzone, b. niska dzierża-
wa, **korzystnie do nabycia.**
Fotografia składu do dyspo-
zycji. Oferty do Kurjera Pozn.
zg 11 708

„PALAIS DE DANSE”

Największy lokal na miejscu

KABARET - DANCING - BAR

ul. Piekary 16/17 (Pasaż Apollo) Tel. 11-92

Otwarcie sezonu 1935 — 1936

Od 1 września zmiana programu artystycznego!

NA SKRZYDLACH

Pieśń!!! Śpiewu!!! Tańca i Humoru!!!

Atrakcja!

Urocz. Hiszpanki

BILLIE ANTONY

Tańce hiszpańskie!!

Prima - Ballerini Opery Wiedeńskiej

Sisters

LIZA i LUCY REINIK

Tańce modernistyczne!!

Atrakcja światowa!

QUINETT & RIEBER

Wytworny duet akrobatyczny!

Nowość: 9 girls „Palais de danse” Nowość:

Nowo zaangażowana atrakcyjna orkiestra

BRONISŁAWA GŁADYSZA

(7 osób) ulubienica poznańskiej publiczności

W niedzielę i święta „Five o'clock Tea”

z pełnym programem artystycznym

Wstęp wolny — Lokal otwarty od godz. wiecz. do rana

DYREKCJA:

W. Dąbrowski i L. Szylkowska

dg 8581

Lemiesze

Odkładnie
Szpadle — Widły
Drut do prasow. słomy
Gwoździe — Śruby
Wagi decymalne
Okucia budowlane
Kuchnie wstfalskie
Naczynia emalowane
Latarnie stojące

najtaniej w firmie

Jan Deierling

Poznań, Szkolna 3.

Tel. 35-18, 35-43

Przyjmuje asygnaty

„Kredyt”

z 11 483

Firany

Chodniki

Dywany

Linoleum

Kołdry

Narzutki

w wielkim wyborze

Nowości jesienne

na suknie, płaszcze

i komplety już nadeszły

i stale poleca

W. Groszkiewicz

Stary Rynek 59

Przyjmuje asygn. Tow. „Kredyt”

Pz 4 936-7 69

Na sezon jesienny

polecamy w wielkim wyborze:

Mundurki dla chłopców i dziewcząt

płaszczki dla chłopców i dziewcząt

płaszcze i kostjomy damskie

ubrania i płaszcze męskie

nowości w jedwabiach i wełnie na suknie

tutur damskie i męskie, gotowe i na miarę

wszelkie rodzaje skór na kołnierze

lisę srebrne, niebieskie, kanadyjskie

kapelusze damskie i męskie

bieliznę, stołową, inleły, płótna,

firany, serwety etc.

Ceny zadziwiająco niskie!

R. & C. KACZMAREK

Dom
Konfektynjny

Poznań — Stary Rynek 98/100

Specjalny magazyn blawatów Poznań - ulica Nowa 3

Polecamy w olbrzymim wyborze

**Dywany pluszowe — Boucle —
chodniki — pomosty — narzutki**

**Nasz nowy dział firan artystycznych materiałów
meblowych i dekorac. polecamy specjalnej uwadze.**

Firany i dekoracje wykonujemy na życzenie w wszelkich rozmiarach.

DYWANY ŻYWIECKIE BRACIA GÓRECCY Poznań, ul. Nowa 6.

Pz 5538-35.80

Lokal śródmieście

12,20, resp. 28 pokoi II. piętro front. widny, słoneczny, zdatny
na urząd. biura, szkołę zawodową, do wynajęcia. **Płac Świę-**
to-krzyski 4, właściciel. zg 11692

Maszynę do siewu (dryl)

2 mtr. szeroka tania sprzedam za-
raz. Wiadomość: **Otto Sorban,**
Wartosław. zg 36 753

Zbliża się jesień, czas więc pomyśleć
o naprawach i smoleniu **DACHÓW**

Zwróćcie się więc P. P. Właściciele
Domów z pełnem zaufaniem do firmy

IG. MANDOWSKI

dypł. mistrz blacharski i dekarstwo

Poznań, Grobla 3 Tel. 34-69

która pokrywa i naprawia dachy wszelkich systemów, smoli i u-

szczelnia specjalnym kitem dachowym. **TANIO i DOBRZE!**

Fabryka Papy i Środków Konserwacyjnych.

Pz 5 531-56.40

Prywatna Szkoła Powszechna im. Marji Brownsford

Ogrodowa 12 tel. 17-36 — Małopolska 12

rozpoczyna rok szkolny dnia 3 września.

Dzieci zbierają się w szkole przy ul. Ogrodowej 12

o godz. 8,45. I i II klasa o godz. 10,45, przy Mało-

polskiej 12 o godz. 8,15. Kancelaria otwarta

codziennie od 11-tej do 1-szej i od 4-tej do 6-tej.

Janina Kuszta

dg 3 832

Do wynajęcia

Skład ul. Nowa 2

front ca 5 m, 1 okno 2,65, lokal ca 60 kw. m.

Inform. udzieli portier domu mieszk. 5.

Pz 5526-35.73

A. KOSZEWSKI

Stary Rynek 61

sprzedaje najtaniej

Łóżka metalowe

Leżaki — Hamaki

Meble ogrodowe

Wanny co prania

Kociołki do bielizny

Wanny kąpielowe

Bidetki

Nasiadówki

Polewaczki

Lodownice

Pz 5520-35.55

Kinoteatr „GWIAZDA” Al. Marcinkowskiego 28

W sobotę, dnia 31 sierpnia r. b. rozpoczyna sezon zimowy

najdowcipniejszą i najweselszą polską komedią filmową

ANTEK POLICMAJSTER

DYMSZA, Cwiklińska, Bogda, Tom

Następny program: Największy film w dziejach kinematografii

„ESKIMO”

zg 11 697

Mareckiego

— mieszanki, dropsy i śmietankowe
groszowe to towar pożądanym i wyróż-

niany przez klienta

Fabryka Cukrów St. Marecki, Poznań

nr 13 491

Gdy eleganckim pragniesz być,

noś bieliznę marki

OPUS

a gdy oszczędnym pragniesz być,

noś bieliznę marki

OPUS

albowiem

koszule i kołnierzyki marki

OPUS

wyrabiane są z pierwszorzędnych

materiałów i wyróżniają się swą

trwałością.

Nowość!

Zwracamy uwagę na naszą najnowszą doskonałą
mieszankę karmelków pod nazwą:

„Mieszanka Abisyńska”

Subtelne i różnorodne smaki „Mieszanki Abisyń-

skiej” Nr. 448 przekonają każdego o jej dobroci.

„Goplana”

Fabryka Czekolady

Sp. Akc.

w Poznaniu.

Pz 5279 35.25

Szkoło

Okienne

w wszystkich gatunkach

Lustra - Listwy na ramy

poleca korzystnie

Hurtownia Szkła

właśc. Jan Józwiak

Poznań, Półwiejska 9

Telef. 22-26 Dele

Przyjmuje asygnaty „Kredyt”

d 35/7-6

sw. Marcin 47

Kromczyński Poznań

20 zł.

Pz 4557

Skład kolonialny

dobrze zaprowadzony z powodu

wyjazdu tanio sprzedam. Gór-

czyn. Stęszewska 21, za dworcem

Lazarskim. zg 36 432

RESTAURACJA OGRODU ZOologicznego

urządza w niedzielę i dni powszednie od godziny 16

WIELKI KONCERT w OGRODZIE

Polecam salę na zabawy jesienne i karnawał po cenach bezkonkurencyjnych.

Hadrys, Gajowa 5 — tel. 62 55

dg 8834

Szkoło

okienne, ogrodowe, ornamentowe

dachowe, kit szklarski i t. p.

szyby wystawowe i lustra

obrazy i listwy na ramy

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A.

Poznań, Woźna 15, tel. 28-63

Wyprzedaje się

ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej z wolnej ręki
codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem

pozostałości z licytacji, jak:

zegarki męskie, damskie, złote, srebrne i niklowe, pierścionki,
sygnety, papierosnice srebrne, zegarek d. wysadzany dja-
mentami, 1 p. guzików złotych do mankiet, 3 zegary w po-
stumentach, laska z srebrną galką, 2 regulatory, 1 zegar
ścienny, garnitur niklowy, 1 taca, 6 kieliszków, 1 torebka d.
srebrna, 8 aparatów fotograficznych, 3 głośniki, 3 p. skrzy-
piec, instrument „Banio”, rakietka, 2 nesesery, 5 lornetek,
2 gitary, sztucer, 15 sztuk guzy do wycierania, 1 maszyna
do szycia „Singer”, 1 p. długich butów, materiały męskie,
ubrania frakowe i smokingowe, ubrania, futra męskie, płas-
cze męskie zim., kurtka d. karakułowa, kilim, 2 fotole, 1 ka-
napa, 6 kieszek, 1 stół, 1 lustro, samochody „Fiat” 503
i „Mathis” oraz wiele innych przedmiotów. Pz 5534-54.46

W. Wojciechowski, ul. Stawna 13, tel. 28-08

Obwieszczenie o licytacji zastawu

Komornik Sądu Grodzkiego w Żninie rewiru II Adam
Olejnik mający kancelarię w Żninie, ul. Szpitalna 19 na
podstawie § 1237 k. c. podaje do publicznej wiadomości, że

dnia 16 września 1935 r. godz. 10

odbędzie się w majątności świątkowo pow. Żnin publicz-

na sprzedaż zastawu.

Sprzedazy ulegnie inwentarz martwy, między innymi:
2 lokomobile, młocarnia z pasami sieczkarka do
zapędu parowego, wał żelazny gładki, 4 żniwiarki
(wiązalki), 20 wozów, 44 półszorki robocze, 3 pary
szorów, 2 półszorki pojedyncze, sanie, brony, sa-
mochód marki „Benz” (zniszczony), siewnik oraz
inne ruchomości. ng 14 481

Żnin, 28 sierpnia 1935 r.

Komornik: Olejnik.

LICYTACJA ZASTAWU!

Komornik Sądu Grodzkiego w Poznaniu rewiru VII.
podaje do wiadomości iż na podstawie ustawowego pr. wa
zastawu sprzeda publicznie na więcej dającym dnia 4 wrze-
śnia 1935 r. o godz. 11,45 przy ul. Wierzbicice 16 poniżej
wymienione ruchomości!

**kompletne rusztowanie malarskie, około 133 dra-
bek, blochy, beczki cynkowe, drewniane, kozły, skrzy-
nie, koksowniki, wózek ręczny, i wiele innych d. ob-
cych rzeczy!** ng 14 511

JAN BARTKOWIAK — Komornik Sądu Grodzkiego

Poznań, ul. Poznańska 58 a

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Domek

w rodzaju willi 2x3 pokoje na przedmieściu na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 34 512

Parcele

Solacz przy ulicy założonej sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 699

Dom

lub wille czynszowa w dobrym stanie przy wpłacie 15 tys. z amortyzacją kupie. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 37 153

Wille

kupie. Położenie, wielkość, cena warunki Kurjer Poznański zdg 37 158

Kamienice

kupie. wpłacie 45-50 tys. złotych Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 165

Dom

sprzedam piętrowy. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 37 198

Dom

sprzedam od właściciela. Winia-ry, Kowalska 19. zdg 37 000

Gotówka

kupie parcie Puszczkowską circa 1000 metrów, blisko dworca. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 987

Domek

rodzaj willi z ogrodem koło Starego, wprost od właściciela. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 36 982

Emerytom

dom piętrowy z składami prowincja korzystnie sprzedam. Drob- nik, Górna Włda 103 — 5. zdg 37 072

Parcele

8 000 m kw. budowlana, las Pro- mo sprzedam. Weigel, Poznań, Strusia 8. zdg 37 080

Kupię

dom w Poznaniu nie podlegający ochronie lokatorów, wpłacie do 50 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 209

Kamienica

10 składów, dochód 16 000, cena 105 000, wpłaty 40 000 poleca Ja- siński, Plac Wolności 6 — 15. — tel. 22-43. zdg 37 220

Parcel budowlanych

największy wybór wszystkich działek najtańszej „Osadopol”. Rzeczpospolitej 9. zdg 37 227

Od właściciela

kupie dom lub wille do 40 000 go- tówka. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 031

Dom

nowy składem wpłaty 23 000 resz- ta amortyzacja. Bloch, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 37 468

Dom

nowy sprzedam Debiec, cena 12 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 253

Dom

nowy komfortowy, ogród 2 779 m² dochód 12 000 zł. Cena 130 000. — wpłaty 80 000, reszta amortyzacja

Domek

Zabikowo, cena 11 000 zł. Zgłosze- nia Rybaki 27, m. 4. zdg 37 301

Parcele

leśne przy Lesznie 20 groszy m² sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdg 37 433

Kamienica

z 3 składami i dużym ogrodem w Wronkach. (Wlkp.) w Ryńku przy kościele na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 431

Wille

dwumieszkaniowa amortyzacyjna wzgl. mniejszy domek lub parce- le w Poznaniu kupie. Oferty Kur- jer Poznański zdg 37 527

1-8

mórg ziemie ogrodowej lub na parcele w Górczynie sprzedam. Górczyna 29, m. 4. zdg 37 467

Parcela

pod zwarta budowę około 2000 m² w okolicy Parku Wilsona na sprzedaż, najchętniej w całości. Dobra lokata kapitału. Zgłosze- nia Kurjer Poznański zdg 37 717

Kamienice śródmieściu

sprzedam, dochodem rocznym 21 tysięcy, cena kupna 140 tysięcy. Dochodem rocznym 24 000. — cena 160 000. Poza tem różne inne tań- sze domy i majątki ziemskie. — Informacji udzieli Kręta 24, m. 8 zdg 37 704

Kamienice

komfortowe, centrum Poznania, dochód roczny ustawowy 28 000, cena 200 000, amortyzacja 60 000 Kamienica komfortowa, dochód 15 000, cena 110 000. — Willa kom- fortowa, nowo wybudowana, cze- romieszkaniowa, dochód 3 600, ce- na 35 000 sprzedam. Paluch, Kantaka 8/9. zdg 37 146

Parcele

w Zabikowie tania sprzedam. De- bieć, Sosnowa 4. zdg 37 540

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskim

bardzo kerzy, nie położone świa- tło, wodociąg. Małecki, Dro- ga Debińska 11. Telefon 11-90. — Pg 4564-25.9

Kamienice - Wille

połącza i poszukuje Gruszczyński. Pocztowa 30, telefon 58-66. zdg 37 368

Kamienice

Jeżyce, dochód 6 000 niżej usta- wy, 65 000, wpłaty 35 000, reszta amortyzacja, kamienica, Łazarz, dochód 5 300, cztery składy, 38 000 wpłaty 30 000. Wille nowa, dwa czteropokojowe, łazienka, własne centralne ogrzewanie, ogród, Osie- dle Warszawskie, 20 000, wpłaty 7 000 sprzedam. Nowak, Poznań, Focha 15. „Pawilon”. zdg 37 442

Przyjmę

administrację domów za małą opłatą, gwarancja. Oferty Kur- jer Poznański zdg 37 552

Dom - willa

nowy kupie zaraz. wpłata 8 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 541

Parcela budowlana

w Puszczykowie — 2 500 m², ko- rzystnie położona, blisko dworca na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 388

2 morgi gruntu

w Naramowicach pod Poznaniem korzystnie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznański zdg 37 387

Parcele

budowlana, 1 500 kw. m., na Jeży- cach sprzedam właściciela. Plac Sa- pieżyński 7, skład rowerów. zdg 37 383

Kilka mórg ziemi

przy Poznaniu oddam korzystnie. Sobierajski, Dominikańska 3, te- lefon 24-42. Pg 5517-35.68

Kamienica

Poznaniu, nowa budowa, cena — 30 000, wpłaty 50 000. Oferty Kur- jer Poznański zdg 37 578

Kupię

wille Poznaniu, wpłacie 20 000. — Oferty Kurjer Poznański zdg 37 577

Kupię

dom od właściciela, wpłaty do 25 tys. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 906

Dom

nowy, cztery komfortowe miesz- kania, ogród, dochód 3 000, sprze- dam 30 000, wpłaty 22 000, Koss- mann, Fredry 6. zdg 37 943

Parcele

Wołyńska, Winiarska, plan tam- że, wiadomość Szczaniecki 1, mieszkanie 19, telefon 74-15. zdg 37 687

Wille

amortyzacyjna, dwumieszkaniowa komfortowa, ogrodem sprzedam. Wpłaty 26 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 860

Parcela

Debiec 2400 m² opłotowana, woda światło sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 844

Wielki

wybor korzystnych willi, domów, poleca Dom Złocen, Wrocławska 22. zdg 37 962

Parcele

Aleja Szlagowska, sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 37 928

Place

Sienkiewicza, plac Asnyka sprze- dam. Słowackiego 34 — 5. zdg 37 829

Wille

solidna nowa składem czteromie- szkaniowa, instalacje. Łazarz 30 000, wpłaty 24 000, amortyza- cja sprzedam. Grzeszkowiak, Po- znań, Skarbowa 18. zdg 37 917

Domek

ogrodkiem sprzedam Poznaniu. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 37 975

Reemigranci

domek z ogrodem. Wiadomość: Kasztelan, Dąbrowskiego 90. zdg 37 951

33.000,—

dochodu rocznego, obciążenia 60 tys., cena 330 000,—

Kamienica

centrum Poznania, „Be-Em-Es”

Parcele

Giełda nieruchomości, Aleje Mar- cinkowskiego 21. zdg 37 950

2. PIENIĄDZ

Pożyczki

zł 40 000 do 50 000 poszukuje na i hipotekę. Zgłoszenia do Kurje- ra Poznańskiego zdg 35 901

Wypożyczę

większą sumę pieniędzy pod za- staw biżuterii. Zgłoszenia Kur- jer Poznański zdg 37 896

Koncesję

posiadam, przystąpię lub poszu- kuje współnika. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 550

Handel zboża

przystąpię jako współnik. Zgło- szenia Kurjer Poznański zdg 37 475

25 000,—

poszukuje, gwarancja i hipoteka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 497

Złote

marki korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 37 773

3 000—5 000

zł poszukuje na i hipotekę. Ofer- ty Kurjer Poznański zdg 37 091

Za

1000 odstąpię 10% w wydawnic- twie. Poznań, Głęboka 4. zdg 37 910

Złote

marki sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 851

Pożyczki Narodowej
obligacji poszukuje. Poznań, Po- znańska 52, m. 4. zdg 37 921

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Muszyna - Zdrój obok Krynicy

ogłasza tani, jesienny sezon ry- czalcowy od 1 września do 15 paź- dziernika, 3-tygodniowe utrzyma- nie pensjonatowe, porada lekar- ska, taksa klimatyczna, nieogran- niczona ilość naturalnych kąpieli kwaso - węglowych i borowin-owych — ryczałtem 140 zł Klimat podlański. Wielkie lasy, Poprad z plażą. Zgłoszenia: Zarząd Miejski, Muszyna. dg 3552

Ciechocinek

Pensjonat Ormuzd
centrum obok kościoła i łazienek po cenach niskich poleca wy- kwintne utrzymanie. zdg 96 370

Żegiestów Zdrój Zakład Zdrojowo-Kapeliowy

od 20 sierpnia
40% zniżka
cen na pokojach i
35% zniżka
na kąpielach mineralnych. Czas zamieszkiwać pokoje na sezon je- sienny. zdg 33 405

Puszczkowo

do wynajęcia pokój balkonowy, dobre utrzymanie. Lipowa 6, Go- ławska. zdg 37 169

Pokoju

kuchnia, leśniczówka. Oferty Kur- jer Poznański zdg 37 022

Krynica, Leśniczanka

B. Klimczakowej przyjmuję z u- trzymaniem do 6 złotych dziennie. zdg 37 263

Letnisko

wśród lasów, jezior na wrzesień 2,50 zł. Kortus, Sieraków, okręg wileński. ng 14 733

Majątek

8 klm Poznań przyjmuję letni- ków, emerytów na stałe — tania. Telefon 20-67. zdg 37 539

Dwór

36 km od Poznania, przyjmuje te- raz i na zimę po 3,50. Zgłoszenia „Par”, pod 35,54. Pg 5518-35.54

OSOBISTE

Krem „Orlidal”

jest najidealniejszym środkiem kosmetycznym przeciw piegom, plamom, pryszczom

oleik 2,50 i 1,30, sprzedają wszyst- kie drogerie. Firma „Orlidal”, Kantaka 8/9. Telefon 53-56. dg 3 843

Za

długi mego meża Stanisława Szy- mańskiego nie odpowiadał. Ma- riana Szymańska, Poznań, Sta- szka 6, m. 8. zdg 37 566

Fryzjerka

panna Jadwiga, pracująca Matej- ki 7, obecnie Roccoco, Marcin 68. zdg 37 564

Wszystkie nowości

w pięciu językach poleca Czytel- nia Dippa, plac Wolności 11. zdg 37 668

Stanisław Cieśliński

dyplomowany damski fryzjer wy- konuje trwałą ondulację najnow- szym udoskonalonym systemem po cenach bardzo przystępnych. Wrocławska 38, Fryzjer Teatral- ny. zdg 37 659

Trwała

ondulacja parowa 6,50, wodna 1,50, wykonuje specjalista Olej- czak, Szewska, narożnik Wielkiej zdg 37 586

Skończyły się urlopy dni, powro- tu nastal czas, zdobyte zdrowie zapas sił, zachować musi każdy z nas. Jako uczynić o tem wiedz swa rade wnet podaje

Webera podwieczorek
zjedz. On tylko sił dodaje! Cu- kiernia, Nowa 4. ng 14 367

6. OZENKI

Dwie blondynki

wesołe, muzykalne, poważnie my- ślące, materialnie niezależne, po- szukują znajomości panów, wiek 30-35, stałych stanowiskach. Cel matrymonijny. — Oferty pod „2626”. Biuro Ogłoszeń, Byd- goszcz, Dworcowa 54. ng 14 053

Największy wybór

posażnych pań oraz panów zaj- mujących poważne stanowiska poleca „Echo”. Poznań, św. Mar- cin 68, telefon 50-30. Dyskretna gwarantowana. zdg 36 168

Wdowiec

dzierżawca próbstwa, lat 46. — dwoje dzieci poszukuje żony pan- ny lub wdowy do lat 45. Posag pożądan. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 152

Piekarz - cukiernik

pozna brunetka dobrego charak- teru celem ożenku. Łaskawe o- ferty Kurjer Poznański zdg 37 167

Młody

wyższe wykształcenie, pozna pa- nią, ewentualnie za pośrednic- twem rodziny. Posag obojętny. Cel matrymonijny. Oferty Kur- jer Poznański zdg 37 179

Emeryt

kawaler dobrego charakteru nie- zależny, mieszkaniem szuka sym- patycznej panny średniego wzro- stu do 40, cel matrymonijny. Dyskretna zapewniona. Szczegó- łowe oferty Kurjer Poznański zdg 37 103

Kawaler

lat 32, przystojny brunet, samo- dzielny, posłubi sytuowaną pan- nę lub wdowę. Zdecydowane szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 37 009

Panienka

lat 23, beznagannie przeszłości, nieślubna, niebrzydka, lecz ma- jątna, pragnie poznać pana pod- oficera w celu matrymonijnym. Poważne oferty Kurjer Poznański zdg 36 761

Samotna

z składem spożywczym szuka meza 45-50 lat. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 083

Kawaler

lat 41, kupiec, posiada 40 000 go- tówki, poszukuje religijnej żony z odpowiednim majątkiem. Ofer- ty Kurjer Poznański zdg 36 532

Młody lekarz

lat 32, na prowincji na Pomorzu, na stałej posadzie, pragnie za- poznać się w celu matrymonij- nym z młodą, zdrową, inteligent- ną, posażną panną, najlepiej z sfer lekarskich Zgłoszenia z fo- tografiami skierować do Kurjera Poznańskiego dg 3825

Przystojny

i bardzo bogaty z Gdyni pragnie poznać młodą, zgrabną, sympat- yczną panią w celu matrymo- nijalnym. Oferty z fotografią pod zdg 35 988 do Kurjera Poznański.

Nauczyciel

32, wyższy kurs, 1,75 solidny, nie- brzydki, niebiedny, pozna panią praktyczną, najchętniej z pro- wincji, cel matrymonijny. Zgło- szenia wysyłać opisem Kurjer Poznański zdg 35 339

Kawaler

Stara
porcelana
Sevres
Capo di Monte Meissen.
Wiedeń
ltp. okazynie Caesar Mann, Poznań.
Rzeczypospolitej 6.
ng 14 361

Szafę
sprzedam tanio. Matejki 57, m. 4.
zdg 36 912

Parasole
ogrodowe, słoneczne, deszczowe i wszelkie reparaacje wykonuje Wytwornia Parasoli. Wielka 27/29.
dz 2 664

Sprzedaje
kupuje meble maszyn i inne rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2
Pg 2 896

Abazury
nowoczesne — celowne wykonuje pracownia
„Celon“
Ratajczaka 18.
Wielki wybór.
dz 3 505

Opony
najlepszych marek najkorzystniej firma Jablonski, Dąbrowskiego 18. Zadać ofert.
dz 3 605

Automaty i bilki
zagraniczny wyrób do bilardu amerykańskiego tylko
Caesar Mann, Poznań, Rzeczypospolitej 6.
ng 13 176

Powóz
półkryty, pieńszorzedny, głęboki, na gumach, fabrykat Henry Binder, Parzy, korzystnie. Müller, Szewska 11, podw.
zdg 36 805

Jadalnię
orzechowa, w tryna, Jezuicka 11.
zdg 35 279

Sypialnię
najkorzystniej Jezuicka 11.
zdg 35 269

Wózki
tanio, wybór. Prączyńska, Pierackiego 11, podwórze.
zdg 29 693

Prześcielny pałac
z nowoczesnym komfortem przyjmie letników. Doskonale odżywianie, utrzymanie od 3,70 do 5.— złotych. Oferty Kurjer Poznański dz 3893

Samochód
Fiat 501 roadster, pierwszorzedny stan 5 nowych opon, bogate wyposażenie, idealny samochód dla amatorów, sprzedam tanio za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański dz 3703

Śrutowniki
Stille's Patent
na łożyskach kulkowych poleca ze składu Markowski, Poznań, Jasna 16.
Pg 5272-3437

Śliwińskiego
Meble, Żydowska.
dz 3664

Torby
płócienne 1,30 —
Torby skórzane 6,75
Teki płóci. od —,85
Teki skórzane 3,90
poleca

Wiktor Czyst
Szkoła 11, naprzeciw Szpitala
Pg 4961-3414

Nowoczesna
lampa niklowa, Marcinkowskiego 20 — 31.
zdg 37 153

Dereń
śliwki węgierskie 5 złotych, miód kuracyjny 14 zł, bakłażany, słodką papryką 7 zł, — pieciokilowe, franco pobranie. Sagorowicz, Zaleszczyki.
zdg 32 303

Skład
cukierków, owoców, 6ródmieście, dzianizawa 60. —. Adres Kurjer Poznański dz 37 178

Kolonjalkę
pewna egzystencja — spieszenie sprzedam. Adres Kurjer Poznański dz 37 180

Wózek
dziecięcy tanio, Staszica 1, m. 11.
zdg 37 190

Nadzwyczajna okazja
stni meskie złoto 14 kar. waga 0,68 gr. 711 złotych. Szczepański, Plac Wolności 11, pod filarami.
zdg 37 205

Drogerje
dobrze położona sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański dz 37 104

Zakład
fryzjerski, 6 obslug. Oferty Kurjer Poznański dz 37 107

55 mórg
i dom parterowy Sieraków, Rynek sprzedam 20 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 37 108

Dubeltówki
16-ke bezkurkowa dobrym stanie tanio sprzedam. Szymkowiak, —. św. Marcin 27, podwórze.
zdg 37 071

Dla
ogrodnika emeryta 12 ziemi ogrodowej, zabudowane nowe mury, dom 4 pokoje, cena 5 500. Szymala, Września, Miłostawska 2.
zdg 37 068

Leica
najnowszy model okazynie do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański dz 36 999

Samochód
Fiat dobrym stanie sprzedam tanio Urbanik, Żórawia 11.
zdg 36 997

Sypialnię, jadalnię kuchnia
w dobrym stanie sprzedam. Solacz, Mazowiecka 62.
zdg 36 197

Cabriolet
trzyosobowy mało używany okazynie Jurkowski, Dąbrowskiego 79, telefon 76-71.
zdg 35 678

Nowoczesną
jadalnię tanio, Kazimierza Jarochowskiego 67, 1. pr. prawo.
zdg 36 959

Wózek
dziecięcy głęboki, Młyńska 11 — m. 12.
zdg 36 954

Motor
elektryczny, dwukonny. Hoffmann, Jodłowa 42 a.
zdg 36 489

Tanio
firane, złota ramę, debowy stojak kwiatów, kanarki, Focha 50, m. 10.
zdg 35 914

Angielkę
westfalską sprzedam, Górczyńska 52.
zdg 37 115

Kapelusze Koszule Krawaty
najtaniej M. Paszek, Wrocławska 30.
zdg 37 922

Młyn
gospod. na rope, 180 przem. pełnym biegu miejsce na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański dz 35 810/11

Gospodarstwo
50 mórg w Otorowie, ziemia pszenno-buraczana, bez długu, szkoła, kościół, poczta w miejscu, spowodu wyjeżdzu na sprzedaż. Agenci niewykluczeni. Bronisław Strek, Piaskowo, pow. Szamotuły.
zdg 37 657

Spowodu
wyjazd sprzedam tanio bufet. — Wierzbicę 57, mieszkanie 8. — trzecie piętro.
zdg 37 311

Motocykl
Indian (Princ) dobrym stanie sprzedam. Grochowe Łąki 7. — podwórze.
zdg 37 424

Singera
damską tank, Szewska 11, m. 4.
zdg 37 864

Okucia
do okien — drzewa.

Kuchnie
armatury do pieców najtaniej
Karol Adamski
skład żelaza, Poznań, Wielka 25, telefon 18-63
dz 3641/2

Pianina Fortepiany
światowej sławy marki „Arnold Fibiger” Kalisz (dostawca „Polskiego Radia”) dostarcza po cenach fabrycznych Drygas, Poznań, Podgórna 10 a.
Pg 4559.60-26.63

Lodownię
sprzedam tanio drogerja, Kościelna 1, Poznań.
zdg 37 349

Maszynę konfekcyjną
do kroju materiałów firmy Segebrecht, Berlin, kufer, stojaki konfekcyjne, płyty krawieckie, aparaty gazowe, żelazka sprzedam korzystnie Szuster, Stary Rynek 76.
zdg 37 459

Kolonjalka
z wyszynkiem, dobrze zaprowadzona na sprzedaż. M. Ziolkowski, Parkowo.
zdg 37 712

Maszynę szewską
Singera, latkowa, w dobrym stanie tanio sprzedam. Poznań, Bóznicza 16, Pracownia obuwia.
zdg 37 592

Rowery
turystyczny 95.
balonowy 105.
3 lat zwarancji.
tylko firmie Nowaczek Poznań
ng 13 593-4

Meble
najtaniej poleca
Baranowski
Poznań, Podgórna 13
Pg 3227/8

Szkolne fartuski, berety,
przepisowe czapki chłopięce,
pończoszki, swetry, bieliznę
poleca
Stanisław Schulz,
Stary Rynek 80/82.
Pg 4958/9-33.8/9

Parkietowe posadzki
dostarcza solidnie i fachowo znana firma
Koraszewski i Marweg
Poznań, Plac Wolności 14 a.
dz 3239/40

Meble
najtaniej u Paszcza, ul. Ślusarska 4 pomiędzy ul. Woźna a Wielką, Poznań.
dz 3628/9

Posezonowa
wyprowadza
plaszczy damskich
wiosennie latowych
ceny konkurencyjne
Szuster, Stary Rynek 76, piętro, naprzeciw odwachu.
zdg 37 458

Jadalnia
stylowa tanio. Stolarnia, Bukowska 9.
zdg 37 781

Szafa
rozbitana. Dąbrowskiego 35/37, m. 8.
zdg 36 964

Sztance
sprzedamy lub zamienimy na wiertarkę. Siwka, Krzyżownikówi.
zdg 36 975

Urządzenia
składowe używane tanio. Mickiewicza 15.
dz 3840

Spowodu przeprowadzki
natychmiast na sprzedaż dobrze utrzymany garnitur salony (w całości lub częściowo) składający się z kanapy w narożniku z obudowaniem (biało-niebieski rypś aksamiitny), 2 kanap, 4 krzesel wyściełanych, 4 foteli (gobelin jedwab.) 2 stołów, lustra z konsolą i dywan (smyrna) 4x5. Majętność Debina, stacja Lubosina.
zdg 37 259

Czapki
gimnazjalne, sportowe. Podgórna 14 — 7.
zdg 37 554

800 zł
skład cukierków towarem. Marcina 13 — 9.
zdg 37 466

Pianino
dobre okazynie sprzedam. Kwa-czewski, Rzeczypospolitej 4, m. 6.
zdg 37 528

Willka
3 pokoje kuchnia, ogród 4.500. — Kabiakowa, Puszczykowo.
zdg 37 898

Dog
Dobermann. św. Marcin 62. — Farbiarnia.
zdg 37 421

Pianino
zagraniczne, łożeczko dziecięce, zupełnie nowe, wiadomość Al. Marcinkowskiego 6 — 7, godziny 2—4.
zdg 37 405

Limuzynę
4 osobowa „Studebaker” w dobrym stanie sprzedam. Tokolowicz Września.
ng 14 741

Samochód
mały bardzo dobrym stanie B. M. W. 6—7 l. na 100 sprzedam lub zamienie na większy. Oferty Kurjer Poznański ng 14 739

Szkolne fartuchy
Mundurki — Berety — Kolnierze maryn

Pończochy - rękawiczki
Swetry — Trykoty — Welny
Okopiński
Poznań, Pocztowa 1.
dz 3 844

Rowery
najtaniej tylko u
Płigierskiego Poznań, św. Marcin 23.
zdg 36 485/6

Materace
tapczany, łożanki, garnitury klubowe najtańsze wprost pracownia Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, sutereana.
dz 3 838

Tapczany — fotelo łożanki
najkorzystniej tylko u fachowca. Wrocławska 13.
dz 3 836

Maszyny okrętowe
Mundlos
Magdeburg, uniwersalne, wykonują 40 rozmaitych prac.
Gierczyński i Ska
Poznań, św. Marcin 13.
zdg 36 957

Sprzedam
okazynie nowy polowiec (Jagd-wagen). Warsztat powoźniczy A. Ambowski, Gniezno, Trzemeszeńska 24.
zdg 36 993

Skład
mieszkaniem odstąpię 300. Adres Kurjer Poznański dz 37 021

Sprzedam
tanio bufet i stół, futro meskie używane. Oferty Kurjer Poznański dz 37 024

Pies
Bernardyn na sprzedaż. Fabryczna 5, m. 15.
zdg 37 045

Magiel
prawie nowy, marki niemieckiej. Adres wskaże Kurjer Poznański dz 36 997

Drukarską
maszynę pośpie-zną 85x115 sprzedam lub zamienie na tygiel. — Oferty Kurjer Pozn. dz 36 544

Drzwi żelazne
do safes'u (skarbcu) ca: 25 x 90 x 180 cm kompletne z ramą w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego dz 36 648

Parcele
750 — 850 m². Winogrady (Szelaż), Górna Wilda 43, m. 4.
dz 3 845

Salon
brzożowy, salon mahoniowy empire, rozmaite meble antyczne, obrazy, świeczniki, porcelana, brzoż, dywan. Skarbowa 4, parter lewo.
zdg 37 561

Meble kuchenne
najtaniej. Łakowa 4 a, stolarnia.
zdg 37 288

Wóz - koń
dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański dz 37 281

Fortepiany
Arnolda Fibigera za cudem nowoczesnej techniki fortepianowej. Przedstawiciel Drygas, Podgórna 10 a.
zdg 37 279

Sprzedam
rower, pół balon. Bóznicza 15. — m. 4.
zdg 37 284

KASTOR

Najlepszy rower
najniższa cena
św. Marcin 55
Fachowa obsługa. dz 13 846/7

Kolonjalkę
przepisowa Łazarz M. Focha 3500 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dz 37 548/9

Aparat
do trwałej ondulacji parowej. nowy, tanio sprzedam. — Poznań, Marszałka Focha 35 m. 12.
zdg 37 339-40

Maszyny
do szycia doskonale, krajowe i zagraniczne, najtaniej poleca Płigierski, Poznań, św. Marcin 23.
zdg 36 483/4

Sprzedam
młocarnię parową w dobrym stanie 64 cal. Majętność Rgielsko, poczta Wągrowiec. dz 37 120/1

Motor tryjer
na rope 16 KM leżący.
42x170 cm i

Askania
123 cm ramy korzystnie na sprzedaż. Leon Hedeszyński, Młyn Osuch, poczta i powiat Czarnków n/Not.
zdg 37 188-9-40

Pierze - puch
po najtańszej cenie poleca — Stanisław Dykowskiego Poznań, ul. Wierzbicę 13
Najnowsza czyszczalnia pierza.
zdg 36 947/8

Salonik
mahoniowy biblioteki, serwantki, komody, stoliki karciane.

Świeczniki żydowskie
bardzo tanio „Lamus”, Strzelecka 1.
zdg 37 847

Kryształy
belgijskie, figurali porcelanowe, drobniaki, likw daci mieszkania, okazynie „Lamus” Strzelecka.
zdg 37 850

Psa
bokserską amatorowi. Oferty Kurjer Poznański „Okazyjnie”.
zdg 37 797

Lis srebrny
kanadyjski 140. — św. Marcin 20, m. 4, prawo.
zdg 37 942

Drogerja
powiatowem mieście z powodu stosunków rodzinnych zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 37 889

Podwozie
samochodowe okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dz 37 865

Słoje do zapraw najtaniej
Fa. C. Ratt, 27 Grudnia 4.
zdg 37 600

Wóz
handlarski z drabkami, lekka helka w bardzo dobrym stanie. Poznańska 18.
zdg 37 774

Pończochy Skarpetki Rękawiczki
duży wybór — solidny towar

A. Szymański
św. Marcin 1, przy placu świetokrzyskim. — Specjalny magazyn pończoch i rękawiczek
ng 14 364/5

Fuzja
bezkurkowa kal. 16 jak nowa. — Ul. Kraszewskiego 30, m. 2.
zdg 36 337

Kolonjalka
miasto powiatowe z powodu stosunków rodzinnych. Cena 1 700. Odpowiedź znaczek. Zgłoszenia B. Wawrzyniak, Września.
ng 14 793

Nowoczesne łożka
metalowe — Tapczany — Leżanki — Materace sprężynowe —
Białe Meble

Aarygnaty „Kredyt”
Sprzet Domowy
św. Marcin 9/10.
ng 14 366

Skład
papieru i tytoniu przy ruchliwej ulicy zaraz sprzedam. Adres Kurjer Poznański dz 37 646

Futro
cielaki nowe. Woźna 14 a, m. 8.
zdg 37 672

Fortepian
koncertowy krótki
Sztuciec
Fraget, 12 osób. Skarbowa 4, parter, lewo.
zdg 37 562

Karoserja
nowa reklamowa tanio. Mydło Pyrka, Dąbrowskiego 81.
zdg 37 582

Skład
cukierków, owoców, 6ródmieście, dzianizawa 60. —. Adres Kurjer Poznański dz 37 441

Pianino
zagraniczne, krzyżowe. Marcina 15 — 5.
zdg 37 525

Rowery
balonowe
złoty 105,—
Traugutta 23, mieszkanie 8.
zdg 37 500

Kapelusze damskie
wełnowe, filcowe, aksamiitne
Modne czapki, berety
Tanio! Wielki wybór!

Malczewski
Poznań, Szkoła 13 oddział hurtowy Stary Rynek 94.
dz 3 855

Samochód - limuzynę
dobrze utrzymaną 6 osobową — sprzedam. Reprezentacja samochodu Oświęcim — Praga, Dąbrowskiego 30.
zdg 37 520

Skład
towarów krótkich sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. dz 37 515

Skład
kolonialny z mieszkaniem na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański dz 37 511

Pochodnie
iluminacyjne dla towarzystw na pochodzie poleca najtaniej. Wytwornia pochodni. Drogerja św. Marcina, św. Marcin 62.
zdg 37 763

16 mórg gruntu
ewent. więcej w Krzyżownikach pod Poznaniem sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 37 386

Szafę
lustrem sprzedam. Czesława 10, m. 4.
zdg 37 720

Lokomobile
Garret i Smith 8 atm. sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański dz 37 904

Maszynę
do pisania Adler 210 zł sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. dz 37 905

Już nadeszły Nowości Sezonu
wielki wybór po znanych niskich cenach poleca Magazyn kapeluszy damskich, G. Lewicka, Wielka 8, Kraszewskiego 17, wejście Szamarzewskiego.
zdg 37 613

Piekarnię
z powodu choroby sprzedam zaraz przy ruchliwej ulicy w powiatowym mieście. Zapłata według umowy. Oferty Kurjer Poznański Agentura Wojciechowski, Ostrów ng 14 729

Meble
wprost fabryki specjalność: kuchnie poleca:

Skład fabryczny
Półwiejska 22, podwórze.
dz 3 858

Osiemnastoosobowy
sztuciec srebrny,
dwunastoosobowy
„Fraget” — Henneberg. — srebrny.

sześciuosobowe
oraz kuchienne, koszyczki, zastawy tanio „Lamus” Strzelecka 1.
zdg 37 849

Serwisy
kawowe
Serwisy
kompotowe
Serwisy
likierowe
oraz kompletne wyprawy sprzedaje najtaniej

Marjan Lesiński
Poznań
ulica Wronecka,
Gdynia
ulica Świętojańska 64.
dz 3859

10. MAJĄTKI

Majątek
ziemski kupię 1 000—1 500 mórg kulturze. Agenci niewykluczeni. Oferty Kurjer Poznański dz 36 955

11. KUPNA

Kupię młocarnię
60 calową w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny — Majętność Dąbce, poczta Rvdzyna.
zdg 36 764

Kupię
sztuciec srebrny, kompletny 12 do 24 osób. Kręta 12, m. 4.
zdg 36 542

Lorki
wywrotki, dobrym stanie, kupię natychmiast. Oferty Kurjer Poznański dz 36 581

Pianino
kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. dz 36 735

Tokarnię-revolverówkę
za gotówkę kupię, spieszenie, wy-czerpujące oferty pod Kur

Kupię drogerję-

perfumerję, dobrze prosperującą. Oferty z cęgą i dokładnym opisem Kurjer Pozn. zdg 37 836

Kupię

maszynkę do mielienia mięsa zapełnioną elektrycznym oraz kasę National. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 879

Srebro

złoto, brylanty, kwity lombardowe, kupuje „Lamcs”. Strzelecka 1. zdg 37 848

Interes

zaprowadzony przy ruchliwej ulicy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 597

Domek

ekładem, lub skład mieszkaniem szukam. Dąbrowskiego 53/55, m. 6 zdg 37 831

Składu

galanterijnego dużym mieszkaniem Poznaniu, prowincji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 988

12. DO WYNAJĘCIA**Komfortowe**

mieszkania 7-mio i 5-ciopokojowe plac Wolności 17 portier. zdg 33 632

Dwupokojowe

mieszkania zaraz do wynajęcia. Łanowa 15 i 15 a, Marynarska 4 i 11. zdg 33 963

2 pokoje

z przynależnościami 1. 10., zdg 33 579

Pięciopokojowe

I piętro, zaraz. Długa 3 (Zielone Ogródki). Gospodarz. zdg 36 259

4 pokojowe

I p. willa, centralne ogrzewanie od 1. X., ul. Fr. Skarbka 21. — Wiadomości od 3 p. p., tel. 71-04. zdg 36 455

Jednypokojowe

trypokojowe zaraz. Zagórze 3, gospodarz. zdg 36 712

3 pokoje

kuchnia, łazienka, frontowe, meblami. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 192

Dwupokojowe

komfortowe, rok zgóry. Solacz. Nad Wierzbakiem 22. zdg 37 102

2 pokoje

z kuchnią elegancko urządzone do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 105

3 pokojowe

zaraz wolne. Gospodarz Roguska, Górczyn. Kościńska 3. zdg 37 106

Willa

10/15 pokojowa Libelta oraz mieszkanie komfortowe trypokojowe Informacje Solaczka 18. zdg 37 112

Trypokojowe

z wygodami, ogródkiem, nowy dom Puszczykowsko, 5 minut od autobusu, 10 do dworca, wynajem pewnym płatnikowi najchętniej emerytowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 986

Próżny

starszemu bezdzietnemu małżeństwu urzędniczemu. Kanałowa 17 m. 10. zdg 37 069

„Jur“

Piekary 26. Najsolidniejsze biuro mieszkani.

Czteropokojowe

Marcinkowskiego

Trypokojowe

Dwupokojowe Jasna — Solacz. zdg 37 084

Centrum

5 i 6 pokojowe mieszkanie, odremontowane, również skład wprost od administratora zaraz do wynajęcia. Mettler, Kreta 22. zdg 36 676

Do

wynajęcia 2 pokoje, kuchnia od gospodarza willi, przystanek tramwajowy, czynsz zgóry. Solacz, Mazowiecka 6 gospodarz. zdg 36 946

3 pokoje

balkon, łazienka zaraz tania. — Al. Marcinkowskiego 25, administrator. zdg 37 232

4

pokoje kuchnia od zaraz kilka lat był zakład dentystyczny od gospodarza. Zgłoszenia Wrocławska 19, m. 10. zdg 36 991

Komfortowe

3 pokojowe mieszkanie 75 zł od zaraz. Ul. Czwartaków 27, przed Stadionem Warty. zdg 37 023

Czteropokojowe

komfortowe I. piętro (willa) Łazarz od 15. 10. Zgłoszenia Jarochowskiego 50 — 2, od 11-13. 17-19. zdg 37 037

Dwupokojowe

jednypokojowe, willa. Aleja Szełagowska 28. zdg 37 044

Dwa

pokoje, kuchnia, łazienka elektryczną, urzędnikowi, zwrotem kosztów. Łazarz. Adres Kurjer Poznański zdg 37 531

Trypokojowe

łazienka, słoneczne II. Rynek Łazarzki, wolne bezdzietnej rodzinie urzędniczej, Czynsz roczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 505

Września

mieszkanie trypokojowe, przedpokój balkonem. I piętro, również na biura zaraz. Poznańska 26. zdg 37 510

2 pokojowe

urzędnikowi państwowemu. Zgłoszenia Szymańskiego 10, obok m. 13. godz. 4-8. zdg 37 412

2 pokoiki

kuchenkami, klatki schodowej. — Zródlana 15, m. 7. zdg 37 556

Mieszkanie

3 pokojowe z ogródkiem w Łasku, dobra komunikacja, tania wydzierżawi emerytowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 272

7 pokoi

Mickiewicza, komfortowa willa, kompletnie odnowiona, słoneczne, centralne wodne, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 250

Skład

narożnikowy, mieszkanie czteropokojowe

łącznie, osobno zaraz. Wielkie Garbary 34. Wiadomość dozorczy. zdg 36 972

Dwupokojowe

kuchnia od zaraz. Plac Sportowy 3 — 97. zdg 36 971

Siedmiopokojowe

czyste, komfort, centralne, Chelmońskiego 9. zdg 37 783

Lokatorowi

(ogrodników) pokój wydzierżawie. Ślusarek, Rynek Śródecki 9, Poznań. zdg 36 418/19

2 pokoje

z kuchnią zaraz, gospodarz. Poznańska 49. zdg 37 650

5 pokoi

Matejki, narożnik Niegolewskich 12, komfort, centralne ogrzewanie 2-5. zdg 37 569

Czteropokojowe

willa, I piętro, balkon, bardzo słoneczne, duży ogród, ostatni przystanek ośmi. Miła 5, Jeżyce. zdg 37 377

Czteropokojowe

komfortowe odda gospodarz. Wodna 26, pierwsze piętro. zdg 37 367

7 pokojowe

komfortowe, słoneczne mieszkanie przy ul. Libelta do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 37 547

5-6

pokojowe mieszkania komfortowe. Działyskich Pocztowa. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23, 12, od 9-14. zdg 37 544

Pokoik

Wierzbicice 46, m. 6. zdg 37 381

Pięciopokojowe

komfortowe, słoneczne, centrum, III piętro, gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 353

5 pokoi

Ostroroga 27, I, słoneczne, od 1. wolne. Pg 5519-56.44

Siedmiopokojowe

komfortowe, słoneczne, odnowione do wynajęcia. Działyskich 3. zdg 37 705

Trypokojowe

komfortowe zaraz. Grodziska 20. zdg 37 908

5

boczna, Matejki, komfort, słoneczne, II, piec, właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 689

Mieszkanie

1 duży pokój do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dg 3 850 lub telefon 33-42.

Dwa

pokoje kuchnia nowej willi bez podatku 75.— miesięcznie. Solacz, Śląska 11 Wawrzyniak. zdg 37 707

Mieszkanie 3 pokojowe

poddasze, zaraz do wynajęcia. — Łazienka i centralne ogrzewanie. Cena 60 zł, bez ogrzewania. Debiec (w pobliżu Dębca) Malinowa 11. zdg 14 749

2

pokoje i kuchnia do wynajęcia. Gospodarz, H. Karaś, Zamkowa 4. zdg 37 698

3 pokoje

komfortowe I piętro, dwa balkony, słoneczne zaraz od gospodarza 75.— miesięcznie. Piekary 25. — m. 7. zdg 37 945

2

pokoje kuchnia z werandą, I p. Rataje, Wiosłarska 71. zdg 37 897

3

pokoje, komfort, zaraz. Bydgoska 2, m. 4. zdg 37 863

Mieszkań

65 korzystnych. Informacje Młyńska 12, parter. zdg 37 792

Trypokojowe

Willa wolne wynajme. Piotra Wawrzyniaka 32 — 2. zdg 37 821

Siedmiopokojowe

190.—

Pięciopokojowe

105.—

Czteropokojowe

98.— „Be-Em-Es”, Marcinkowskiego 21. zdg 37 949

13. SZUKA MIESZK.**2**

pokoje, kuchnia, balkon, poszukuje pewny płatnik. Czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 987

Dwupokojowego

kuchni, śródmieście wygodami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 919

5 pokojowego

chętnie balkonem lub ogródkiem, pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 520

Wyższy urzędnik państwowy

kawaler, szuka 3-4 pokojowego mieszkania komfortowego w pobliżu Opery. Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 258

2 pokoje

kuchnia wprost od gospodarza, stały płatnik, lubiący porządek. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 133

Małżeństwo

bezdzietne, pokój, kuchni, angielska, pół roku zgóry, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 610

Urzędnik

państwowy, samciny poszukuje dwupokojowego od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 454

2-3

pokojowego mieszkania z komfortem poszukuje w górnym śródmieściu urzędnik uniwersytecki. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 37 181

Poszukuje

mieszkania pokój i kuchni (w dzielnicy Wildeckiej) wprost od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 184

Urzędnik

na stałej posadzie poszukuje 2 pokoi z kuchnią od gospodarza ewentl. śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 109

Inżynier

trypokojowego Jeżyce, Łazarz, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 116

Urzędnik

kolejowy poszukuje dwupokojowe rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 719

Państwowy

poszukuje jednopokojowego, czystego. Oferty podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 37 076

Poszukuje

2 pokoi i kuchni wprost od gospodarza w bliskości ul. Półwiejskiej, dam czynsz zgóry, Franciszek Nowicki, ul. Półwiejska 34, telefon 25-83. zdg 37 090

Dwu-

lub trypokojowego komfortem poszukuje zaraz lub później bezdzietne, dobrze sytuowane małżeństwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 864

Mieszkanie

komfortowe 3 pokojowe śródmieściu, urzędnik na wyższym stanowisku. Okolica Jasnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 908

2-3

1 pokojowego, dobry płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 203

1

lub 2 pokoje kuchnia od gospodarza, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 030

2-3

pokoik poszukuje, place zgóry i odszkodowanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 040

Dwupokojowego

dzierżawa zgóry, poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 291

Trypokojowego

mieszkania poszukuje. Oferty Opto-Orleki. Zakład Optyczny, św. Marcin 71. zdg 37 343

Ślusarz

poszukuje pokój z kuchnią lub portierstwa wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 397

Urzędnik

szuka 3 pokojowego komfortowego mieszkania, słonecznego I, wzgl. II piętro centrum od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 447

Małżeństwo

bezdzietne poszukuje, stróżostwa w willi lub mieszkaniu, gwarancja 250 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 256

2-3 pokoi

kuchnia, łazienka, ewtl. ogródek, okolica Grunwaldzkiej, urzędnik na wyższym poszukuje od października. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański dg 3330

Dwa

pokoje pod lekcje tańców śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 963

Szukam

3-4 pokoi I, III p. emeryt wojskowy, pewny płatnik od 1. 10. lub zaraz. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Filcek, Cytańdela. zdg 37 054

Punktualny

płatnik poszukuje dwa pokoiki pół roku. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 571

Dwóch

pokoik, kuchnia wygodami zaraz lub później poszukuje emeryt. Okolica obojetna. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 375

Pokoju

kuchni poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 366

Jednypokojowego

z kuchnią, wprost od gospodarza. Pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 328

5 pokoi

centrum poszukuje adwokat. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 322

Szukam

3 pokoje komfort, centrum, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 914

Urzędnik

państwowy etat, poszukuje zaraz 2-3 pokoi Górczyn, blisko Placu Nowomiejskim lub Jasnej Łazarzkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 3363

4 lub 5 pokoi

całym komfortem nie wyżej 2 pietra, w śródmieściu, okolica Placu Nowomiejskim lub Jasnej poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 653

Poszukuje

dwupokojowego mieszkania ewtl. komfort, słoneczne od Aleji Marcinkowskiego do Rynku Jeżyckiego, zapłacię odstępną lub czynsz za dłuższy czas. Zgłoszenia Hotel Monopol, u portiera. Pośrednictwo wynagrodze. zdg 37 946

Poszukuje

2-3 pokoi, wygodny, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 596

Mieszkania

3 wzgl. 4 pokojowego komfort, ewentl. 3 lub 2 pokoi z używalnością kuchni w kulturalnym domu centrum dla 2 starszych pań. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 980

Urzędnik

poszukuje 3 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza, czynsz miesięczny od 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 952

14. ZAMIANA MIESZKANIA**Dwupokojowe**

blisko Parku Wilsona, 37 złotych zamienie bliżej śródmieścia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 36 632

Zamienie

dwupokojowe kuchnia, elektryczność 26.— na dwa lub trzy tygodni. Okolica Łazarz. Zgłoszenia Gasiorowskich 2, m. 7. zdg 37 185

Dwupokojowe

mieszkanie, kapielka, zamienie na pokój kuchnie. Wierzbicice 43, mieszkanie 26. zdg 37 688

Trypokojowe

Willa, zamienie na dwupokojowe, nie wyżej 2 piętro. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 796

15. POKOJE UMEBL.**Utrzymaniem**

bez, ulica Asnyka 1 —

Elegancki Śniadeckich 20 — 8. zdg 37 243 Jasna 1. m. 3. 1-2 osobowy. zdg 37 016 Pokój umebl. ładnie dla 1 lub 2 panów przy Ryńku Włocławskim. Informacje Kurjer Poznański zdg 37 015 Niekrepujący Kilińskiego 5, m. 8. zdg 37 018 Miły Szamarzewskiego 21, m. 6. zdg 37 033 Dwa łazne. Słowackiego 35, m. 12. zdg 37 034 Dwuosobowy frontowy, niekrepujący. Zielona 3 — 5. zdg 37 038 Miły słoneczny, ciepły, komfortowy zaraz. Skarbowska 3, m. 4. zdg 37 061 Niekrepujący św. Marcin 22 — 9. zdg 37 063 Trzeciego Maja 3, m. 7. zdg 37 168 Frontowy Wielkie Garbary 2 — 12. zdg 37 472 Pokój Wierzbicice 11 — 13. zdg 37 252 Dwuosobowy solidnym. Świątek 3 — 12. zdg 37 285 Centrum elektryczność. Mińska 4, m. 7. zdg 37 283 2 solidnym panom. Nowomiejski 10 a — 9. zdg 37 282 Frontowy wysoki parter, utrzymaniem, bez. Zygmunta Augusta 2 — 11. zdg 37 293 Dwuosobowy blisko Zamku, Piłsudskiego 5 — 9. zdg 37 294 Mielżyńskiego 3, m. 9, pokój. zdg 37 292 Umeblowany balkonowy pokój, własna pościel (elektryczność). Długa 10, m. 7. zdg 37 419 1-2 utrzymaniem — bez. Kanałowa 6 — 13. zdg 37 414 słoneczny łazienka, elektryczność. — Długa 3 — 6. zdg 37 407 Pierackiego 47, m. 21, pokój ładny, elektryczność. zdg 37 396 Dwuosobowy frontowy, słoneczny, solidnym, elektryczność, radio. — Wielkie Garbary 2 — 10. zdg 37 393 Jedno- dwuosobowy, ewtl. obiadam. — Składowa 11 — 9. zdg 37 343 Pokoje umeblowane, utrzymaniem — bez. Focha 27, m. 7. zdg 37 347 Mniejszy czysty. Składowa 11 — 9. zdg 37 344 Inteligentnemu miły, na stanowisku. Nowa 1. — m. 11. zdg 37 484 Niekrepujący Wolnica 3, m. 10. zdg 37 483 Pokój dwom panom lub gimnazjastom, utrzymaniem lub bez. Długa 3 — m. 1. zdg 37 432 Pokój Pocztowa 22, m. 6. zdg 37 431 Pokój czysty, umeblowany. Składowa 1. w. 2, m. 14. zdg 37 490 Czysty elektryczność. Piotra Wawrzyńska 5, m. 1. zdg 37 460 Stacja gimnazjastom (stokom) Opieka zapewniona. Grunwaldzka 13 — 10. zdg 37 436 Inteligentnym Grunwaldzka 13 — 10. zdg 37 437 Śniadeckich 3, m. 7. zdg 37 313 Dąbrowskiego 5a, m. 9. zdg 37 310 Niekrepujący jedno- dwuosobowy dom spokojny. Kosińskiego 13, m. 8. zdg 37 308 Centrum frontowy. Sieroka 5/6 — 5. zdg 37 304 Dwuosobowy paniom. Ratajczaka 19, m. 6. zdg 37 303 Pokój 2 osobom lub małżeństwu. Łąkowa 19, m. 5. zdg 37 430 Pokój Działalność 6 — 10. zdg 37 300 Pokój umeblowany. Ul. Długa 4, m. 32. zdg 37 239 Pokój duży, prząs. zaraz. Matejki 47. zdg 37 289	Pokój elegancki, panu. Półwiejska 1, m. 12, wejście Strzelecka. zdg 37 307 Pokój Długa 4, parter, 25. zdg 37 287 Pokój frontowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a — 8. zdg 37 295 Pokój utrzymaniem, bez. Aleje Marcinkowskiego 17 a. m. 9. zdg 37 319 Pokój panu, elektryczność łazienka, zaraz. Stroma 1 — 8. zdg 37 378 Klatki niekrepujący. Wrocławska 14, — m. 15. zdg 37 320 Śródmieście narożnik Pocz. wej. Kramarska 19/20 — 8. centralnem, łazienka. zdg 37 403 Pokoik dla pani. Półwiejska 7, m. 8. zdg 37 402 Wspólny pań. Fredry 3 m. 11. zdg 37 390 Umeblowany elektryczność. Szyperska 3, m. 11. zdg 37 379 27 Grudnia 5 — 19 dwuosobowy. zdg 37 422 Pokój z utrzymaniem — bez. Kreta 22, m. 8. zdg 37 399 1-2 osoby. Matejki 2, m. 5. zdg 37 439 Grudnia 18 — 8, utrzymaniem, bez. zdg 37 428 Pokoik własna pościel. Wodna 27, m. 17. zdg 37 427 Pokój wynajmę. Wielkie Garbary 48 — m. 7. zdg 37 426 Pokój jedno- dwuosobowy. Strzelecka 3, m. 10. zdg 37 530 Centrum elegancki, niekrepujący, jedno- osobowy, dwuosobowy, obiadam. bez. Św. Marcin 58 — 6. zdg 37 529 Dwuosobowy Wojciech 28 — 4. zdg 37 526 Pokój słoneczny. Wierzbicice 53 — 7. zdg 37 464 Rzeczypospolitej 4, m. 10, niekrepujący. zdg 37 463 Niekrepujący dwuosobowy. Stroma 23 — 5. zdg 37 462 1-2 osób. Śniadeckich 15, m. 1. zdg 37 683 Elegancki Pierackiego 17 — 8. zdg 37 557 Plac Wolności 9, m. 12, niekrepujący, solidnej pani lub panu. zdg 37 551 Ratajczaka 11, m. 106, przyjezdny, stałe. zdg 37 635 Centrum Wrocławska 33/34, m. 6. zdg 37 665 Dwuosobowy Długa 3 — 30. zdg 37 638 Wynajmę pokój niekrepujący. Spokojna 25, m. 9. zdg 37 637 Duży i mały pokój inteligentnym. Dąbrowskiego 34, m. 8. zdg 37 636 Dwom panienkom. Św. Marcin 45 a. — m. 5. zdg 37 713 Pokój dwuosobowy z utrzymaniem od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 37 845 Pokój umeblowany. Kreta 24, m. 2. zdg 37 406 Pokój słoneczny klatki schodowej. Poznańska 22, m. 9. zdg 37 420 Pokój dla dwóch panów. Rybaki 30, — m. 2. zdg 37 415 Pokój niekrepującym wejściem lepsze- mu panu. Wielkie Garbary 33, — m. 11. zdg 37 413 Pokój umeblowany dwóch urzędników lub studentów 3-4 Maja 2, m. 7. zdg 37 385 Pokój Aleje Marcinkowskiego 20, m. 10. zdg 37 354 Pokój Aleje Marcinkowskiego 6 — 15. zdg 37 352 Matejki 7, m. 17 utrzymaniem bez 1-2 osobowy. zdg 37 276 2 panienki z własną pościelą. Skarbowska 4, m. 2. zdg 37 274 Klatki schodowej, telefonem. Strzelecka 23 — 22. zdg 37 271	Umeblowany słoneczny, frontowy poważnemu panu. Ratajczaka 13, m. 4. zdg 36 974 Komfortowy utrzymaniem bez. Marcina 2 — 6. zdg 37 341 Frontowy klatki schodowej bez pościeli. — Kopernika 10a, II p. zdg 37 452 Pokoje z utrzymaniem bez. Ratajczaka 33 — 11. zdg 37 270 Pokój Długa 10 — 16. zdg 37 257 Dwuosobowy frontowy, słoneczny, elektryczność pościel. Mostowa 4 a m. 7. zdg 37 254 Focha 33, mieszkanie 7. zdg 37 251 Niekrepujący słoneczny, elektryczność. Długa 13 — 10. zdg 37 249 Dwuosobowy Śniadeckich 15 — 4. zdg 36 978 Frontowy jednoosobowy spokojny elektrycz- ność zaraz. Wierzbicice 34 — 7. zdg 36 969 Słowackiego 41, mieszkanie 11, elektryczność, tano. zdg 36 968 Pokój Ogrodowa 5, m. 18. zdg 37 732 Niekrepujący panu. Wrocławska 20, I p. zdg 37 760 Pokoik 20 zł. Skryta 2 — 2. zdg 37 757 Niekrepujący frontowy. Półwiejska 29 — 6. zdg 37 755 Marszałka Focha 123 — 8 słoneczny. — dg 3861 Mniejszy niekrepujący czysty. Chelmońskiego 17 — 11. zdg 3862 Dąbrowskiego 24 — 17. zdg 37 051 Pokój Śniadeckich 11, m. 13. zdg 37 052 Pokój dla pani. Pierackiego 15, m. 8. zdg 37 060 Panom własna pościel. Kwiatowa 13 — m. 10. zdg 37 122 Pokoik Poznańska 27 a. I. prawo. zdg 37 125 Pokoik wygodny 25. — Kopernika 6 — 11 zdg 37 127 Frontowy z łazienką bez pościeli panu. — Szamarzewskiego 2 — 8. zdg 37 128 Dwuosobowy blisko trzech gimnazjów. Koper- nika 1 — 5. zdg 37 141 Pokój do wynajęcia 1-2 osób od zaraz. Wierzbicice 13, m. 20. zdg 37 144 Pokój Jackowskiego 29 m. 9. zdg 37 437 Niekrepujący Grunwaldzka 22a, piętro. — zdg 37 438 Pokój 1-2 panów utrzymaniem. Grobla 29a — 2. zdg 37 436 Frontowy elektryczność. Piekary 22 m. 8 I piętro. zdg 37 435 Ładny elektryczność 1-2 panom. Plac Działowy 6 — 1. zdg 37 434 Klatki Strzelecka 5, m. 5. zdg 37 503/4 Pokój Plac Działowy 10, mieszkanie 8. d 3848 a Mickiewicza 15 — 6. zdg 37 651 Dwuosobowy czysty. Ogrodowa 13, m. 23. zdg 37 042 Śniadeckich dziewięć, parter — lewo. zdg 37 620 Przy Zamku frontowy, niekrepujący, elek- tryczność. Waly Jana III 11 — 4. zdg 37 510 Klatki niekrepujący, frontowy, elektrycz- ność panu. Różana 11 — 29. zdg 37 508 Dworcu Focha 27, II. front. Sypniewska. zdg 37 507 Krasińskiego 4 m. 4 słoneczny, łazienka, kaloryfery. zdg 37 480 Mickiewicza 34, m. 5, utrzymaniem bez 1. 9. 35. — ng 14 726 Centrum pana, panów. Szkolna 13 — 3. zdg 37 537 Słoneczny frontowy, ładny dwuosobowy. — Plac Działowy 11, II. p. — zdg 37 532	Dąbrowskiego 34 — 16. zdg 37 536 Dwuosobowy utrzymaniem — bez. Słowackie- go 38, m. 1. zdg 37 535 Mielżyńskiego 23, m. 3, elegancki, utrzymaniem. zdg 37 370 Pana Marcin 48, mieszkanie 17. zdg 37 369 Klatki panu. Jeżycka 46 a. m. 9. zdg 37 363 Dwu- jednoosobowy. Składowa 1, m. 21. zdg 37 364 Jedno- dwuosobowy. Szymańskiego 4 — 5. zdg 37 362 Sympatyczny Wierzbicice 13, m. 22. zdg 37 335 Dwuosobowy niekrepujący. Stary Rynek 44, mieszkanie 10. zdg 37 338 Elegancki Wierzbicice 11, m. 10. zdg 37 334 Dwuosobowy Górna Wilda 17 — 5. zdg 37 330 Pokoik paniom. Św. Józefa 9, — 13 podw. zdg 37 329 Dwuosobowy frontowy, utrzymaniem — bez zaraz. Marcina 5 — 11. zdg 37 327 2 łącznie, sypialnia i lepszy, elek- tryczność, łazienka, kuchnia, mał- żeństwu, urzędnikowi. Łąkowa 9, mieszkanie 4. zdg 37 324 Inteligentnym 1-2. Łąkowa 4 a 10. zdg 37 323 Pokój wynajmę. Matejki 57, mieszk. 1. zdg 37 492 Czysty Strzelecka 14 — 3. I. zdg 37 524 Działalności 9 — 3, umeblowany. zdg 37 499 Lepsze Śniadeckich 13 — 5. zdg 37 476 Żupańskiego 2, Majewska. zdg 37 474 Komfortowy Cieszkowskiego 7 — 3, parter, panu. zdg 37 473 Frontowy łazienka, telefon. Skarbowska 7 m. 8. — ng 14 743 Spokojnej osobie. Zielona 3 m. 8. zdg 37 543 Parterowy jednej lub dwom z utrzymaniem lub bez. Bukowska 43 — 27. zdg 37 542 Półwiejska 32 — 2. zdg 37 519 Słoneczny elektryczność zyperska 3 m. 12. zdg 37 512 Pokój niekrepujący Madalińskiego 7. — m. 29. zdg 37 798 Pokój 1-2 osobowy centralne ogrzewa- nie elektryczność. Dąbrowskiego 3, mieszkanie 13. zdg 37 534 Pokój jasny, wygodny. Skarbowska 6 — m. 8. zdg 37 563 Pokój Ratajczaka 11 a — 83. zdg 37 516 Pokój Grobła 13, m. 4. zdg 37 690 Pokój utrzymaniem. Ogrodowa 2 — 8. zdg 37 714 Pokój duży. Dąbrowskiego 5, m. 6. zdg 37 711 Pokój niekrepujący. Skarbowska 4 — 15. zdg 37 559 Pokój elektryczność. Grobla 29a, m. 7. zdg 37 589 Pokój do wynajęcia. Matejki 52, m. 3. zdg 37 595 Marcina 4 — 2. zdg 37 772 Klatki schodowej. Pocztowa 15, m. 5. zdg 37 771 Pokój częściowo umeblowany. Wilda. Wybickiego 12, — 3. zdg 37 770 Dwuosobowy frontowy, nawroś czysty. Żu- pańskiego 19 — 12. zdg 37 767 Elegancki niekrepujący telefon panu. Mar- cina 15, m. 7. zdg 37 766 Wielka 18 — 12a, jedno, dwuosobowe, — elektrycznością. zdg 37 731 Śródmieście dwa — trzyosobowy. Mińska 23 — 7. zdg 37 730	Frontowy duży, wygodami, śródmieście, so- lidnym. Towarowa 20 — 3. zdg 37 862 Młyńska 12 a — 10. zdg 37 861 1-2 Skryta 14 — 3. zdg 37 778 Niekrepujący I piętro. Wielkie Garbary 36 — 17 zdg 37 777 Elegancki pokój, duży, słoneczny, niekrepu- jący. Dom kulturalny, wszelkie wygody. Wyspiańskiego 13, I pie- tro. zdg 37 840 Przyjezdny (śródmieście). Kreta 4, II. prawo zdg 37 839 Elegancki ogrzewaniem. Śniadeckich 14 — 3 zdg 37 853 Mielżyńskiego 3 — 8, inteligentnemu. zdg 37 857 Dwuosobowy elektryczność. Św. Czesława 12, m. 7. zdg 37 856 Pokoik Garncarska 10 — 6. zdg 37 855 Pokój 1-2 osobowy, frontowy, przy sympatycznej rodzinie. Szkolna 11, I piętro. zdg 33 003 Centrum wysoki parter telefonem także przyjezdny. Aleje Marcinkow- skiego 2 — 1 zdg 37 845 Przy Zamku solidnym, wygodami. Zygmunta Augusta 10 a — 5 zdg 37 846 Niekrepujący Kraszewskiego 4 — 9. zdg 37 837 Centrum Waly Kościuski 6 — 5. zdg 37 799 Kochanowskiego 24, m. 7, panom, elektryczność, ła- zienka. zdg 37 795 Ładny frontowy panu, elektryczność, ła- zienka. Wielkie Garbary 44 — 7. zdg 37 892 Kwiatowa 13 — 7. zdg 37 959 Klatka kulturalnemu, Poznańska 43 — 6, (Kochanowskiego). zdg 37 926 Pokój utrzymaniem. Waly Jana 12 — m. 13. zdg 37 728 Wielkie Garbary 40 — 3. zdg 37 727 Szwajcarska 21, m. 12. zdg 37 726 Miły pokoik. Szwajcarska 20 — 8. zdg 37 890 Ładny pokój. Górna Wilda 73, m. 21. zdg 37 839 Komfortowy utrzymaniem, łazienka. Wyspiań- skiego 12 — 5. zdg 37 834 Panu Woźna 13 a, m. 7. zdg 37 832 Jedno- dwuosobowy. Poznańska 44 — 7. zdg 37 351 Komfortowy telefon. Działalność 9, m. 8. Pz 5521-35.61 Działalności 2 — 8. Pokój elegancki, utrzyma- niem. zdg 37 530 Kantaka 2, m. 5. zdg 37 574 Frontowy słoneczny, elektryczność, solidne- mu panu. Wierzbicice 10 — 7. zdg 37 715 Inteligentowi pokój wygodami. Waly Jagiełły 18 — 7. zdg 37 716 Nieumeblowane dwa komfortowe, Matejki, Park Wilsona, samotnej osobie. Wia- domość: Niekolewskich 7, skład. zdg 37 609 Oddzielny klatki schodowej. Grottera 3. — m. 10. dg 3360 Rybaki 23 — 7. zdg 37 743 Długa 4 — 13, front (piano). zdg 37 680 Ładny frontowy, tano. Łazarz, Strusia 10 — 8. zdg 37 390 Słoneczne wygody, solidnym, tano. Kossa- ka 21 — 3. Wyspiańskiego. zdg 37 915 Działalności 2 — 2. zdg 37 916 Dwuosobowy (Stary Rynek) Zamkowa 5 — 5. zdg 37 941 Słoneczny jedna lub dwie osoby. Aleja Pił- sudskiego 29 — 1. zdg 37 633 Klatki solidnemu panu. Woźna 18 — 7. zdg 37 632 2 pokoje Focha 49 — 7. zdg 37 630 Niekrepujący jednosobowy. Wielkie Garbary 23 a, m. 11. zdg 37 629	Ogrodowa 4 — 3. zdg 37 628 Lepszy pokój. Kantaka 4, m. 6. zdg 37 627 Nowomiejski 6 a — 25 — mały, elektryczność. zdg 37 623 Centrum utrzymaniem, wygody. Kreta 6 — 1, I. zdg 37 622 Frontowy Czesława 11 a — 7. zdg 37 599 Dwom panom. Poznańska 58 a — 6. Mickiewicza. zdg 37 615 Umeblowany piecykiem gotowania. Wolnica 6, mieszkanie 5. zdg 37 614 Frontowy Półwiejska 31 — 7. zdg 37 692 25, — czysty. Plac Działowy 11, m. 9. zdg 37 656 Skromny Śniadeckich 6 — 15. zdg 37 675 Pierackiego 11 — 6 czysty elegancki ewtl. 2. zdg 37 684 Dwuosobowy Szymańskiego 9 — 9. zdg 37 670 Gimnazjastom dobrego domu troskliwa opieka, doskonałe odżywianie, francuski, fortepian. Matejki 56 — 8. zdg 37 678 Ratajczaka 27 — 5. zdg 37 679 Garncarska 2 — 9. zdg 37 706 Drugiego pana wspólny. Wyspiańskiego 21 m. 3. zdg 37 703 2 panów Rybaki 20a m. 7. zdg 37 641 Skarbowsa 20 — 9. zdg 37 618 Plac Wolności 14a, m. 8, niekrepujący, łazienka, telefon, utrzymaniem bez. zdg 37 852 Pokój Marcina 64, III, front. zdg 37 786 Pokój Bukowska 9 — 4. zdg 37 859 Półwiejska 33 — 8. zdg 37 982 Dwadzieścia frontowy, inteligentnym. Sapię- żyński 3, Bryłki III. zdg 37 721 Odnajmę zaraz. Kraszyńskiego 14, m. 9. zdg 37 694 Niekrepujący frontowy, elektryczność. Chwali- szewo 69, m. 10. zdg 37 751 Słoneczny elektryczność. Focha 72 — 9. zdg 37 746 Pokój miły zaraz. Al. Marcinkowskiego 26, m. 15. — ng 14 747 Pani utrzymaniem, bez. Wierzbicice, Żupańskiego 16, drugie prawa. zdg 37 884 Klatki I. ptr., słoneczny. Górna Wilda 45, m. 12. zdg 37 885 Focha 41, I. piętro, dwuosobowy, fron- towy. zdg 37 887 Próżny inteligentnej. Jackowskiego 29, mieszkanie 7. zdg 37 890 Inteligentnym Łąkowa 10 — 6. zdg 37 891 2 łącznie gabinet, kulturalnych. Piekary 18 — 5. zdg 37 893 Jedno- dwuosobowy wygodami, solidnym. Zygmunta Augusta 10 — 11. zdg 37 873 1-2 osobowy pani. Patr. Jackowskiego 35, m. 10. zdg 37 877 Niekrepujący Grudnia 10 — 12. zdg 37 867 Wrocławska 36 — 7. zdg 37 870 Pokój panu na stanowisku. 3. Maja 3, mieszkanie 17. zdg 37 871 Słoneczny pokój od zaraz małżeństwu. Strze- lecka 3 b — 7. zdg 37 890 Ładny elektryczność, solidnemu. Skarbo- wa 6 — 3. zdg 37 590 Śniadeckich 6 — 5. zdg 37 537 Słoneczny Poznańska 26 — 9. zdg 37 822 Jackowskiego 15, m. 6. zdg 37 828 Słowackiego 34 — 5. — zdg 37 827 Dąbrowskiego 23, m. 8, utrzymaniem. zdg 37 826 Pokój Jeżycka 45 — 7. zdg 37 824 Jeżycka 45 — 9. zdg 37 823 Niekrepujący czysty. Słowackiego 39, m. 6. zdg 37 825
--	--	--	---	---	---

Szamarzewskiego

8 — 8. zdg 37 971

Pokoik

słoneczny, Szmarzewskiego 15 — 4. zdg 37 972

Dwuosobowy

słoneczny, Szmarzewskiego 15 — 4. zdg 37 973

Pokój

inteligentnej pani — urzędnicze. Zamek. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 974

Frontowy

elektryczność łazienka, tania. — Kopernika 4 — 10. zdg 37 929

Panu

Jackowskiego 30, m. 9 zdg 37 930

Komfortowy

słoneczny 1-2 panów. Focha 60 — 7. zdg 37 932

Przy Zamku

czysty słoneczny, wykończ. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 934

Dwuosobowy

spokojnym panem. Słowackiego 48 — 8. zdg 37 830

Skarbowa

18 — 3 czys v panu. zdg 37 918

Słowackiego

29 — 9. zdg 37 819

Frontowy

panu, Szmarzewskiego 13/15 — m. 13. zdg 37 820

Staszica

3 — 8, elektr., balkon. zdg 37 808

Dwuosobowy

frontowy, słoneczny, elektryczność. Dąbrowskiego 63 — 4. zdg 37 813

Matejki

68 — 1, obiady, bez. zdg 37 805

Pokój

Jeżycka 45 — 6. zdg 37 807

Jeżyce

umeblowany, ciepły, słoneczny, elektryczność, łazienka. Kraszewskiego 8, m. 9. zdg 37 804

Dwuosobowy

centrum, dobrem utrzymaniem. Wąły Kościuski 7 — 5. zdg 37 995

Staszica

19 — 6. zdg 37 801

Półwiejska

2 — 6 (utrzymaniem), pianino także kształcącym. zdg 37 985

Przeznica

12, m. 3, pokój. zdg 37 986

Słoneczny

Stary Rynek 8 — 3. zdg 37 742

Wąły Królowej

Jadwigi 2 — 3. zdg 37 978

Dwuosobowy

utrzymaniem bez. Wawrzyniaka 31 m. 2. zdg 37 979

Pokój

duży słoneczny wygodny do wynajęcia. Dąbrowskiego 57 II ptr. zdg 37 786

Dwuosobowy

Mickiewicza 17 — 8. zdg 37 737

Elegancki

duży umeblowany, utrzymaniem zaraz. telefon, łazienka. St. Rynek 78 — 4 Pałac Działyńskich. zdg 37 738

Zielone

Ogródki. Długa 5 — 11. zdg 37 875

Przyjezdny

150. Wrocławskiego 13 — 11. zdg 37 878

Pokój

Cieszkowskiego 1, m. 3. zdg 37 956

Pokój

umeblowany zaraz wynajme. Patrona Jackowskiego 35, front. m. 12. zdg 37 964

Tanio

utrzymaniem. Rzeczypospolitej 4. m. 5. zdg 37 967

Stroma

26 — 5. zdg 37 937

Mickiewicza

13 — 9. zdg 37 812

Pokój

mniejszy. Słowackiego 37. Plebańska, m. 10. zdg 37 814

Dąbrowskiego

56, m. 6, elektryczność. zdg 37 816

Słowackiego

39 — 9. zdg 37 817

Elegancki

Mickiewicza 17 — 4. zdg 37 803

Z klatki

frontowy. Wodna 8, m. 11. zdg 37 883

16. SZUKA POKOJU**Jednoosobowego**

niekrepującego poszukuje. Warunki, oferty Kurjer Poznański zdg 37 166

1-2

pokój nieumeblowany na parterze komfortem, używalnością kuchni ewtl. utrzymaniem w cichym domu/ulicy dla starszej osoby ze służącą. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 177

Małżeństwo

próżnego pokoju do 20 zł zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 114

Student

szuka pokoju ładnie umeblowanego, niekrepującego. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 188

Pokój

kuchnia poszuk. emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 500

Pokoju

niekrepującego, umeblowanego (łazienka), okolica mostu teatralnego. Jasnej, Dąbrowskiego, poszukuje oficer. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 952

Urządnik

wyższy poszukuje pokoju zupełnie niekrepującego, eleganckiego spokojnego z utrzymaniem, możliwie z klatki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 440

Pokoju

niekrepującego od 15. 9. oferty ceną Kurjer Poznański zdg 37 039

Pokoju

częściowo umeblowanego względnie jakiegokolwiek ubikacji na pracownię krawiecką, okolica obywatelska. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 967

Pokoju

solidnie umeblowanego, niekrepującego w śródmieściu nie wyżej II piętra w cichym mieszkaniu z łazienką, elektrycznością i telefonem poszukuje odpowiedzialny płatnik. Wiadomości pisemna biuro budowy P. K. O. Aleje Marcinkowskiego 20. zdg 37 048

Małżeństwo

pokoju światło woda gorąca do 25. Okolice Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański ng 14 305

Próżnego

pokoju, używaniem kuchni, śródmieściu, małżeństwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 882

Nauczycielka

słonecznego, okolice Wierzbic. Przyjmie również pokój za lekcje. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 969

Dwuosobowego

używaniem kuchni. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 874

17. LOKALE**Składu**

Starym Rynku, okolice, poszukuje kupie z towarami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 502

Składu

próżnego zaprowadzonego poszukuje (papier, cukierki, delikatery). Oferty Kurjer Poznański zdg 37 111

2

pokoje, centralne ogrzewanie na każdą branżę, wynajme. gospodarz. Aleje Marcinkowskiego 7, oglądać od 10 do 11. zdg 36 601

Suterene

jasna o 3 oknach wynajme, gospodarz, oglądać od 10 do 11. — Aleje Marcinkowskiego 7, zdg 36 602

Skład

na fryzjerstwo dobrym położeniu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 064

Skład

kolonialny, 2 pokoje, kuchnia, 75 miesięcznie, do wynajęcia. Winiogrodu 67 (Szeląg). dz 3 846

Ubikacje frontowe

na każdy przemysł wynajme. — Dominikańska 1, m. 3. zdg 37 408

Skład

blawatów, kompletnym urządzeniem, mieszkaniem 7 pokojowym, Koronowie, istniejący 60 lat, w tem miejscu, wolne od 1 października lub listopada. Hotel Dąbrowski. ng 14 735

Ubikacja

nadająca się na piekarnię, mieszkaniem, składem do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 056

2 pokoje

na biuro oddzielne z ustępem. — Młyńska 12a m. 5 do wynajęcia od 1. 10. 35. zdg 37 518

Ubikacji

mniejszej na stolarnię poszukuje w śródmieściu. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdg 37 579

Lokal

handlowy o 2 oknach. Sw. Marcina, blisko Zamku do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 901

Skład

z przyległym mieszkaniem do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz 3 849 lub telefon 33-42.

Skład

3 x 5 m. nadająca się na filię piekarni, cuk. lub towarów krótkich z artykułami szkolnymi do wydzierżawienia. Byt zapewni. Ulica Chocimska 112. ng 14 745

Poszukuje

lokalu handlowego, kuchnie, albo 2 pokoi, kuchnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 593

2 pokoje

na biura. Szkolna 10 I piętro. zdg 38 002

Ubikacja

na każde przedsiębiorstwo, Gąsiorowskich 10. Stróżka. zdg 37 966

18. DZIERŻAWY**Polowanie**

wydzierżawi Spółka Łowiecka w Lednógórze. W śróde 3 września o godz. 16. Tęren ca 700 ha — Stacja kolejowa w miejscu. Przedwodniczący. Konieczny. zdg 34 915

Plac

wydzierżawie. Wielkie Garbary 48 — 10. zdg 37 150

Wózek

4 kolowy, maszynka miesna plecak gazowy. Długa 10, m. 13. zdg 37 151

Ślusarnię

2 tokarnie elektryczność, wydzierżawie lub przyjmie wspólnika. — zdg 37 654

Kuźnię

z urządzeniem wydzierżawie. — Wiśniewski, Wejherowo, Pierackiego 24. zdg 36 870

Domek

nowy okolica Poznania. 2 pokoje kuchnia zabudowanie gospodarstwo 4 morgi wydzierżawie emerytowi. Podać warunki. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 062

Hotelu

z sala możliwie ogrodem w mieście prowadzić na dogodnych warunkach dzierżawę od 1. 10. 35. lub przedzie poszukuje rutynowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 065

Skład

pokój tania wydzierżawie gospodarza. Górczyńska 21. zdg 37 754

Domek

zabudowania ogród dwumorgowy Zabikowie, wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 143

Wydzierżawie

Strzelnie duży spichrz do zboża — skład mieszkaniem 4 pokojowym oraz Kraszewicy duży spichrz — składnice egła. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 583

Wolne

spichrz, biuro. Dąbrowskiego 38. zdg 37 594

Stajnia

trzykonna nadająca się na warsztat. Zórawia 8. zdg 37 740

21. LICYTACJE

wszelkiego rodzaju, kompletne pokoje, pojedyncze meble z likwidacji mieszkań

sprzedaje codzień 8 — 18.00. Brunon Trzeźka.

Lokal Licytacji, Stary Rynek 46/47, tel. 21-26. Pg 5525-35.67

22. ZGUBY

Zaginął pies, brązowy, jannik. Kochanowskiego 6 — 4. zdg 36 501

Zginął foksik ostrowłosy, biały w czarne łaty. Oddać za wyznaczeniem. Młyńska 9, mieszkanie 16. zdg 37 360

23. ROZMAITE

Futra modernizuje, naprawia Pracownia kuśnierska. Piętrak, Piekary 22 zdg 36 785

Pończochy — skarpetki dobre tania tylko w firmie „Haftoplis” Stary Rynek 6 (Wiankowi). Pr 4567 29.9

Poszukuje amatora na odstrzał kuropatw obszar 2 000 morg pow. Gnieźno, wolne utrzymanie 2 tygodnie. Oferty Kurjer Poznański dz 37 23

Futra damskie, męskie, wszelkie skóry stare na składzie. Magazyn futer

Z. Goździejewicz Podgórna 10 Pracownia kuśnierska na miejscu dz 9297

Fotografje portrety, Bracia Pecherscy Aleje Marcinkowskiego 8 dz 2 663

Śwedenie oraz wyrzuty skórne usuwa Krem Lain-Age (z kognikiem). — Nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka. n 9297

Kursy kosmetyczne i masażu leczniczego doktorów medycznych Zofii i Feliksa Rostkowskich. Warszawa, Mokotowska 51, telefon 89029, uprawniają do otwarcia gabinetu kosmetycznego i masażu. Początek wykładu 16 września. Przyjmują się również praktykantki celem uzupełnienia wiedzy kosmetycznej i wyrobu kosmetyków. Mieszkanie zapewnione. ng 13 924

Obiady domowe, wykwintne, obfite, na maśle, mięsie, jaskie systemem dr. Tarnawskiego. — Pocztowa 33 — 6. dz 37 12

Marszantwa wyuczam tania. Pracownia Marcina 46. zdg 32 961

Detektywne biuro Greif Cieszkowskiego 8. Tel. 26-16 od 24 lat prowadzone przez b. komisarza, absolwenta wyższych kursów kryminalistycznych, obserwacje, wywiady międzynarodowe. zdg 36 367

Obiady prywatne na maśle zdrowe. Niegoleskich 10, m. 9. zdg 37 155

Szyje tania. Długa 12 — 13. zdg 37 118

Chłopca 8 tygod. na wychowanie lub własne. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 006

Lekarz z dłuższą praktyką osiadły w miejscowości, zapewniającej egzystencję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 230

Odpisy

wnioski, powielania. Żalska — Piekary 6. zdg 37 654

Najslynniejszy

Jasnowidz Womouth, chrześcijanin, Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej uznany jako wszechświatowy fenomen, daje w transie jasne odpowiedzi we wszystkich zawiłych kwestiach. Widzi na odległość, odnajduje zaginione osoby. Przepowiada nieomylnie przyszłość, przysłuchuje się do horoskopy, analizy grafologiczne. Zestawia w transie sześcieliwe, pewne wygranej N-ra losów, podaje gdzie takw można nabyć. Podać datę urodzenia, stan, założyć znaczniami 1. — zł. Kraków, Pilsudskiego 21. ng 14 730

Oko

Detektyw St. Rynek 71/2 wywiady, obserwacje, dochodzenia dyskretnie. zdg 37 666

Autoelektro

Mickiewicza 15. Tel. 76-60. Elektrotechnika samochodowa, motocyklowa. Naprawa, ładowanie akumulatorów. dz 3 438

Okretek

pisowanie, mierzke dziurki bielizniane najtaniej. Wroniecka 19, m. 11. zdg 37 696

Dla Pań!

Suknie, płaszcze, kostiumy, futra na miarę — wykonuje pierwszorzędnie i tania znany Salon Mód Galazka. Wrocławskiego 19 — 3. zdg 37 753

Rękawiczki

zamsz Peczary wykonuje ręcznie miarowo. W-bór skór. Dąbrowskiego 57 — 4. zdg 37 739

Kuśnierka

szyje futra, przerabia, naprawia tania. Kraszewskiego 26. zdg 37 955

Paniel

Dobra egzystencja daje urządzenie artystycznej tkalni domowej. Znajomości fachowe nie potrzebne. Koszt urządzenia minimalny. Żadne ryzyko. Gwarantujemy odbiór towaru. Informacje: „Kalkula”. Katowice Gliwicka 9. Tg 1666

Przepisuje

maszyną „Jur” zdg 37 085

Panie

zainteresowane przyjmie udział w porad. pomocy Akuszerka Kowalewska. Łokowa 14. zdg 37 086

Zdjęcia fotograficzne

i wszelkie prace fototechniczne wykonuje od 50 gr Foto-Wenus, Gnieźno, Chrbrego 30. dz 3823

Przyjdź!

znam Twoją przyszłość. Pilsudskiego 5 — 8 Wrońska. dz 34 978

Akuszerka

Strzelecka 2, przy Świętokrzyskim, przyjmuję, udziela porady pomocy położniczej zdg 36 884

Poszukuje

od zaraz koncesji na wyszynk wódek monopolowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 424

Dzieci

przyjme na wychowanie lub w pielęgnację, pielęgniarstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 290

Roboty

ręczne wykonuje tania. Strzyżyska, Focha 28. zdg 37 296

Krawcowa

szyje płaszcze, kostiumy, suknie i dziecięce po cenach przystępnych. Przemysłowa 34 m. 5. zdg 37 423

Nuty

Szkoly — ćwiczenia — utwory klasyczne salonowe — taneczne — na rozmaite instrumenty poleca A. Cybulski, Sw. Marcin 9/10. ng 14 725

Radjoodbiorniki

Uniwersalne oraz wszelkie przeróbki modernizacje wykonuje — „Radjetek”. Piekary 6, tel. 20-61. Przyjmujemy awaryjny. zdg 37 611

Krawcowa

poza dom. Strzelecka 31, m. 32. zdg 37 465

Szkoła Muzyczna**Chopina**

prawa państwowe przyjmują na nowy rok szkolny wpisy uczniów początkujących — zaawansowanych do wszystkich klas instrumentalnych wraz z całonocnym teoretycznym. Przyjeżdżni mają zniżki kolejowe. Zgłoszenia 27-30 grudnia 1935. Zg 37 501/2

Lekcyj

gry fortepianowej, teorii, udzielam dobrze, tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 538

Pianino

do ćwiczeń. Kantata 2. m. 5. zdg 37 513

Lekcyj

fortepianu 6. (ćwiczeniami). Marcina 76 m. 4. zdg 37 977

26. SZUFA POSADY

Zgłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie droższych.

Początkująca

jako służąca szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 713

Panienska

szuka posady do lepszych państwa lub samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 671

Posługaczka

szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 496

Dziewczyna

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 491

Dziewczyna

przystojna z prowincji umiejąca przy kuchni poszukiwać posady u solidnych państwa od 1. 9. 1935. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 489

Panna

sierota, polsk m. niemieckim, poszukuje posady do dzieci oraz wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 738

Posługi

poszukuje 3 dni tygodniowo z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 487

Maszynistka

niemiecki, francuski, angielski szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 436

Pianistka

dypłom szuka posady nauczycielki sekretar. pisze na maszyni. zna obce języki. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 437

Wychowawczyni

niemiecki, francuski, angielski, muzyka, wycieczki, najchętniej Warszawy szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 438

Ekspedjentka

oraz krawcowa szuka posady. wynagrodzenie przystępne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 441

Ekspedjentka

obojetnej brzy szuka posady. złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 442

Gospodyni

szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 528

Służąca

poszukuje posady gotowaniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 523

Służąca

do wszystkiego. gotowaniem. poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 512

Osoba

uczciwa, pracowita starsza, szuka prania, posługi 2-3 razy w tygodniu, bliżej św. Łazarza, weźmie pierze do darcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 877

Młoda

ekspedjentka szuka posady. najchętniej do sklepu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 773

Posługi

poszukuje z dobrem świadectwami. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 36 772

Dziewczyna

z prowincji, lat 17 zdrowa, silna, cicha — szuka pracy do dzieci, lub pomocy pani — dobre świadectwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 365

Czeladnik

piekarski-cukierni samodzielnym, siła pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 607

Nauczycielka

dypłomowana 2 1/2 roku praktyki przyjmie posadę prywatną. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 881

Krawcowa

szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 952

Nauczycielka

dypłomowana szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 890

Panna

inteligentna z lepszej rodziny szuka pracy do bufetu, pierwsza posada. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 892

Dziewczyna

młoda zdrowa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 787

Poszukuje

posady do dziecka lub pomocy pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 949

Dziewczyna

wiejska szuka posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 950

Pani

młoda szuka posady gospodyni do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 572

Pielęgniarka**Masarsztka**

i zastępczyni pani domu szuka posady od 1 września. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 32 842

Poszukuje

stróżostwa lub woźnego, znam polski, niemiecki, francuski, kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 152

Panienska

z prowincji, znająca robotki poszukuje posady do dzieci od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 393

Panienska

z prowincji poszukuje posady do sklepu i pomocy domowej od zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 394

Dziewczyna

ze wsi, poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 907

Osoba

miły spokojny charakter, znająca się na wykwintnej kuchni i pieczeniu, zaprawach, hodowli drobiu, przyjmie posadę lepszym domu na majątku, internacie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 772

Posady

kasjerki, biuralistki lub korepetycji szuka nauczycielka. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 718

Dziewczyna

do wszystkiego szuka posady. najchętniej do samotnego państwa z dobrem poleceniem od zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 846

Futra

tanio modernizuje — zdolny kucharz szuka posady w domu. za dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 105

Dzielnia nauczycielka

38 lat, przyjmie posadę za utrzymanie i dop. 15 złotych. Konwersacja francuska, niemiecka, angielski, muzyka. Bydgoszcz, Podwale 15. Ramilla Wiertel. — Prosi dołączać znaczki. zdg 35 322

Urządnic gospodarczy

kawaler, szkoła rolnicza, praktyka, zmieni posadę. Podgórk, rest. obornicki Rolnik. zdg 35 217

Ekspedjentka

początkująca szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 398

Kucharka

z dobrem gotowaniem, długoletnim świadectwem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 401

Panienska

poszukuje posady sklepu i prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 403

Szukam

posługi najchętniej na Wildzie. Debuc. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 409

Służąca

uczciwa, pracowita ze wsi szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 465

Starsza

kobieta poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 474

Panienska

szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 478

Skromna

dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 498

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 504

Wiejska

dziewczyna średnim wiekiem szuka posady do wszystkiego od zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 653

Dziewczyna

poszukuje posady cały dzień najchętniej na Wildzie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 659

Inteligentna

pani potrzebująca szuka posady. Języki, maszyna. Warunki skromne. Ofert. Kurjer Pozn. zdg 36 662

Służąca

poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 36 669

Poszukuje

posługi cały dzień do wszystkiego — świadczywa dobre. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 679

Służąca

z gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 944

Trzytletniej

nauki krawieckiej poszukuje inteligentna panienska. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 941

Ogrodnik

dozorca bezdzietny, 12 lat praktyki, dobre kwalifikacje, pracowity, sumienny, dobre polecenia poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 36 936

Służąca

z dobrem gotowaniem, pracowita, uczciwa, czysta, długoletnie świadectwa, poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 693

Pokojuowa

poszukuje posady 1. 9. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 36 681

Krawcowa

dobrym krojem, szyciem, dzieleniem 2 i 3 szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 324

Syn

porządnych rodziców szuka posady za chłopca do posyłek, rower własny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 636

Niemka

inteligentna, katolicka szuka posady ekspedjentki lub kasjerki, kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 375

Ogrodnik

szuka posady stróża z mieszkaniem najchętniej w Poznaniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 849

Dziewczyna

do wszystkiego, świadectwa długoletnie, szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 935

Za

sumienne nauczanie kilku dzieci wzgl. uczni. pragnie znaleźć utrzymanie w Poznaniu by mieć możliwość kształcić się na uniwersytecie (sierota). Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 34 513

Uczeń

z ukończoną szkołą handlową i półtoraroczną praktyką handlową szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 897

Ekspedjentka

branży piekarsko-cukierniczej poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 740

Bufetowa garderobianka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 748

Praktykantka

z ukończoną Szkołą Handlową szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 426

Posługaczka

dobrze polecona szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 429

Nauczyciel

dypłomowany z prawem nauczania przyjmie jakiegokolwiek posadę prywatną. Miejsowości obojetna. Wymagania b. skromne. Oferty J. Wawrzynowicz, Siedlec, koło Wolsztyna. zdg 36 447

Szukam

posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 562

Krawcowa

samodzielnia poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 559

Szukam

posady stróża, zawiadowcy w lepszym domu, lub w wyższej szkole, kaucja bankowa 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 414

Dziewczyna

poszukuje posady od zaraz za pokojówkę lub do dzieci. Władem trzema językami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 535

Posługi

poszukuje za pokój z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 598

Ekspedjentka

z branży kolonialno-deliatesowej, z pięcioletnią praktyką, dzielna, włada językiem polskim i niemieckim, szuka posady od zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 36 451

Książkowa, kasjerka, biuralistka

z dłuższą praktyką, meżatka z dziećmi, znajdująca się w przykrem położeniu materialnym, szuka jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 32 989

Bilansista

rutynowany poszukuje pracy. — Prowadzi księgowość godzinowo już za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 33 307

Rządca

kawaler dobre polecenia, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 934

Pokojuowa

kwalifikowana, obecnie w posadzie na wsi, z dobrymi świadectwami, poszukuje od 1. 9. lub 15. 9. posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 090

Radca - administrator

lat 50, żonaty, bezdzietny, 30 lat, praktyki, samodzielny stanowiący długoletni świadek. Póbiem 200 miesięcznej emerytury poszukuje pracy na większym lub mniejszym majątku, bez pensji, tylko za deputat. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 376

Student

szuka jakiegokolwiek pracy. Najchętniej u adwokata, reagenta. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 946

Nauczycielka

rutynowana wychowawczyni, z bardzo dobrymi świadectwami, poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 36 79

Kuchmistrz

wykwalifikowana, smacznie gotuje, szuka posady w hotelu lub restauracji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 583

Książkowa - kasjerka

lat 24, przyjmie posadę najchętniej na wsi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 458

Gospodyni

uczciwa, pracowita godna polecenia, dłuższe doświadczenie. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 36 891

Cukiernik

młodszy z kartą rzemieślniczą znający dobrze obsługę gości, na żądanie kaucja, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 36 192

Kierownicza

filij poszukuje jakiegokolwiek posady, dobre polecenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 161

Młodsza

poszukuje posady do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 176

Dziewczyna

dobrze polecona szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 186

Kuchmistrz

z pierwszorzędą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 189

Ekspedjentka

z długoletnią praktyką poszukuje posady do piekarni lub restauracji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 207

Murarz

do samodzielnego wykonania budowy warsztatu potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 096

Ekspedjentka

sierota, lat 33, z dobrej rodziny, sympatyczna, gospodarna, miłego usposobienia, wyprawa, cośkolwiek gotówkę poszukuje znajomości, cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 113

Nauczycielka

młoda szuka jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 017

Kupiec

rutynowany, dobry organizator z znajomością księgowości i spraw podatkowych poszukuje poważnego stanowiska. Wskaza kaucja do dyspozycji. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 010

Krawcowa

tania garderoba dziecięca, reparaacja szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 004

Zbożowiec

książkowy, bilansista przyjmie posadę ksiązkowego, magazyniera, samodzielnego prowadzenie filii. Oferty Kurjer Pozn. nr 14 720

Szofer - mechanik

poszukuje pracy, prawo jazdy na wszelkie pojazdy mechaniczne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 990

Starsza

pani przyjmie posadę do zarządu domu, opieki starszej, inteligentnej osoby, zna masaż, elektryzację. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 077

Cukiernik

pierwszorzędna siła poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 37 078

Mistrz

młynarski monter, własne narzędzia, samotny, średniego wieku, wszechstronnie doświadczony poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 089

Z

rodziny ziemianki, 3 letnim synkiem przyjmie posadę gospodyni, do dzieci za pokoj, utrzymaniem, niewykl. wieś lub samotnych osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 094

Wychowawczyni

kochająca dzieci, długoletnie świadectwa, niemiecki, przyjmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 490

M

JEST PEWNE

Mundurki Płaszczki szkolne

najlepszy krój,
największy wybór,
najniższe ceny
— tylko —

W. Semandowski & Ska

Poznań, St. Rynek 55.

Pg 5501-35.36

27. WOLNE MIEJSCA

Przedstawicieli

do sprzedaży ratulnej bezpośrednio konsumentom zegarków nowoczesnych i prawdziwej biżuterii na dogodnych warunkach w całej Rzeczypospolitej poszukuje skład zegarków i biżuterii Union Warszawa — Sienna 40. — ng 13 913

Potrzebny

uczeń blacharski. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 939

Dziewczyna

pracownica, uczniwa, potrzebna zaraz. Ul. Szamarszewska 20/22, m. 12. — zdg 37 931

Służąca

gotowaniem, poleceniami od zaraz. Poznań, Graniczna 15, Janikowska. — zdg 37 933

Akwizytorów

sprzedaż kosmetyków ewtl. przyjmie wspólnika. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 37 906

Posługaczka

od 12 — 6 potrzebna. Zgłoszenia Szewska 20, m. 4, od godz. 5—8 — zdg 37 936

Furmani

potrzebne. Cegielski Suwalski. Focha 72. — zdg 37 947

TEATRY

Poznań, sobota, 31. 8.

TEATR POLSKI — Dziś

„Rozkoszna dziewczyna”

Niedziela, 1. 9. „Rozkoszna dziewczyna”

Poniedziałek, 2. 9. Z powodu próby generalnej teatr nieczynny.

Wtorek, 3. 9. „Judas z Kariothu” — premiera — gość. występ Solskiego.

TEATR NARODOWY

Niedziela, 1. 9. o godz. 16

„Cudowny rubin”

Niedziela o godzinie 20-iej

„Chata za wsią”

Poniedziałek, 2. 9. o godz. 16-tej „Cudowny rubin”

Poniedziałek o godz. 20-iej „Chata za wsią”

TEATR LETNI w Zoologu:

Sobota, 31. 8. „Zegnanie nam” — premiera.

Niedziela, 1. 9. o godz. 20

rewja p. t. „Zegnanie nam”

KINA

Poznań, sobota, 31. 8.

SLONCE: „Mała mateczka”

APOLLO: Franciszka Gaal jako „Ilona”

METROPOLIS: — „Legion nieustraszonych”

CORSO: „Legion Smierci”

GONG: „Morderca”

GWIAZDA: „Antek Policmajster”

OSWIATOWE T. C. L. „Syn King Konga” — oraz film naukowy.

RENAISSANCE: „Ostatnia kochanka generała Yeng”

SFINKS: „Obrona Częstochowy” — Przeor Kordecki

SWIT: „Kleopatra”

TECZA — LAZARZ: „Córka generała Pankratowa”

TECZA — WILDA: „Córka generała Pankratowa”

WILSONA: „Melodie cygańskie”

Przedstawiciele Panie i Panowie

znajdą zajęcie przy pracy zewnętrznej na opatentowany aparat oszczędzający, niezbędnie potrzebny w każdym gospodarstwie domowym i zakładzie przemysłowym. Wynagrodzenie, wysoka prowizja. Po wykazaniu zdolności stała pensja i prowizja. Specjalne kwalifikacje nie są wymagane poucza się na miejscu. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 37 676

Posługaczka

Marcinkowski 23, m. 19, podwórko. — zdg 37 255

Posługa

przedpołudnie. Górna Wilda 127, m. 13. — zdg 37 256

Potrzebny

inkasent młody, sumienny, do oddziału prowincji. Kaucja wymagana. — Polski Przemysł. Aleje Marcinkowskiego 14. — zdg 37 332

Technik budowlany

umiejący pisać na maszynie potrzebny zaraz. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn. Sieraków. — ng 14 734

Retuszerka (kę)

na stałą posadę. Przyjmuje zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 672/3

Poszukuje od zaraz młodego, dzielnego

podróżującego

na województwo poznańskie. Reflektanci zechcą dokładnie do tychczasową działalność podać. — A. Kaźmierski. Gorzelnia Koniaków i Fabryka Wódek. Chojnice (Pomorze). — zdg 37 264

Uczeń

mechanik potrzebny. Czerniak, Mickiewicza 13. — zdg 37 954

Dziewczyna

młodsza do dzieci potrzebna zaraz. Ul. Matejki 54, m. 2. — zdg 37 958

Służąca

polecona gotowaniem 5—7. Ratajczaka 28 — 7. — zdg 37 927

Stała posada

mieszkanie wkt i pensje dajemy pod gwarancją po odbyciu kursu. Oferty Kurjer Poznański — ng 3324

Pokojuowa

usługa, prasowanie, corowanie, potrzebna do majorki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 713

Panienska

inteligentna, francuski, potrzebna do dziewczynki 11-letniej od 3—7 po południu. Zgłoszenia pensja Kurjer Pozn. zdg 36 714

Panów

do domowej sprzedaży pokupnego artykułu bez kaucji, od poniedziałku 3—6, Marcin 46, Dekiert. — zdg 36 416

Kucharka

restauracyjna potrzebna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 37 211

Służąca

umiejąca dobrze gotować potrzebna. Górna Wilda 50, m. 3. — zdg 37 231

Ladna

zgrabna, uczniwa panienska do obsługi gości i bufetu z kaucją 100 zł. Lokal obywatelski. Zgłoszenia pismienne Kurjer Poznański zdg 37 968

Masażystka

na wieś za wolny pobyt. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 879

Ekspedjentka

tylko z branży piekarsko — cukierniczej, samodzielna z kaucją. Dąbrowskiego 57. Zgłoszenia do godziny 1. — zdg 37 149

Ekspedjentka

do sprzedaży targowej masła, kaucja. Adres Kurjer Poznański zdg 37 159

Wyręczycielka

do zastąpienia czasowo pania domu, wymagana znajomość kuchni oraz gospodarstwa wiejskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 996

Robotnik

do ogrodu i budowy, podaniem wynagrodzenia zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 989

Dziewczyna

młodsza zaraz. Kraszewskiego 17, m. 12, 18—20. — zdg 37 082

Bona - wychowawczyni

potrzebna na wieś do 3 1/2 letniej dziewczynki. Szybie, prasowanie, b. dobre świadectwa i polecenia. Odpisy świadectw, wiek, fotografie do Kurjera Poznańskiego — dg 3626

Poważne Towarzystwo

Ubezpieczeń

poszukuje kilku rutynowanych urzędników na posady, które są zaraz do objęcia. Oferty z podaniem warunków uprasza się złożyć Kurjer Pozn. zdg 36 331

Ekspedjentki

z branży ołuwia potrzebne zaraz. Zgłoszenia wieczorem od 7 do 8. B. Antkowiak, magazyn obuwia, Stary Rynek 6. — zdg 36 673

Prywatna Szkoła Powsz. im. Ks. Skorupki

Poznań, ul. Skarbowa 5

Wpisy

codziennie od 11 — 13 do I — VI klasy.

Zbiórka

dzieci we wtorek, 3 września, o godzinie 8,30 na dziedzińcu szkolnym.

Nabożeństwo

w kościele św. Marcina o godz. 9,30.

zg 11 678

Ks. Prof. Dr. Mazurkiewicz.

Kucharka - służąca

z wykwintnym gotowaniem, zdrowa, czysta, bezwzględnie uczciwa, potrzebna w dom kupiecki od 3 osób od 1 września br. — Oferty Kurjer Pozn. ng 14 710

Dziewczyna

z zaraz. Wilkońska, Dąbrowskiego 15. — zdg 37 634

Marszantka

samodzielną potrzebną. 3 Maja 7. — zdg 37 451

Poszukuję nauczycielki

domowej, od zaraz do nauczania dzieci do szkół powszechnych. — Oferty odpisami świadectw oraz podaniem warunków uprasza się skierować pod adresem Leśnictwo Teresiny, poczta Ligota, pow. Krotoszyński. — zdg 37 260

Przedstawiciela

dobrze zaprowadzonego w branży cukierniczej lub podobnej, na Poznań i okolice poszukuje — „Kairo”, fabryka chleba, Łódź, Andrzejka 80. — ng 14 715

Używane

Książki Szkolne

kupuje płacąc najwyższe ceny

W. L. WILAK,

ulica Podgórna 10, telefon 10-11
oraz Marszałka Focha 50, telefon 76-91

Fotograf

katolik, energiczny, zdolny, potrzebny do samodzielnego prowadzenia zakładu na wyższym poziomie. Objęcie zaraz. Neider, Kraków, Karmielicka 21. — ng 14 742

Poszukuję

robotników za wypożyczeniem 300—1000 zł. praca stała, tygodniówka podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 401

Zdolny ekspedjent

specjalista branży blawatnej potrzebny.

Wyczerpujące oferty składać Kurjer Pozn. zdg 37 756

Podaję do łaskawej wiadomości, że z dniem 1. IX. br.

otworzyłem

SKŁAD ZEGARMISTRZOWSKI

przy ul. św. Marcina 79, tuż przy pl. Św.-Krzyżskim.

Licząc się z łaskawym poparciem, kreślę się z wyso-

kim poważaniem

EDMUND SZYMCAK, zegarmistrz

Dziewczyna

czysta, uczniwa potrzebna. Szyberska 1. kolonialka. — zdg 37 853

Posługaczka

dopódnia — drogeria, Kościelna 1. — zdg 37 350

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Dziewczyna

14 — 16, lekkiej pracy domowej, przychodnia, zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 37 779

Pisarz

podwózkowy z praktyką rolną potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 995

Potrzebna
służąca utrzymanie. Kasa Chorych. Adres Kurjer Poznański zdg 37 371

Chłopiec

do posyłek może się zgłosić. Pieczyński, St. Rynek 44. — zdg 37 491

Ekspedjent - dekorator

dobry fachowiec, tylko siła rutynowana, potrzebny od 1. 9. 35. lub później. Oferty z dołączeniem odpisów świadectw i fotografii należy kierować do F-y Towarzystwa, Rybnik, Śl., ul. Sobieskiego 7. — zdg 37 495

Posługaczka

na cały dzień z praniem potrzebna. ul. Matejki 3 — 5. — zdg 37 523

Panna

do dwójki dzieci, szczeniaka wyreczytelka pani domu zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 37 493

Potrzebna nauczycielka

wychowawczyni
do 6-cio letniej dziewczynki. Pożądany niemiecki, szczeniaka. Oferty z odpisami świadectw oraz warunkami przesyłać: Tomaszewska majątek Dębówce poczta Kłodawa. — ng 3 857

Pannę

przystojną do bufetu i obsługi gości przyjmie na d-brych warunkach Restauracja Ziemiańska — Nakło. — dg 3 856

Dziewczyna

do dzieci 1—2 lat p. wychodząca zaraz. Tama Garbarska 6 m. 4. — zdg 37 513

Dziewczyna

do wszystkiego. Szewska 12 — 10. — zdg 37 509

Kupiec

posiadający większą gotówkę ożymną posadę. Urządzenie hurtowni malarskiej, drogerijnej, — najlepszy punkt Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 37 761

Agenci

potrzebni, dobrze reprezentujący, z rowerem. Piekary 26. — zdg 37 545

Dziewczyna

do wszystkiego zaraz. Kościelna 23, m. 1. — zdg 37 671

Współniczkę

składu pieczywa 350 zł poszukuje. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 37 661

Panowie

lub panie do akwizycji potrzebni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 907

Pomocnica

biurowa już pracująca potrzebna zaraz. Odpis, oferty Kurjer Poznański zdg 37 913

Mandolinista

z zaraz. Półwiejska 5 Restauracja. — zdg 37 607

Marszantki

Panienski

do pomocy przy kapeluszach. Hain, Szamarszewska 1. — zdg 37 605

Absolwent (ka)

W. S. H. jako kierownik zaraz potrzebny. Oferty pod „Kursy Handlowe” do Biura Ogłoszeń — Bydgoszcz. Dworcowa 54. — ng 14 728